

Czynniki warunkujące efektywność działań ośrodków pomocy społecznej województwa podkarpackiego (raport z badania)

Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie
ul. Naruszewicza 11, 35-055 Rzeszów, tel. (48) 17 850 92 00, fax. (48) 17 852 44 57
www.wuprzeszow.praca.gov.pl, wup@wup-rzeszow.pl

Spis treści

WSTĘP	8
1. Działalność OPS – problemy i konieczne wsparcie	9
1.1 Problemy w działalności OPS	9
1.2 Wsparcie dla OPS potrzebne do bardziej efektywnego wykonywania pracy	12
1.3 Realizacja projektów w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego ..	16
2. Komentarz do wyników badania	17
2.1 Komentarz ogólny	17
2.2 Komentarz w odniesieniu do grup klientów	18
2.3 Komentarz w odniesieniu do problemów klientów i form wsparcia	22
3. Grupy klientów OPS i ich problemy	32
3.1 Grupy klientów OPS	32
3.2 Rodziny potrzebujące wsparcia	33
3.3 Samotni rodzice	37
3.4 Rodziny zastępcze	40
3.5 Osoby, które opuściły system pieczy zastępczej	43
3.6 Osoby będące ofiarami przemocy.....	46
3.7 Osoby bezrobotne (osoby niepracujące)	50
3.8 Osoby borykające się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami (z wyłączeniem psychicznych / intelektualnych).....	53
3.9 Osoby borykające się z chorobą psychiczną	57
3.10 Osoby z niepełnosprawnością intelektualną.....	60
3.11 Seniorzy.....	63
3.12 Osoby bezdomne	67
3.13 Osoby, które opuściły system penitencjarny	70
3.14 Osoby uzależnione od alkoholu	73
3.15 Osoby uzależnione od narkotyków / substancji psychoaktywnych	77
3.16 Cudzoziemcy / repatrianci / uchodźcy	80
4. Problemy klientów OPS i powiązane z nimi formy wsparcia	83
4.1 Sytuacja materialna	83
4.1.1 Skrajne ubóstwo (życie na pograniczu minimum egzystencji)....	83
4.1.2 Ubóstwo (życie na pograniczu minimum socjalnego).....	84
4.1.3 Zadłużenie.....	85
4.1.4 Złe warunki mieszkaniowe.....	86
4.1.5 Brak miejsca do zamieszkania.....	87
4.1.6 Niedożywienie (w tym brak dostępu do ciepłego posiłku)	88
4.2. Przekonania i postawy	89
4.2.1 Niechęć do zmiany własnej sytuacji życiowej.....	89
4.2.2 Brak chęci do przejścia programu aktywizacji społecznej.....	90
4.2.3 Brak dostępu do programu aktywizacji społecznej – pomimo chęci / zgody	91
4.2.4 Postawa roszczeniowa – oczekiwanie wsparcia ze strony instytucji publicznych	92
4.2.5 Nieporadność życiowa (m.in. załatwianie spraw, prowadzenie domu).....	93
4.2.6 Podejmowanie działań niezgodnych z prawem.....	94
4.2.7 Konflikt w rodzinie	95

4.2.8	Dziedziczenie problemów (powielanie wzorców przez dorastające w tych rodzinach dzieci).....	96	4.4.12	Naznaczenie społeczne, konflikty z rówieśnikami - dot. rodziny zastępczej.....	111
4.2.9	Brak dostępu do rozwiązań wspomagających powrót do samodzielności.....	97	4.4.13	Brak rodziny biologicznej w przypadku osób, które opuściły pieczę zastępczą (zdani są wyłącznie na siebie).....	112
4.3	Kontakty społeczne	98	4.5	Opieka nad dorosłymi domownikami	113
4.3.1	Wykluczenie z udziału w życiu społecznym	98	4.5.1	Konieczność sprawowania stałej opieki nad domownikiem/kami – dorosłą/yami osobą/ami niesamodzielną/yami	113
4.3.2	Życie w pojedynczym gospodarstwie domowym (samotnie)	99	4.5.2	Brak dostępu do opieki zorganizowanej nad domownikiem/kami – dorosłą/yami osobą/ami niesamodzielną/yami	114
4.4	Opieka i wychowanie dzieci	100	4.5.3	Brak środków na opiekę zorganizowaną nad domownikiem/kami – dorosłą/yami osobą/ami niesamodzielną/yami	115
4.4.1	Nieporadność w wychowywaniu dzieci	100	4.6	Zdrowie	116
4.4.2	Brak warunków do rozwoju dzieci utalentowanych	101	4.6.1	Zły stan zdrowia	116
4.4.3	Brak warunków do rozwoju dzieci mających trudności z nauką.....	102	4.6.2	Depresja, lęk, poczucie krzywdy	117
4.4.4	Częsta / stała nieobecność rodzica/rodziców ze względu na pracę za granicą	103	4.6.3	Niebezpieczeństwo podejmowania prób samobójczych	118
4.4.5	Brak dostępu do opieki instytucjonalnej nad dziećmi (żłobki, przedszkola, świetlica)	104	4.6.4	Potrzeba stałej obecności opiekuna zajmującego się czynnościami codziennymi (sprzątanie, zakupy) w przypadku osób borykających się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami	119
4.4.6	Brak środków na opiekę zorganizowaną nad dziećmi (żłobki, przedszkola, świetlica)	105	4.6.5	Potrzeba czasowej pomocy w czynnościach codziennych (sprzątanie, zakupy) w przypadku osób borykających się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami.....	120
4.4.7	Konieczność skierowania dzieci do pieczy zastępczej (poza domem rodzinnym).....	106	4.6.6	Potrzeba stałej obecności opiekuna medycznego (mycie, obsługa sprzętu medycznego, podawanie leków) w przypadku osób borykających się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami ...	121
4.4.8	Nieuregulowany status prawny dzieci	107	4.6.7	Potrzeba czasowej pomocy opiekuna medycznego (podawanie leków) w przypadku osób borykających się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami.....	122
4.4.9	Ograniczony dostęp do rodzin zastępczych w momencie potrzeby zapewnienia pieczy zastępczej.....	108			
4.4.10	Odrzucenie dzieci przebywających w rodzinie zastępczej ze strony rodziny biologicznej, jeżeli ją posiadają (brak możliwości powrotu do rodziny)	109			
4.4.11	Brak zmiany w sytuacji rodziny biologicznej uniemożliwiający powrót dzieci z rodziny zastępczej.....	110			

4.6.8	Utrudniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej w przypadku osób borykających się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami	123	4.7.7	Zaawansowany wiek opiekunów osób borykających się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami (faktyczna lub przewidywalna nieporadność w opiece)	134
4.6.9	Utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej w przypadku osób borykających się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami fizycznymi	124	4.7.8	Potrzeba prowadzenia terapii zajęciowej / przysposobienia do wykonywania czynności zawodowych	135
4.6.10	Utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej w przypadku osób borykających się z chorobami psychicznymi i/lub niepełnosprawnościami intelektualnymi	125	4.7.9	Warunki mieszkaniowe niedostosowane do ograniczeń fizycznych	136
4.6.11	Utrudniony dostęp do rehabilitacji / fizjoterapii w przypadku osób borykających się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami ...	126	4.8	Uzależnienia	137
4.6.12	Trudności w dostępie do świadczeń zdrowotnych z powodu braku ubezpieczenia zdrowotnego	127	4.8.1	Nadużywanie alkoholu / narkotyków / substancji psychoaktywnych.....	137
4.7	Niesamodzielnność osób z chorobami i/lub niepełnosprawnościami	128	4.8.2	Poziom uzależnienia powodujący sprowadzenie egzystencji wyłącznie do poszukiwania / konsumpcji kolejnych dawek alkoholu / narkotyków / substancji psychoaktywnych.....	138
4.7.1	Uzależnienie ekonomiczne od opiekunów w przypadku osób borykających się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami ...	128	4.8.3	Uzależnienie od alkoholu / narkotyków / substancji psychoaktywnych innych członków gospodarstwa domowego	139
4.7.2	Uzależnienie w czynnościach życia codziennego od opiekunów w przypadku osób borykających się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami	129	4.8.4	Powrót do uzależnienia pomimo przejścia leczenia / terapii ...	140
4.7.3	Pozostawanie opiekuna osób borykających się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami (np. rodzica, współmałżonka) poza aktywnością zawodową ze względu na opiekę.....	130	4.9	Przemoc	141
4.7.4	Niechęć opiekunów do usamodzielnienia się osoby chorej / z niepełnosprawnością („uzależnienie” od choroby / niepełnosprawności).....	131	4.9.1	Przemoc fizyczna (w tym seksualna).....	141
4.7.5	Niechęć opiekunów do podjęcia pracy zawodowej przez osoby chore / z niepełnosprawnością (obawa przed utratą świadczeń socjalnych)	132	4.9.2	Przemoc psychiczna	142
4.7.6	Niechęć / strach osoby chorej / z niepełnosprawnością względem usamodzielnienia się	133	4.9.3	Przemoc ekonomiczna	143
			4.9.4	Zamieszkiwanie wspólnie ze sprawcą przemocy	144
			4.9.5	Opuszczenie mieszkania przez ofiary, a nie przez sprawcę przemocy	145
			4.9.6	Brak decyzji o oficjalnym zgłoszeniu przemocy ze względu na strach, wstyd, „uzależnienie” od przemocy.....	146
			49.7	Brak decyzji o oficjalnym zgłoszeniu przemocy ze względu na uzależnienie ekonomiczne od sprawcy (utrzymuje rodzinę)	147

4.9.8	Brak decyzji / podjęcia próby ze strony ofiar odnośnie odseparowania od sprawcy przemocy.....	148	4.10.4	Nieumiejętność utrzymania zatrudnienia (rezygnacje z pracy, utrata pracy niedługo po jej podjęciu).....	161
4.9.9	Brak możliwości odseparowania od sprawcy przemocy – możliwości opuszczenia mieszkania przez ofiary przemocy (pomimo chęci).....	149	4.10.5	Brak możliwości podjęcia pracy zawodowej w tradycyjnej formie	162
4.9.10	Brak możliwości odseparowania od sprawcy przemocy – uzyskania nakazu opuszczenia mieszkania przez sprawcę przemocy (pomimo podjęcia próby).....	150	4.10.6	Brak możliwości podjęcia pracy zawodowej w formach elastycznych (telepraca, elastyczne godziny pracy).....	163
4.9.11	Brak możliwości odseparowania od sprawcy przemocy – wyegzekwowania opuszczenia mieszkania przez sprawcę przemocy (pomimo podjęcia próby).....	151	4.10.7	Brak możliwości podjęcia pracy zawodowej w obszarze pracy chronionej.....	164
4.9.12	Kontynuacja przemocy pomimo odseparowania (niezamieszkiwania wspólnie)	152	4.10.8	Niechęć do zmiany miejsca zamieszkania (w celu podjęcia pracy).....	165
4.9.13	Brak chęci do zmiany sytuacji przez sprawcę (np. podjęcia leczenia agresji)	153	4.10.9	Brak możliwości / opłacalności dojazdu do miejsc, gdzie praca jest dostępna	166
4.9.14	Brak możliwości podjęcia leczenia przez sprawcę – pomimo chęci / zgody (np. dostępu do terapii)	154	4.10.11	Brak atrakcyjnych ofert pracy w najbliższej okolicy.....	167
4.9.15	Problemy natury psychicznej ofiar przemocy (depresje, nerwice, próby samobójcze).....	155	4.10.12	Brak opłacalności podjęcia zatrudnienia (zarobki + wysiłek versus utrata świadczeń socjalnych).....	168
4.9.16	Brak chęci do przejścia terapii ze strony ofiar przemocy.....	156	4.10.13	Niechęć ze strony pracodawców do zatrudnienia osób w specyficznej sytuacji (np. osób karanych, cudzoziemców, długotrwale bezrobotnych)	169
4.9.17	Brak dostępu do terapii ze strony ofiar przemocy – pomimo chęci / zgody	157	4.11	Bezdomność.....	170
4.10	Aktywność zawodowa.....	158	4.11.1	Brak kontaktu ze służbami socjalnymi (życie poza marginesem społeczeństwa)	170
4.10.1	Brak / niepełne / niedostosowane do potrzeb współczesnego rynku pracy kwalifikacje zawodowe klienta.....	158	4.11.2	Brak ośrodka / instytucji, która wspierałaby doraźnie osoby bezdomne (np. schroniska).....	171
4.10.2	Brak / nieadekwatne do potrzeb współczesnego rynku pracy doświadczenie zawodowe klienta	159	4.11.3	Brak możliwości skorzystania z pomocy ośrodka / instytucji, która wspierałaby doraźnie osoby bezdomne (np. ze względu na uzależnienie).....	172
4.10.3	Niechęć do podjęcia aktywności zawodowej.....	160	4.12	Cudzoziemcy	173
			3.12.1	Nieuregulowany status prawny klienta	173

3.12.2	Brak umiejętności komunikacyjnych u cudzoziemców / repatriantów / uchodźców pozwalających na integrację z otoczeniem społecznym	174	3.12.4	Rozdzielenie rodziny klienta w przypadku cudzoziemców / repatriantów / uchodźców (pozostała część najbliższej rodziny pozostaje w miejscu pochodzenia)	176
3.12.3	Konieczność zapewnienia asystenta międzykulturowego dla dziecka cudzoziemców / repatriantów / uchodźców w szkole (tzw. pomoc nauczyciela)	175	5.	Założenia metodologiczne badania	177
				SPIS WYKRESÓW	178
				SPIS TABEL	180

WSTĘP

Jeszcze niedawno pomoc społeczna kojarzona była głównie ze świadczeniami finansowymi oraz pomocą socjalną skierowaną do osób chorych i z niepełnosprawnościami. Rola pracownika socjalnego ograniczała się do realizacji takich form pracy socjalnej jak pomoc kryzysowa czy opieka długoterminowa. Obecnie wyobrażamy ją sobie raczej jako profesjonalną służbę o zintegrowanym i efektywnym działaniu. Dziś w województwie podkarpackim na pomoc czeka około 120 tysięcy rodzin – rodzin, które borykają się z dużą liczbą współistniejących problemów pozostawionych dotychczas bez rozwiązania.

Aktualny budżet sektora pomocy społecznej powoduje, iż poszczególnych ośrodków po prostu nie stać na zaproponowanie działań mogących pokonać bądź przynajmniej zminimalizować źródła występujących problemów. Oferowana jest doraźna pomoc, która łagodzi skutki sytuacji trudnych, a nie faktycznie rozwiązuje konkretne problemy.

System pomocy społecznej, dzięki pracy pracowników socjalnych, doskonale zna problemy swoich podopiecznych. Wie również, jakiej pomocy potrzebują. Ma najlepszą z możliwych diagnoz, tworzoną na podstawie długoletnich, bezpośrednich kontaktów ze swoimi klientami. Cóż z tego, jeśli wspomnianego systemu nie stać na sfinansowanie kompleksowych działań, które mogłyby doprowadzić do realnej poprawy sytuacji.

Jeżeli zależy nam, aby liczba klientów pomocy społecznej się zmniejszyła, co de facto jest celem działania systemu, należałoby proponować profesjonalne, kompleksowe i często długotrwałe wsparcie – jest to jedyna droga do realnych zmian w tym obszarze.

Poniższe badanie, które Państwu prezentujemy, porusza główne aspekty działalności Ośrodków Pomocy Społecznej w województwie podkarpackim:

- działalność OPS – problemy i konieczne wsparcie,
- grupy klientów OPS i ich problemy,
- problemy klientów OPS i powiązane z nimi formy wsparcia.

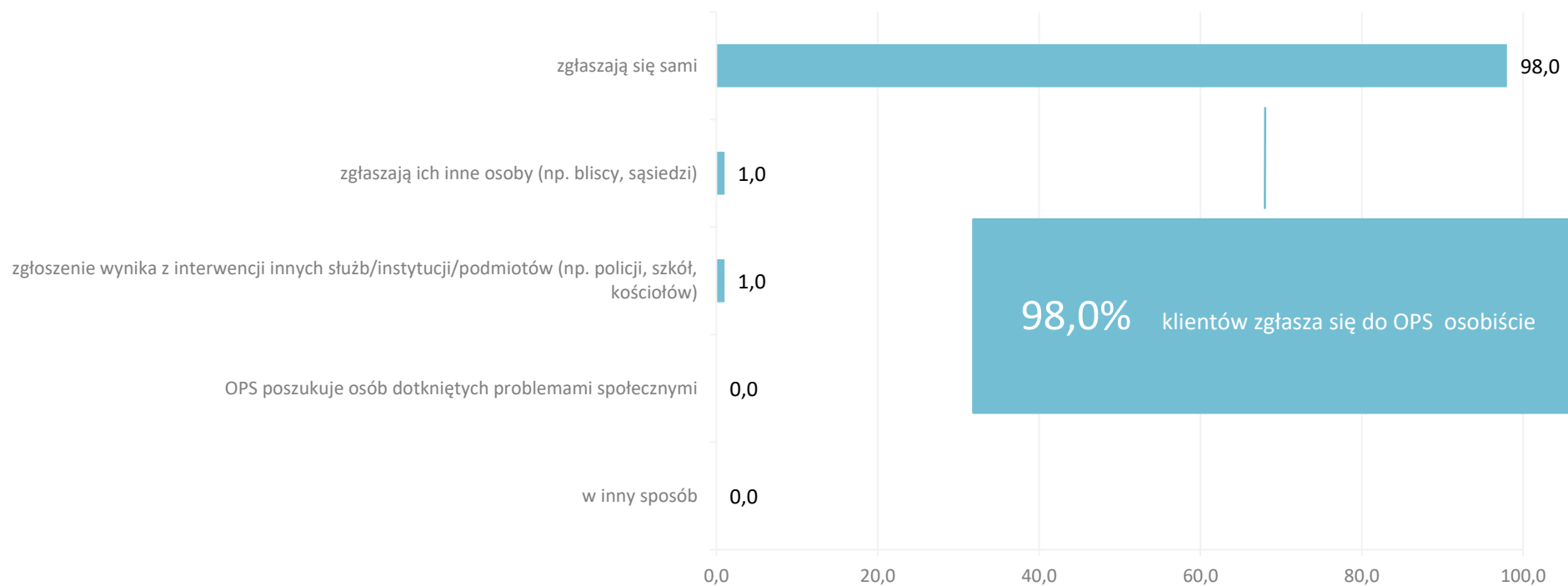
Oprócz zestawienia wyników w formach (mamy nadzieję) sprzyjających ich interpretacji, przygotowaliśmy dla Państwa podsumowanie każdego z obszarów – wnioski płynące z przeprowadzonego badania.

Składając ogromne podziękowania pracownikom Ośrodków Pomocy Społecznej w województwie podkarpackim za zaangażowanie i udział w badaniu, zapraszamy do lektury oraz analizy przedstawionych danych.

1. Działalność OPS – problemy i konieczne wsparcie

1.1 Problemy w działalności OPS

Wykres 1 W jaki sposób klienci najczęściej do Państwa trafiają? (w %)

Wykres 2 Problemy, które występują w działalności OPS – suma odpowiedzi „występują często”, „występują nagminnie” (w %)

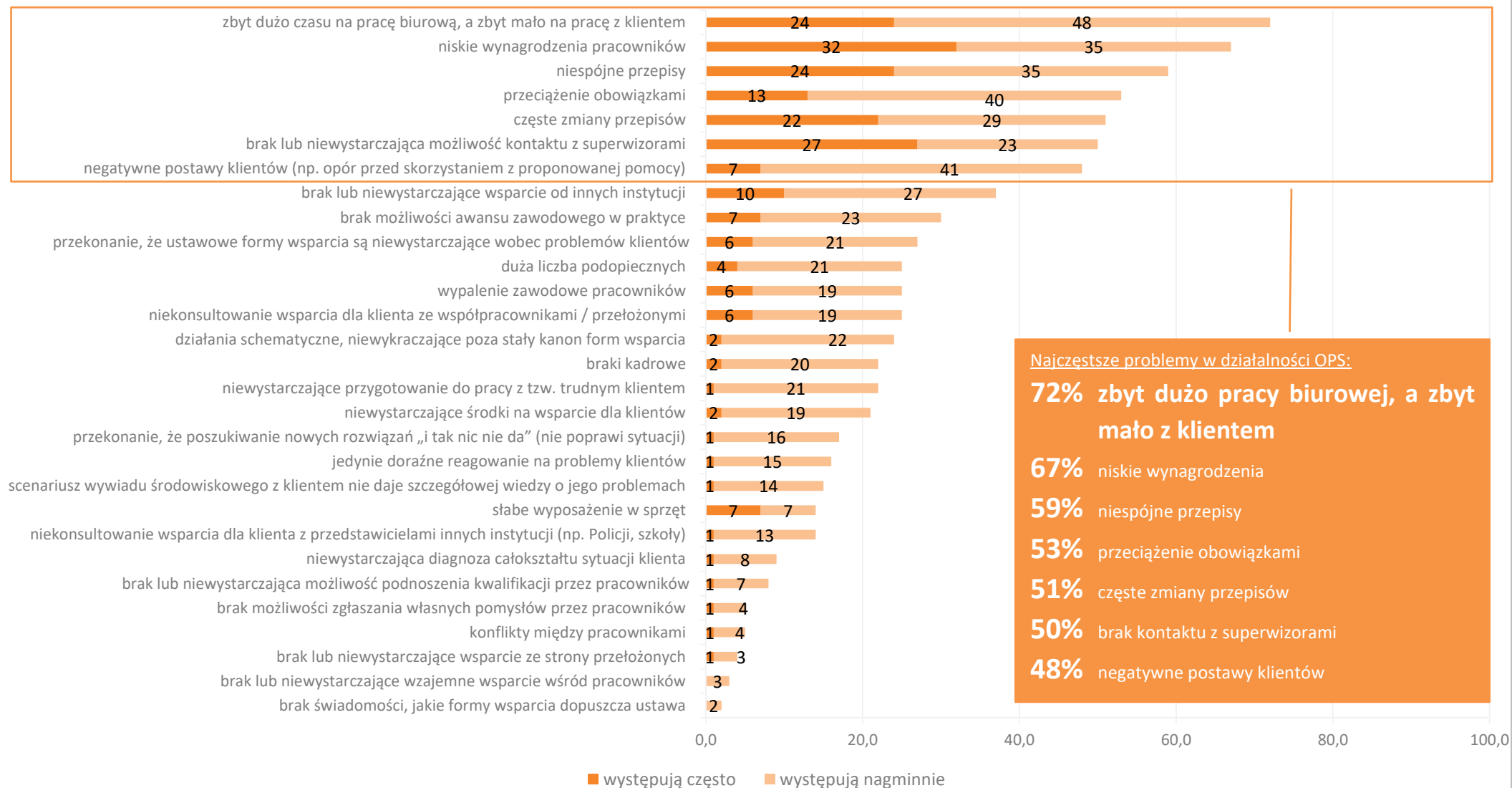
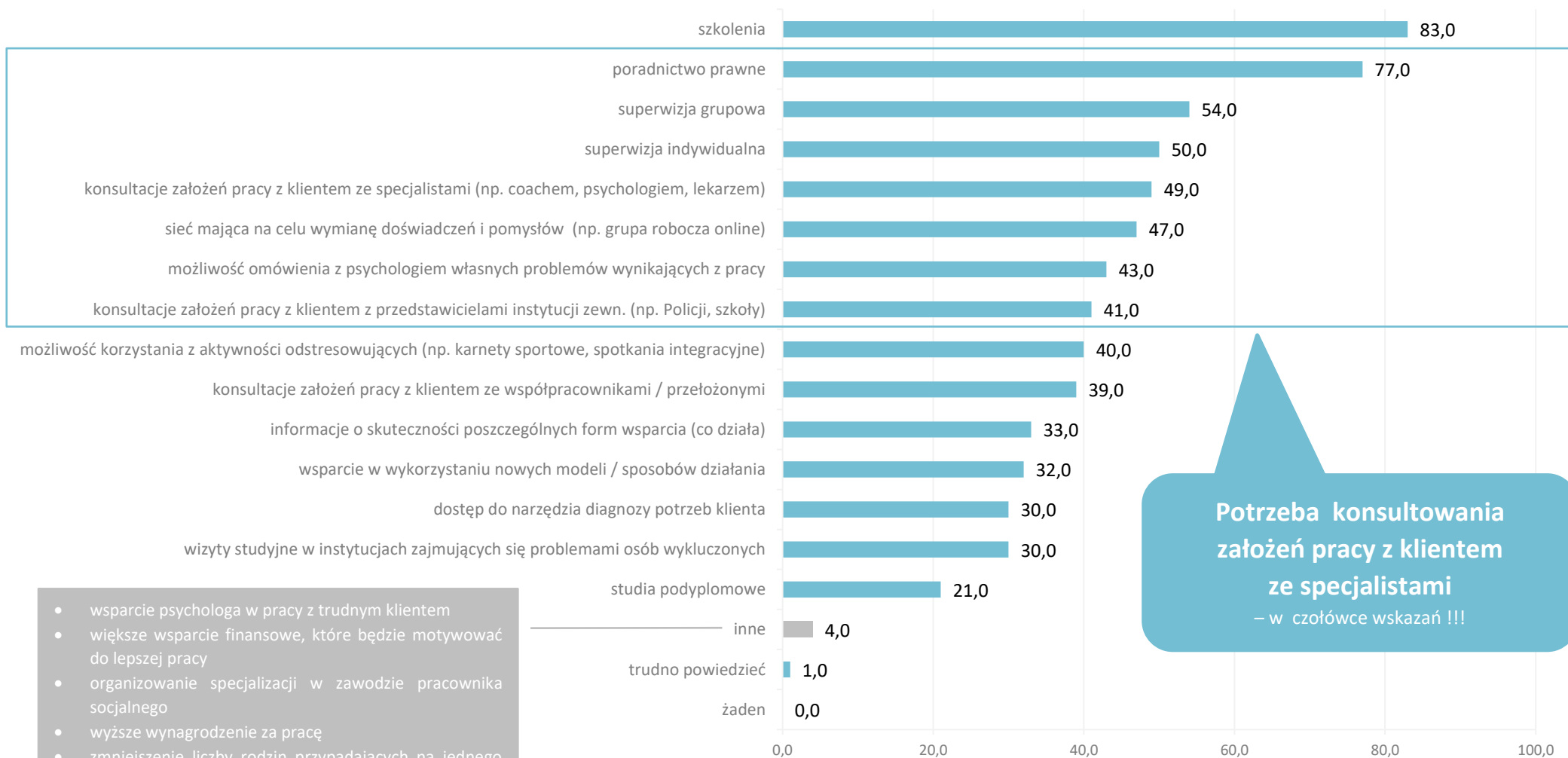

Tabela 1 Problemy, które występują w działalności OPS – szczegółowe dane (w %)

Problemy w działalności OPS	występują nagle	występują często	trudno powiedzieć	występują czasami	w ogóle nie występują
brak lub niewystarczająca możliwość kontaktu z superwizorami	27,0	23,0	20,0	15,0	16,0
brak lub niewystarczająca możliwość podnoszenia kwalifikacji przez pracowników	1,0	7,0	16,0	30,0	46,0
brak lub niewystarczające wsparcie od innych instytucji	10,0	27,0	16,0	44,0	3,0
brak lub niewystarczające wsparcie ze strony przełożonych	1,0	3,0	14,0	30,0	52,0
brak lub niewystarczające wzajemne wsparcie wśród pracowników		4,0	13,0	33,0	50,0
brak możliwości awansu zawodowego w praktyce	7,0	23,0	24,0	21,0	24,0
brak możliwości zgłaszania własnych pomysłów przez pracowników	1,0	4,0	23,0	17,0	56,0
brak świadomości, jakie formy wsparcia dopuszcza ustawa		2,0	18,0	27,0	53,0
braki kadrowe	2,0	20,0	7,0	41,0	30,0
częste zmiany przepisów	22,0	29,0	16,0	29,0	4,0
duża liczba podopiecznych	4,0	21,0	21,0	45,0	9,0
działania schematyczne, niewykraczające poza stały kanon form wsparcia	2,0	22,0	20,0	33,0	23,0
jedynie doraźne reagowanie na problemy klientów	1,0	15,0	26,0	38,0	20,0
konflikty między pracownikami	1,0	4,0	6,0	42,0	47,0
negatywne postawy klientów (np. opór przed skorzystaniem z proponowanej pomocy)	7,0	41,0	8,0	40,0	3,0
niekonsultowanie wsparcia dla klienta z przedstawicielami innych instytucji (np. Policji, szkoły)	1,0	13,0	20,0	39,0	27,0
niekonsultowanie wsparcia dla klienta ze współpracownikami / przełożonymi		3,0	10,0	25,0	61,0
niespójne przepisy	24,0	35,0	13,0	27,0	1,0
niewystarczająca diagnoza całości sytuacji klienta	1,0	8,0	19,0	53,0	19,0
niewystarczające przygotowanie do pracy z tzw. trudnym klientem	1,0	21,0	19,0	50,0	9,0
niewystarczające środki na wsparcie dla klientów	2,0	19,0	9,0	45,0	24,0
niskie wynagrodzenia pracowników	32,0	35,0	14,0	16,0	3,0
przeciążenie obowiązkami	13,0	40,0	9,0	36,0	2,0
przekonanie, że poszukiwanie nowych rozwiązań „i tak nic nie da” (nie poprawi sytuacji)	1,0	16,0	19,0	37,0	27,0
przekonanie, że ustawowe formy wsparcia są niewystarczające wobec problemów klientów	6,0	21,0	18,0	50,0	6,0
scenariusz wywiadu środowiskowego z klientem nie daje szczegółowej wiedzy o jego problemach	1,0	14,0	17,0	47,0	20,0
słabe wyposażenie w sprzęt	7,0	7,0	11,0	32,0	44,0
wypalenie zawodowe pracowników	6,0	19,0	21,0	50,0	4,0
zbyt dużo czasu na pracę biurową, a zbyt mało na pracę z klientem	24,0	48,0	7,0	19,0	1,0

1.2 Wsparcie dla OPS potrzebne do bardziej efektywnego wykonywania pracy

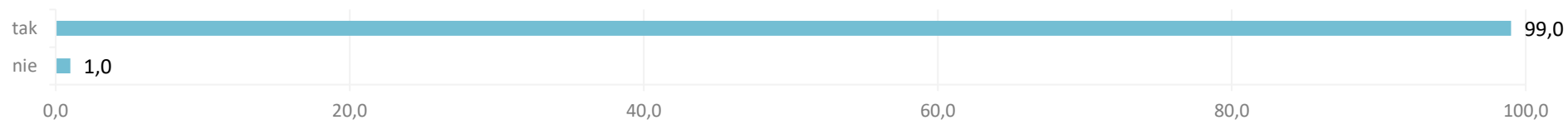
Wykres 3 Jaki rodzaj wsparcia, Pana(i) zdaniem, jest potrzebny pracownikom OPS, aby bardziej efektywnie wykonywać swoją pracę? (w %)

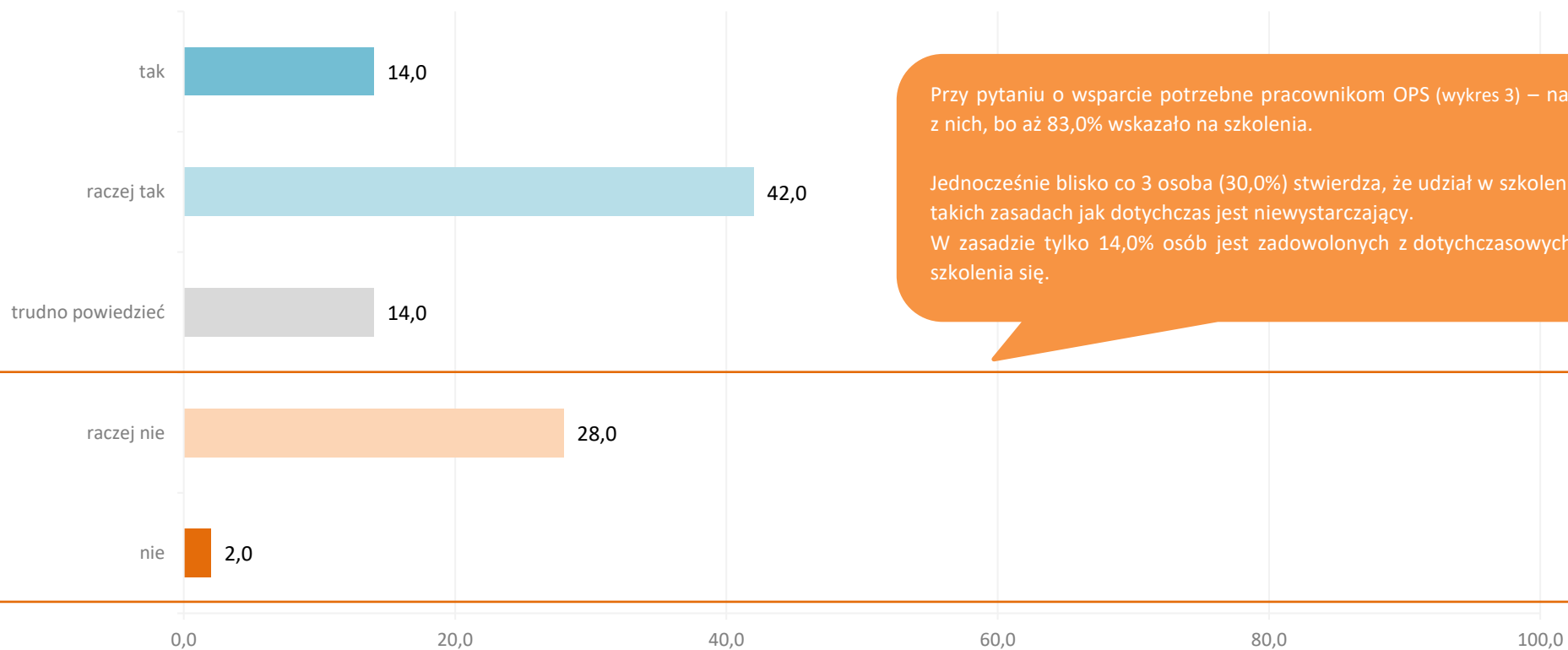
Potrzeba konsultowania założeń pracy z klientem ze specjalistami
– w czołówce wskazań !!!

- wsparcie psychologa w pracy z trudnym klientem
- większe wsparcie finansowe, które będzie motywować do lepszej pracy
- organizowanie specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego
- wyższe wynagrodzenie za pracę
- zmniejszenie liczby rodzin przypadających na jednego pracownika (w praktyce jest to dużo ponad 50)

Wykres 4 Czy w ciągu ostatnich 3 lat pracownicy OPS brali udział w szkoleniach podnoszących kompetencje/kwalifikacje zawodowe? (w %)

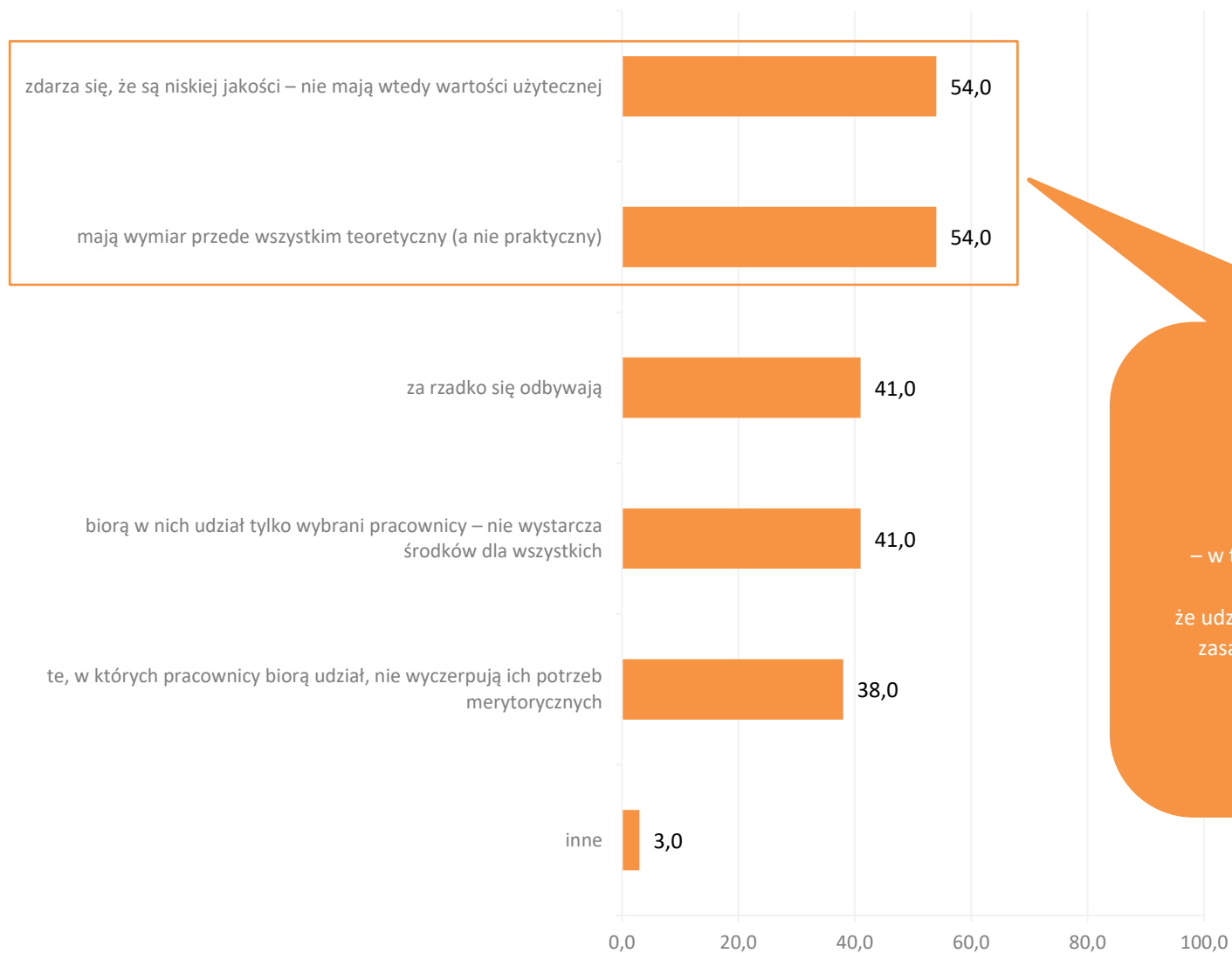
Wykres 5 Czy, Pana(i) zdaniem, udział w szkoleniach na takich zasadach jak dotychczas (częstotliwość, zakres merytoryczny) jest dla pracowników OPS wystarczający? (w %)

Przy pytaniu o wsparcie potrzebne pracownikom OPS (wykres 3) – najwięcej z nich, bo aż 83,0% wskazało na szkolenia.

Jednocześnie blisko co 3 osoba (30,0%) stwierdza, że udział w szkoleniach na takich zasadach jak dotychczas jest niewystarczający. W zasadzie tylko 14,0% osób jest zadowolonych z dotychczasowych zasad szkolenia się.

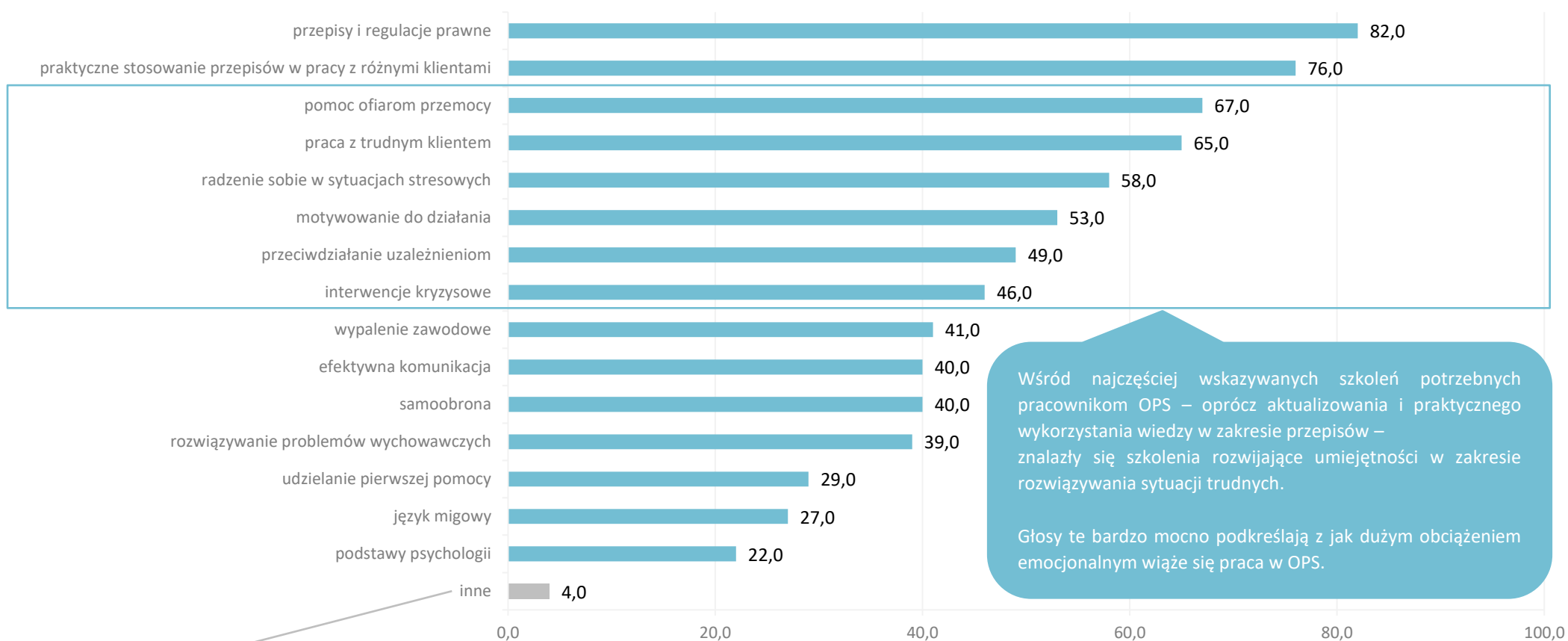
Wykres 6 Dlaczego, Pana(i) zdaniem, udział w szkoleniach na takich zasadach jak dotychczas (częstotliwość, zakres merytoryczny) nie jest dla pracowników OPS wystarczający? (w %)

Mało użyteczna wartość części szkoleń

– w taki sposób można podsumować najczęściej wskazywane powody tego, że udział pracowników OPS w szkoleniach na takich zasadach jak dotychczas jest niewystarczający.

Wykres 7 W jakiego rodzaju szkoleniach podnoszących kompetencje/kwalifikacje zawodowe byłoby zasadne, aby pracownicy OPS brali udział? (w %)

Wśród najczęściej wskazywanych szkoleń potrzebnych pracownikom OPS – oprócz aktualizowania i praktycznego wykorzystania wiedzy w zakresie przepisów – znalazły się szkolenia rozwijające umiejętności w zakresie rozwiązywania sytuacji trudnych.

Głosy te bardzo mocno podkreślają z jak dużym obciążeniem emocjonalnym wiąże się praca w OPS.

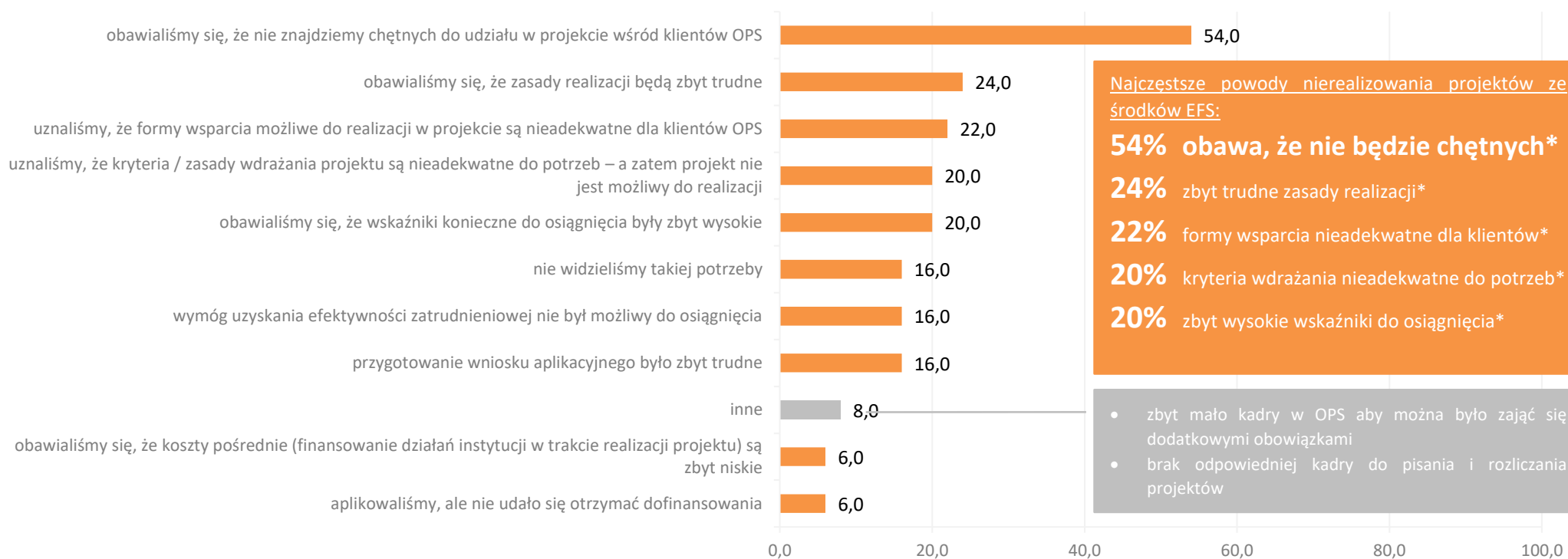
- szkolenia z metodyki pracy z klientem (dotychczasowe treści szkoleń są zbyt ogólne i powielają wiedzę już nabytą; szkolenia powinny być bardziej specjalistyczne lub dzielone na stopnie: podstawowy, zaawansowany, specjalistyczny; na specjalistycznym szkoleniu z zakresu pomocy ofiarom przemocy nie powinno być wprowadzenia z treściami "czym jest przemoc"; wielokrotnie pracownicy tracą czas przez uczestnictwo w szkoleniach "podstawowych", choć i takie bywają potrzebne
- formy pracy socjalnej
- wizyty studyjne (wymiana doświadczeń zawodowych)
- obsługa różnych programów używanych przez pracowników OPS
- praca z klientem psychicznie chorym, niezdiagnozowanym (jak postępować gdy klient nie widzi problemu u siebie?)
- z zakresu zamówień publicznych

1.3 Realizacja projektów w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykres 8 Czy OPS realizował projekt(y) ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w okresie perspektywy unijnej 2014-2020? (w %)

Wykres 9 Dlaczego OPS nie realizował projektów ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w okresie perspektywy unijnej 2014-2020? (w %)

*) Należy podkreślić, że w perspektywie programowania 2014-2020 – formy wsparcia i grupy docelowe zostały ogólnie określone, wraz z narzuceniem wskaźników (m.in. efektywności zatrudnieniowej).

2. Komentarz do wyników badania

2.1 Komentarz ogólny

Komentarz ogólny

- W ramach badania podkreślana jest przez pracowników OPS złożoność problemów klientów. Problemy te współistnieją, ale też są od siebie współzależne. To powoduje, że próba przeciwdziałania skutkom jednego wybranego problemu jest działaniem doraźnym i nie poprawia trwale sytuacji klienta. Przykładowo w momencie nakładania się na siebie problemów związanych z brakiem aktywności zawodowej klienta OPS, ale jednocześnie jego nieporadnością życiową, uzależnieniem czy wykluczeniem komunikacyjnym – sukces w postaci trwałego zatrudnienia, samodzielności ekonomicznej i zakończenia korzystania ze wsparcia OPS uzależniony jest od rozwiązania wszystkich jego problemów.
Rekomendacją płynącą z tego stanu rzeczy jest postulat pełnej dowolności doboru form wsparcia przez pracownika socjalnego / asystenta rodziny we wszelkich programach pomocowych (czy to w bieżącej działalności instytucji pomocy społecznej, czy w ramach projektów finansowanych z różnych źródeł). Każdorazowo sytuacja klienta powinna być szeroko diagnozowana (co pozwoliłoby na stwierdzenie wszystkich współistniejących problemów) i w odpowiedzi na to indywidualnie rozpatrywana pod kątem koniecznych do wdrożenia form wsparcia – również przez dobranie form wsparcia specyficznych do potrzeb klienta spoza katalogu standardowo uruchamianych działań. Istotne powinny być działania ukierunkowane na zniwelowanie przyczyn problemów leżących u podstaw sytuacji klienta.
- W badaniu w niemal każdym analizowanym obszarze wskazywano na problem braku gotowości klientów OPS do zmian. Powoduje to, że działania będące reakcją na zastaną sytuację nie mogą być skuteczne. Pomimo doraźnej, chwilowej poprawy (np. poprzez udzielenie zasiłku, skierowania na kurs zawodowy) – klient powraca do zachowań, które stanowią przyczynę jego złej sytuacji. Należy podkreślić, że zmiana sytuacji w tym zakresie jest możliwa, jednak wymaga czasu i wdrożenia innych form niż standardowo stosowane – ale jest też jedyną szansą na osiągnięcie efektu trwałej zmiany. Stąd najwyższe oceny zasadności realizacji otrzymywały w opinii pracowników OPS formy wsparcia nastawione na zmianę postaw klientów: terapie, wsparcie psychologiczne, treningi samodzielności, organizowanie grup wsparcia. Jednocześnie oceny częstotliwości stosowania takich form są wyraźnie niższe. Tłumaczyć to można pozornym brakiem rezultatów tych form wsparcia, ich odłożeniem w czasie – przy ograniczonej ilości środków na wsparcie pierwszeństwo przyznaje się formom o najszybciej widocznym efekcie – np. nabyciu kwalifikacji zawodowych. Biorąc pod uwagę powyższy problem – bardziej efektywne, choć widoczne dopiero w dłuższym procesie, byłyby formy wsparcia nakierowane na zmianę postaw klienta.
- Powyższe obserwacje prowadzą do stwierdzenia, że waga poszczególnych problemów klientów jest równa. Problemy mentalne i związane z postawami (brak kontaktów społecznych, wstyd i niskie poczucie własnej wartości, brak wiary w możliwość zmiany własnej sytuacji, czy nawet nabyte oczekiwania wsparcia ze strony instytucji – czyli postawa roszczeniowa) wpływają na sytuację klienta równie mocno, co problemy „empirycznie obserwowalne” – takie jak brak kwalifikacji zawodowych, stan zdrowia, czy brak miejsca do zamieszkania. Oznacza to, że „miękkie” formy wsparcia (takie jak terapie, eventy prowadzące do nawiązywania kontaktów społecznych, angażowanie w aktywności pozornie niezwiązane z pracą zawodową w celu wzmocnienia wiary we własne możliwości itp.) są równie uzasadnione, co działania „twarde”, policzalne. Dopiero dzięki ich wspólnemu zastosowaniu (w sekwencji odpowiedniej do potrzeb klienta) możliwa jest kompleksowa zmiana (faktyczne rozwiązanie współzależnych od siebie problemów), a przez to trwałe uniezależnienie się klienta od wsparcia. Rozwiązałyby to problem niewielkiej efektywności wsparcia – wieloletniego (utrwalonego) korzystania klientów z programów pomocowych.

2.2 Komentarz w odniesieniu do grup klientów

Komentarz w odniesieniu do grup klientów		
Lp.	Grupy	Problemy
1.	Rodziny potrzebujące wsparcia Samotni rodzice	<p>W czołówce problemów znajdują się kwestie związane z postawami i przekonaniem tej grupy klientów OPS (powielanie wzorców problemów, postawa roszczeniowa – oczekiwanie wsparcia ze strony instytucji, brak perspektywy poprawy sytuacji) oraz nieporadność w wychowywaniu dzieci.</p> <p>Istotne są również kwestie związane z sytuacją materialną rodzin będących klientami OPS – ubóstwo, zadłużenie, złe warunki mieszkaniowe.</p> <p>W opinii ¼ respondentów w odniesieniu do rodzin oraz co 8. respondenta w odniesieniu do samotnych rodziców – znaczący jest problem wykluczenia społecznego.</p>
2.	Rodziny zastępcze	<p>Z rodzinami zastępczymi pracuje 27% respondentów badania. Najbardziej powszechne problemy tej grupy dotyczą rodzin biologicznych dzieci: braku zmiany sytuacji w rodzinie biologicznej, braku zainteresowania dziećmi, a nawet kontaktu z jej strony oraz konfliktu w rodzinie biologicznej. Jest to o tyle istotne, że piecza zastępcza z definicji ma być rozwiązaniem czasowym, stosowanym do momentu możliwości powrotu dzieci do rodziny biologicznej.</p> <p>Uwagę zwraca również odsetek wskazań dotyczących trudności dzieci z nauką. Podłoża tego problemu można upatrywać w problemach emocjonalnych dzieci, zaniedbaniu dzieci w rodzinie biologicznej.</p> <p>Problemem wydaje się być również dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej, co jest ważne z powodu tego, że dziecko, które trafia do pieczy zastępczej wielokrotnie z powodu zaniedbania wymaga szerokiej i szybkiej diagnostyki i opieki medycznej.</p>
3.	Osoby, które opuściły system pieczy zastępczej	<p>Z osobami, które opuściły system pieczy zastępczej pracuje co piąty respondent badania. Główne problemy, z którymi boryka się ta grupa to niedostosowanie do realiów rynku pracy: nieadekwatne kwalifikacje i/lub doświadczenie zawodowe, niechęć do podjęcia aktywności zawodowej. Istotną jest też nieporadność życiowa tej grupy oraz zła sytuacja materialna, zwłaszcza w kontekście warunków mieszkaniowych.</p> <p>Najczęściej osoby te nie mają oparcia w rodzinie biologicznej – co trzeci respondent badania wskazuje, że znaczącym jest problem konfliktu w rodzinie tych klientów, co piąty – brak możliwości powrotu do rodziny biologicznej z powodu odrzucenia, tyle samo – brak rodziny biologicznej.</p>

4.	Osoby będące ofiarami przemocy	<p>Prawie wszyscy pracownicy OPS biorący udział w badaniu mają wśród swoich klientów ofiary przemocy – przede wszystkim psychicznej (89% wskazań na ten problem jako istotny), fizycznej (78%), trochę rzadziej ekonomicznej (63%). Przemoc seksualna została wskazana jako częsta tylko przez 1% respondentów (tak w odniesieniu do dorosłych, jak i do dzieci). 20% respondentów przyznaje, że zdarza się ona wobec dorosłych – jednak w mniejszości przypadków (w odniesieniu do dzieci odsetek ten wynosi 5%). Jednocześnie w ramach pytania otwartego pracownicy OPS zgłosili jako problem to, że ofiary „nie mówią”, „nie przyznają się do przemocy seksualnej”.</p> <p>Uwagę zwracają wysokie odsetki wskazań na większość wymienionych w narzędziu badawczym problemów jako znaczących – co wskazuje na ich powszechność.</p> <p>Ogromnym problemem w przypadku ofiar przemocy – w znacznej mierze uniemożliwiającym jego rozwiązanie jest – zamieszkiwanie wspólnie ze sprawcą. Zwraca na to uwagę aż 91% respondentów. Dodatkowo respondenci wskazują na brak możliwości odseparowania sprawcy od ofiar przemocy (z powodu uzależnienia ekonomicznego, trudności w uzyskaniu nakazu opuszczenia mieszkania lub jego wyegzekwowaniu).</p> <p>Na bierność i brak wpływu na zmianę sytuacji wskazują wysokie częstotliwości występowania takich problemów jak: brak chęci do zmiany sytuacji przez sprawcę, brak decyzji/podjęcia próby ze strony ofiar odnośnie odseparowania od sprawcy przemocy, brak chęci do przejścia terapii ze strony ofiar.</p>
5.	Osoby bezrobotne (osoby niepracujące)	<p>Niemal każdy pracownik OPS ma do czynienia z osobami niepracującymi. Główne problemy, z którymi boryka się ta grupa to niedostosowanie do realiów rynku pracy: nieadekwatne kwalifikacje i/lub doświadczenie zawodowe, niechęć do podjęcia aktywności zawodowej.</p> <p>Uwagę zwracają wysokie odsetki wskazań na większość wymienionych w narzędziu badawczym problemów jako znaczących – co wskazuje na ich powszechność.</p> <p>Jednocześnie osoby niepracujące korzystające z pomocy OPS w opinii większości pracowników nie wykazują chęci do podjęcia aktywności zawodowej – charakteryzuje je postawa roszczeniowa (jest znacząca w opinii 88% respondentów), przyzwyczajenie do utrzymywania się ze źródeł pomocowych (87%), przekonanie o braku opłacalności pracy (86%).</p>
6.	Osoby borykające się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami (z wyłączeniem psychicznych / intelektualnych)	<p>Jako najczęstsze problemy w odniesieniu do osób borykających się z chorobami wskazywano problemy finansowe (70% respondentów uznało ten problem za znaczący) oraz brak możliwości podjęcia zatrudnienia (62%). Dodatkowo w opinii pracowników OPS znaczący jest (46%) problem braku aktywności zawodowej opiekuna tej osoby. Życie na pograniczu minimum socjalnego (ubóstwo) charakteryzuje znaczącą liczbę klientów OPS będących osobami chorymi wg 46% respondentów.</p> <p>Jednocześnie sytuacja ta jest trudna do rozwiązania z powodu takich problemów jak: brak chęci opiekunów do podjęcia zatrudnienia jest znaczący wg 38% pracowników OPS, niechęć opiekunów do usamodzielnienia się osoby chorej – dla 32%.</p>

7.	Osoby borykające się z chorobą psychiczną	<p>W swojej pracy z osobami borykającymi się z chorobą psychiczną styka się 87% pracowników OPS. Jednocześnie wśród wypowiedzi otwartych zwrócono uwagę na brak chęci do diagnostyki choroby ze strony klientów, pomimo jej wyraźnych objawów. Najbardziej powszechnym problemem tej grupy klientów jest brak chęci do przejścia terapii (70% respondentów uznało go za znaczący) – co oznacza brak możliwości zmiany sytuacji na lepsze. Jednocześnie 62% pracowników OPS zwraca uwagę, że w znaczącej części przypadków choroba alienuje daną osobę, powoduje jej wykluczenie społeczne oraz (uniemożliwia podjęcie pracy zawodowej w formie tradycyjnej – 58% wskazań, w formach elastycznych – 51% wskazań).</p> <p>Na bierność i brak wpływu na zmianę sytuacji wskazują wysokie częstotliwości występowania następujących problemów: uzależnienie w czynnościach życia codziennego od opiekunów, uzależnienie ekonomiczne od opiekunów, potrzeba czasowej pomocy w czynnościach codziennych, potrzeba stałej obecności opiekuna zajmującego się czynnościami codziennymi i z drugiej strony: niechęć / strach osoby chorej względem usamodzielnienia się, niechęć opiekunów do usamodzielnienia się osoby chorej, niechęć opiekunów do podjęcia pracy zawodowej przez osoby chore, pozostawanie opiekuna tej osoby poza aktywnością zawodową ze względu na opiekę.</p>
8.	Osoby z niepełnosprawnością intelektualną	<p>W przypadku osób z niepełnosprawnością intelektualną zwraca uwagę specyfika dostępnej dla nich aktywności: ¼ respondentów uznaje, że w znaczącej liczbie przypadków nie ma możliwości podjęcia przez te osoby pracy zawodowej w formach tradycyjnych, a 2/3 – że również w obszarze pracy chronionej. Niemal ten sam odsetek wskazuje, że w znaczącej liczbie przypadków zasadne jest prowadzenie terapii zajęciowej / przysposobienia do wykonywania czynności zawodowych.</p> <p>Na bierność i brak wpływu na zmianę sytuacji wskazują wysokie częstotliwości występowania następujących problemów: uzależnienie w czynnościach życia codziennego od opiekunów, uzależnienie ekonomiczne od opiekunów, potrzeba czasowej pomocy w czynnościach codziennych, potrzeba stałej obecności opiekuna zajmującego się czynnościami codziennymi i z drugiej strony: pozostawanie opiekuna tej osoby poza aktywnością zawodową ze względu na opiekę, niechęć opiekunów do usamodzielnienia się osoby z niepełnosprawnością intelektualną, niechęć opiekunów do podjęcia pracy zawodowej przez osoby z niepełnosprawnością intelektualną. Jednocześnie 59% respondentów uznaje za znaczący problem zaawansowanego wieku opiekunów, a przez to – faktycznej lub przewidywalnej nieporadności w opiece.</p>
9.	Seniorzy	<p>Najbardziej powszechnym problemem seniorów pozostających pod opieką OPS jest zły stan zdrowia (85% respondentów uznało go za znaczący problem), a jednocześnie dochód niewystarczający na pokrycie kosztów leczenia (60%), utrudniony dostęp do rehabilitacji / fizjoterapii (51%) oraz utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej (39%).</p> <p>Seniorzy są w znaczącej liczbie osobami samotnymi. Na problem ten wskazało 3/4 pracowników OPS, a niemal 4/5 – na problem pozostawania w pojedynczym gospodarstwie domowym, połowa – na problem wykluczenia z udziału w życiu społecznym. Jest to ważne tak z powodu potrzeb psychicznych każdej jednostki, jak i z powodu potrzeby zapewnienia opieki nad seniorami – 61% respondentów uznaje, że znacząca jest potrzeba czasowej pomocy w czynnościach codziennych, a 51% – stałej obecności opiekuna.</p>

		W ramach odpowiedzi otwartych pracownicy OPS wskazali na problem wykluczenia cyfrowego seniorów, co w dzisiejszych czasach oznacza realne problemy nie tylko komunikacyjne, ale również związane z obsługą spraw społecznych (podpis elektroniczny, e-recepta, e-skierowanie, bankowość internetowa, obsługa e-poczty).
10.	Osoby bezdomne	<p>Problem bezdomności jest zaskakująco częstym problemem (na pracę z osobami bezdomnymi wskazało 55% ankietowanych pracowników OPS (40% stwierdziło, że na terenie ich gminy nie ma osób bezdomnych).</p> <p>W przypadku osób bezdomnych największym problemem (wskazuje tak 89% respondentów) jest uzależnienie od alkoholu, związana jest z tym zapewne kwestia niechęci do zmiany własnej sytuacji życiowej (88%), a z tym z kolei – postawa roszczeniowa (77%). Z trybu życia wynika skrajne ubóstwo (77%) oraz zły stan zdrowia (71%).</p> <p>Pod kątem form wsparcia – największy odsetek pracowników OPS wskazał jako znaczący problem braku dostępu do rozwiązań wspomagających powrót do samodzielności osób bezdomnych, np. mieszkań treningowych (63%).</p>
11.	Osoby, które opuściły system penitencjarny	<p>Osoby, które opuściły system penitencjarny są dość częstymi klientami OPS – pracuje z nimi blisko połowa respondentów (49%) badania. Spośród nich największa liczba jako najbardziej powszechne problemy wskazuje te związane z odnalezieniem się na rynku pracy: nieadekwatne do potrzeb kwalifikacje (91%) i doświadczenie zawodowe (91%), jak również niechęć do podjęcia aktywności zawodowej (89%). Jednocześnie 83% wskazuje, że znacząca jest niechęć ze strony pracodawców do zatrudniania osób karanych.</p> <p>Według 91% respondentów znaczącym jest problem uzależnienia byłych skazanych od alkoholu. Jednocześnie 84% pracowników OPS potwierdza, że w znaczącej liczbie przypadków brak jest wśród nich chęci do przejścia terapii/programu aktywizacji społecznej, ale 37% – brak dostępu do niej, pomimo chęci wzięcia udziału.</p> <p>Ważnym problemem jest powrót do działań niezgodnych z prawem. 69% respondentów wskazało, że dotyczy to znaczącej części klientów OPS, którzy opuścili system penitencjarny.</p>
12.	Osoby uzależnione od alkoholu	Niemal wszyscy ankietowani pracownicy OPS pracują z osobami uzależnionymi od alkoholu i niemal wszyscy (99%) za najbardziej powszechny problem uznają niechęć do podjęcia terapii, jak również (99%) powrotu do nałogu po jej przejściu. Równie powszechnym problemem jest niechęć do podjęcia pracy zawodowej (98%) oraz nieumiejętność jej utrzymania (93%). Jednocześnie osoby te prezentują postawę roszczeniową (86% pracowników OPS uznało to za znaczący problem).
13.	Osoby uzależnione od narkotyków / substancji psychoaktywnych	Z osobami uzależnionymi od narkotyków / substancji psychoaktywnych spotyka się w swojej pracy co 10 respondent badania. Okazuje się, że najczęstszy wskazywany w tej grupie problem związany jest z aktywnością zawodową: nieumiejętnością utrzymania pracy (93% uznało go za znaczący) oraz niechęcią do jej podjęcia (86%). Wiąże się z tym znaczny odsetek wskazań na problem w postaci sprowadzenia egzystencji osób uzależnionych wyłącznie do poszukiwania / konsumpcji kolejnych dawek narkotyku / substancji psychoaktywnych (86% respondentów uznało, że jest to problem znaczącego odsetka tej grupy klientów).

14.	Cudzoziemcy / repatrianci / uchodźcy	<p>Cudzoziemcy / repatrianci / uchodźcy są sporadycznie klientami OPS – pracowało z nimi tylko 4% respondentów badania.</p> <p>Najczęściej wskazywanymi problemami tej grupy są: trudności w dostępie do świadczeń zdrowotnych (problemy z ubezpieczeniem zdrowotnym) (65%), nieregulowany status prawny (50%), trudności adaptacyjne, niezdolność do odnalezienia się w nowym miejscu (50%).</p>
-----	--------------------------------------	---

2.3 Komentarz w odniesieniu do problemów klientów i form wsparcia

Lp.	Obszar	Komentarz do form wsparcia
1.	Sytuacja materialna	<ul style="list-style-type: none"> – Jako najbardziej zasadne oceniane są te formy wsparcia, które prowadzą do stałej zmiany sytuacji materialnej klienta: pomoc w uzyskaniu stałego dochodu rodzinie, pomoc w uzyskaniu świadczeń rentowych / emerytalnych (np. w przeprowadzeniu formalności). Ocena częstotliwości ich udzielania jest niższa (od oceny zasadności stosowania) o 1 – 2 punkty na 10-punktowej skali ocen. – Pracownicy OPS nie widzą zasadności udzielania pożyczek swoim klientom, natomiast w minimalnym stopniu uznają zasadność stosowania innych form związanych z umożliwieniem dokonania inwestycji samodzielnie przez klienta: tworzenia funduszu poręczeń dla kredytów, ustalania preferencyjnych warunków zakupu nieruchomości. Przyjąć można, że wynika to z braku przekonania o wypłacalności klientów, ich samodzielności finansowej. – Zasiłki są jedynymi (w ramach całego badania) formami wsparcia, w stosunku do których średnia ocena częstotliwości stosowania przekracza ocenę zasadności realizacji (przy czym różnica ocen jest niewielka). Można więc powiedzieć, że potrzeba na tę formę wsparcia jest zaspokojona. Wyjątkami od tej prawidłowości są: zasiłki celowe na dostosowanie pomieszczeń do potrzeb rodziny oraz zasiłki celowe na koszty wynajmu mieszkania (być może wysokość wydatków w ramach tych form wsparcia hamuje częstotliwość ich przyznawania). W badaniu nie odnoszono się do kwestii wysokości zasiłków. – Pracownicy OPS widzą wysoką zasadność realizacji rzeczowych form wsparcia: pomocy rzeczowej (w tym zwłaszcza produktów spożywczych), zapewnienia posiłków w miejscu zbiorowego żywienia, wykonania prac remontowych. – Największa rozbieżność pomiędzy oceną częstotliwości stosowania danej formy wsparcia a oceną zasadności jej realizacji (ocena zasadności każdorazowo jest znacząco wyższa od oceny częstotliwości stosowania, co wskazuje na największy poziom niezaspokojenia potrzeby) dotyczy: <ul style="list-style-type: none"> ○ zapewnienia mieszkania socjalnego lub komunalnego, ○ zapewnienia prawnika do prowadzenia spraw sądowych; ○ ustalenia z komornikami / wierzycielami planu wyjścia rodziny z zadłużenia; ○ zorganizowania forum wymiany ofert (np. wynajem mieszkania wraz z pracą w charakterze dozorca / opiekuna);

		<ul style="list-style-type: none"> ○ zapewnienia posiłków dowożonych do miejsca zamieszkania klienta.
2.	Przekonania i postawy klientów OPS	<ul style="list-style-type: none"> – Jako najbardziej zasadne oceniono (na poziomie 7,2-8,6 na 10-punktowej skali ocen) „miękkie” formy wsparcia prowadzące do uświadomienia klientowi korzyści płynących z poprawy jego sytuacji życiowej / ekonomicznej, uświadomienia przyczyn problemu danej rodziny i możliwości jego przezwyciężenia oraz faktu dziedziczenia problemów i konsekwencji tego stanu rzeczy, jak również zapewnienie rodzinie asystenta. Są to więc formy wsparcia, które jako „wstępne”, „wyjściowe” stanowią początek dalszego procesu prowadzącego do zmiany sytuacji klienta. Należy podkreślić te opinie, które mocno artykułują potrzebę osiągnięcia trwałego efektu – jednocześnie należy zwrócić uwagę na fakt, że w wielu przypadkach dotychczasowa praca z klientami OPS nie pozwoliła na uzyskanie trwałych zmian, bowiem koncentrowała się na działaniach doraźnych, nie niwelujących źródeł problemów. – Największa rozbieżność pomiędzy oceną częstotliwości stosowania danej formy wsparcia a oceną zasadności jej realizacji (ocena zasadności każdorazowo jest znacząco wyższa od oceny częstotliwości stosowania, co wskazuje na największy poziom niezaspokojenia potrzeby – różnica ta wynosi powyżej 3,5 punktów na skali 10-punktowej) dotyczy: <ul style="list-style-type: none"> ○ psychoterapii rodzinnej, ○ psychoterapii indywidualnej poszczególnych członków rodziny, ○ ułatwień w dostępie do terapii – jej finansowania, finansowania kosztów dojazdu na terapię, ○ zorganizowania grupy wsparcia umożliwiającej wymianę doświadczeń dla dzieci wychowujących się w rodzinach dotkniętych problemem (np. przemocą, uzależnieniem), ○ mediacji, ○ pozyskania do współpracy na terenie działania OPS organizacji pozarządowej aktywizującej społecznie, ○ treningu samodzielności. <p>Wszystkie ww. należą do „miękkich” form wsparcia.</p> – W odniesieniu do różnych form psychoterapii (rodzinnej, indywidualnej, wskazywanej jako narzędzie w odniesieniu do różnych składowych problemów) każdorazowo największy odsetek ocen częstotliwości stosowania dotyczy odpowiedzi „wcale” (pomiędzy 59 a 67% wskazań). Tymczasem odsetek ocen realizacji psychoterapii jako zasadnej w większości oraz w każdym/niekażdym przypadku waha się w ww. kategoriach pytań od 44 do 57%.
3.	Kontakty społeczne	<ul style="list-style-type: none"> – Jako najbardziej zasadne oceniono (na poziomie 6,2-6,8 na 10-punktowej skali ocen) formy wsparcia prowadzące do zapewnienia kontaktu z otoczeniem społecznym klienta: zorganizowanie pomocy sąsiedzkiej / wolontariatu oraz zapewnienie dziennej opieki (np. w ośrodku dziennym), jak również wsparcie psychologiczne. Ocena częstotliwości ich stosowania jest niższa od oceny zasadności o 2,2-2,8 punktów na 10-punktowej skali ocen. – Największa rozbieżność pomiędzy oceną częstotliwości stosowania danej formy wsparcia a oceną zasadności jej realizacji (ocena zasadności każdorazowo jest znacząco wyższa od oceny częstotliwości stosowania, co wskazuje na największy poziom niezaspokojenia potrzeby – różnica ta wynosi powyżej 3,5 punktów na skali 10-punktowej) dotyczy: <ul style="list-style-type: none"> ○ zapewnienia mieszkania chronionego lub wspomaganego (co rozwiązałoby problem braku opieki np. nad seniorem),

		<ul style="list-style-type: none"> ○ zapewnienia urządzeń elektronicznych pozwalających na monitoring (teleopiekę) – np. opaski SOS, przycisk alarmowy (74% respondentów wskazało, że ta forma nie jest w ogóle realizowana wobec klientów), ○ rozwiązań dotyczących możliwości udziału w życiu społecznym: likwidacji barier architektonicznych w placówkach / miejscach publicznych, zapewnienia dostępności wszystkich eventów, spotkań, imprez, ○ terapii. <p>– Działania niskokosztowe, takie jak skontaktowanie klienta z lokalnymi grupami / stowarzyszeniami, zorganizowanie klubu / świetlicy / miejsca spotkań, zorganizowanie udziału klienta w różnych formach edukacji (np. szkoleniach, studiach, uniwersytecie III wieku) uznawane są za zasadne (ocena zasadności realizacji: 5,6-6,0 na 10-punktowej skali), jednak rzadko stosowane (ocena częstotliwości stosowania: 2,4-3,4 na 10-punktowej skali).</p>
4.	Opieka i wychowanie	<p>– Praca asystenta rodziny w momencie wystąpienia nieporadności w wychowywaniu dzieci została oceniona pod kątem zasadności najwyższej w całym badaniu (ocena 9,2 na skali 10-punktowej). Trzeba też przyznać, że jest to forma stosowana – 53% respondentów przyznało, że we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach, a kolejne 30% – że w większości przypadków.</p> <p>– Jako najbardziej zasadne są też oceniane formy wsparcia w postaci pracy z rodzicami / opiekunami prowadzącej do wdrożenia stałej i efektywnej opieki nad dzieckiem/dziećmi oraz zapewnienie opieki środowiskowej (np. świetlicy) we współpracy z domem kultury, organizacją pozarządową itp. (w tym drugim przypadku znaczna różnica w ocenie częstotliwości stosowania – oceniono ją niżej o ponad 3 punkty na 10-punktowej skali).</p> <p>– Praca asystenta rodziny oraz praca z rodzicami to jedyne formy wsparcia oceniane wysoko w tym obszarze pod kątem częstotliwości stosowania – wszystkie pozostałe uzyskują ocenę poniżej 3 na 10-punktowej skali.</p> <p>– Pracownicy OPS przyznają, że w praktyce w niewielkim stopniu zajmują się problemem związanym z rozwojem dzieci – czy to utalentowanych, czy mających trudności w nauce. Większość form wsparcia proponowanych w tym obszarze (np. finansowanie wyjazdów na konkursy, finansowanie zajęć dodatkowych, zakup pomocy naukowych, zasiłki celowe na koszty utrzymania się w akademiku/internacie w celu kontynuacji nauki) zostało ocenionych jako nierealizowane (51-83% ocen „wcale” w odpowiedzi na pytanie o częstotliwość stosowania). Formy wsparcia z tego obszaru charakteryzują się też największymi różnicami pomiędzy oceną częstotliwości stosowania danej formy wsparcia a oceną zasadności jej realizacji (ocena zasadności każdorazowo jest znacząco wyższa od oceny częstotliwości stosowania, co wskazuje na największy poziom niezaspokojenia potrzeby – różnica ta wynosi powyżej 3,5 punktów na skali 10-punktowej). Wsparcie OPS nie jest więc w stanie niwelować różnic w dostępie do rozwoju dzieci z rodzin korzystających ze wsparcia.</p> <p>– Najniższe oceny stosowania przy jednocześnie znacznie wyższych ocenach zasadności dotyczą też wsparcia psychologicznego dla dzieci: psychoterapii dzieci (częstość stosowania oceniona na 0,9 na skali 10-punktowej), organizowanie grup wsparcia umożliwiających wymianę doświadczeń (0,5-0,6) przy jednocześnie wyższej ocenie zasadności ich stosowania (4,2-4,4 na skali 10-punktowej).</p> <p>– Pracownicy OPS przyznają, że w praktyce nie zajmują się problemem braku opieki instytucjonalnej nad dziećmi. Wszystkie formy wsparcia proponowane w tym zakresie zostały ocenione jako nierealizowane (78-93% ocen „wcale” w odpowiedzi na pytanie o częstotliwość stosowania). Oceny zasadności ich stosowania są wyższe (o 2,7-3,5 punktów na skali 10-punktowej), jednak nie są to oceny najwyższe – pracownicy OPS nie traktują tego problemu jako wymagającego aktywności pracownika socjalnego /</p>

		<p>asystenta rodziny. Tymczasem opieka instytucjonalna nad dziećmi związana jest nie tylko z możliwością podjęcia aktywności zawodowej przez rodzica, ale również znacząco wpływa na rozwój psychospołeczny dzieci.¹</p>
5.	Opieka nad osobami niesamodzielnymi	<ul style="list-style-type: none"> – Najczęściej stosowanym rozwiązaniem jest zapewnienie przez OPS opieki całodobowej (DPS) – ocena częstotliwości stosowania 5,3-5,9 (w zależności od kontekstu problemu) na skali 10-punktowej. Wynikać to może z przepisów krajowych – miejsce w DPS jest w pewnych przypadkach gwarantowane. Nieco rzadziej stosowane jest zapewnienie opieki dziennej poza miejscem zamieszkania – w ośrodku dziennej opieki (4,2). – Opieka całodobowa ma jednocześnie najwyższe oceny pod kątem zasadności realizacji (6,6-7,2 w zależności od kontekstu problemu na skali 10-punktowej). Jako zasadne ocenione też zostały: zapewnienie opieki dziennej (6,6), zapewnienie doraźnego opiekuna zewnętrznego („odciążenie” domowników) (6,2), finansowanie alternatywnych form opieki (np. opiekun dzienny) (5,8) oraz zorganizowanie wolontariatu (np. w formie pomocy sąsiedzkiej) (5,7). – Najbardziej niezaspokojona potrzeba w kontekście opieki nad osobami niesamodzielnymi została wskazana w odniesieniu do potrzeby zorganizowania grupy wsparcia umożliwiającej wymianę doświadczeń dla opiekunów (ocena częstotliwości stosowania 0,7, a zasadności realizacji – 4,9 na skalach 10-punktowych). Ocena ta pokazuje, że forma ta byłaby efektywna, a jednocześnie wydaje się działaniem niskokosztowym.
6.	Pieczka zastępcza	<ul style="list-style-type: none"> – W analizie całego obszaru pieczy zastępczej zwraca uwagę niewielkie wsparcie (znaczący odsetek odpowiedzi „wcale” na pytania o częstotliwość stosowania). Oceny zasadności realizacji proponowanych form wsparcia rozkładają się natomiast na dwa bieguny: następuje podział pracowników OPS na tych, którzy uznają ich wysoką zasadność i na tych, którzy w ogóle nie uznają tej zasadności. Wynikać to może z tego, że zadania dotyczące pieczy zastępczej w polskim systemie przypisane są powiatowym centrům pomocy rodzinie. Część pracowników OPS może więc uznawać realizację proponowanych form wsparcia jako niezasadną, bo niezwiązaną z zadaniami gminy. Oznacza to brak kompleksowości wsparcia – system skupia się na zapewnieniu opieki dzieciom, ale nie rozwiązuje problemów, które doprowadziły do niewydolności dotychczasowej opieki w rodzinie. Rodziny biologiczne pozostają pod opieką OPS, który nie zajmuje się dziećmi pozostającymi w pieczy – w ten sposób powstaje luka w ciągłości i logice wsparcia, której konsekwencją jest niejednokrotnie brak możliwości powrotu dzieci do ich naturalnego środowiska. Znaczna grupa pracowników OPS, którzy wysoko oceniają zasadność realizacji proponowanych w tym obszarze form wsparcia pokazuje tymczasem ich uzasadnienie merytoryczne. – Największym problemem widocznym w wynikach badania jest niedostateczna praca (a wręcz jej brak) z rodziną biologiczną dzieci pozostających w pieczy zastępczej. Jest to o tyle istotne, że piecza ze swojej definicji powinna być sytuacją tymczasową – zapewnieniem opieki nad dziećmi przez okres trudności, jakie przeżywa ich rodzina biologiczna. Formy wsparcia w postaci: pomocy rodzinom w celu zniwelowania przyczyn umieszczenia dziecka / dzieci w pieczy zastępczej (np. zapewnienie terapii uzależnionym, wsparcie w leczeniu chorób uniemożliwiających sprawowanie opieki), pomocy w przygotowaniu oraz przeprowadzeniu planu zmiany sytuacji w rodzinie biologicznej pozwalającej na powrót dzieci oraz wsparcie psychologiczne mają najwyższe oceny pod kątem zasadności stosowania (6,3-6,7 na skali 10-punktowej), ale są znacznie rzadziej stosowane (odsetek

¹ Osobną kwestią jest gotowość rodziców do korzystania z opieki instytucjonalnej – wyniki badania Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie w tym zakresie obszarze dostępne będą w 2022 r.

		<p>wskazań „wcale” oraz „w mniej niż połowie przypadków” wynosi od 50 do 66%). Sytuacja tych rodzin, podobnie jak większości klientów OPS jest więc trwała (nie zmienia się) – przez co piecza zastępcza wbrew swojej definicji i zasadom staje się długotrwałym, wręcz permanentnym rozwiązaniem.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Dodatkowo pracownicy OPS przyznają, że w praktyce w minimalnym stopniu zajmują się problemem odrzucenia dzieci przebywających w pieczy zastępczej ze strony rodziny biologicznej. Wszystkie formy wsparcia proponowane w tym zakresie (zwłaszcza wszystkie typy psychoterapii, mediacje, wsparcie psychologiczne) zostały ocenione jako nierealizowane (59-86% ocen „wcale” w odpowiedzi na pytanie o częstotliwość stosowania). Oceny zasadności ich stosowania są wyższe (o 3,3-4,0 punktów na skali 10-punktowej), jednak są to oceny średnie. – Pracownicy OPS przyznają, że w praktyce nie zajmują się problemem naznaczenia społecznego dzieci pozostających w pieczy zastępczej i ich konfliktów z rówieśnikami. Poza terapią, wsparciem psychologicznym i organizacją grupy wsparcia – pracownicy OPS byli pytani o działania niskokosztowe, takie jak zorganizowanie dzieciom kontaktu ze środowiskiem rówieśników (np. świetlica, zajęcia sportowe, harcerstwo) oraz praca z rówieśnikami i ich rodzicami w celu wyjaśnienia sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej, ich problemów i potrzeb. Wszystkie ww. formy wsparcia zostały ocenione jako nierealizowane (73-88% ocen „wcale” w odpowiedzi na pytanie o częstotliwość stosowania). Oceny zasadności ich stosowania są znacznie wyższe (o 3,8-4,1 punktów na skali 10-punktowej) (wysoka średnia ocen pomimo znacznego odsetka ocen mówiących o niezasadności realizacji ww. form wsparcia przez OPS, co skomentowano wyżej). – Pracownicy OPS przyznają, że w praktyce nie zajmują się problemem braku wsparcia w rodzinie biologicznej osób, które opuściły system pieczy zastępczej. Wszystkie wskazane w ankiecie działania niskokosztowe, takie jak skontaktowanie klienta z lokalnymi grupami / stowarzyszeniami, zorganizowanie klubu / świetlicy / miejsca spotkań, zorganizowanie grupy wsparcia umożliwiającej wymianę doświadczeń dla osób, które opuściły system pieczy zastępczej – zostały ocenione jako nierealizowane (74-85% ocen „wcale” w odpowiedzi na pytanie o częstotliwość stosowania). Oceny zasadności ich stosowania są znacznie wyższe (o 3,3-4,2 punktów na skali 10-punktowej) (wysoka średnia ocen pomimo znacznego odsetka ocen mówiących o niezasadności realizacji ww. form wsparcia przez OPS, co skomentowano wyżej).
7.	Zły stan zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> – W przypadku prawie wszystkich form wsparcia dedykowanych obszarowi zdrowia widoczna jest duża dysproporcja pomiędzy ocenami częstotliwości stosowania a zasadności realizacji – wsparcie realizowane jest rzadziej niż wskazywałyby na to potrzeby. – Większość OPS potwierdza, że udziela swoim klientom pomocy w zdiagnozowaniu problemów zdrowotnych oraz w dostępie do leczenia w publicznych placówkach. Jednocześnie 49% uważa, że zasadnym byłoby gdyby OPS dysponował pulą świadczeń NFZ w celu zapewnienia bezpłatnego, szybkiego leczenia klientów w połowie, w większości lub we wszystkich przypadkach, a 51% wyraża tą samą opinię w odniesieniu do dysponowania pulą wizyt domowych lekarzy. – Szczególnym wsparciem dla osób, które mają utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej z powodu chorób i/lub niepełnosprawności fizycznych i/lub psychicznych byłaby pomoc w uzyskaniu wizyty domowej lekarza specjalisty czy rehabilitanta / fizjoterapeuty lub możliwość jej finansowania – wymienione formy wsparcia w odniesieniu do połowy, większości a nawet wszystkich przypadków uznaje za zasadne około 80% OPS.

		<ul style="list-style-type: none"> – Bardzo pożądaną formą wsparcia poprawiającą codzienne funkcjonowanie osoby chorej jest asystent osoby chorej – 78% mówi o takiej potrzebie w odniesieniu do połowy, większości lub wszystkich przypadków, przy czym 44% w ogóle takiej formy nie uruchamia. – W przypadku osób, które zmagają się z problemami emocjonalnymi (m.in. depresją, lękiem) bardzo pożądane przez pracowników jest wsparcie miękkie prowadzące do uświadomienia korzyści płynących z poprawy sytuacji życiowej – 56% potwierdza, że jest ono potrzebna we wszystkich przypadkach. Ważne w tym względzie są również: psychoterapia indywidualna – 82% wskazuje, że jest ono zasadne w połowie, w większości lub we wszystkich przypadkach, a 67% wcale tego nie realizuje, psychoterapia grupowa – odpowiednio 70% i 75%, grupa wsparcia umożliwiająca wymianę doświadczeń – odpowiednio 75% i 80%. – Koniecznymi elementami pomocy (wskazywanymi jako bardzo zasadne, a realizowanymi w niewystarczającym zakresie) są opiekunowie doraźni lub stali, w tym opiekunowie medyczni oraz mieszkania chronione lub wspomagane (są organizowane sporadycznie).
8.	Niesamodzielność osób z chorobami i/lub niepełnosprawnościami	<ul style="list-style-type: none"> – W kontekście problemu uzależnienia ekonomicznego od opiekunów jako zasadne w połowie, w większości lub we wszystkich przypadkach wskazywane są przez 85% OPS działania aktywizacyjne prowadzące do zatrudnienia przy uwzględnieniu potrzeb / możliwości klienta – natomiast realizowane są w tych przypadkach przez 55% OPS. W odniesieniu do tego samego problemu 70% OPS wskazuje jako zasadny trening samodzielności, jednak 49% wcale go nie realizuje. W przypadku osób chorych / z niepełnosprawnością, które bardzo często wyrażają lęk przed usamodzielnieniem się – wsparcie w niwelowaniu go jest marginalne – 55% OPS nie realizuje wsparcia psychologicznego, 80% – psychoterapii, 96% – nie uruchamia mieszkań chronionych lub wspomaganych, 86% – nie organizuje grup wsparcia umożliwiających wymianę doświadczeń. Jednocześnie każdą z tych form wskazuje za zasadną blisko 60% lub powyżej 60% OPS. – W przypadku uzależnienia w czynnościach życia codziennego od opiekunów ważne okazują się formy wsparcia ukierunkowane na odciążenie opiekunów: <ul style="list-style-type: none"> ○ zapewnienie doraźnego wsparcia dla opiekuna – 78% uznaje to za zasadne w połowie, w większości lub we wszystkich przypadkach (38% wcale nie realizuje, a 29% w mniej niż połowie przypadków); ○ zapewnienie stałego wsparcia dla opiekuna – 73% uznaje to za zasadne w połowie, w większości lub we wszystkich przypadkach (54% wcale nie realizuje); ○ mieszkanie treningowe – 60% uznaje to za zasadne w połowie, w większości lub we wszystkich przypadkach (96% wcale nie realizuje); ○ zapewnienie sprzętu pozwalającego na samodzielność – 70% uznaje to za zasadne w połowie, w większości lub we wszystkich przypadkach (56% wcale nie realizuje, a 29% w mniej niż połowie przypadków). – Uzależnienie w czynnościach życia codziennego od opiekunów powoduje często, że opiekunowie pozostają poza aktywnością zawodową – w niwelowaniu tego problemu, oprócz doraźnego lub stałego odciążenia opiekuna, mogą wg pracowników OPS pomóc doradztwo zawodowe, porady z zakresu prawa pracy i należnych świadczeń, zapewnienie warunków do podjęcia pracy – stosowane dużo rzadziej niż wskazywałyby na to zasadność.

		<ul style="list-style-type: none"> – W sytuacji, w której u opiekunów wyraźna jest niechęć względem usamodzielnienia się osoby chorej, ważną okazuje się praca prowadząca do zmiany przekonań (wsparcie psychologiczne, psychoterapia, grupa wsparcia umożliwiająca wymianę doświadczeń). Gdy dochodzi do tego niechęć opiekunów do podjęcia pracy przez osoby chore – pożądane formy wsparcia rozszerzają się na porady prawne z zakresu prawa pracy czy należnych świadczeń. Jednocześnie każda ze wskazanych form wsparcia jest realizowana w niewielu przypadkach.
9.	Uzależnienia	<ul style="list-style-type: none"> – Realizowana jest pomoc w uzyskaniu dostępu do leczenia w publicznych placówkach, chociaż okazuje się, że poziom tej pomocy nie jest wystarczający – 37% realizuje ją w więcej niż połowie bądź w większości przypadków, natomiast na zasadność jej stosowania w odniesieniu do tych przypadków wskazuje 58%. – 69% OPS nie finansuje leczenia, a 24% robi to w mniej niż połowie przypadków – chociaż należy też zaznaczyć że 25% głosów jest za tym, aby tego nie robić. Jednocześnie 52% uznaje to za zasadne w połowie, w większości lub we wszystkich przypadkach. Dodatkowo 53% uznało, że zasadnym byłoby gdyby OPS dysponował pulą świadczeń NFZ w celu zapewnienia bezpłatnego, szybkiego leczenia dla klientów. – Brakuje też grup wsparcia, które umożliwiłyby wymianę doświadczeń pomiędzy osobami borykającymi się z uzależnieniami – 71,0% OPS ich nie organizuje, natomiast 64% wskazuje to jako zasadne w połowie, w większości lub we wszystkich przypadkach.
10.	Przemoc	<ul style="list-style-type: none"> – Analiza wszystkich kwestii związanych z sytuacjami przemocy, których doświadczają klienci OPS, wskazuje na duży rozdźwięk pomiędzy częstotliwością stosowania określonych form wsparcia, a zasadnością ich realizacji – zdecydowana większość form wsparcia jest realizowana w odniesieniu do mniej niż połowy wymagających tego osób, natomiast powinny – wg opinii pracowników OPS – być stosowane w więcej niż połowie, a nawet we wszystkich tego rodzaju przypadkach. – Dodatkowo należy podkreślić, że formy wskazywane najczęściej jako zasadne w odniesieniu do problemu przemocy, a więc psychoterapia indywidualna i grupowa – czyli formy, które dają szansę na dotarcie do źródła problemu – są najrzadziej stosowane – przykładowo: <ul style="list-style-type: none"> ○ w przypadku przemocy fizycznej (w tym seksualnej): <ul style="list-style-type: none"> • 52% nie uruchamia psychoterapii indywidualnej, a jednocześnie 77% uznaje to za zasadne w połowie, w większości lub we wszystkich przypadkach; • 65% nie uruchamia psychoterapii grupowej, a jednocześnie 74% uznaje to za zasadne w połowie, w większości lub we wszystkich przypadkach; ○ w przypadku przemocy psychicznej: <ul style="list-style-type: none"> • 49% nie uruchamia psychoterapii indywidualnej, a jednocześnie 77% uznaje to za zasadne w połowie, w większości lub we wszystkich przypadkach; • 67% nie uruchamia psychoterapii grupowej, a jednocześnie 76% uznaje to za zasadne w połowie, w większości lub we wszystkich przypadkach; ○ w przypadku przemocy ekonomicznej: <ul style="list-style-type: none"> • 51% nie uruchamia psychoterapii indywidualnej, a jednocześnie 73% uznaje to za zasadne w połowie, w większości lub we wszystkich przypadkach;

		<ul style="list-style-type: none"> • 65% nie uruchamia psychoterapii grupowej, a jednocześnie 67% uznaje to za zasadne w połowie, w większości lub we wszystkich przypadkach. <p>– Problemem jest również możliwość sfinansowania leczenia psychiatrycznego / psychologa / terapii w odniesieniu zarówno do ofiar, jak i sprawców przemocy – realizowane jest to bardzo rzadko, natomiast zasadność stosowania jest bardzo wysoka.</p> <p>– Zbyt rzadko uruchamiane jest wsparcie w postaci zapewnienia prawnika do prowadzenia spraw sądowych – o ile same porady prawne są realizowane częściej, o tyle pełna obsługa prawna nie jest realizowana bądź jedynie w niewielu przypadkach – przykładowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ w przypadku przemocy fizycznej (w tym seksualnej): <ul style="list-style-type: none"> • 65% nie uruchamia pełnej obsługi prawnej, a jednocześnie 72% uznaje to za zasadne w połowie, w większości lub we wszystkich przypadkach; ○ w przypadku przemocy psychicznej: <ul style="list-style-type: none"> • 74% nie uruchamia pełnej obsługi prawnej, a jednocześnie 68% uznaje to za zasadne w połowie, w większości lub we wszystkich przypadkach; ○ w przypadku przemocy ekonomicznej: <ul style="list-style-type: none"> • 74% nie uruchamia pełnej obsługi prawnej, a jednocześnie 67% uznaje to za zasadne w połowie, w większości lub we wszystkich przypadkach. <p>– Również zbyt rzadko w stosunku do potrzeb są realizowane: pomoc w przeprowadzaniu formalności i zapewnienie mieszkania komunalnego lub socjalnego / schronienia (np. w specjalistycznym ośrodku wsparcia lub ośrodku interwencji kryzysowej).</p>
11.	Aktywność zawodowa	<p>– W przypadku klientów OPS istnieje potrzeba poprzedzenia wsparcia w zakresie aktywizacji zawodowej wsparciem w zakresie aktywizacji społecznej. Przełamanie niskiego poczucia własnej wartości, wstydu wynikającego z ograniczonych kontaktów społecznych, naznaczenia społecznego, a nawet niechęci do podjęcia aktywności zawodowej i przyzwyczajenie do utrzymywania się ze źródeł pomocowych – stanowią wstępny wymóg, warunkujący efektywność wsparcia w obszarze podjęcia i utrzymania zatrudnienia na dalszym etapie wsparcia.</p> <p>– Zdecydowana większość OPS nie finansuje form wsparcia ukierunkowanych na podnoszenie / zdobywanie kwalifikacji i doświadczenia zawodowego (różnych form kształcenia, praktyk, staży, tworzenia podmiotów ekonomii społecznej) – jednocześnie znaczący odsetek nie uznaje tego za zasadne:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ 76% nie finansuje kursów / szkoleń – 35% nie uznaje za zasadne by to robić, ○ w przypadku finansowania udziału w różnych formach kształcenia (np. studia) – odpowiednio 81% i 35% ○ w przypadku finansowania praktyk / staży – odpowiednio 81% i 40%, ○ w przypadku finansowania samodzielnego tworzenia miejsca pracy (np. podmiotu ekonomii społecznej) – odpowiednio 77% i 35%. <p>Należy dodać, że 29% nie uznaje również za zasadne kierowanie na praktyki / staże finansowane przez inne podmioty.</p> <p>Tłumaczyć to można przekonaniem o braku gotowości klientów OPS do podjęcia aktywności zawodowej.</p>

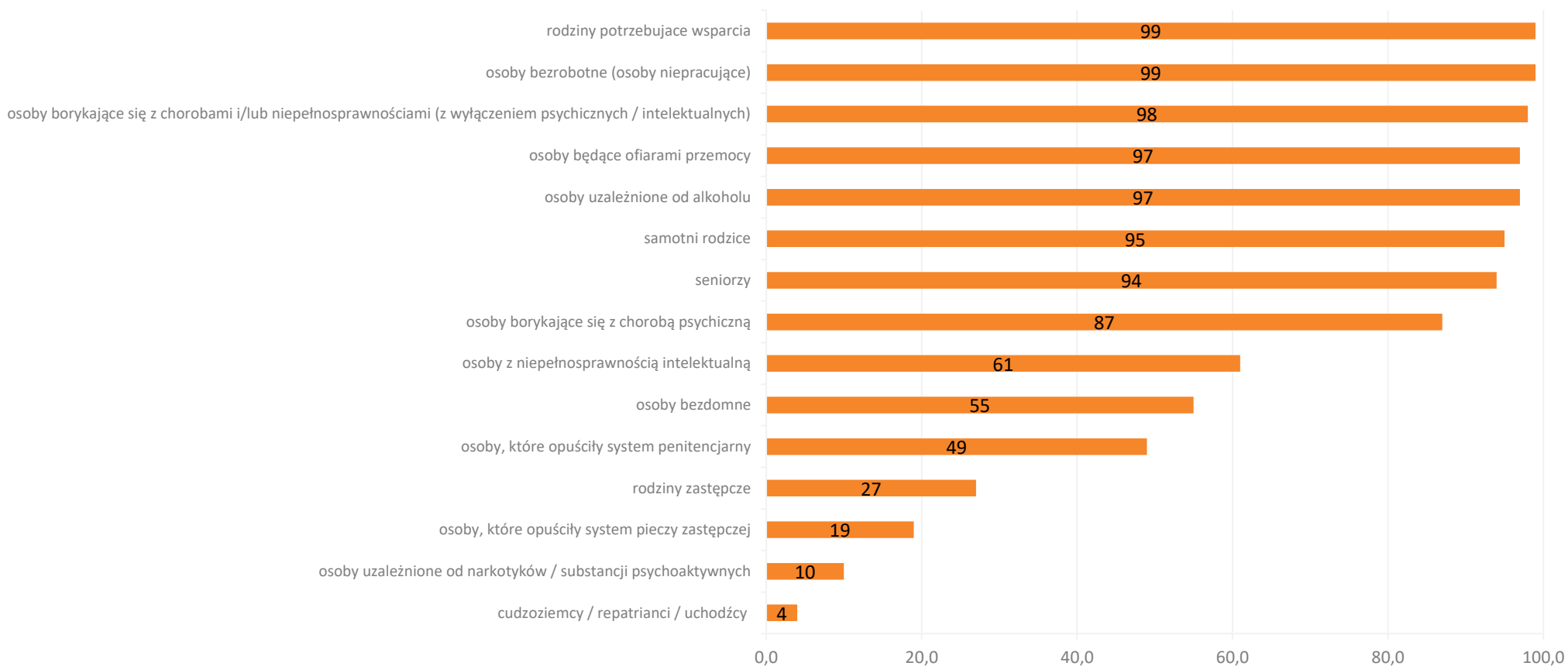
- Jednocześnie opinie pracowników OPS podkreślają zasadność stałej współpracy z publicznymi służbami zatrudnienia (PUP, OHP) polegającej na przekierowywaniu do nich klientów, którzy przeszli ścieżkę aktywizacji społecznej i są gotowi do podjęcia aktywności zawodowej (w tym przypadku ocena częstotliwości stosowania na skali 10-punktowej wynosi 5,7 a zasadności realizacji 7,2).
- W niewielu przypadkach jest realizowane wsparcie pozwalające na rozwiązanie problemu nieumiejętności utrzymania zatrudnienia, natomiast sporo jest opinii o zasadności jego stosowania:
 - 95% nie wprowadza asystenta zatrudnienia, a jednocześnie 48% uznaje to za zasadne w połowie, w większości lub we wszystkich przypadkach,
 - w odniesieniu do możliwości utworzenia grupy wsparcia umożliwiającej wymianę doświadczeń wśród osób długotrwale bezrobotnych – odpowiednio 83% i 54%,
 - w odniesieniu do pracy w środowisku pracowniczym (z przełożonymi, współpracownikami) uświadamiającej potrzeby i ograniczenia klienta – odpowiednio 77% i 52%,
 - w odniesieniu do możliwości zastosowania wsparcia psychologicznego – odpowiednio 51% i 62%,
 - w odniesieniu do doradztwa zawodowego – odpowiednio 58% i 57%.
- W przypadku klientów, którzy nie mogą podjąć pracy wsparcie niwelujące ten problem jest realizowane w jedynie minimalnym zakresie, natomiast pracownicy OPS uznają, że jest ono zasadne w dużo większej ilości przypadków:
 - w przypadku tych, którzy nie mogą podjąć pracy w tradycyjnej formie (np. z powodu ograniczeń wynikających z niepełnosprawności) – różnice średniej ocen częstotliwości stosowania i zasadności realizacji w odniesieniu do poszczególnych form wsparcia wynoszą:
 - doradztwo zawodowe – częstotliwość stosowania 1,9, zasadność realizacji 4,7;
 - zapewnienie warunków do podjęcia pracy w formach elastycznych – odpowiednio 0,3 i 3,5;
 - pomoc w znalezieniu przez osobę z niepełnosprawnością pracy w formie dostosowanej do jego/jej możliwości – odpowiednio 2,8 i 5,5;
 - pomoc w samodzielnym stworzeniu miejsca pracy (np. w formie podmiotu ekonomii społecznej, samozatrudnienia) – odpowiednio 0,8 i 4,4;
 - w przypadku tych, którzy nie mogą podjąć pracy w formach elastycznych – różnice średniej ocen częstotliwości stosowania i zasadności realizacji w odniesieniu do poszczególnych form wsparcia wynoszą:
 - zapewnienie możliwości podejmowania różnych aktywności np. w ośrodku dziennym – odpowiednio 1,5 i 4,6;
 - zapewnienie mieszkania chronionego lub wspomaganego – odpowiednio 0,2 i 4,1;
 - w przypadku tych, którzy nie mogą podjąć pracy w obszarze pracy chronionej – różnice średniej ocen częstotliwości stosowania i zasadności realizacji w odniesieniu do poszczególnych form wsparcia wynoszą:
 - zapewnienie możliwości podejmowania różnych aktywności np. w ośrodku dziennym – odpowiednio 1,5 i 4,6;
 - zapewnienie mieszkania chronionego lub wspomaganego – odpowiednio 0,3 i 4,4.
- Powyższe wnioski wskazują na to, że w przypadku większości klientów OPS istnieje potrzeba poprzedzenia wsparcia w zakresie aktywizacji zawodowej wsparciem w zakresie aktywizacji społecznej.

12.	Osoby bezdomne	<ul style="list-style-type: none"> – W odniesieniu do problemów dotyczących osób bezdomnych zasadną wydaje się być praca uliczna, tzw. streetworking, jednak stosowana jest rzadko (średnia ocena częstotliwości stosowania na skali 10-punktowej to 0,5, a zasadności realizacji to 4,2). – Jest podejmowana współpraca z podmiotami oferującymi wsparcie dla osób w kryzysie bezdomności, chociaż dotyczy to mniejszej liczby przypadków niż potrzeba.
13.	Cudzoziemcy / repatrianci / uchodźcy	<ul style="list-style-type: none"> – W kontekście problemu z uregulowaniem statusu prawnego klienta udzielana jest pomoc w postaci porady prawnej oraz w przeprowadzeniu formalności, chociaż nie jest ona w tym zakresie wystarczająca – wskazano na potrzebę objęcia tego rodzaju wsparciem dużo większej grupy osób niż dzieje się to w rzeczywistości (średnia ocena częstotliwości stosowania odpowiednio 3,5 i 4,0 a zasadności realizacji 6,0 i 5,8). – Pożądaną formą wsparcia jest zapewnienie prawnika do prowadzenia spraw sądowych – do tej pory było ono realizowanie sporadycznie. – Wskazano znaczącą potrzebę realizowania wsparcia niwelującego problem braku umiejętności komunikacyjnych pozwalających na integrację z otoczeniem (np. kurs języka polskiego, pomoc sąsiedzka, asystent pomagający w załatwianiu spraw, asystent dla dziecka w szkole) – do tej pory było ono realizowane w minimalnym zakresie.

3. Grupy klientów OPS i ich problemy

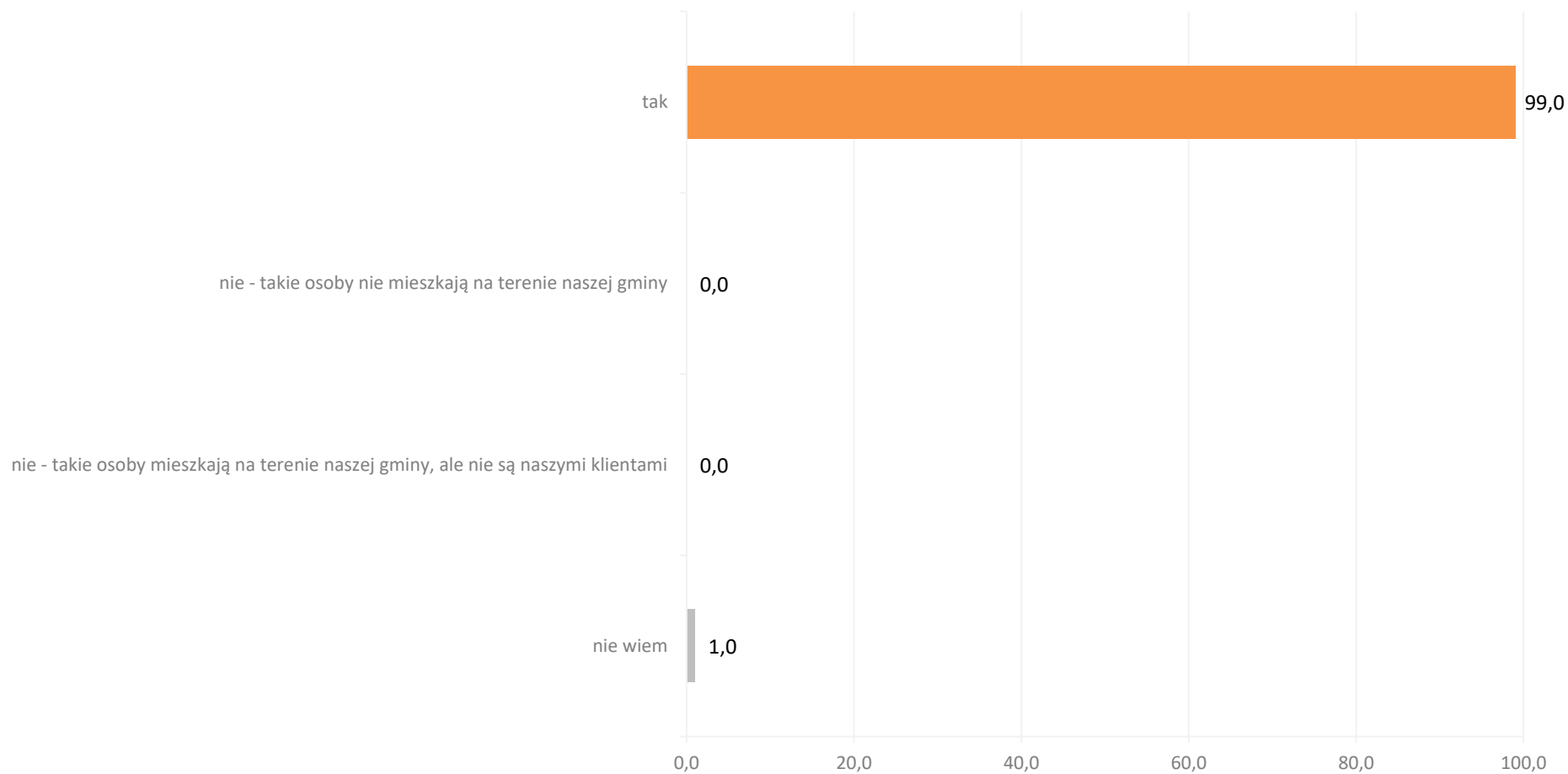
3.1 Grupy klientów OPS

Wykres 10 Grupy klientów OPS – odsetek OPS, które zajmują się określoną grupą klientów

3.2 Rodziny potrzebujące wsparcia

Wykres 11 Czy w swojej działalności zajmują się Państwo rodzinami potrzebującymi wsparcia? (w %)

Wykres 12 Częstotliwość występowania poniższych problemów w rodzinach, które są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %)

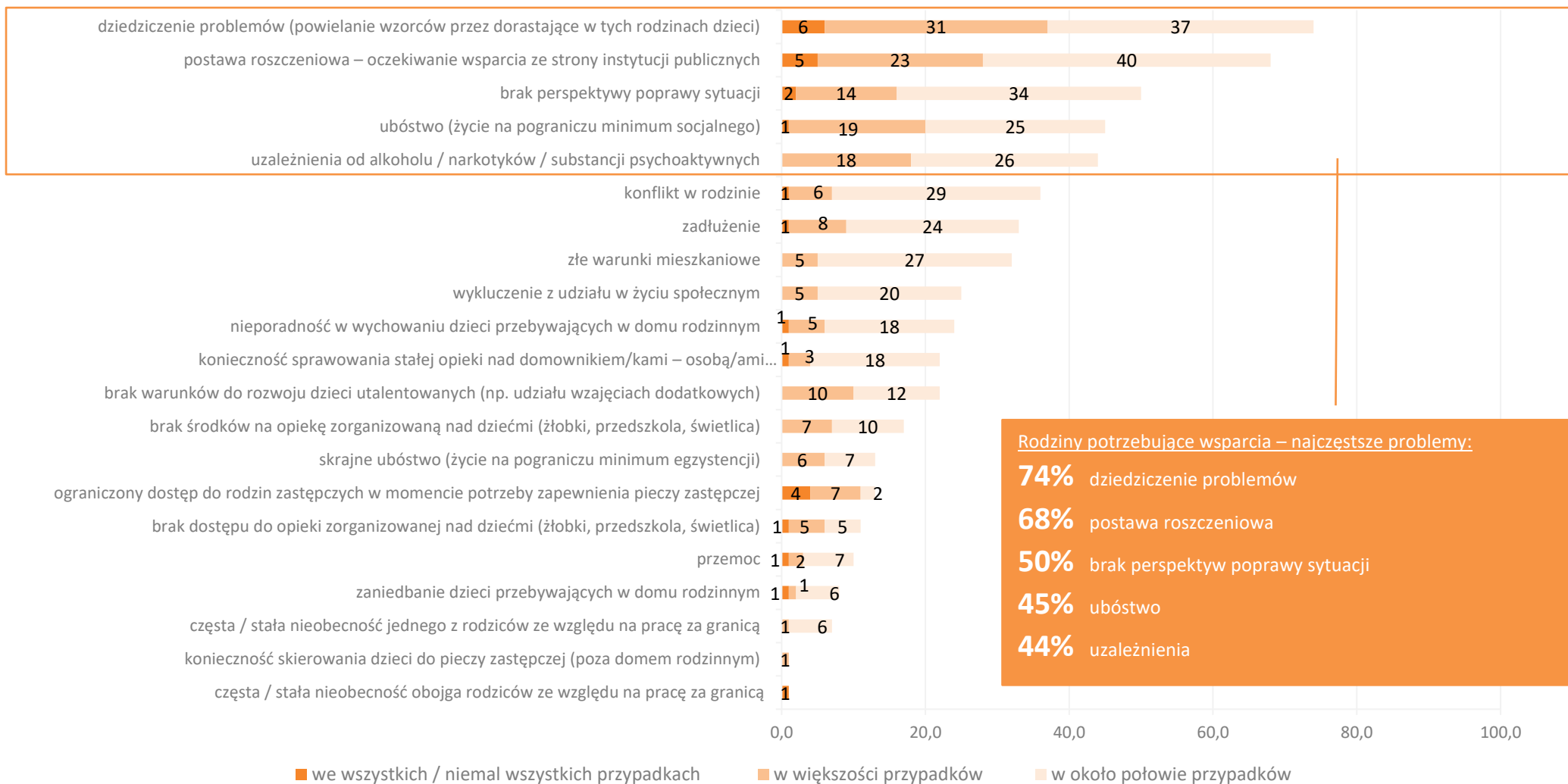

Tabela 2 Częstotliwość występowania poniższych problemów w rodzinach, które są klientami OPS – szczegółowe dane (w %)

Problemy w rodzinach potrzebujących wsparcia	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	w większości przypadków	w około połowie przypadków	w mniejszości przypadków	wcale / prawie wcale	nie wiem
brak dostępu do opieki zorganizowanej nad dziećmi (żłobki, przedszkola, świetlica)	1,0	5,0	5,0	36,0	49,0	4,0
brak perspektywy poprawy sytuacji	2,0	14,0	34,0	34,0	10,0	6,0
brak środków na opiekę zorganizowaną nad dziećmi (żłobki, przedszkola, świetlica)		7,0	10,0	31,0	38,0	13,0
brak warunków do rozwoju dzieci utalentowanych (kontynuowania nauki, udziału w zajęciach dodatkowych)		10,0	12,0	42,0	24,0	13,0
częsta / stała nieobecność jednego z rodziców ze względu na pracę za granicą		1,0	6,0	53,0	38,0	1,0
częsta / stała nieobecność obojga rodziców ze względu na pracę za granicą (wychowywanie dzieci przez dziadków, starsze rodzeństwo)	1,0			16,0	71,0	13,0
dziedziczenie problemów (powielanie wzorców przez dorastające w tych rodzinach dzieci)	6,0	31,0	37,0	23,0	3,0	
konflikt w rodzinie	1,0	6,0	29,0	54,0	9,0	1,0
konieczność skierowania dzieci do pieczy zastępczej (poza domem rodzinnym)		1,0		27,0	66,0	6,0
konieczność sprawowania stałej opieki nad domownikiem/kami – osobą/ami niesamodzielną/yami	1,0	3,0	18,0	66,0	11,0	1,0
nieporadność w wychowaniu dzieci przebywających w domu rodzinnym	1,0	5,0	18,0	60,0	13,0	3,0
ograniczony dostęp do rodzin zastępczych w momencie potrzeby zapewnienia pieczy zastępczej	4,0	7,0	2,0	17,0	40,0	31,0
postawa roszczeniowa – oczekiwanie wsparcia ze strony instytucji publicznych	5,0	23,0	40,0	25,0	4,0	1,0
przemoc	1,0	2,0	7,0	75,0	13,0	1,0
skrajne ubóstwo (życie na pograniczu minimum egzystencji)		6,0	7,0	60,0	25,0	1,0
ubóstwo (życie na pograniczu minimum socjalnego)	1,0	19,0	25,0	49,0	6,0	0,0
uzależnienia od alkoholu / narkotyków / substancji psychoaktywnych		18,0	26,0	52,0	3,0	1,0
wykluczenie z udziału w życiu społecznym		5,0	20,0	37,0	28,0	10,0
zadłużenie	1,0	8,0	24,0	44,0	11,0	12,0
zaniedbanie dzieci przebywających w domu rodzinnym	1,0	1,0	6,0	67,0	22,0	3,0
złe warunki mieszkaniowe		5,0	27,0	56,0	12,0	

Dodatkowe problemy dotyczące rodzin, które są klientami OPS – wskazane przez pracowników OPS w odpowiedzi otwartej:

występowanie wielu problemów naraz

dużą trudnością w pracy jest występowanie w rodzinach wielu problemów jednocześnie: przemoc, uzależnienia, konflikty rodzinne, nieporadność w zakresie opieki i wychowania dzieci, zaniedbania, zaburzenia psychiczne;

wobec takich rodzin najtrudniej prowadzi się pracę – szczególnie w środowiskach wiejskich oddalonych od większych miast

wykluczenie z możliwości korzystania z pomocy różnych specjalistów w miejscu zamieszkania

rodzina często nie korzysta z pomocy poradni specjalistycznych oddalonych od miejsca zamieszkania (powody: niechęć do wprowadzania zmian, brak gotowości do podjęcia terapii, ale też poczucie straty czasu na dojazdy, wykluczenie komunikacyjne) lub jej zapał bywa bardzo krótkotrwały

przykład gminy, w której jest 6 szkół podstawowych, a tylko w 1 jest zatrudniony pedagog szkolny na 1/2 etatu – pogłębia to wykluczenie rodzin w zakresie korzystania ze specjalistycznego poradnictwa w miejscu zamieszkania

brak możliwości pracy w multiprofesjonalnym zespole

chodzi o zespół z m.in. pracownikiem socjalnym, asystentem rodziny, psychologiem, specjalistą do spraw przemocy w rodzinie, prawnikiem, terapeutą rodzinnym, psychiatrą dziecięcym – który mógłby pracować z rodziną w jej środowisku

brak możliwości pracy w takim zespole niweczy indywidualną pracę pracownika socjalnego lub asystenta rodziny (czyni bezowocną)

ogromnie ważne są regularne spotkania członków takiego zespołu, organizowanie wspólnych szkoleń oraz systematyczne superwizowanie jego pracy (są to działania, których gminy nie podejmują się z uwagi na wysokie koszty, ponieważ tego nie da się załatwić 2 godzinami w tygodniu na umowę zlecenie), wysoki stopień złożoności działań, konieczność zmiany stylu pracy członków takiego zespołu

brak informacji zwrotnej z instytucji pomocowych

pracownik socjalny, który winien koordynować pomoc rodzinie, nie ma informacji zwrotnej odnośnie tego co udało się wypracować rodzinie, jakie dalsze kroki podejmują służby pracujące z rodziną

częsty problem ze współpracą rodzin potrzebujących wsparcia z pracownikiem socjalnym

brak dostępu do zbiorowych zestawień instytucji / organizacji / fundacji wspierających w konkretnych trudnościach

ograniczony dostęp do mieszkań socjalnych

brak mieszkań chronionych

brak autorytetów rodzicielskich

bariery /ograniczenia/ intelektualne u rodziców (nie do pokonania)

niezaradność życiowa

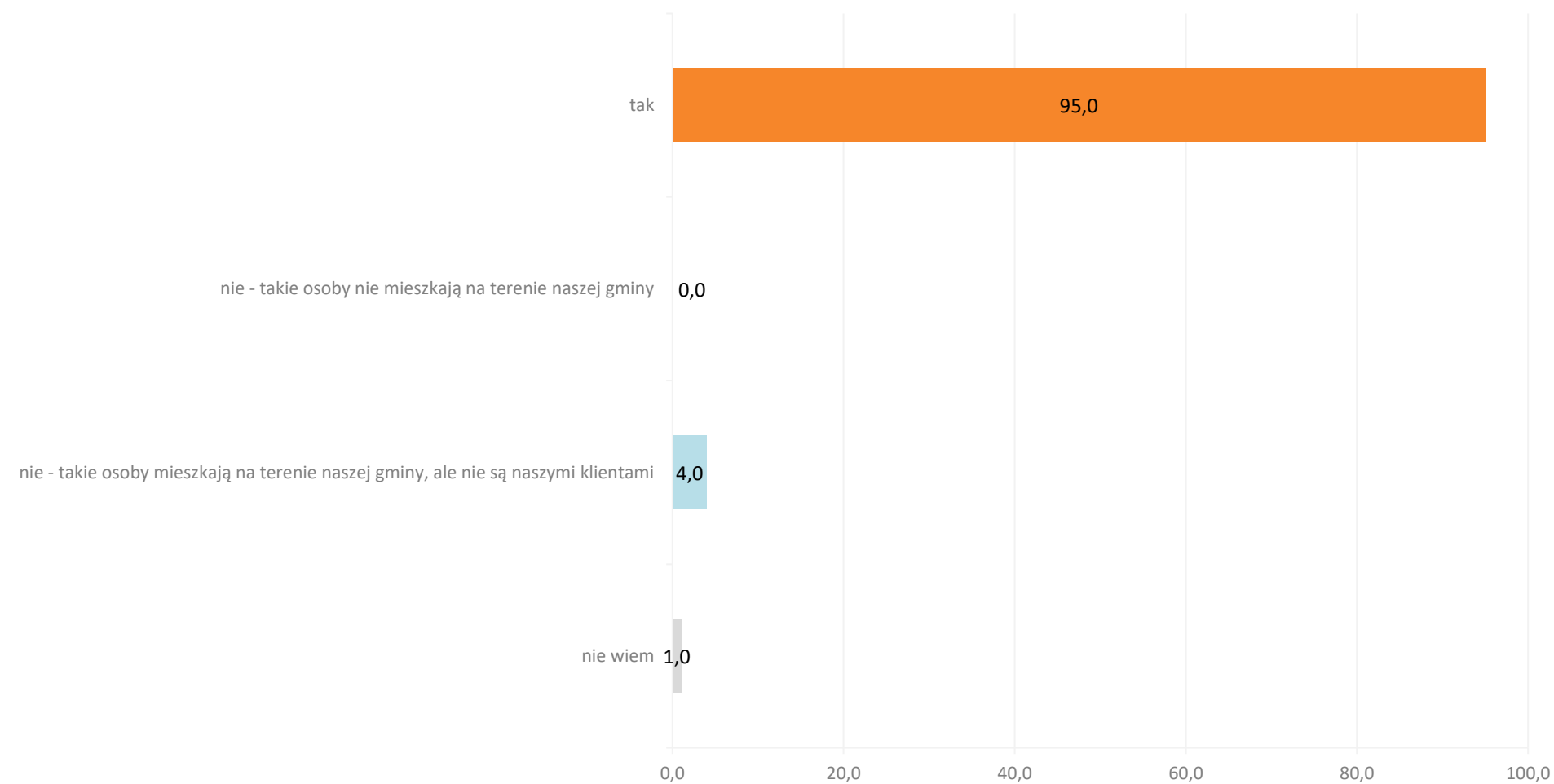
manipulacja dziećmi w przypadku rozwodu rodziców

obawy przed przekształceniem OPS w CUS

struktura OPS i obawy władz przed przekształceniem w CUS, mimo tego, że CUS dają zdecydowanie większe możliwości organizacyjne do świadczenia usług społecznych, a nie tylko pracy socjalnej

3.3 Samotni rodzice

Wykres 13 Czy w swojej działalności zajmują się Państwo samotnymi rodzicami? (w %)

Wykres 14 Częstość występowania poniższych problemów wśród samotnych rodziców, którzy są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich/niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %)

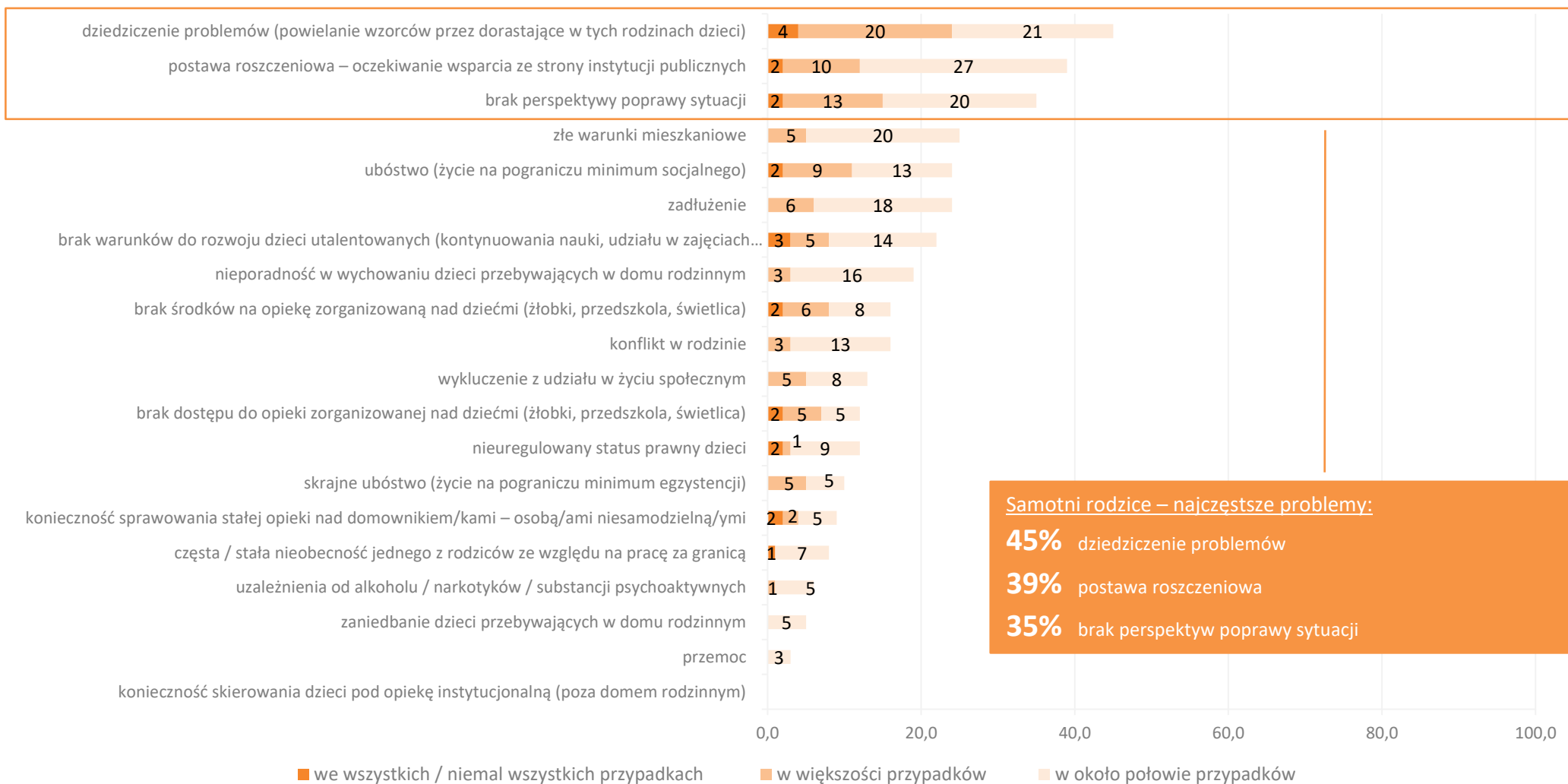

Tabela 3 Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród samotnych rodziców, którzy są klientami OPS – szczegółowe dane (w %)

	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	w większości przypadków	w około połowie przypadków	w mniejszości przypadków	wcale / prawie wcale	nie wiem
Problemy w rodzinach potrzebujących wsparcia						
brak dostępu do opieki zorganizowanej nad dziećmi (żłobki, przedszkola, świetlica)	2,0	5,0	5,0	30,0	52,0	7,0
brak perspektywy poprawy sytuacji	2,0	13,0	20,0	38,0	24,0	4,0
brak środków na opiekę zorganizowaną nad dziećmi (żłobki, przedszkola, świetlica)	2,0	6,0	8,0	34,0	43,0	7,0
brak warunków do rozwoju dzieci utalentowanych (kontynuowania nauki, udziału w zajęciach dodatkowych)	3,0	5,0	14,0	35,0	30,0	12,0
częsta / stała nieobecność jednego z rodziców ze względu na pracę za granicą	1,0		7,0	25,0	55,0	13,0
dziedziczenie problemów (powielanie wzorców przez dorastające w tych rodzinach dzieci)	4,0	20,0	21,0	33,0	19,0	3,0
konflikt w rodzinie		3,0	13,0	41,0	38,0	5,0
konieczność skierowania dzieci pod opiekę instytucjonalną (poza domem rodzinnym)				27,0	59,0	14,0
konieczność sprawowania stałej opieki nad domownikiem/kami – osobą/ami niesamodzielną/yami	2,0	2,0	5,0	39,0	43,0	8,0
nieporadność w wychowaniu dzieci przebywających w domu rodzinnym		3,0	16,0	51,0	29,0	2,0
nieuregulowany status prawny dzieci	2,0	1,0	9,0	29,0	53,0	7,0
postawa roszczeniowa – oczekiwanie wsparcia ze strony instytucji publicznych	2,0	10,0	27,0	40,0	20,0	2,0
przemoc			3,0	28,0	63,0	5,0
skrajne ubóstwo (życie na pograniczu minimum egzystencji)		5,0	5,0	41,0	48,0	2,0
ubóstwo (życie na pograniczu minimum socjalnego)	2,0	9,0	13,0	55,0	21,0	0,0
uzależnienia od alkoholu / narkotyków / substancji psychoaktywnych		1,0	5,0	43,0	46,0	5,0
wykluczenie z udziału w życiu społecznym		5,0	8,0	38,0	38,0	12,0
zadłużenie		6,0	18,0	44,0	17,0	15,0
zaniedbanie dzieci przebywających w domu rodzinnym			5,0	50,0	41,0	4,0
złe warunki mieszkaniowe		5,0	20,0	51,0	24,0	0,0

Dodatkowe problemy dotyczące samotnych rodziców, którzy są klientami OPS – wskazane przez pracowników OPS w odpowiedzi otwartej:

brak wsparcia ze strony najbliższej rodziny

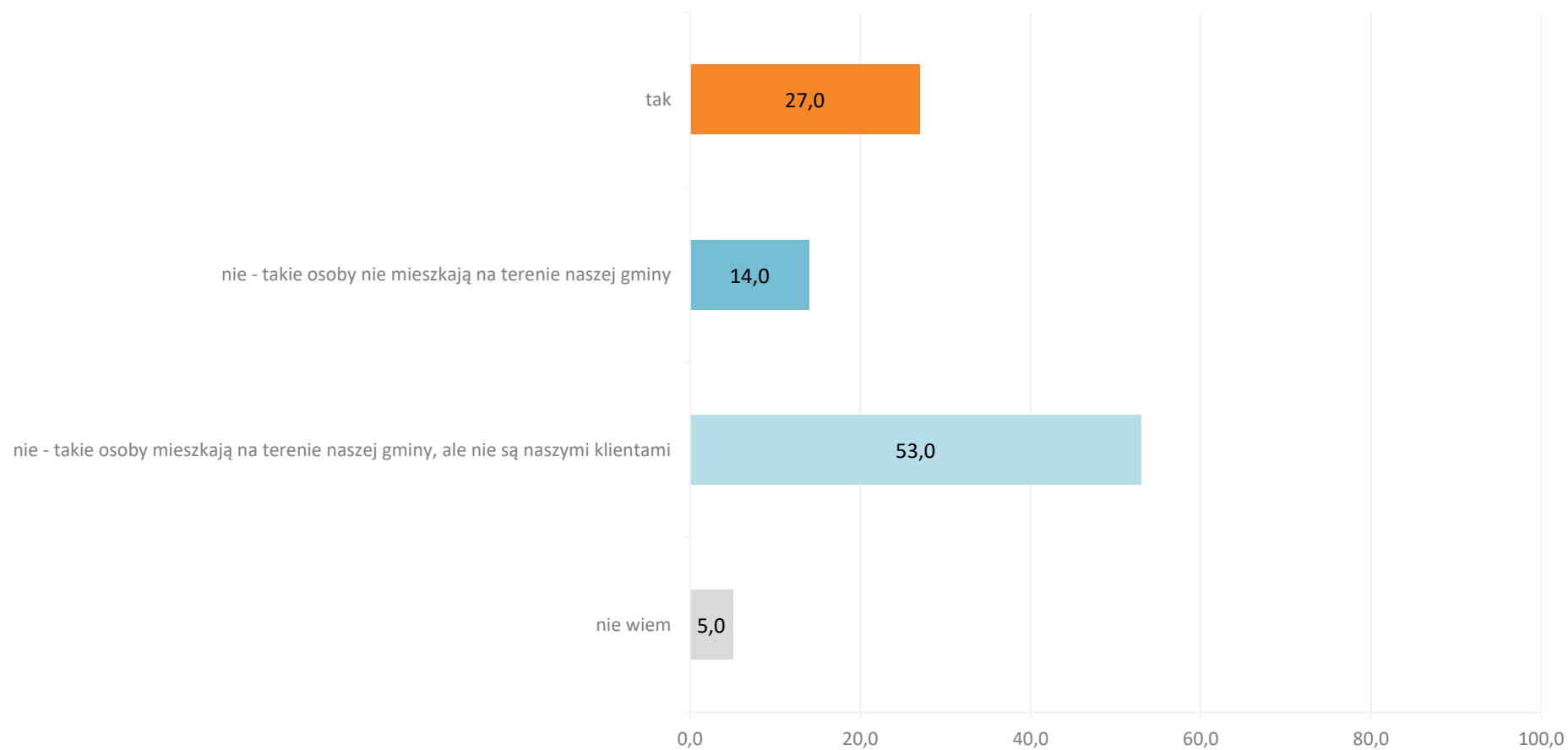
nieuczestniczenie drugiego rodzica w procesie wychowania dzieci

długie okresy oczekiwania na postanowienia Sądów

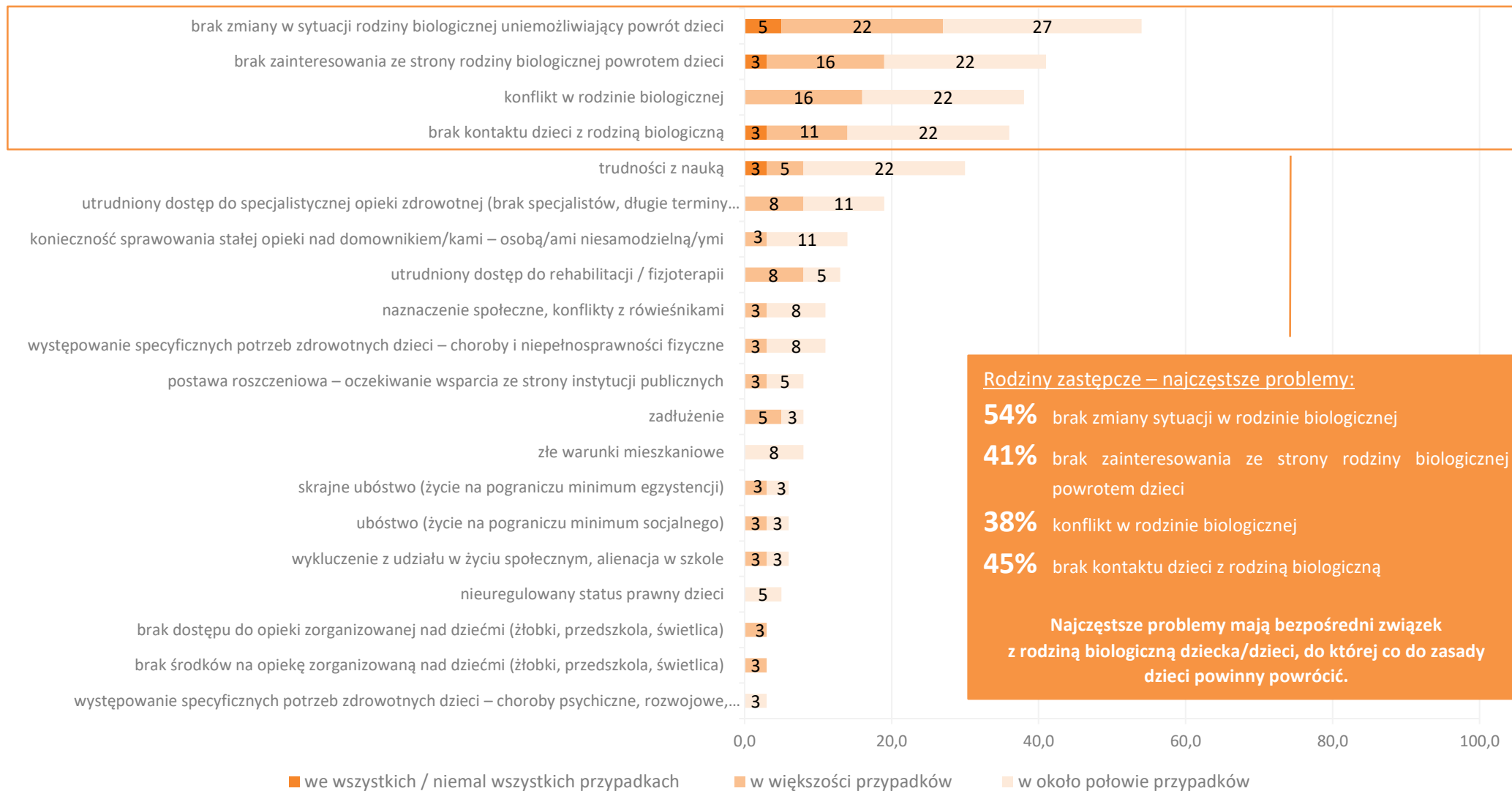
konieczność korzystania z wsparcia OPS z powodu braku możliwości usamodzielnienia się

3.4 Rodziny zastępcze

Wykres 15 Czy w swojej działalności zajmują się Państwo rodzinami zastępczymi? (w %)

Wykres 16 Częstotliwość występowania poniższych problemów w rodzinach zastępczych, które są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich/niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %)

Rodziny zastępcze – najczęstsze problemy:

- 54%** brak zmiany sytuacji w rodzinie biologicznej
- 41%** brak zainteresowania ze strony rodziny biologicznej powrotem dzieci
- 38%** konflikt w rodzinie biologicznej
- 45%** brak kontaktu dzieci z rodziną biologiczną

Najczęstsze problemy mają bezpośredni związek z rodziną biologiczną dziecka/dzieci, do której co do zasady dzieci powinny powrócić.

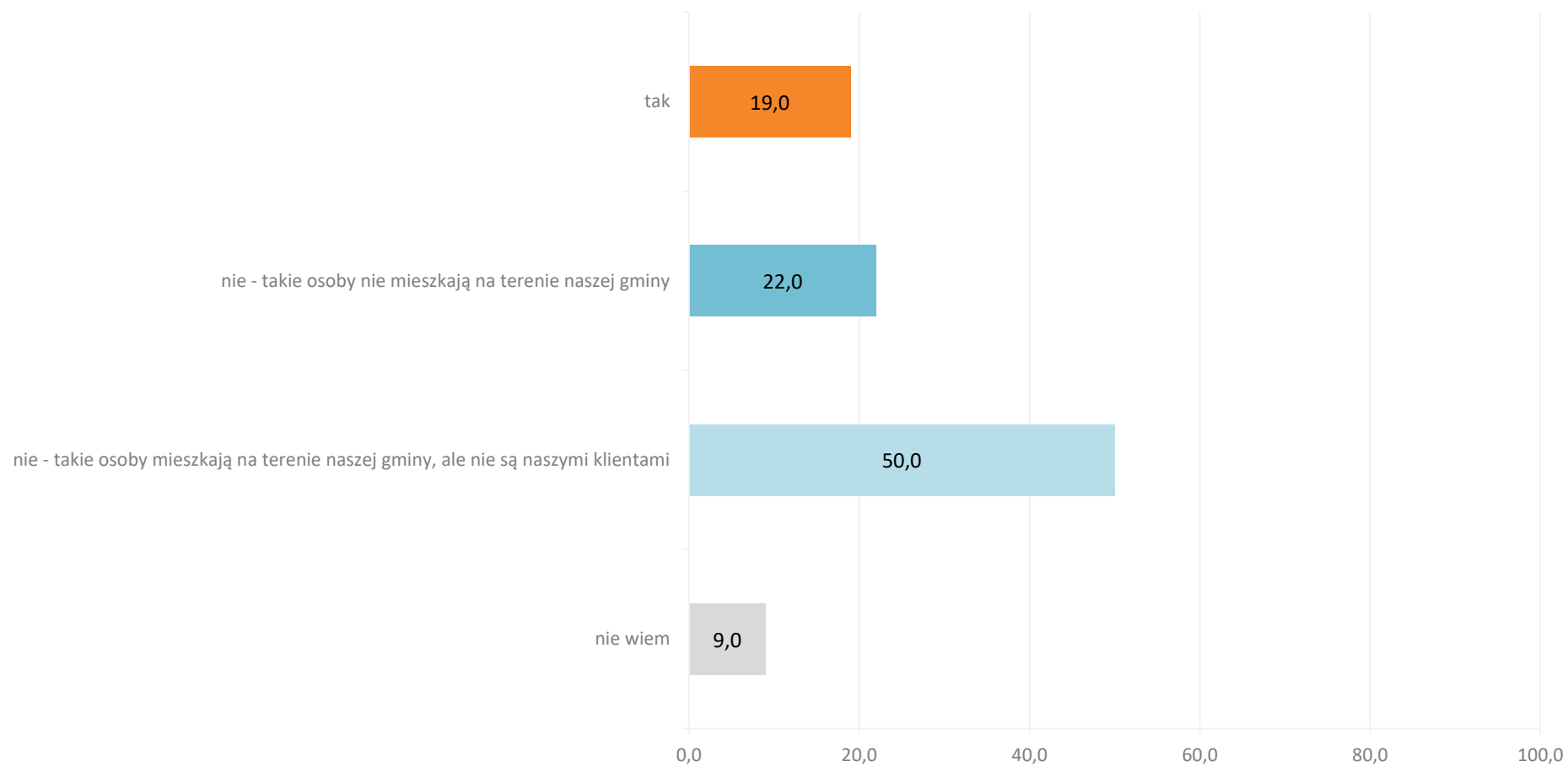
Tabela 4 Częstotliwość występowania poniższych problemów w rodzinach zastępczych, które są klientami OPS – szczegółowe dane (w %)

	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	w większości przypadków	w około połowie przypadków	w mniejszości przypadków	wcale / prawie wcale	nie wiem
Problemy w rodzinach potrzebujących wsparcia						
brak dostępu do opieki zorganizowanej nad dziećmi (żłobki, przedszkola, świetlica)		3,0		22,0	62,0	14,0
brak kontaktu dzieci z rodziną biologiczną	3,0	11,0	22,0	46,0	19,0	
brak środków na opiekę zorganizowaną nad dziećmi (żłobki, przedszkola, świetlica)		3,0	0,0	22,0	62,0	14,0
brak zainteresowania ze strony rodziny biologicznej powrotem dzieci	3,0	16,0	22,0	46,0	14,0	
brak zmiany w sytuacji rodziny biologicznej uniemożliwiający powrót dzieci	5,0	22,0	27,0	30,0	14,0	3,0
konflikt w rodzinie biologicznej		16,0	22,0	35,0	16,0	11,0
konieczność sprawowania stałej opieki nad domownikiem/kami – osobą/ami niesamodzielną/yami		3,0	11,0	30,0	51,0	5,0
naznaczenie społeczne, konflikty z rówieśnikami		3,0	8,0	30,0	41,0	19,0
nieuregulowany status prawny dzieci			5,0	24,0	68,0	3,0
postawa roszczeniowa – oczekiwanie wsparcia ze strony instytucji publicznych		3,0	5,0	30,0	57,0	5,0
skrajne ubóstwo (życie na pograniczu minimum egzystencji)		3,0	3,0	8,0	78,0	8,0
trudności z nauką	3,0	5,0	22,0	41,0	24,0	5,0
ubóstwo (życie na pograniczu minimum socjalnego)		3,0	3,0	24,0	65,0	5,0
utrudniony dostęp do rehabilitacji / fizjoterapii		8,0	5,0	35,0	35,0	16,0
utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej (brak specjalistów, długie terminy oczekiwania na wizytę)		8,0	11,0	38,0	30,0	14,0
wykluczenie z udziału w życiu społecznym, alienacja w szkole		3,0	3,0	30,0	57,0	8,0
występowanie specyficznych potrzeb zdrowotnych dzieci – choroby i niepełnosprawności fizyczne		3,0	8,0	43,0	38,0	8,0
występowanie specyficznych potrzeb zdrowotnych dzieci – choroby psychiczne, rozwojowe, niepełnosprawności umysłowe			3,0	49,0	38,0	11,0
zadłużenie		5,0	3,0	19,0	49,0	24,0
złe warunki mieszkaniowe			8,0	35,0	54,0	3,0

Pracownicy OPS nie wskazali w ramach odpowiedzi otwartych dodatkowych problemów dotyczących rodzin zastępczych, które są ich klientami.

3.5 Osoby, które opuściły system pieczy zastępczej

Wykres 17 Czy w swojej działalności zajmują się Państwo osobami, które opuściły system pieczy zastępczej? (w %)

Wykres 18 Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób, które opuściły system pieczy zastępczej i są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich/niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %)

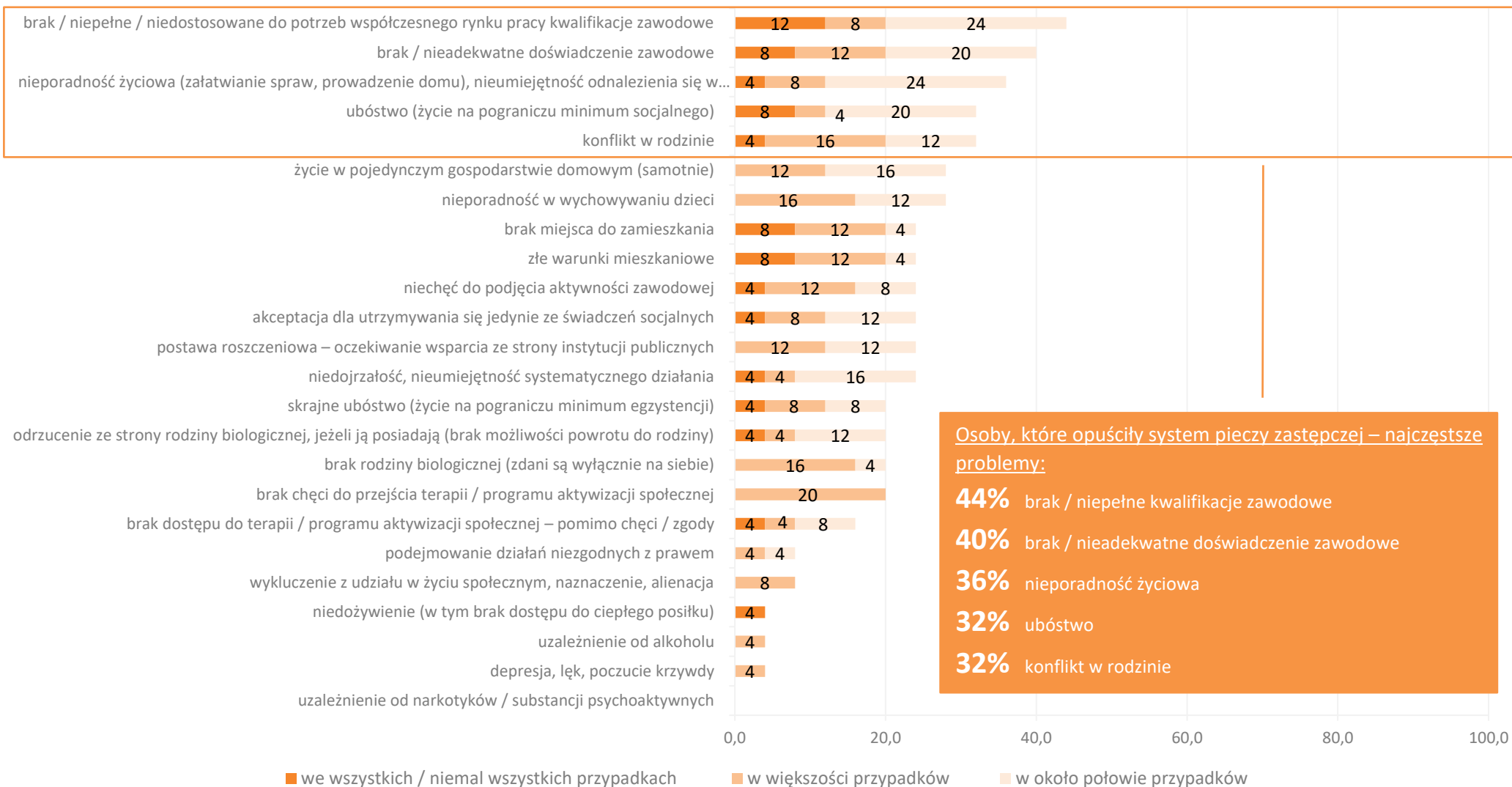

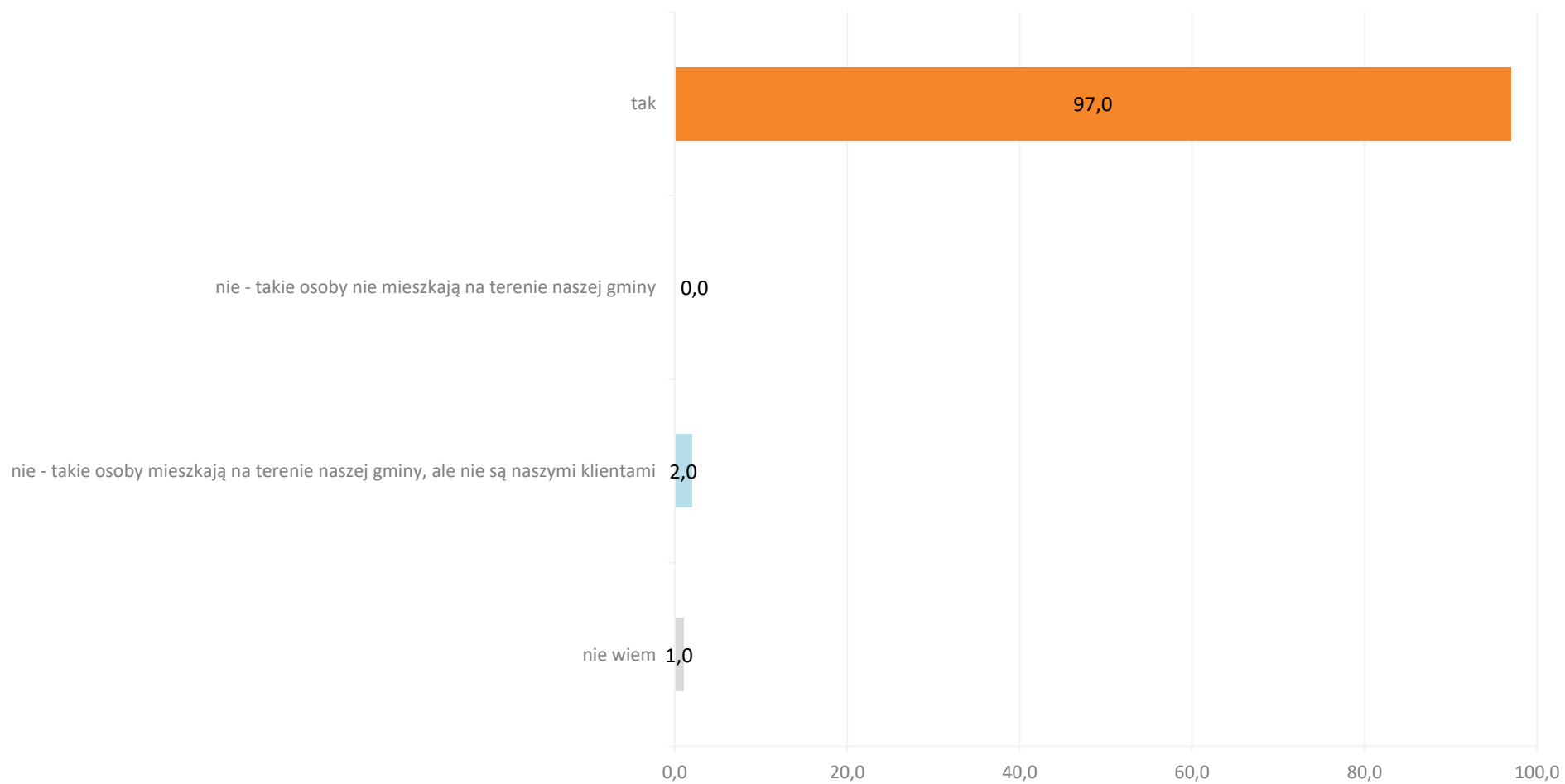
Tabela 5 Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób, które opuściły system pieczy zastępczej i są klientami OPS – szczegółowe dane (w %)

	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	w większości przypadków	w około połowie przypadków	w mniejszości przypadków	wcale / prawie wcale	nie wiem
Problemy w rodzinach potrzebujących wsparcia						
akceptacja dla utrzymywania się jedynie ze świadczeń socjalnych	4,0	8,0	12,0	40,0	20,0	16,0
brak / nieadekwatne doświadczenie zawodowe	8,0	12,0	20,0	32,0	16,0	12,0
brak / niepełne / niedostosowane do potrzeb współczesnego rynku pracy kwalifikacje zawodowe	12,0	8,0	24,0	32,0	20,0	4,0
brak chęci do przejścia terapii / programu aktywizacji społecznej		20,0		28,0	20,0	32,0
brak dostępu do terapii / programu aktywizacji społecznej – pomimo chęci / zgody	4,0	4,0	8,0	12,0	44,0	28,0
brak miejsca do zamieszkania	8,0	12,0	4,0	28,0	48,0	
brak rodziny biologicznej (zdani są wyłącznie na siebie)		16,0	4,0	16,0	52,0	12,0
depresja, lęk, poczucie krzywdy		4,0		28,0	36,0	32,0
konflikt w rodzinie	4,0	16,0	12,0	48,0	16,0	4,0
niechęć do podjęcia aktywności zawodowej	4,0	12,0	8,0	44,0	16,0	16,0
niedojrzałość, nieumiejętność systematycznego działania	4,0	4,0	16,0	28,0	20,0	28,0
niedożywienie (w tym brak dostępu do ciepłego posiłku)	4,0			8,0	84,0	4,0
nieporadność w wychowywaniu dzieci		16,0	12,0	44,0	12,0	16,0
nieporadność życiowa (załatwianie spraw, prowadzenie domu), nieumiejętność odnalezienia się w samodzielnym życiu	4,0	8,0	24,0	48,0	12,0	4,0
odrzućcie ze strony rodziny biologicznej, jeżeli ją posiadają (brak możliwości powrotu do rodziny)	4,0	4,0	12,0	20,0	48,0	12,0
podejmowanie działań niezgodnych z prawem		4,0	4,0	20,0	40,0	32,0
postawa roszczeniowa – oczekiwanie wsparcia ze strony instytucji publicznych		12,0	12,0	40,0	36,0	
skrajne ubóstwo (życie na pograniczu minimum egzystencji)	4,0	8,0	8,0	32,0	48,0	
ubóstwo (życie na pograniczu minimum socjalnego)	8,0	4,0	20,0	28,0	40,0	
uzależnienie od alkoholu		4,0		32,0	36,0	28,0
uzależnienie od narkotyków / substancji psychoaktywnych				16,0	44,0	40,0
wykluczenie z udziału w życiu społecznym, naznaczenie, alienacja		8,0		36,0	36,0	20,0
złe warunki mieszkaniowe	8,0	12,0	4,0	48,0	28,0	
życie w pojedynczym gospodarstwie domowym (samotnie)		12,0	16,0	24,0	36,0	12,0

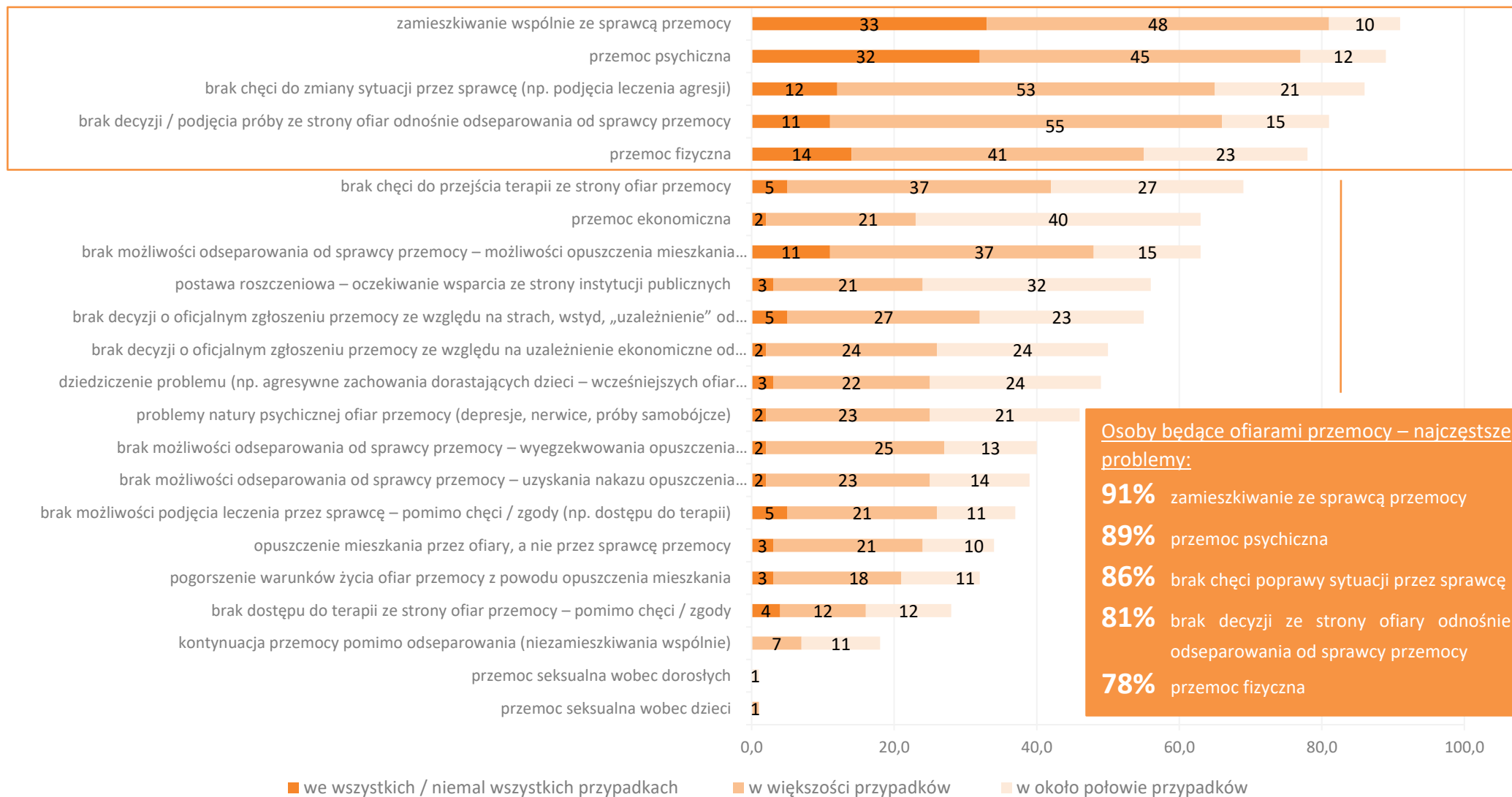
Pracownicy OPS nie wskazali w ramach odpowiedzi otwartych dodatkowych problemów dotyczących rodzin zastępczych, które są ich klientami.

3.6 Osoby będące ofiarami przemocy

Wykres 19 Czy w swojej działalności zajmują się Państwo osobami będącymi ofiarami przemocy? (w %)

Wykres 20 Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób będących ofiarami przemocy, które są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich/niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %)

Osoby będące ofiarami przemocy – najczęstsze problemy:

- 91%** zamieszkiwanie ze sprawcą przemocy
- 89%** przemoc psychiczna
- 86%** brak chęci poprawy sytuacji przez sprawcę
- 81%** brak decyzji ze strony ofiary odnośnie odseparowania od sprawcy przemocy
- 78%** przemoc fizyczna

Tabela 6 Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób będących ofiarami przemocy, które są klientami OPS – szczegółowe dane (w %)

	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	w większości przypadków	w około połowie przypadków	w mniejszości przypadków	wcale / prawie wcale	nie wiem
Problemy w rodzinach potrzebujących wsparcia						
brak chęci do przejścia terapii ze strony ofiar przemocy	5,0	37,0	27,0	24,0	5,0	3,0
brak chęci do zmiany sytuacji przez sprawcę (np. podjęcia leczenia agresji)	12,0	53,0	21,0	5,0	6,0	3,0
brak decyzji / podjęcia próby ze strony ofiar odnośnie odseparowania od sprawcy przemocy	11,0	55,0	15,0	9,0	6,0	4,0
brak decyzji o oficjalnym zgłoszeniu przemocy ze względu na strach, wstyd, „uzależnienie” od przemocy	5,0	27,0	23,0	22,0	12,0	10,0
brak decyzji o oficjalnym zgłoszeniu przemocy ze względu na uzależnienie ekonomiczne od sprawcy (utrzymuje rodzinę)	2,0	24,0	24,0	27,0	15,0	8,0
brak dostępu do terapii ze strony ofiar przemocy – pomimo chęci / zgody	4	12	12	26	42	4
brak możliwości odseparowania od sprawcy przemocy – możliwości opuszczenia mieszkania przez ofiary przemocy (pomimo chęci)	11,0	37,0	15,0	17,0	16,0	5,0
brak możliwości odseparowania od sprawcy przemocy – uzyskania nakazu opuszczenia mieszkania przez sprawcę przemocy (pomimo podjęcia próby)	2,0	23,0	14,0	28,0	22,0	11,0
brak możliwości odseparowania od sprawcy przemocy – wyegzekwowania opuszczenia mieszkania przez sprawcę przemocy (pomimo podjęcia próby)	2,0	25,0	13,0	25,0	27,0	8,0
brak możliwości podjęcia leczenia przez sprawcę – pomimo chęci / zgody (np. dostępu do terapii)	5,0	21,0	11,0	23,0	37,0	2,0
dziedziczenie problemu (np. agresywne zachowania dorastających dzieci – wcześniejszych ofiar przemocy)	3,0	22,0	24,0	29,0	14,0	8,0
kontynuacja przemocy pomimo odseparowania (niezamieszkiwania wspólnie)		7,0	11,0	31,0	40,0	11,0
opuszczenie mieszkania przez ofiary, a nie przez sprawcę przemocy	3,0	21,0	10,0	30,0	33,0	4,0
pogorszenie warunków życia ofiar przemocy z powodu opuszczenia mieszkania	3,0	18,0	11,0	23,0	29,0	16,0
postawa roszczeniowa – oczekiwanie wsparcia ze strony instytucji publicznych	3	21	32	27	13	3
problemy natury psychicznej ofiar przemocy (depresje, nerwice, próby samobójcze)	2,0	23,0	21,0	30,0	16,0	8,0
przemoc ekonomiczna	2,0	21,0	40,0	27,0	7,0	4,0
przemoc fizyczna	14,0	41,0	23,0	21,0	2,0	
przemoc psychiczna	32,0	45,0	12,0	11,0		
przemoc seksualna wobec dorosłych			1,0	20,0	69,0	11,0
przemoc seksualna wobec dzieci		1,0		5,0	81,0	13,0
zamieszkiwanie wspólnie ze sprawcą przemocy	33,0	48,0	10,0	7,0	2,0	1,0

Dodatkowe problemy dotyczące osób będących ofiarami przemocy, które są klientami OPS – wskazane przez pracowników OPS w odpowiedzi otwartej:

często u rodzin, w których występuje przemoc mamy do czynienia z wielopropblemowością i w moim odczuciu dla tych rodzin wymagane jest podejście holistyczne, a nie "szufladkowe"

ofiary nie mówią, nie przyznają się do przemocy seksualnej

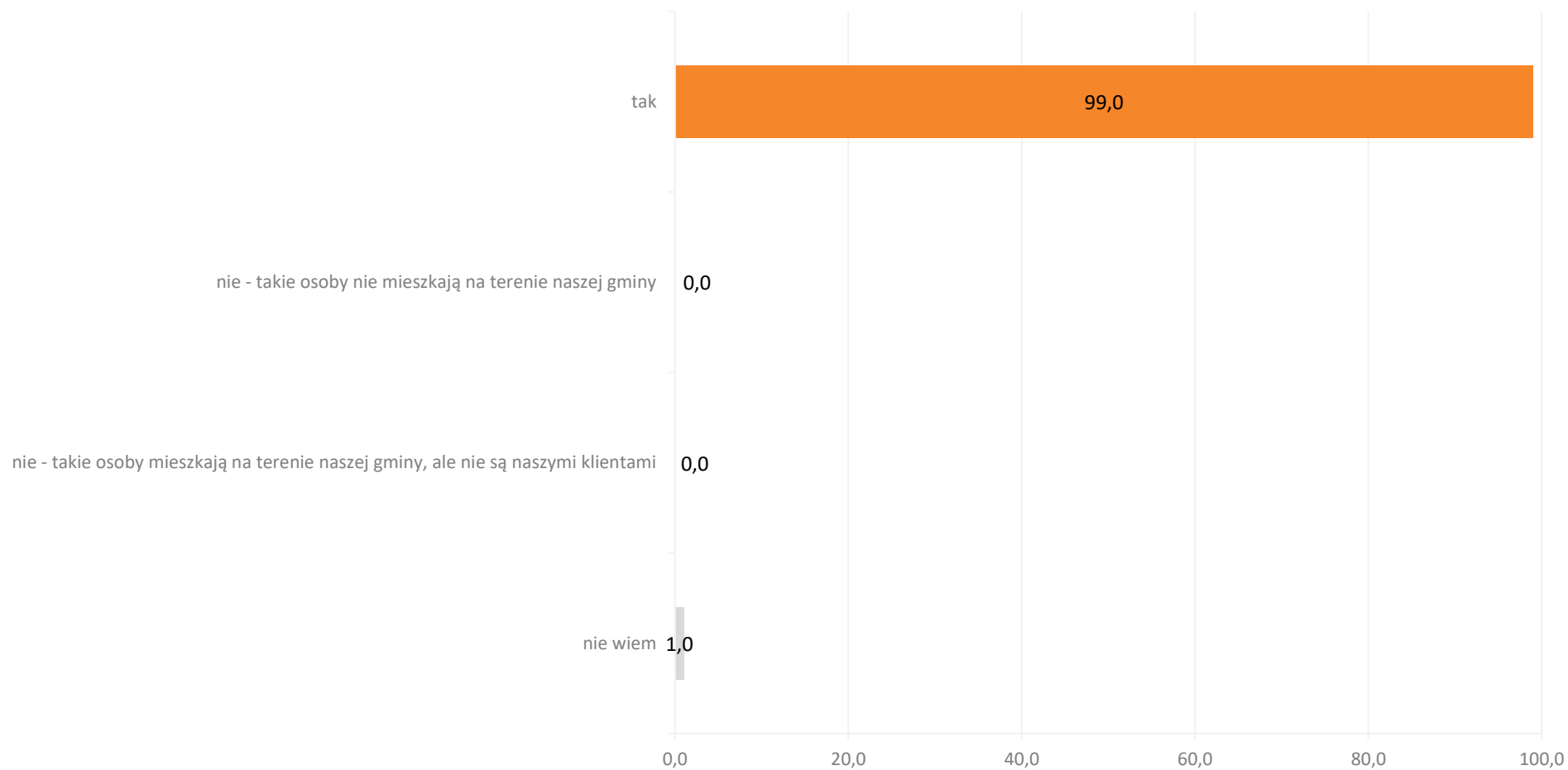
osoby pokrzywdzone przemocą nie wstawiają się na posiedzenie ZI [zespołu interdyscyplinarnego]

brak kompleksowych działań różnych instytucji pracujących na rzecz poprawy sytuacji tychże osób.

brak chęci współpracy ze strony ofiar i sprawców

3.7 Osoby bezrobotne (osoby niepracujące)

Wykres 21 Czy w swojej działalności zajmują się Państwo osobami bezrobotnymi (osobami niepracującymi) (w %)

Wykres 22 Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób bezrobotnych (osób niepracujących), które są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich/niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %)

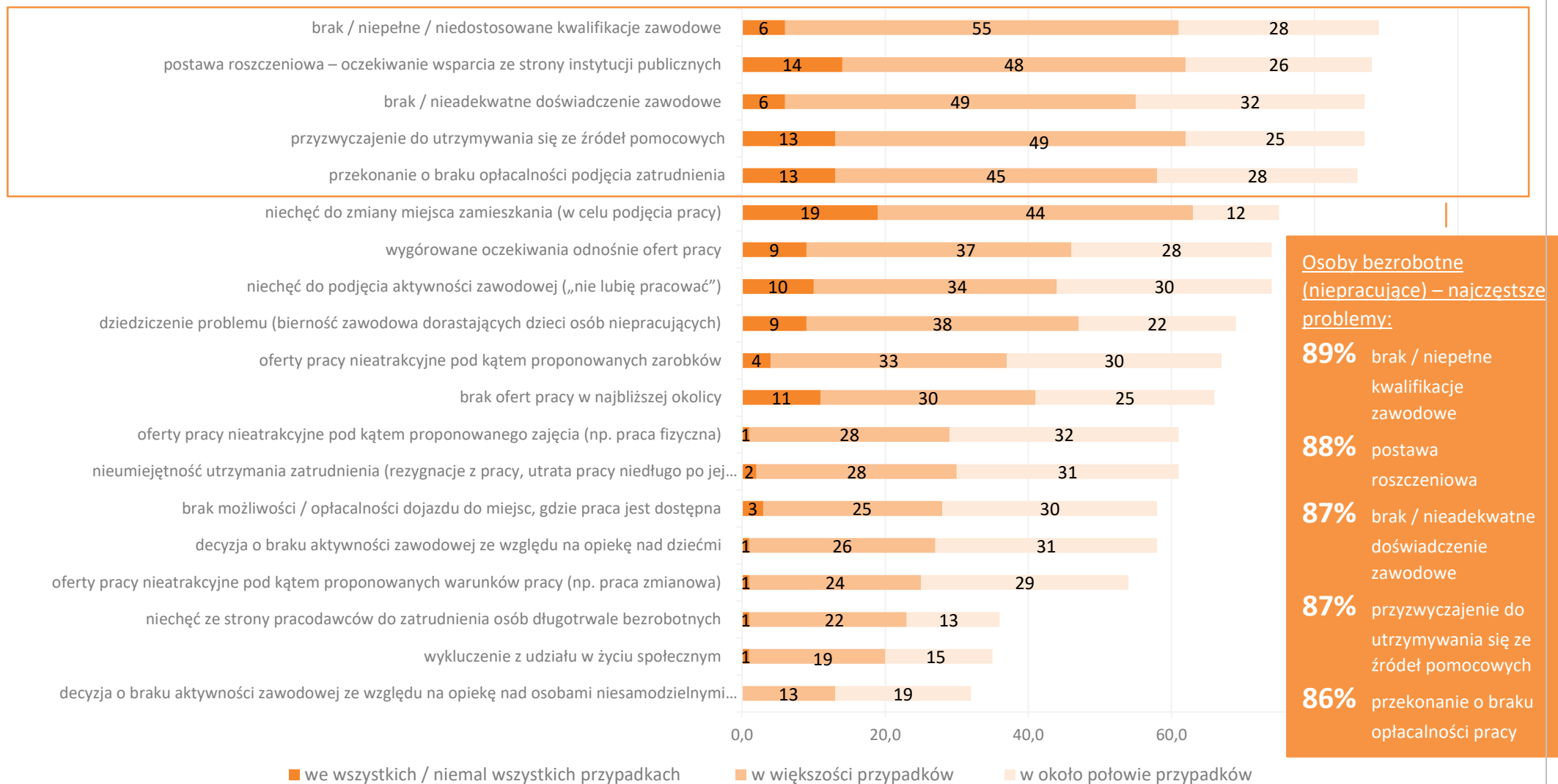

Tabela 7 Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób bezrobotnych (osób niepracujących), które są klientami OPS – szczegółowe dane (w %)

	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	w większości przypadków	w około połowie przypadków	w mniejszości przypadków	wcale / prawie wcale	nie wiem
Problemy w rodzinach potrzebujących wsparcia						
brak / nieadekwatne doświadczenie zawodowe	6,0	49,0	32,0	11,0	1,0	1,0
brak / niepełne / niedostosowane kwalifikacje zawodowe	6,0	55,0	28,0	9,0	2,0	
brak możliwości / opłacalności dojazdu do miejsc, gdzie praca jest dostępna	3,0	25,0	30,0	27,0	13,0	2,0
brak ofert pracy w najbliższej okolicy	11,0	30,0	25,0	26,0	7,0	1,0
decyzja o braku aktywności zawodowej ze względu na opiekę nad dziećmi	1,0	26,0	31,0	34,0	8,0	1,0
decyzja o braku aktywności zawodowej ze względu na opiekę nad osobami niesamodzielnymi (innymi niż dzieci)		13,0	19,0	46,0	19,0	3,0
dziedziczenie problemu (bierność zawodowa dorastających dzieci osób niepracujących)	9,0	38,0	22,0	26,0	4,0	1,0
niechęć do podjęcia aktywności zawodowej („nie lubię pracować”)	10,0	34,0	30,0	19,0	7,0	1,0
niechęć do zmiany miejsca zamieszkania (w celu podjęcia pracy)	19,0	44,0	12,0	10,0	2,0	13,0
niechęć ze strony pracodawców do zatrudnienia osób długotrwale bezrobotnych	1,0	22,0	13,0	31,0	16,0	17,0
nieumiejętność utrzymania zatrudnienia (rezygnacje z pracy, utrata pracy niedługo po jej podjęciu)	2,0	28,0	31,0	28,0	7,0	4,0
oferty pracy nieatrakcyjne pod kątem proponowanego zajęcia (np. praca fizyczna)	1,0	28,0	32,0	22,0	7,0	9,0
oferty pracy nieatrakcyjne pod kątem proponowanych warunków pracy (np. praca zmianowa)	1,0	24,0	29,0	28,0	6,0	12,0
oferty pracy nieatrakcyjne pod kątem proponowanych zarobków	4,0	33,0	30,0	19,0	5,0	9,0
postawa roszczeniowa – oczekiwanie wsparcia ze strony instytucji publicznych	14,0	48,0	26,0	9,0	2,0	1,0
przekonanie o braku opłacalności podjęcia zatrudnienia (zarobki + wysiłek versus utrata świadczeń socjalnych)	13,0	45,0	28,0	9,0	2,0	2,0
przyzwyczajenie do utrzymywania się ze źródeł pomocowych (satisfakcja z tak osiąganego dochodu)	13,0	49,0	25,0	8,0	3,0	1,0
wygórowane oczekiwania odnośnie ofert pracy	9,0	37,0	28,0	17,0	4,0	4,0
wykluczenie z udziału w życiu społecznym	1,0	19,0	15,0	32,0	24,0	9,0

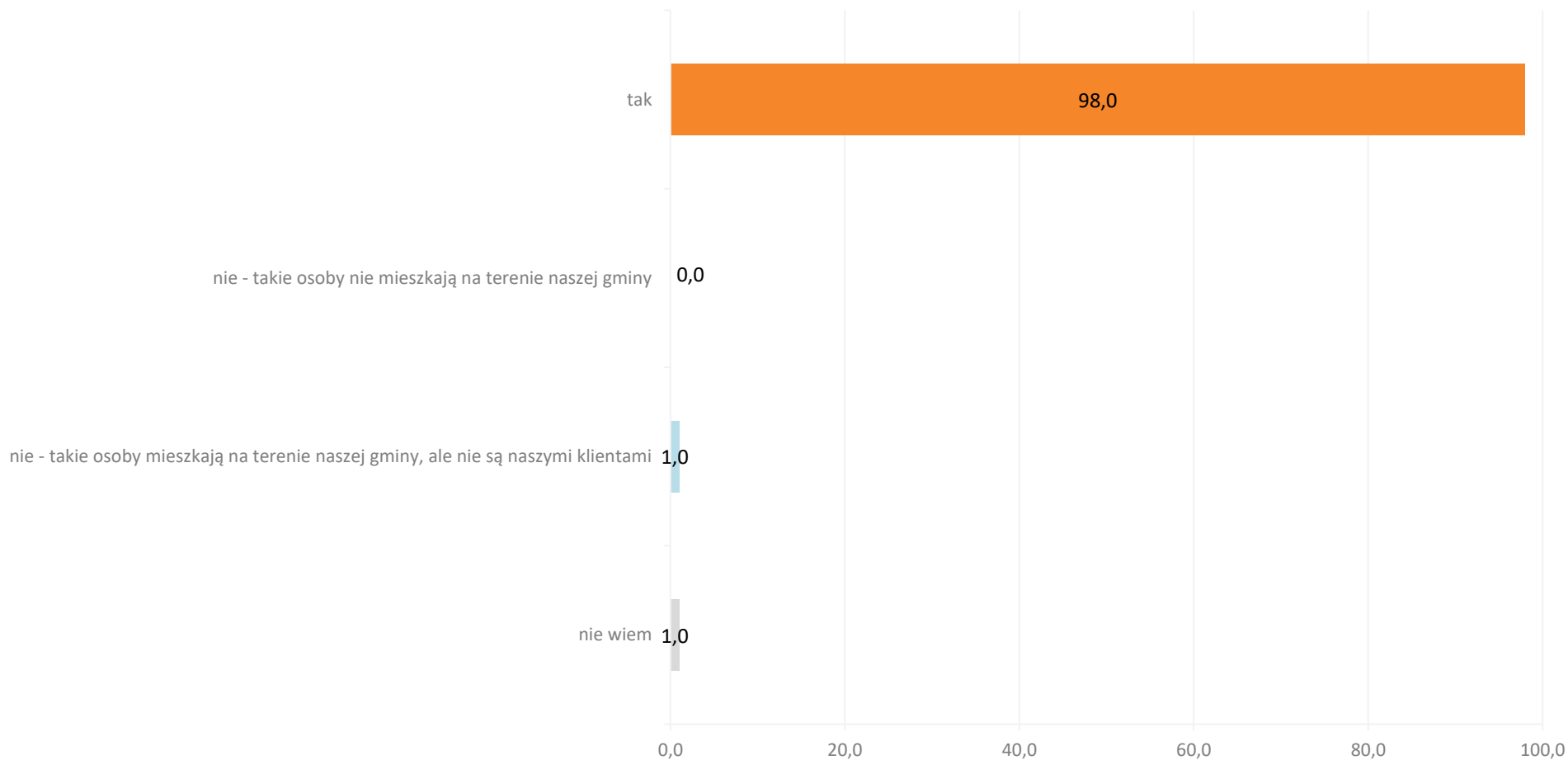
Dodatkowe problemy dotyczące osób bezrobotnych (osób niepracujących), które są klientami OPS – wskazane przez pracowników OPS w odpowiedzi otwartej:

ograniczone możliwości poszukiwania, podjęcia i utrzymania pracy ze względu na brak prawa jazdy

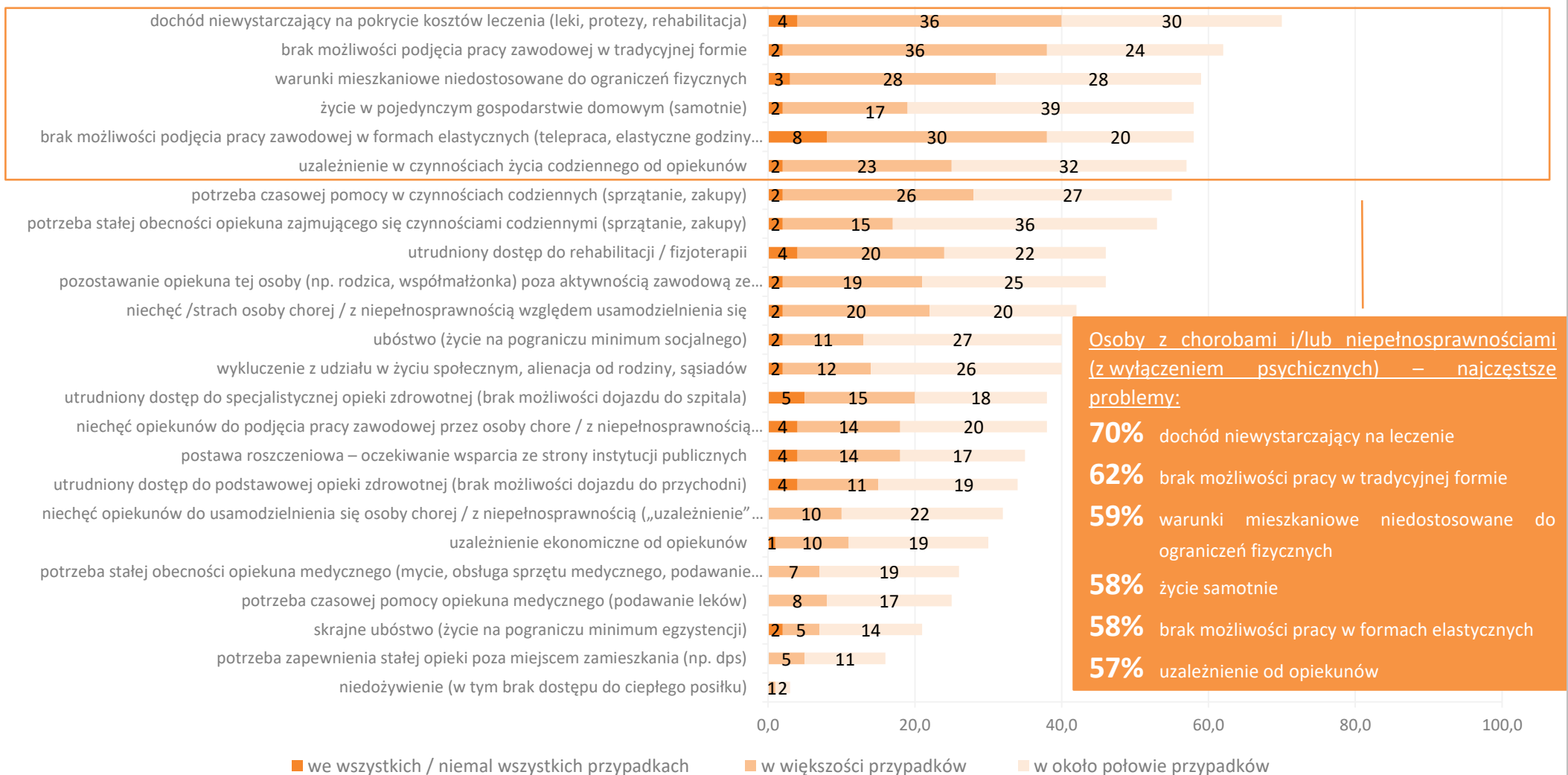
brak systematyczności

3.8 Osoby borykające się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami (z wyłączeniem psychicznych / intelektualnych)

Wykres 23 Czy w swojej działalności zajmują się Państwo osobami borykającymi się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami (z wyłączeniem psychicznych / intelektualnych)? (w %)

Wykres 24 Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób borykających się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami (z wyłączeniem psychicznych / intelektualnych), które są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich/niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %)

Osoby z chorobami i/lub niepełnosprawnościami (z wyłączeniem psychicznych) – najczęstsze problemy:

- 70% dochód niewystarczający na leczenie
- 62% brak możliwości pracy w tradycyjnej formie
- 59% warunki mieszkaniowe niedostosowane do ograniczeń fizycznych
- 58% życie samotnie
- 58% brak możliwości pracy w formach elastycznych
- 57% uzależnienie od opiekunów

Tabela 8 Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób borykających się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami (z wyłączeniem psychicznych / intelektualnych), które są klientami OPS – szczegółowe dane (w %)

	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	w większości przypadków	w około połowie przypadków	w mniejszości przypadków	wcale / prawie wcale	nie wiem
Problemy w rodzinach potrzebujących wsparcia						
brak możliwości podjęcia pracy zawodowej w formach elastycznych (telepraca, elastyczne godziny pracy)	8,0	30,0	20,0	18,0	11,0	14,0
brak możliwości podjęcia pracy zawodowej w tradycyjnej formie	2,0	36,0	24,0	18,0	10,0	9,0
dochód niewystarczający na pokrycie kosztów leczenia (leki, protezy, rehabilitacja)	4,0	36,0	30,0	25,0	5,0	1,0
niechęć / strach osoby chorej / z niepełnosprawnością względem usamodzielnienia się	2,0	20,0	20,0	33,0	16,0	10,0
niechęć opiekunów do podjęcia pracy zawodowej przez osoby chore / z niepełnosprawnością (obawa przed utratą świadczeń socjalnych)	4,0	14,0	20,0	31,0	15,0	15,0
niechęć opiekunów do usamodzielnienia się osoby chorej / z niepełnosprawnością („uzależnienie” od choroby / niepełnosprawności)		10,0	22,0	33,0	20,0	14,0
niedożywienie (w tym brak dostępu do ciepłego posiłku)		1,0	2,0	29,0	67,0	2,0
postawa roszczeniowa – oczekiwanie wsparcia ze strony instytucji publicznych	4,0	14,0	17,0	52,0	12,0	1,0
potrzeba czasowej pomocy opiekuna medycznego (podawanie leków)		8,0	17,0	52,0	17,0	6,0
potrzeba czasowej pomocy w czynnościach codziennych (sprząatanie, zakupy)	2,0	26,0	27,0	41,0	4,0	1,0
potrzeba stałej obecności opiekuna medycznego (mycie, obsługa sprzętu medycznego, podawanie leków)		7,0	19,0	52,0	17,0	5,0
potrzeba stałej obecności opiekuna zajmującego się czynnościami codziennymi (sprząatanie, zakupy)	2,0	15,0	36,0	39,0	7,0	1,0
potrzeba zapewnienia stałej opieki poza miejscem zamieszkania (np. dps)		5,0	11,0	60,0	23,0	2,0
pozostawianie opiekuna tej osoby (np. rodzica, współmałżonka) poza aktywnością zawodową ze względu na opiekę	2,0	19,0	25,0	41,0	10,0	4,0
skrajne ubóstwo (życie na pograniczu minimum egzystencji)	2,0	5,0	14,0	42,0	37,0	2,0
ubóstwo (życie na pograniczu minimum socjalnego)	2,0	11,0	27,0	43,0	17,0	
utrudniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej (brak możliwości dojazdu do przychodni)	4,0	11,0	19,0	31,0	33,0	3,0
utrudniony dostęp do rehabilitacji / fizjoterapii	4,0	20,0	22,0	36,0	16,0	3,0
utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej (brak możliwości dojazdu do szpitala)	5,0	15,0	18,0	33,0	24,0	5,0
uzależnienie ekonomiczne od opiekunów	1,0	10,0	19,0	43,0	23,0	5,0
uzależnienie w czynnościach życia codziennego od opiekunów	2,0	23,0	32,0	32,0	9,0	2,0
warunki mieszkaniowe niedostosowane do ograniczeń fizycznych	3,0	28,0	28,0	31,0	8,0	2,0
wykluczenie z udziału w życiu społecznym, alienacja od rodziny, sąsiadów	2,0	12,0	26,0	39,0	20,0	2,0
życie w pojedynczym gospodarstwie domowym (samotnie)	2,0	17,0	39,0	36,0	5,0	1,0

Dodatkowe problemy dotyczące osób borykających się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami (z wyłączeniem psychicznych / intelektualnych), które są klientami OPS – wskazane przez pracowników OPS w odpowiedzi otwartej:

zbyt wąski katalog usług lekarskich i rehabilitacyjnych, niedostosowany do wieku i schorzeń

brak komunikacji publicznej na terenie gminy – osoby nie mogą dojechać na wizyty lekarskie, badania

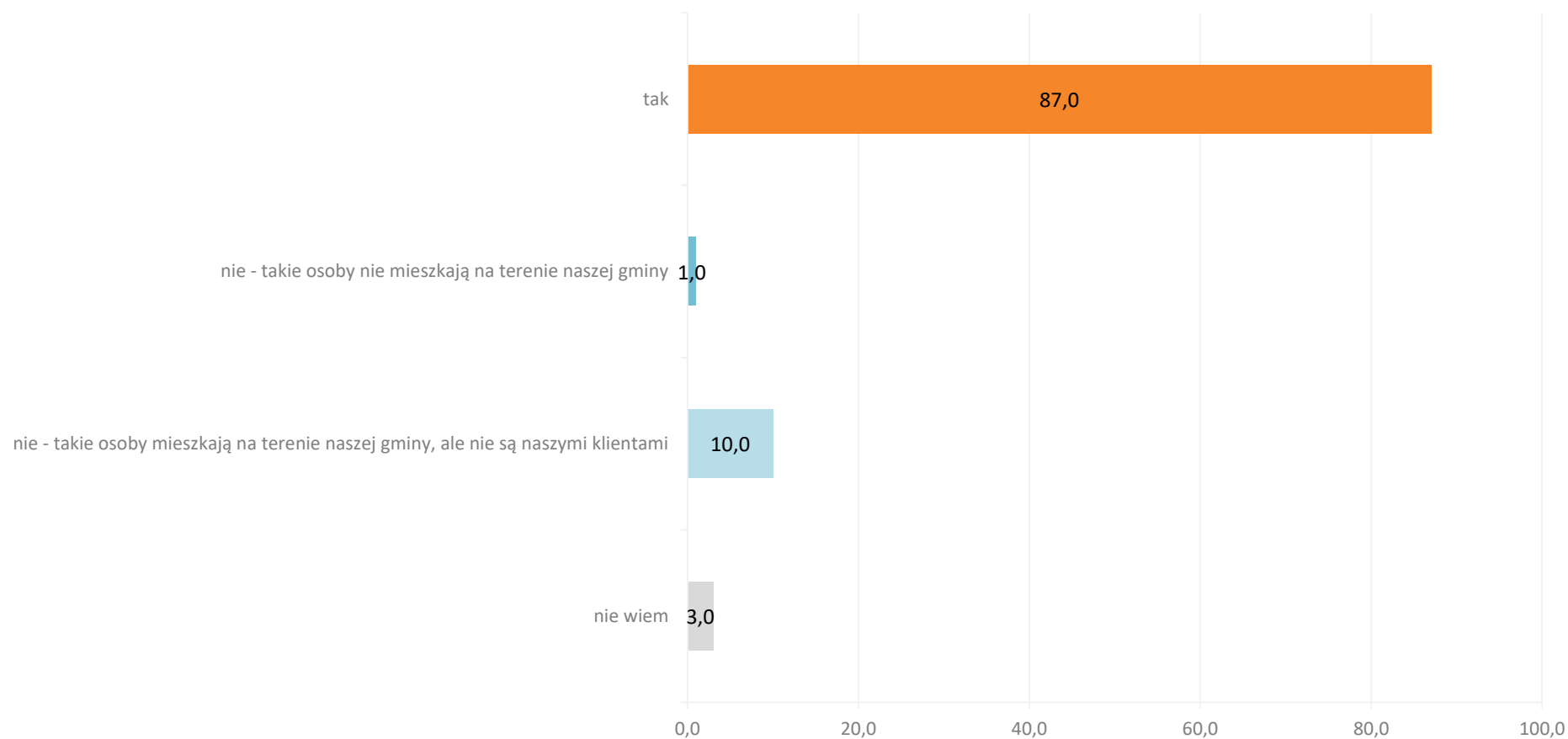
brak chęci do podjęcia pracy w formach elastycznych

brak kompleksowej pomocy dla osób borykających się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami i ich rodzin

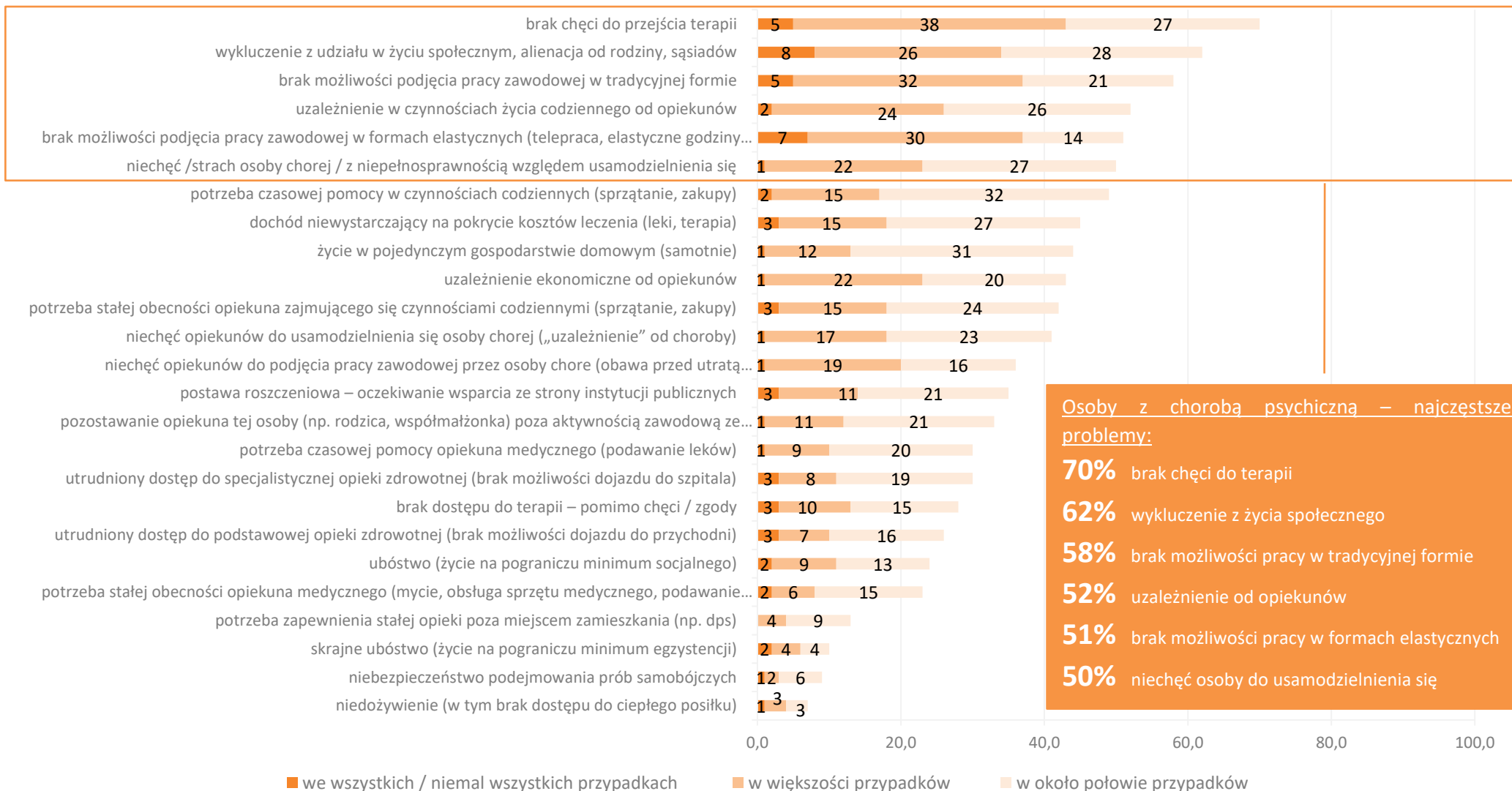
w chwili obecnej ograniczenia w związku z pandemią COVID

3.9 Osoby borykające się z chorobą psychiczną

Wykres 25 Czy w swojej działalności zajmują się Państwo osobami borykającymi się z chorobą psychiczną? (w %)

Wykres 26 Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób borykających się z chorobą psychiczną, które są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich/niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %)

Osoby z chorobą psychiczną – najczęstsze problemy:

- 70% brak chęci do terapii
- 62% wykluczenie z życia społecznego
- 58% brak możliwości pracy w tradycyjnej formie
- 52% uzależnienie od opiekunów
- 51% brak możliwości pracy w formach elastycznych
- 50% niechęć osoby do usamodzielnienia się

Tabela 9 Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób borykających się z chorobą psychiczną, które są klientami OPS – szczegółowe dane (w %)

	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	w większości przypadków	w około połowie przypadków	w mniejszości przypadków	wcale / prawie wcale	nie wiem
Problemy w rodzinach potrzebujących wsparcia						
brak chęci do przejścia terapii	5,0	38,0	27,0	18,0	7,0	5,0
brak dostępu do terapii – pomimo chęci / zgody	3,0	10,0	15,0	31,0	35,0	6,0
brak możliwości podjęcia pracy zawodowej w formach elastycznych (telepraca, elastyczne godziny pracy)	7,0	30,0	14,0	21,0	14,0	15,0
brak możliwości podjęcia pracy zawodowej w tradycyjnej formie	5,0	32,0	21,0	20,0	12,0	11,0
dochód niewystarczający na pokrycie kosztów leczenia (leki, terapia)	3,0	15,0	27,0	44,0	9,0	1,0
niebezpieczeństwo podejmowania prób samobójczych	1,0	2,0	6,0	35,0	40,0	16,0
niechęć /strach osoby chorej / z niepełnosprawnością względem usamodzielnienia się	1,0	22,0	27,0	24,0	15,0	11,0
niechęć opiekunów do podjęcia pracy zawodowej przez osoby chore (obawa przed utratą świadczeń socjalnych)	1,0	19,0	16,0	35,0	17,0	12,0
niechęć opiekunów do usamodzielnienia się osoby chorej („uzależnienie” od choroby)	1,0	17,0	23,0	29,0	16,0	14,0
niedożywienie (w tym brak dostępu do ciepłego posiłku)	1,0	3,0	3,0	34,0	58,0	2,0
postawa roszczeniowa – oczekiwanie wsparcia ze strony instytucji publicznych	3,0	11,0	21,0	43,0	20,0	2,0
potrzeba czasowej pomocy opiekuna medycznego (podawanie leków)	1,0	9,0	20,0	38,0	27,0	6,0
potrzeba czasowej pomocy w czynnościach codziennych (sprzątanie, zakupy)	2,0	15,0	32,0	39,0	8,0	4,0
potrzeba stałej obecności opiekuna medycznego (mycie, obsługa sprzętu medycznego, podawanie leków)	2,0	6,0	15,0	46,0	27,0	4,0
potrzeba stałej obecności opiekuna zajmującego się czynnościami codziennymi (sprzątanie, zakupy)	3,0	15,0	24,0	42,0	14,0	3,0
potrzeba zapewnienia stałej opieki poza miejscem zamieszkania (np. dps)		4,0	9,0	61,0	25,0	2,0
pozostawianie opiekuna tej osoby (np. rodzica, współmałżonka) poza aktywnością zawodową ze względu na opiekę	1,0	11,0	21,0	45,0	16,0	6,0
skrajne ubóstwo (życie na pograniczu minimum egzystencji)	2,0	4,0	4,0	43,0	44,0	3,0
ubóstwo (życie na pograniczu minimum socjalnego)	2,0	9,0	13,0	51,0	26,0	
utrudniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej (brak możliwości dojazdu do przychodni)	3,0	7,0	16,0	29,0	44,0	1,0
utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej (brak możliwości dojazdu do szpitala)	3,0	8,0	19,0	35,0	34,0	1,0
uzależnienie ekonomiczne od opiekunów	1,0	22,0	20,0	38,0	15,0	4,0
uzależnienie w czynnościach życia codziennego od opiekunów	2,0	24,0	26,0	31,0	15,0	3,0
wykluczenie z udziału w życiu społecznym, alienacja od rodziny, sąsiadów	8,0	26,0	28,0	23,0	14,0	1,0
życie w pojedynczym gospodarstwie domowym (samotnie)	1,0	12,0	31,0	43,0	14,0	

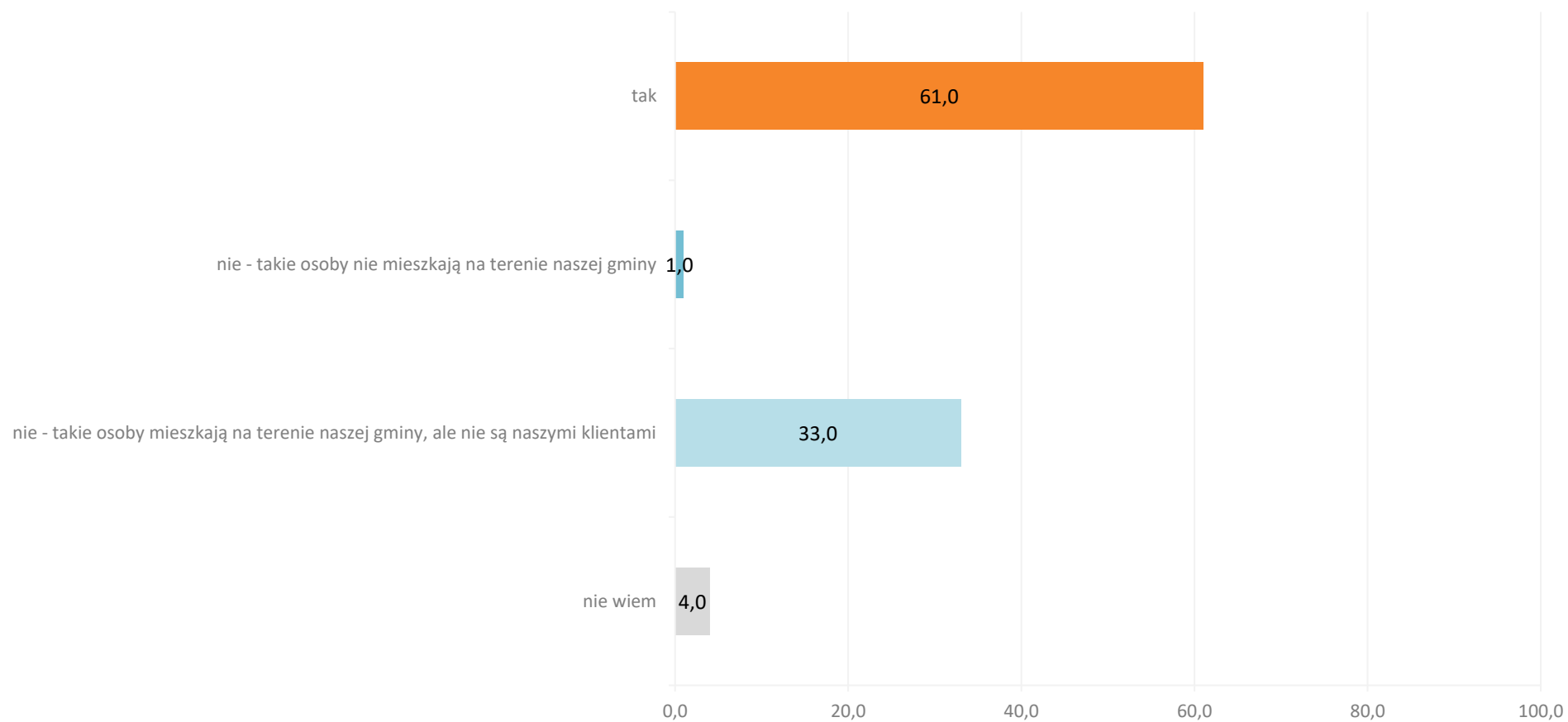
Dodatkowe problemy dotyczące osób borykających się z chorobą psychiczną, które są klientami OPS – wskazane przez pracowników OPS w odpowiedzi otwartej:

brak chęci do diagnostyki ze strony klientów

niska świadomość społeczna dotycząca chorób psychicznych oraz obawa przed kontaktem/zatrudnianiem osób chorych

3.10 Osoby z niepełnosprawnością intelektualną

Wykres 27 Czy w swojej działalności zajmują się Państwo osobami z niepełnosprawnością intelektualną? (w %)

Wykres 28 Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób z niepełnosprawnością intelektualną, które są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich/niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %)

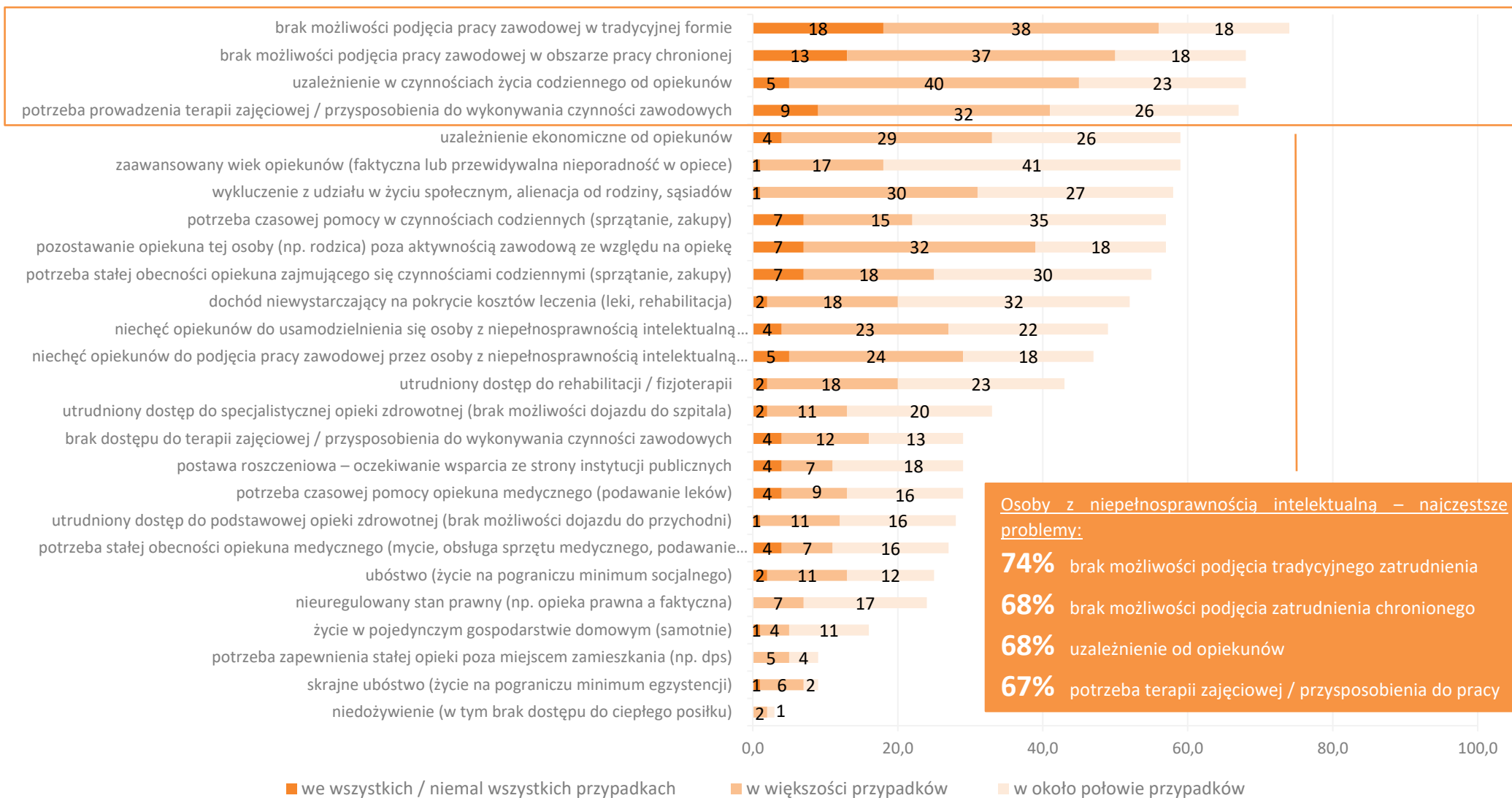

Tabela 10 Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób z niepełnosprawnością intelektualną, które są klientami OPS – szczegółowe dane (w %)

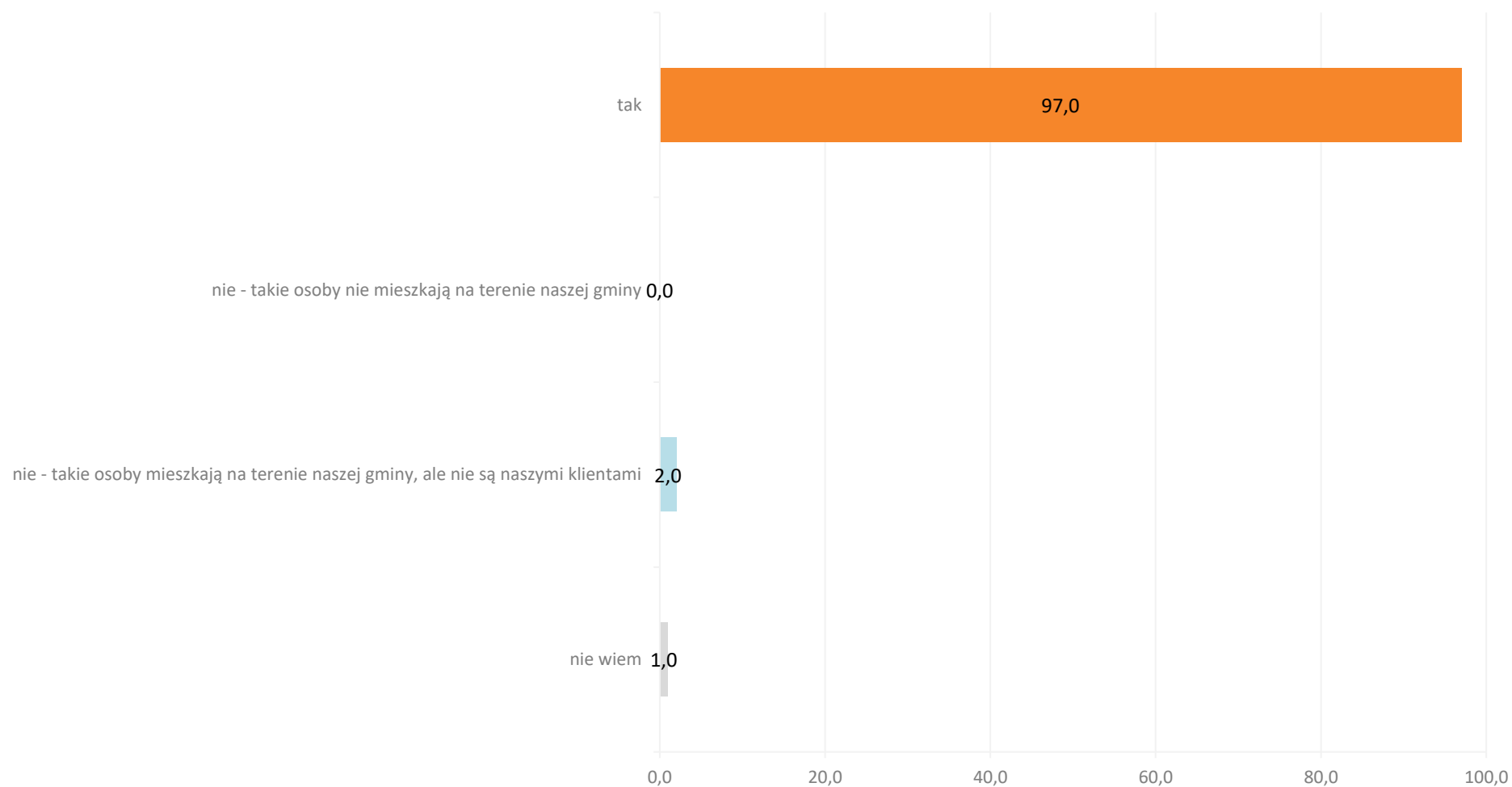
brak dostępu do terapii zajęciowej / przysposobienia do wykonywania czynności zawodowych	4,0	12,0	13,0	29,0	39,0	2,0
brak możliwości podjęcia pracy zawodowej w obszarze pracy chronionej	13,0	37,0	18,0	16,0	10,0	6,0
brak możliwości podjęcia pracy zawodowej w tradycyjnej formie	18,0	38,0	18,0	13,0	6,0	6,0
dochód niewystarczający na pokrycie kosztów leczenia (leki, rehabilitacja)	2,0	18,0	32,0	30,0	17,0	
niechęć opiekunów do podjęcia pracy zawodowej przez osoby z niepełnosprawnością intelektualną (obawa przed utratą świadczeń socjalnych)	5,0	24,0	18,0	30,0	18,0	4,0
niechęć opiekunów do usamodzielnienia się osoby z niepełnosprawnością intelektualną („uzależnienie” od niepełnosprawności)	4,0	23,0	22,0	29,0	17,0	5,0
niedożywienie (w tym brak dostępu do ciepłego posiłku)		2,0	1,0	20,0	76,0	1,0
nieuregulowany stan prawny (np. opieka prawna a faktyczna)		7,0	17,0	39,0	28,0	9,0
postawa roszczeniowa – oczekiwanie wsparcia ze strony instytucji publicznych	4,0	7,0	18,0	39,0	32,0	
potrzeba czasowej pomocy opiekuna medycznego (podawanie leków)	4,0	9,0	16,0	45,0	23,0	4,0
potrzeba czasowej pomocy w czynnościach codziennych (sprzątanie, zakupy)	7,0	15,0	35,0	37,0	6,0	
potrzeba prowadzenia terapii zajęciowej / przysposobienia do wykonywania czynności zawodowych	9,0	32,0	26,0	23,0	11,0	
potrzeba stałej obecności opiekuna medycznego (mycie, obsługa sprzętu medycznego, podawanie leków)	4,0	7,0	16,0	49,0	21,0	4,0
potrzeba stałej obecności opiekuna zajmującego się czynnościami codziennymi (sprzątanie, zakupy)	7,0	18,0	30,0	41,0	2,0	
potrzeba zapewnienia stałej opieki poza miejscem zamieszkania (np. dps)		5,0	4,0	56,0	33,0	2,0
pozostawianie opiekuna tej osoby (np. rodzica) poza aktywnością zawodową ze względu na opiekę	7,0	32,0	18,0	28,0	13,0	1,0
skrajne ubóstwo (życie na pograniczu minimum egzystencji)	1,0	6,0	2,0	29,0	61,0	
ubóstwo (życie na pograniczu minimum socjalnego)	2,0	11,0	12,0	43,0	32,0	
utrudniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej (brak możliwości dojazdu do przychodni)	1,0	11,0	16,0	28,0	41,0	2,0
utrudniony dostęp do rehabilitacji / fizjoterapii	2,0	18,0	23,0	28,0	28,0	
utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej (brak możliwości dojazdu do szpitala)	2,0	11,0	20,0	32,0	33,0	2,0
uzależnienie ekonomiczne od opiekunów	4,0	29,0	26,0	32,0	9,0	1,0
uzależnienie w czynnościach życia codziennego od opiekunów	5,0	40,0	23,0	28,0	4,0	
wykluczenie z udziału w życiu społecznym, alienacja od rodziny, sąsiadów	1,0	30,0	27,0	27,0	15,0	
zaawansowany wiek opiekunów (faktyczna lub przewidywalna nieporadność w opiece)	1,0	17,0	41,0	34,0	5,0	1,0
życie w pojedynczym gospodarstwie domowym (samotnie)	1,0	4,0	11,0	51,0	33,0	

Dodatkowe problemy dotyczące osób z niepełnosprawnością intelektualną, które są klientami OPS – wskazane przez pracowników OPS w odpowiedzi otwartej:

mała dostępność ośrodków całodobowej pomocy

3.11 Seniorzy

Wykres 29 Czy w swojej działalności zajmują się Państwo seniorami? (w %)

Wykres 30 Częstość występowania poniższych problemów wśród seniorów, którzy są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich/niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %)

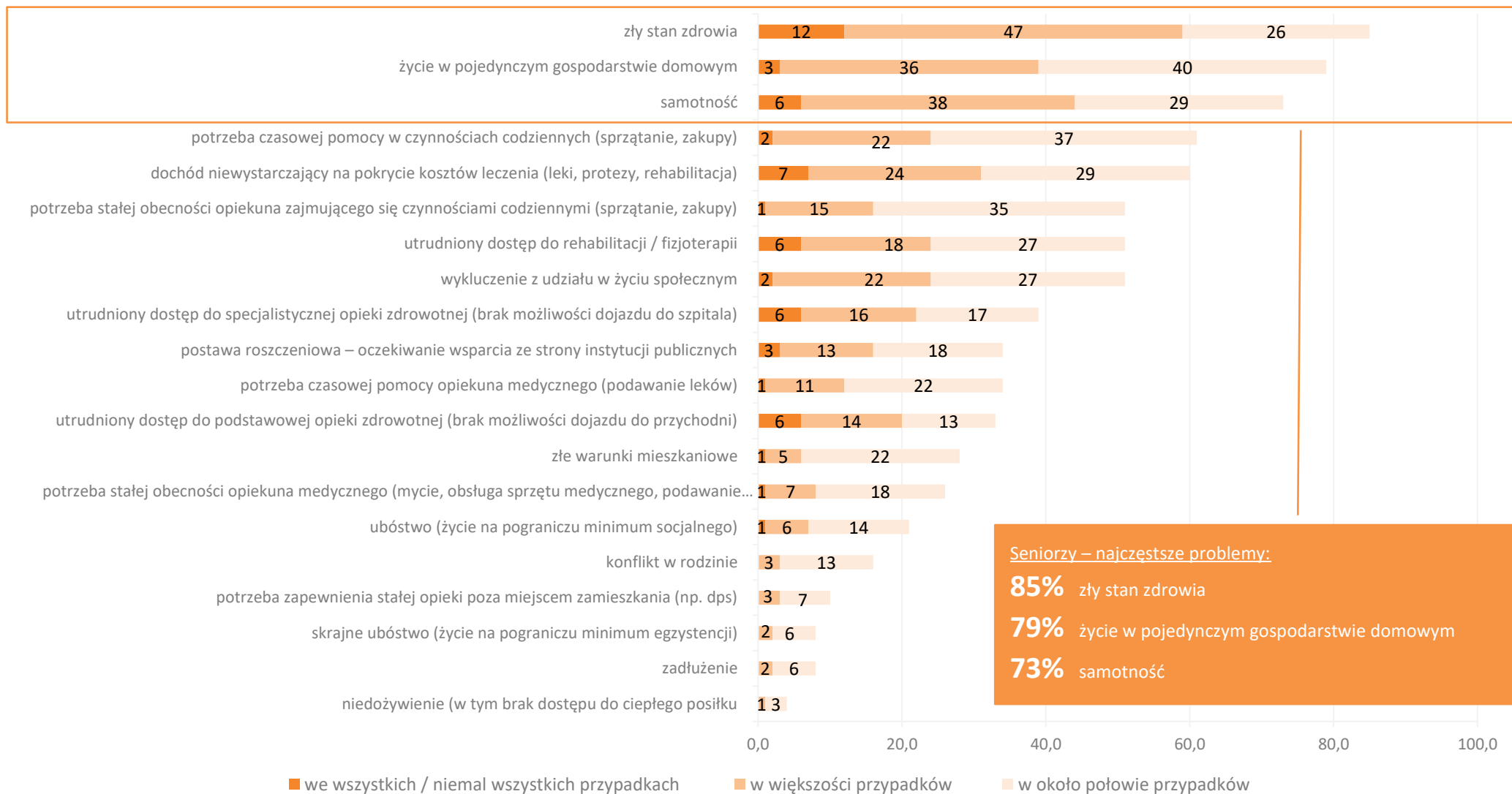

Tabela 11 Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród seniorów, którzy są klientami OPS – szczegółowe dane (w %)

	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	w większości przypadków	w około połowie przypadków	w mniejszości przypadków	wcale / prawie wcale	nie wiem
Problemy w rodzinach potrzebujących wsparcia						
dochód niewystarczający na pokrycie kosztów leczenia (leki, protezy, rehabilitacja)	7,0	24,0	29,0	31,0	9,0	1,0
konflikt w rodzinie		3,0	13,0	64,0	17,0	3,0
niedożywienie (w tym brak dostępu do ciepłego posiłku)		1,0	3,0	28,0	66,0	2,0
postawa roszczeniowa – oczekiwanie wsparcia ze strony instytucji publicznych	3,0	13,0	18,0	40,0	24,0	2,0
potrzeba czasowej pomocy opiekuna medycznego (podawanie leków)	1,0	11,0	22,0	47,0	16,0	4,0
potrzeba czasowej pomocy w czynnościach codziennych (sprzątanie, zakupy)	2,0	22,0	37,0	35,0	2,0	1,0
potrzeba stałej obecności opiekuna medycznego (mycie, obsługa sprzętu medycznego, podawanie leków)	1,0	7,0	18,0	53,0	18,0	3,0
potrzeba stałej obecności opiekuna zajmującego się czynnościami codziennymi (sprzątanie, zakupy)	1,0	15,0	35,0	44,0	5,0	1,0
potrzeba zapewnienia stałej opieki poza miejscem zamieszkania (np. dps)		3,0	7,0	60,0	29,0	2,0
samotność	6,0	38,0	29,0	24,0	2,0	1,0
skrajne ubóstwo (życie na pograniczu minimum egzystencji)		2,0	6,0	36,0	54,0	2,0
ubóstwo (życie na pograniczu minimum socjalnego)	1,0	6,0	14,0	48,0	31,0	
utrudniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej (brak możliwości dojazdu do przychodni)	6,0	14,0	13,0	27,0	38,0	2,0
utrudniony dostęp do rehabilitacji / fizjoterapii	6,0	18,0	27,0	27,0	19,0	3,0
utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej (brak możliwości dojazdu do szpitala)	6,0	16,0	17,0	30,0	30,0	2,0
wykluczenie z udziału w życiu społecznym	2,0	22,0	27,0	34,0	11,0	5,0
zadłużenie		2,0	6,0	47,0	27,0	18,0
złe warunki mieszkaniowe	1,0	5,0	22,0	54,0	17,0	1,0
zły stan zdrowia	12,0	47,0	26,0	13,0	2,0	
życie w pojedynczym gospodarstwie domowym	3,0	36,0	40,0	18,0	2,0	1,0

Dodatkowe problemy dotyczące seniorów, którzy są klientami OPS – wskazane przez pracowników OPS w odpowiedzi otwartej:

niewielkie możliwości samorealizacji

*niewielkie możliwości rozwijania zainteresowań,
uprawiania sportu, turystyki, uczestnictwa w
kulturze*

*wykluczenie cyfrowe - trudności z obsługą
e-poczty, konta bankowego, e-recept*

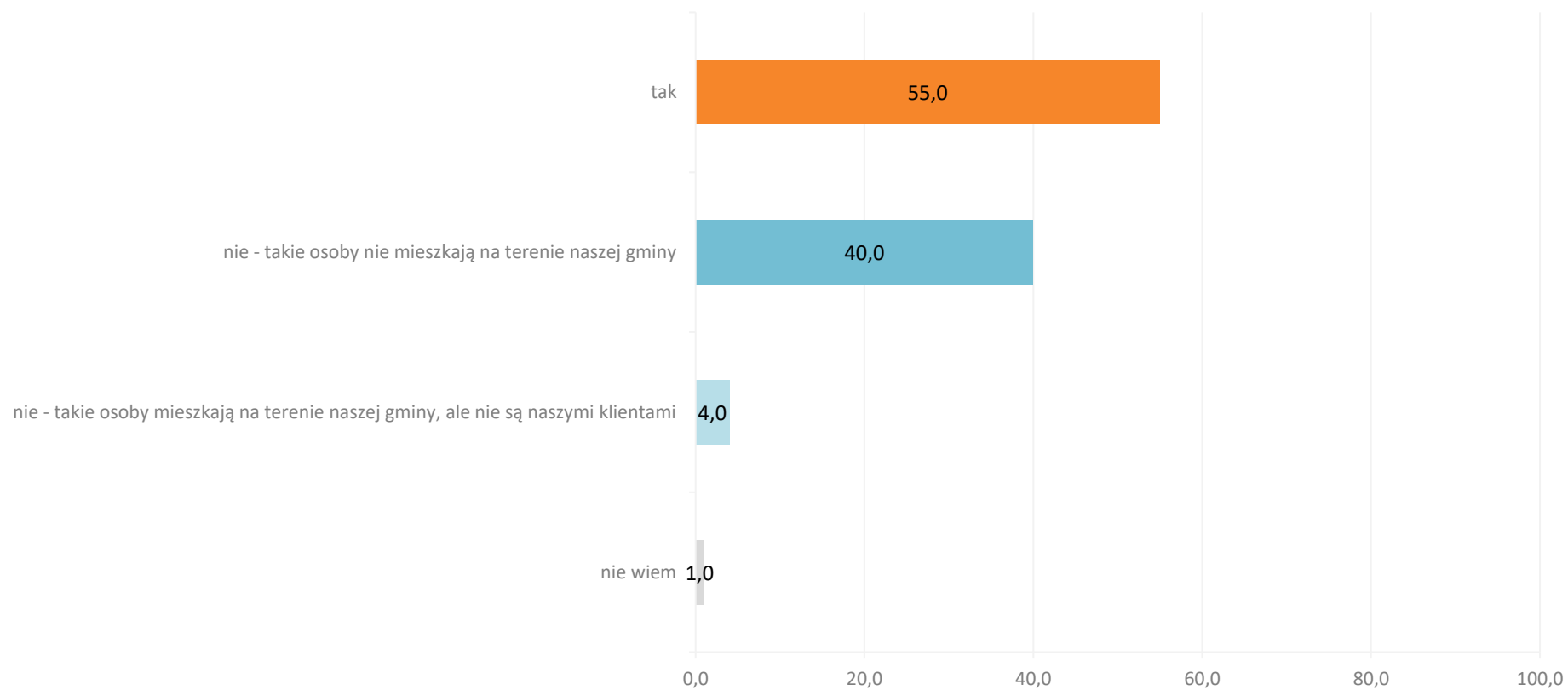
obojętność rodzin wobec seniorów

*brak miejsc aktywizujących seniorów, np. kluby
seniora, uniwersytet III wieku*

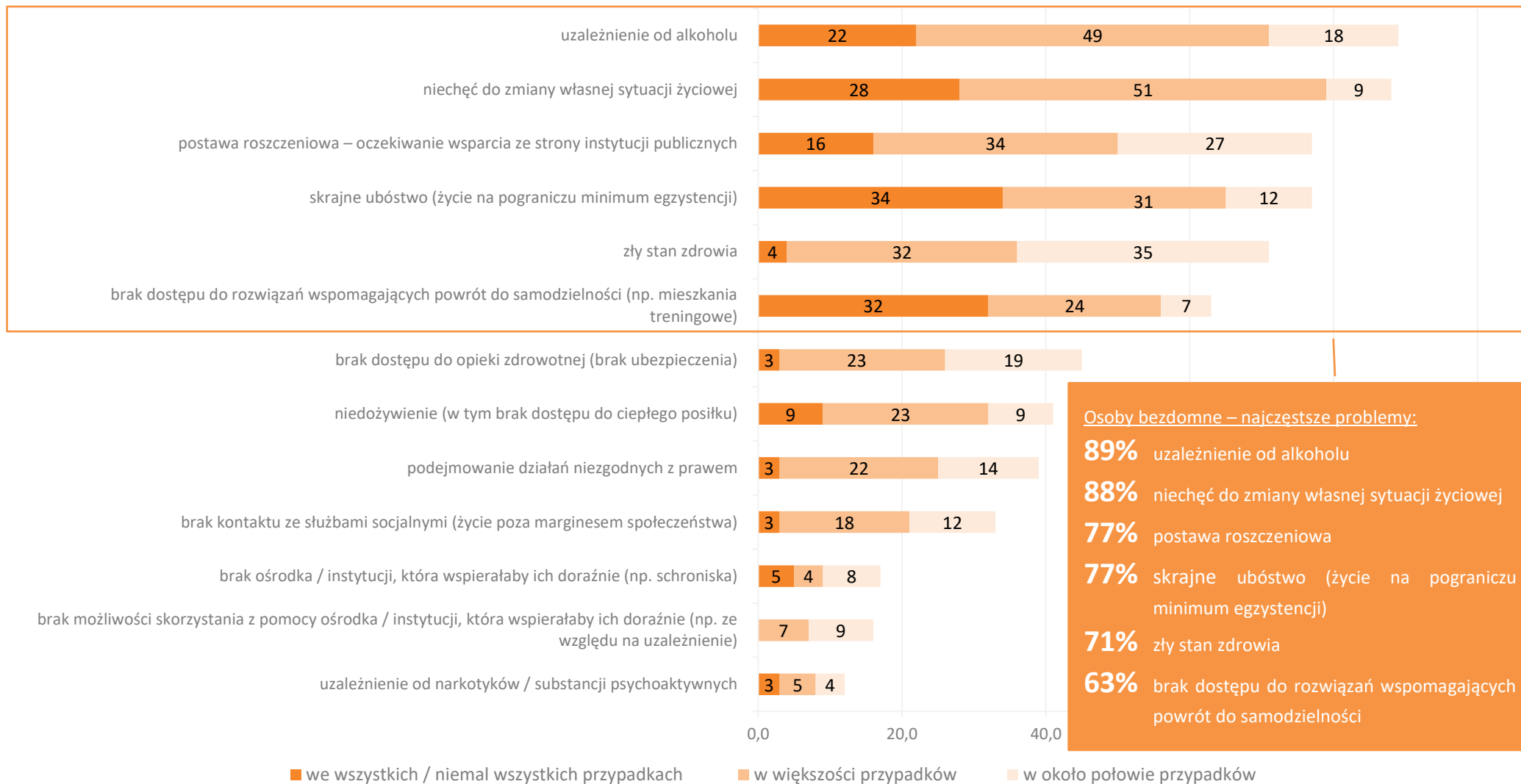
wykluczenie komunikacyjne

3.12 Osoby bezdomne

Wykres 31 Czy w swojej działalności zajmują się Państwo osobami bezdomnymi? (w %)

Wykres 32 Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób bezdomnych, które są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich/niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %)

Osoby bezdomne – najczęstsze problemy:

- 89%** uzależnienie od alkoholu
- 88%** niechęć do zmiany własnej sytuacji życiowej
- 77%** postawa roszczeniowa
- 77%** skrajne ubóstwo (życie na pograniczu minimum egzystencji)
- 71%** zły stan zdrowia
- 63%** brak dostępu do rozwiązań wspomagających powrót do samodzielności

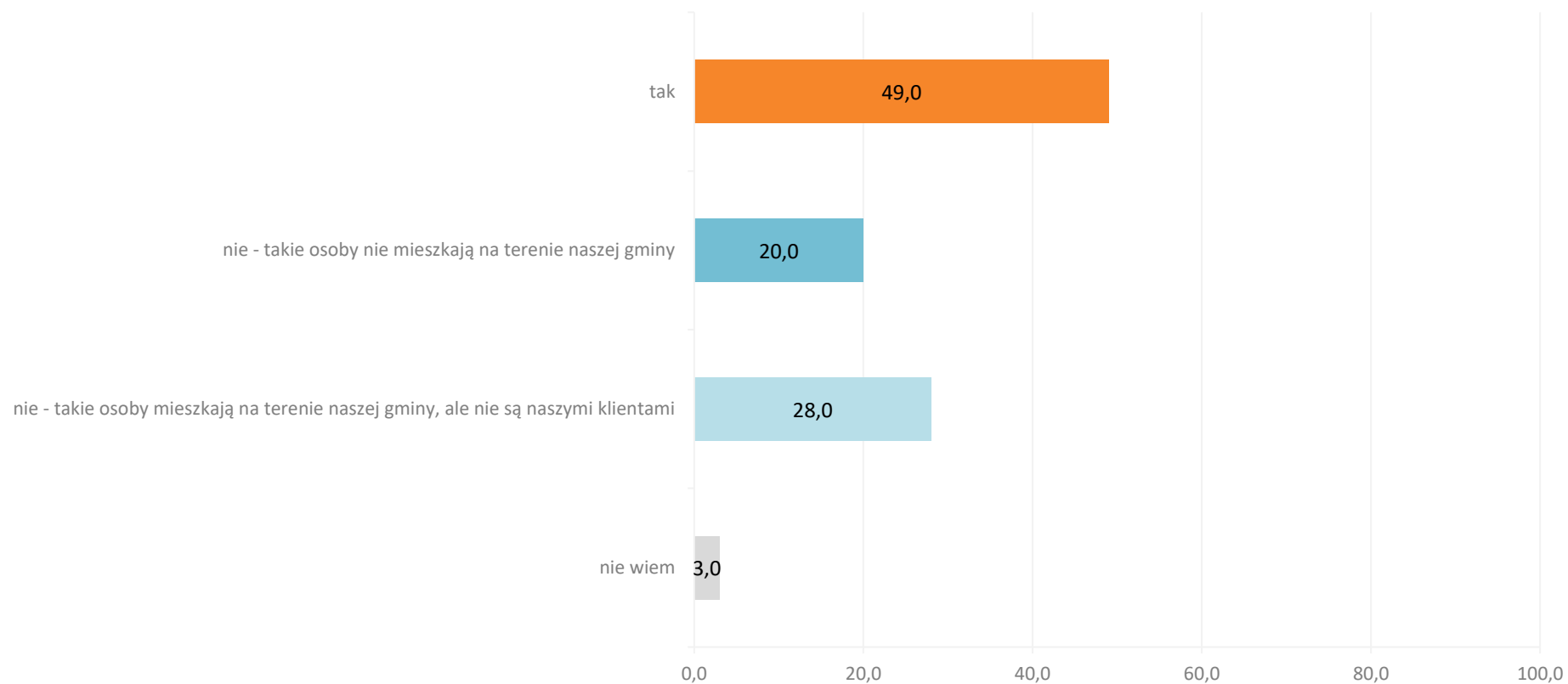
Tabela 12 Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób bezdomnych, które są klientami OPS – szczegółowe dane (w %)

	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	w większości przypadków	w około połowie przypadków	w mniejszości przypadków	wcale / prawie wcale	nie wiem
Problemy w rodzinach potrzebujących wsparcia						
brak dostępu do opieki zdrowotnej (brak ubezpieczenia)	3,0	23,0	19,0	26,0	28,0	1,0
brak dostępu do rozwiązań wspomagających powrót do samodzielności (np. mieszkania treningowe)	32,0	24,0	7,0	12,0	20,0	4,0
brak kontaktu ze służbami socjalnymi (życie poza marginesem społeczeństwa)	3,0	18,0	12,0	32,0	32,0	3,0
brak możliwości skorzystania z pomocy ośrodka / instytucji, która wspierałaby ich doraźnie (np. ze względu na uzależnienie)		7,0	9,0	23,0	55,0	5,0
brak ośrodka / instytucji, która wspierałaby ich doraźnie (np. schroniska)	5,0	4,0	8,0	15,0	64,0	4,0
niechęć do zmiany własnej sytuacji życiowej	28,0	51,0	9,0	11,0	0,0	
niedożywienie (w tym brak dostępu do ciepłego posiłku)	9,0	23,0	9,0	31,0	26,0	1,0
podejmowanie działań niezgodnych z prawem	3,0	22,0	14,0	31,0	19,0	12,0
postawa roszczeniowa – oczekiwanie wsparcia ze strony instytucji publicznych	16,0	34,0	27,0	12,0	9,0	1,0
skrajne ubóstwo (życie na pograniczu minimum egzystencji)	34,0	31,0	12,0	8,0	14,0	1,0
uzależnienie od alkoholu	22,0	49,0	18,0	11,0	1,0	
uzależnienie od narkotyków / substancji psychoaktywnych	3,0	5,0	4,0	28,0	35,0	24,0
zły stan zdrowia	4,0	32,0	35,0	22,0	5,0	1,0

Pracownicy OPS nie wskazali w ramach odpowiedzi otwartych dodatkowych problemów dotyczących rodzin zastępczych, które są ich klientami.

3.13 Osoby, które opuściły system penitencjarny

Wykres 33 Czy w swojej działalności zajmują się Państwo osobami, które opuściły system penitencjarny? (w %)

Wykres 34 Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób, które opuściły system penitencyjny i są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich/niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %)

Osoby, które opuściły system penitencyjny – najczęstsze problemy:

- 91%** nieadekwatne do potrzeb rynku kwalifikacje zawodowe
- 91%** uzależnienie od alkoholu
- 89%** brak/nieadekwatne doświadczenie zawodowe
- 89%** niechęć do podjęcia aktywności zawodowej

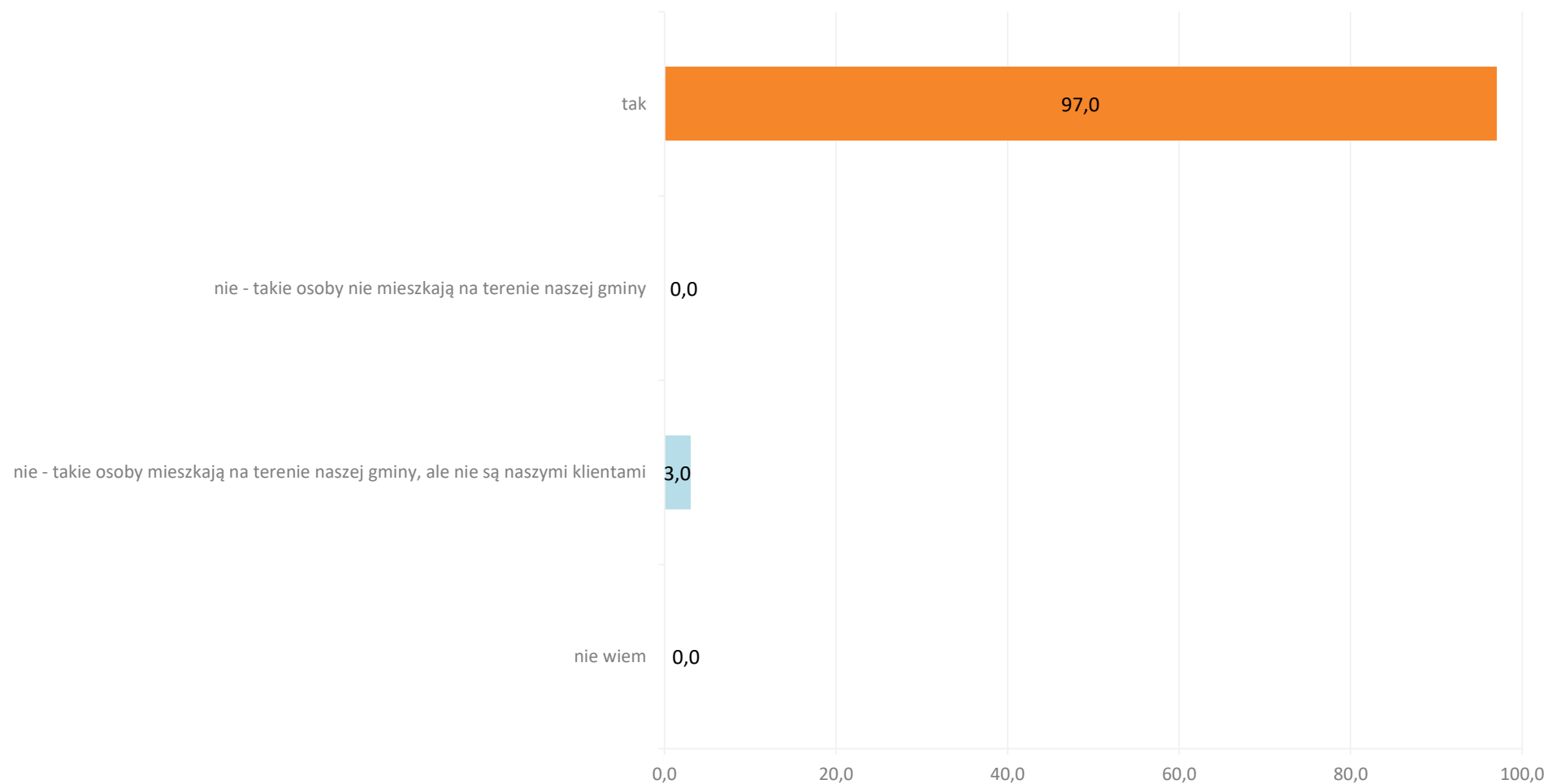
Tabela 13 Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób, które opuściły system penitencyjny i są klientami OPS – szczegółowe dane (w %)

	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	w większości przypadków	w około połowie przypadków	w mniejszości przypadków	wcale / prawie wcale	nie wiem
Problemy w rodzinach potrzebujących wsparcia						
brak / nieadekwatne doświadczenie zawodowe	8,0	45,0	36,0	8,0	2,0	2,0
brak / niepełne / niedostosowane do potrzeb współczesnego rynku pracy kwalifikacje zawodowe	8,0	42,0	41,0	3,0	6,0	
brak chęci do przejścia terapii / programu aktywizacji społecznej	12,0	52,0	20,0	8,0	5,0	5,0
brak dostępu do terapii / programu aktywizacji społecznej – pomimo chęci / zgody	8,0	20,0	9,0	27,0	29,0	8,0
brak miejsca do zamieszkania		14,0	21,0	35,0	30,0	0,0
depresja, lęk, nieumiejętność odnalezienia się w życiu na wolności	3,0	15,0	23,0	29,0	21,0	9,0
niechęć do podjęcia aktywności zawodowej	17,0	45,0	27,0	9,0		2,0
niechęć ze strony pracodawców do zatrudnienia osób karanych	17,0	52,0	14,0	9,0		9,0
niedożywienie (w tym brak dostępu do ciepłego posiłku)		11,0	9,0	26,0	48,0	6,0
odrzućenie ze strony rodziny (brak możliwości powrotu do rodziny)		24,0	32,0	23,0	20,0	2,0
postawa roszczeniowa – oczekiwanie wsparcia ze strony instytucji publicznych	17,0	33,0	24,0	18,0	8,0	
powrót do działań niezgodnych z prawem	9,0	42,0	18,0	12,0	3,0	15,0
skrajne ubóstwo (życie na pograniczu minimum egzystencji)	2,0	24,0	12,0	38,0	24,0	
ubóstwo (życie na pograniczu minimum socjalnego)	5,0	30,0	17,0	38,0	11,0	
uzależnienie od alkoholu	15,0	58,0	18,0	8,0		2,0
uzależnienie od narkotyków / substancji psychoaktywnych	2,0	3,0	9,0	32,0	20,0	35,0
wykluczenie z udziału w życiu społecznym, naznaczenie, alienacja	6,0	32,0	32,0	18,0	11,0	2,0
złe warunki mieszkaniowe	2,0	17,0	30,0	32,0	20,0	

Pracownicy OPS nie wskazali w ramach odpowiedzi otwartych dodatkowych problemów dotyczących rodzin zastępczych, które są ich klientami.

3.14 Osoby uzależnione od alkoholu

Wykres 35 Czy w swojej działalności zajmują się Państwo osobami uzależnionymi od alkoholu? (w %)

Wykres 36 Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób uzależnionych od alkoholu, które są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich/niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %)

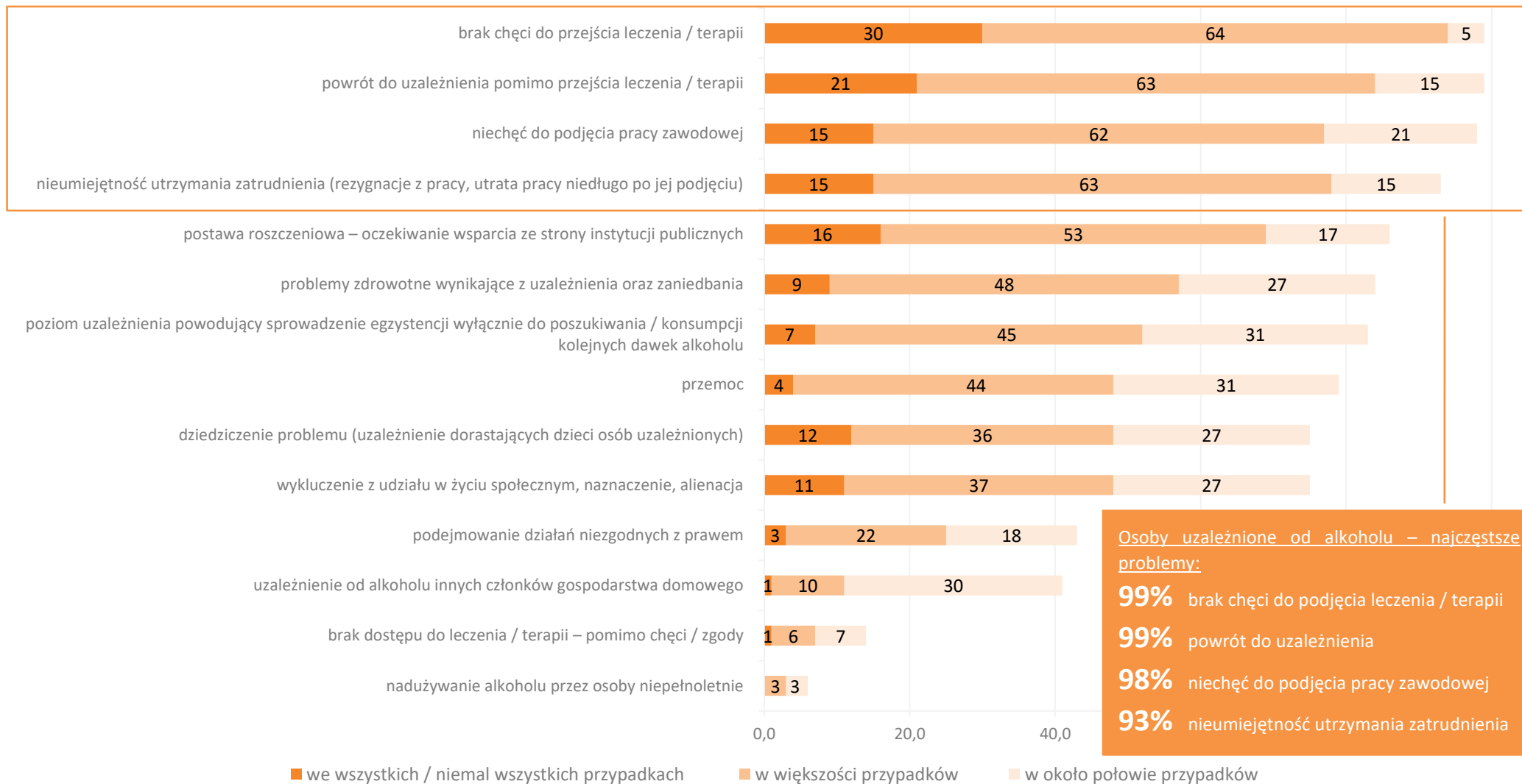

Tabela 14 Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób uzależnionych od alkoholu, które są klientami OPS – szczegółowe dane (w %)

	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	w większości przypadków	w około połowie przypadków	w mniejszości przypadków	wcale / prawie wcale	nie wiem
Problemy w rodzinach potrzebujących wsparcia						
brak chęci do przejścia leczenia / terapii	30,0	64,0	5,0	1,0	1,0	
brak dostępu do leczenia / terapii – pomimo chęci / zgody	1,0	6,0	7,0	33,0	53,0	1,0
dziedziczenie problemu (uzależnienie dorastających dzieci osób uzależnionych)	12,0	36,0	27,0	18,0	2,0	5,0
nadużywanie alkoholu przez osoby niepełnoletnie		3,0	3,0	37,0	40,0	17,0
niechęć do podjęcia pracy zawodowej	15,0	62,0	21,0	2,0	0,0	1,0
nieumiejętność utrzymania zatrudnienia (rezygnacje z pracy, utrata pracy niedługo po jej podjęciu)	15,0	63,0	15,0	7,0	0,0	1,0
podejmowanie działań niezgodnych z prawem	3,0	22,0	18,0	34,0	8,0	16,0
postawa roszczeniowa – oczekiwanie wsparcia ze strony instytucji publicznych	16,0	53,0	17,0	12,0	2,0	1,0
powrót do uzależnienia pomimo przejścia leczenia / terapii	21,0	63,0	15,0	1,0		1,0
poziom uzależnienia powodujący sprowadzenie egzystencji wyłącznie do poszukiwania / konsumpcji kolejnych dawek alkoholu	7,0	45,0	31,0	15,0	1,0	2,0
problemy zdrowotne wynikające z uzależnienia oraz zaniedbania	9,0	48,0	27,0	12,0	2,0	1,0
przemoc	4,0	44,0	31,0	19,0	2,0	2,0
uzależnienie od alkoholu innych członków gospodarstwa domowego	1,0	10,0	30,0	52,0	6,0	2,0
wykluczenie z udziału w życiu społecznym, naznaczenie, alienacja	11,0	37,0	27,0	17,0	5,0	3,0

Dodatkowe problemy dotyczące osób uzależnionych od alkoholu, które są klientami OPS – wskazane przez pracowników OPS w odpowiedzi otwartej:

brak specjalistycznego wsparcia w miejscu zamieszkania (dotyczy obszarów wiejskich); osoba podejmująca pracę nie ma możliwości skorzystania z terapii w mieście powiatowym, bo nie ma jak dojechać w godzinach popołudniowych czy wieczornych (wykluczenie komunikacyjne); Jest to jeden z rodzajów problemów, gdzie wsparcie powinno być udzielane blisko miejsca zamieszkania

brak chęci współpracy członków rodziny, w której występuje problem uzależnienia

niechęć do terapii w związku z formą jej prowadzenia

niska świadomość rodzin dotycząca choroby alkoholowej

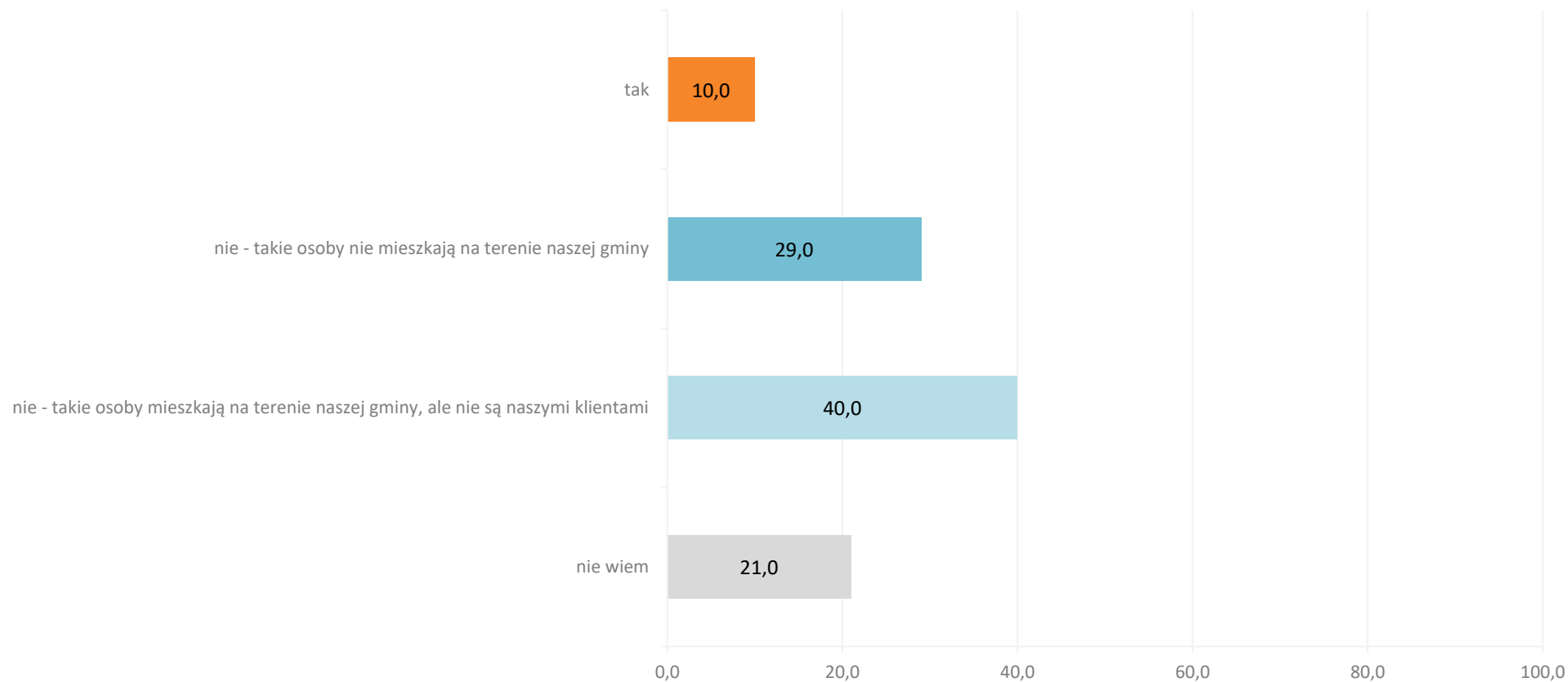
opieszałość Sądów w kierowaniu na leczenie odwykowe

niska skuteczność leczenia odwykowego

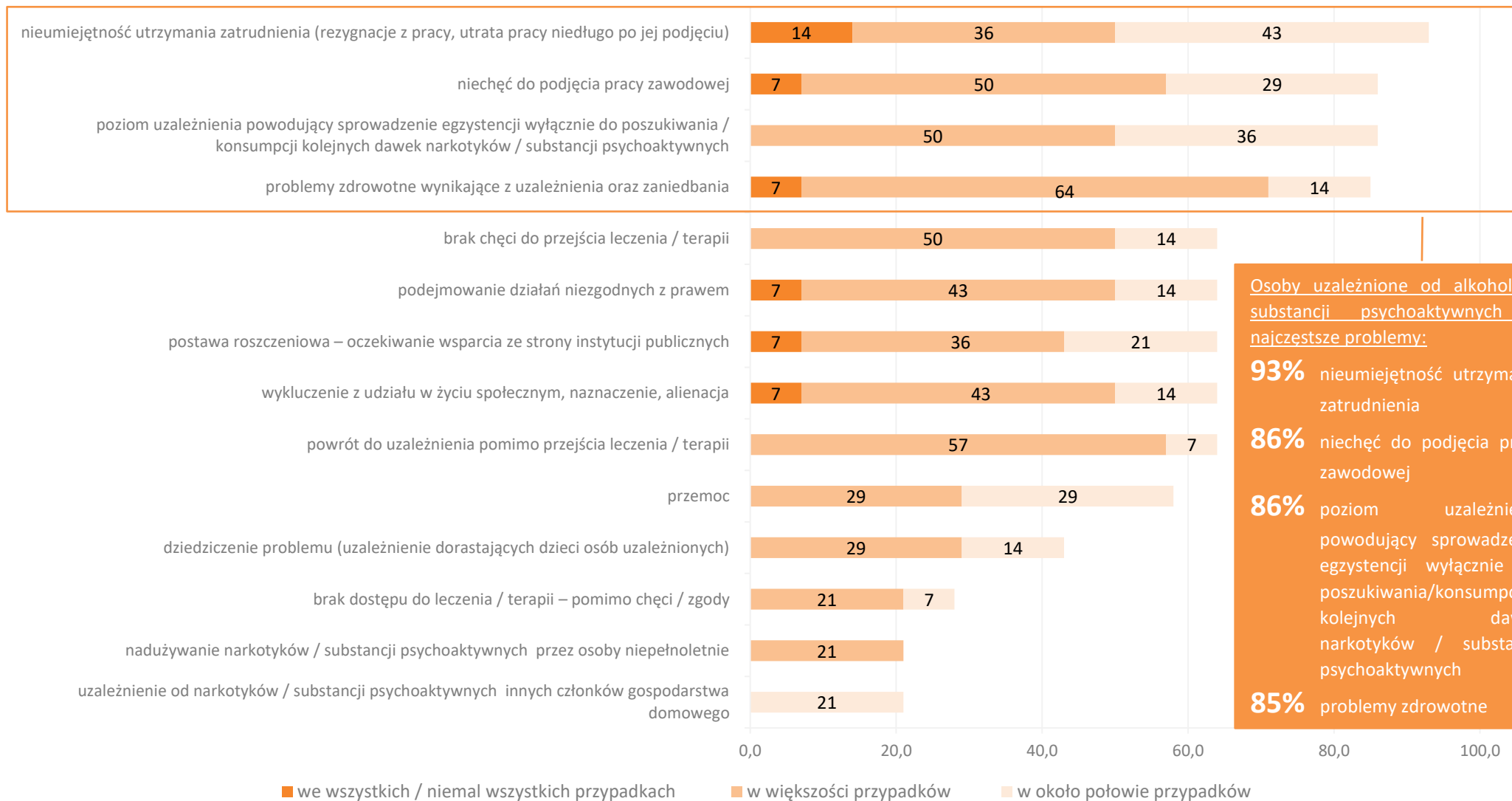
bariery komunikacyjne w dotarciu na terapię (duża odległość, pogodzenie pracy z terapią, odebrane prawo jazdy itd.)

3.15 Osoby uzależnione od narkotyków / substancji psychoaktywnych

Wykres 37 Czy w swojej działalności zajmują się Państwo osobami uzależnionymi od narkotyków / substancji psychoaktywnych? (w %)

Wykres 38 Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób uzależnionych od narkotyków / substancji psychoaktywnych, które są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich/niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %)

Osoby uzależnione od alkoholu / substancji psychoaktywnych – najczęstsze problemy:

- 93%** nieumiejętność utrzymania zatrudnienia
- 86%** niechęć do podjęcia pracy zawodowej
- 86%** poziom uzależnienia powodujący sprowadzenie egzystencji wyłącznie do poszukiwania/konsumpcji kolejnych dawek narkotyków / substancji psychoaktywnych
- 85%** problemy zdrowotne

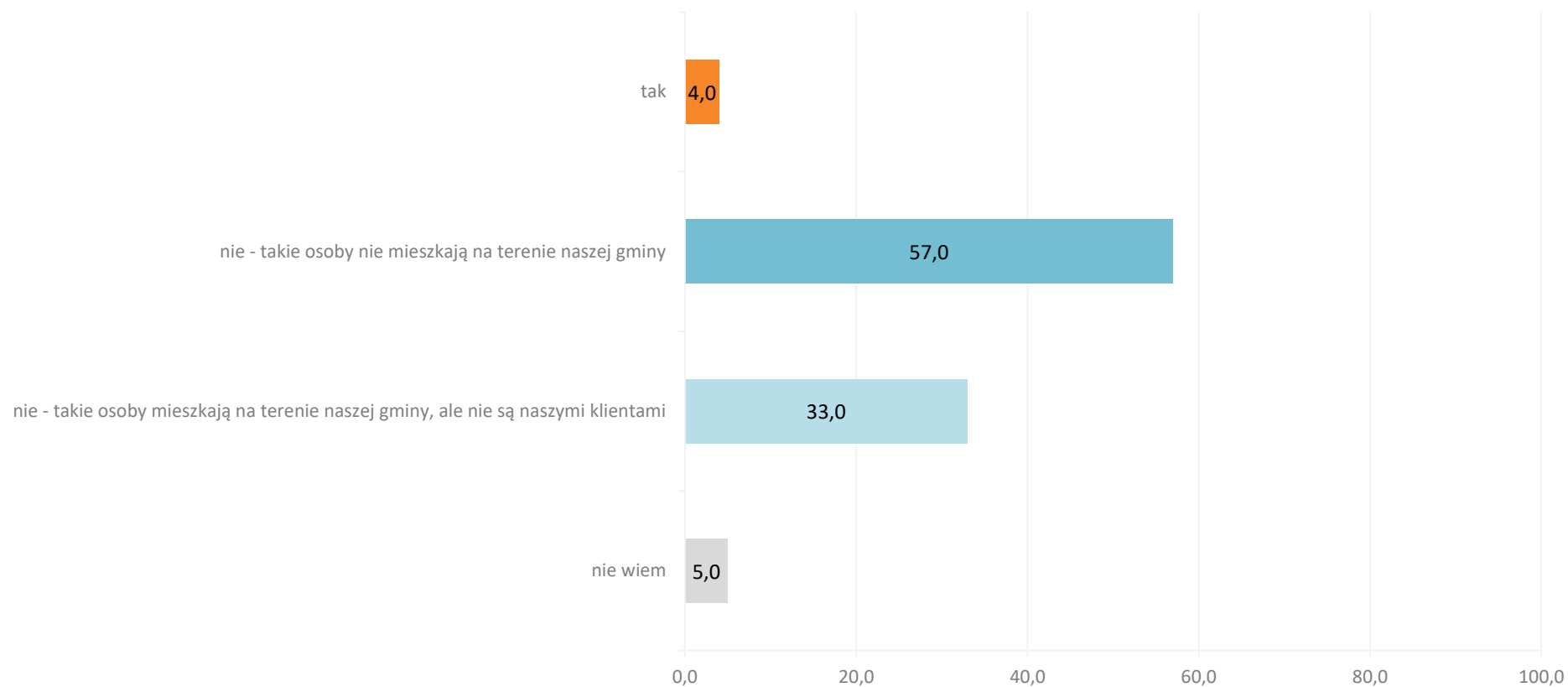
Tabela 15 Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób uzależnionych od narkotyków / substancji psychoaktywnych, które są klientami OPS – szczegółowe dane (w %)

	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	w większości przypadków	w około połowie przypadków	w mniejszości przypadków	wcale / prawie wcale	nie wiem
Problemy w rodzinach potrzebujących wsparcia						
brak chęci do przejścia leczenia / terapii		50,0	14,0	36,0		
brak dostępu do leczenia / terapii – pomimo chęci / zgody		21,0	7,0	14,0	57,0	
dziedziczenie problemu (uzależnienie dorastających dzieci osób uzależnionych)		29,0	14,0	43,0	7,0	7,0
nadużywanie narkotyków / substancji psychoaktywnych przez osoby niepełnoletnie		21,0		57,0	7,0	14,0
niechęć do podjęcia pracy zawodowej	7,0	50,0	29,0	7,0		7,0
nieumiejętność utrzymania zatrudnienia (rezygnacje z pracy, utrata pracy niedługo po jej podjęciu)	14,0	36,0	43,0			7,0
podejmowanie działań niezgodnych z prawem	7,0	43,0	14,0	14,0	7,0	14,0
postawa roszczeniowa – oczekiwanie wsparcia ze strony instytucji publicznych	7,0	36,0	21,0	36,0		
powrót do uzależnienia pomimo przejścia leczenia / terapii		57,0	7,0	14,0		21,0
poziom uzależnienia powodujący sprowadzenie egzystencji wyłącznie do poszukiwania / konsumpcji kolejnych dawek narkotyków / substancji psychoaktywnych		50,0	36,0	7,0		7,0
problemy zdrowotne wynikające z uzależnienia oraz zaniedbania	7,0	64,0	14,0		7,0	7,0
przemoc		29,0	29,0	36,0		7,0
uzależnienie od narkotyków / substancji psychoaktywnych innych członków gospodarstwa domowego			21,0	43,0	21,0	14,0
wykluczenie z udziału w życiu społecznym, naznaczenie, alienacja	7,0	43,0	14,0	29,0		7,0

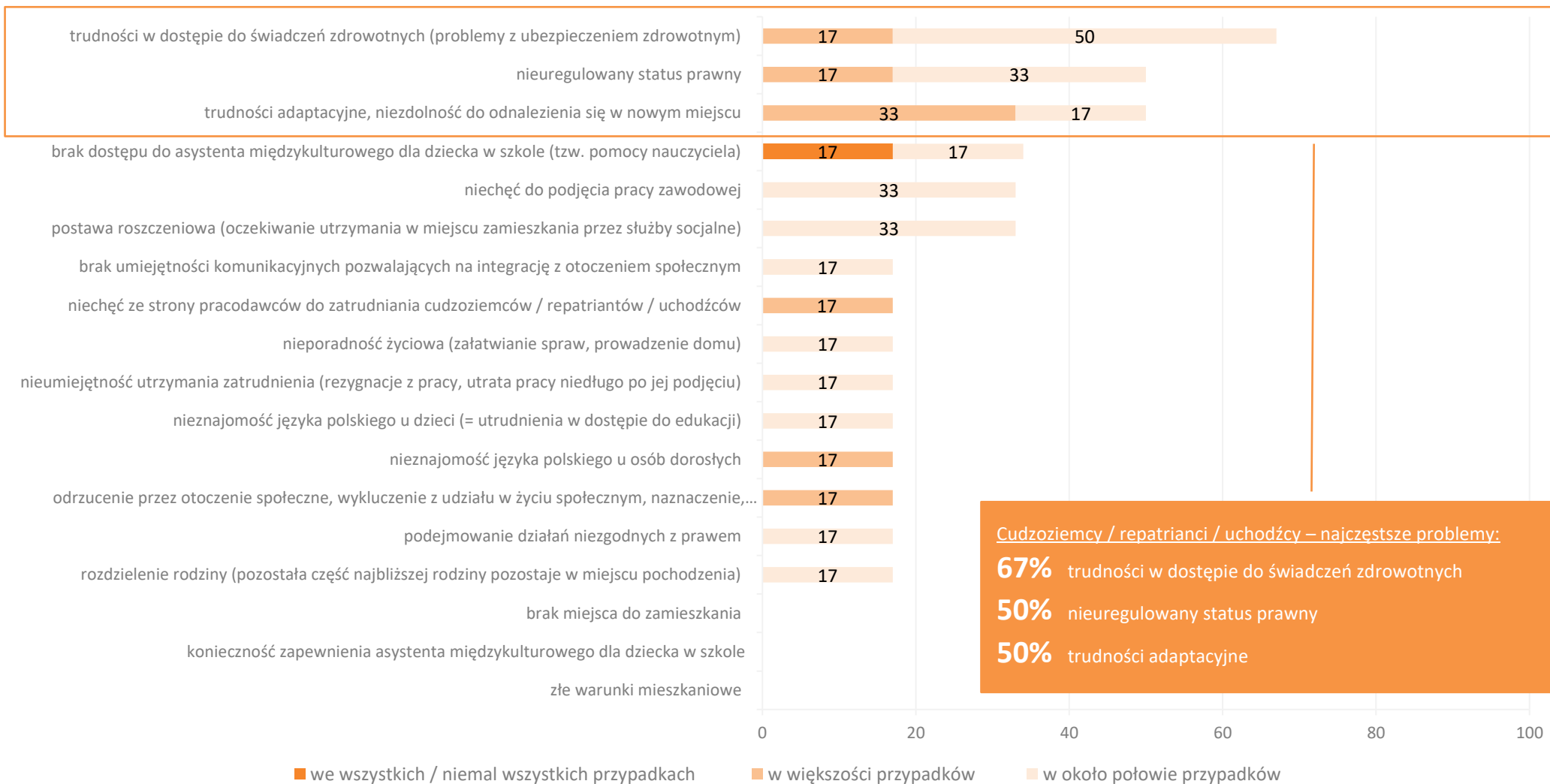
Pracownicy OPS nie wskazali w ramach odpowiedzi otwartych dodatkowych problemów dotyczących rodzin zastępczych, które są ich klientami.

3.16 Cudzoziemcy / repatrianci / uchodźcy

Wykres 39 Czy w swojej działalności zajmują się Państwo cudzoziemcami / repatriantami / uchodźcami? (w %)

Wykres 40 Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród cudzoziemców / repatriantów / uchodźców, którzy są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich/niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %)

Cudzoziemcy / repatrianci / uchodźcy – najczęstsze problemy:

67% trudności w dostępie do świadczeń zdrowotnych

50% nieuregulowany status prawny

50% trudności adaptacyjne

Tabela 16 Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród cudzoziemców / repatriantów / uchodźców, którzy są klientami OPS – szczegółowe dane (w %)

	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	w większości przypadków	w około połowie przypadków	w mniejszości przypadków	wcale / prawie wcale	nie wiem
Problemy w rodzinach potrzebujących wsparcia						
brak dostępu do asystenta międzykulturowego dla dziecka w szkole (tzw. pomocy nauczyciela)	17,0		17,0		17,0	50,0
brak miejsca do zamieszkania				83,0	17,0	
brak umiejętności komunikacyjnych pozwalających na integrację z otoczeniem społecznym			17,0	67,0	17,0	
konieczność zapewnienia asystenta międzykulturowego dla dziecka w szkole (tzw. pomoc nauczyciela)			0,0	17,0	33,0	50,0
niechęć do podjęcia pracy zawodowej			33,0		50,0	17,0
niechęć ze strony pracodawców do zatrudniania cudzoziemców / repatriantów / uchodźców	17,0			17,0	50,0	17,0
nieporadność życiowa (załatwianie spraw, prowadzenie domu)			17,0	83,0		0,0
nieumiejętność utrzymania zatrudnienia (rezygnacje z pracy, utrata pracy niedługo po jej podjęciu)			17,0	33,0	33,0	17,0
nieuregulowany status prawny	17,0	33,0		50,0		
nieznajomość języka polskiego u dzieci (= utrudnienia w dostępie do edukacji)			17,0	50,0		33,0
nieznajomość języka polskiego u osób dorosłych	17,0			50,0	17,0	17,0
odrzućenie przez otoczenie społeczne, wykluczenie z udziału w życiu społecznym, naznaczenie, alienacja	17,0			50,0	33,0	
podejmowanie działań niezgodnych z prawem			17,0	17,0	33,0	33,0
postawa roszczeniowa (oczekiwanie utrzymania w miejscu zamieszkania przez służby socjalne)			33,0	17,0	50,0	
rozdzielenie rodziny (pozostała część najbliższej rodziny pozostaje w miejscu pochodzenia)			17,0	33,0	17,0	33,0
trudności adaptacyjne, niezdolność do odnalezienia się w nowym miejscu	33,0	17,0		17,0	33,0	
trudności w dostępie do świadczeń zdrowotnych (problemy z ubezpieczeniem zdrowotnym)	17,0	50,0		33,0		
złe warunki mieszkaniowe				67,0	33,0	

Pracownicy OPS nie wskazali w ramach odpowiedzi otwartych dodatkowych problemów dotyczących rodzin zastępczych, które są ich klientami.

4. Problemy klientów OPS i powiązane z nimi formy wsparcia

4.1 Sytuacja materialna

4.1.1 Skrajne ubóstwo (życie na pograniczu minimum egzystencji)

Tabela 17 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu SKRAJNE UBÓSTWO (ŻYCIE NA POGRANICZU MINIMUM EGZYSTENCJI) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
zaśilki	2,0	0,0	4,0	31,0	63,0	0,0	2,0	21,0	26,0	51,0	8,8	8,2
pożyczki	98,0	1,0	1,0	0,0	0,0	72,0	14,0	5,0	6,0	4,0	0,1	1,5
pomoc rzeczowa	10,0	15,0	27,0	36,0	12,0	7,0	7,0	16,0	31,0	38,0	5,6	7,1
pomoc w uzyskaniu świadczeń rentowych / emerytalnych (np. w przeprowadzeniu formalności)	1,0	26,0	38,0	21,0	14,0	0,0	12,0	25,0	23,0	40,0	5,5	7,3
pomoc w uzyskaniu stałego dochodu rodzinie (działania aktywizacyjne prowadzące do zatrudnienia przy uwzględnieniu potrzeb / możliwości klienta/klientów)	2,0	17,0	38,0	32,0	10,0	1,0	9,0	21,0	22,0	47,0	5,7	7,6

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.1.2 Ubóstwo (życie na pograniczu minimum socjalnego)

Tabela 18 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu UBÓSTWO (ŻYCIE NA POGRANICZU MINIMUM SOCJALNEGO) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania	średnia ocen zasadności realizacji
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
zasiłki	1,0	0,0	9,0	32,0	58,0	0,0	2,0	14,0	35,0	49,0	8,7	8,3
pożyczki	98,0	2,0	0,0	0,0	0,0	72,0	14,0	9,0	4,0	2,0	0,1	1,3
pomoc rzeczowa	9,0	15,0	30,0	30,0	17,0	4,0	11,0	30,0	22,0	33,0	5,8	6,7
pomoc w uzyskaniu świadczeń rentowych / emerytalnych (np. w przeprowadzeniu formalności)	1,0	17,0	35,0	33,0	14,0	0,0	11,0	23,0	28,0	37,0	6,1	7,2
pomoc w uzyskaniu stałego dochodu rodzinie (działania aktywizacyjne prowadzące do zatrudnienia przy uwzględnieniu potrzeb / możliwości klienta/klientów)	5,0	16,0	28,0	38,0	12,0	1,0	9,0	19,0	28,0	43,0	5,9	7,6

wartości 20,0 - 49,0	wartości 50,0 - 100,0
-------------------------	--------------------------

wartości 20,0 - 49,0	wartości 50,0 - 100,0
-------------------------	--------------------------

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.1.3 Zadłużenie

Tabela 19 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu ZADŁUŻENIE – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
pomoc w przygotowaniu długoterminowego planu zapewnienia płynności finansowej rodziny i wychodzenia z zadłużenia	37,0	30,0	23,0	9,0	1,0	14,0	22,0	21,0	20,0	23,0	2,7	5,4
porada prawna	17,0	22,0	26,0	25,0	10,0	5,0	12,0	17,0	31,0	35,0	4,7	7,0
zapewnienie prawnika prowadzącego sprawy sądowe dotyczące zadłużenia	68,0	19,0	10,0	4,0	0,0	28,0	17,0	15,0	17,0	22,0	1,3	4,7
ustalenie z komornikami / wierzycielami planu wyjścia rodziny z zadłużenia	58,0	32,0	6,0	4,0	0,0	25,0	17,0	20,0	22,0	16,0	1,4	4,7
zasiłki	7,0	15,0	20,0	33,0	25,0	4,0	17,0	28,0	30,0	21,0	6,4	6,2
pomoc w uzyskaniu świadczeń rentowych / emerytalnych (np. w przeprowadzeniu formalności)	5,0	20,0	27,0	32,0	16,0	2,0	12,0	23,0	28,0	33,0	5,9	6,9
pomoc w uzyskaniu stałego dochodu (działania aktywizacyjne prowadzące do zatrudnienia przy uwzględnieniu potrzeb / możliwości klienta/klientów)	6,0	17,0	30,0	28,0	19,0	5,0	7,0	22,0	19,0	47,0	5,9	7,4

wartości 20,0 - 49,0	wartości 50,0 - 100,0
-------------------------	--------------------------

wartości 20,0 - 49,0	wartości 50,0 - 100,0
-------------------------	--------------------------

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.1.4 Złe warunki mieszkaniowe

Tabela 20 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu ZŁE WARUNKI MIESZKANIOWE – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
zasiłek celowy na dostosowanie pomieszczeń do potrzeb rodziny	16,0	25,0	30,0	21,0	9,0	5,0	19,0	28,0	22,0	26,0	4,6	6,1
zapewnienie prac remontowych / dostosowawczych do potrzeb rodziny	25,0	46,0	21,0	9,0	0,0	9,0	31,0	23,0	17,0	20,0	2,9	5,2
zapewnienie mieszkania komunalnego	67,0	23,0	7,0	2,0	0,0	23,0	11,0	23,0	20,0	22,0	1,1	5,1
zapewnienie mieszkania socjalnego	59,0	21,0	15,0	5,0	0,0	20,0	10,0	25,0	22,0	23,0	1,7	5,5
zapewnienie opieki instytucjonalnej (np. DPS) dla członka/członków rodziny	12,0	23,0	35,0	16,0	14,0	11,0	15,0	16,0	28,0	30,0	4,9	6,3

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.1.5 Brak miejsca do zamieszkania

Tabela 21 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK MIEJSCA DO ZAMIESZKANIA – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
zasiłek celowy – na koszty wynajmu mieszkania	64,0	30,0	5,0	0,0	1,0	31,0	27,0	17,0	11,0	14,0	1,1	3,8
dofinansowanie / finansowanie kosztów wynajmu mieszkania	67,0	23,0	7,0	1,0	1,0	32,0	19,0	23,0	14,0	12,0	1,1	3,9
zorganizowanie forum wymiany ofert (np. wynajem mieszkania wraz z pracą w charakterze dozorca / opiekuna)	93,0	6,0	0,0	1,0	0,0	38,0	19,0	12,0	17,0	14,0	0,2	3,8
zapewnienie mieszkania komunalnego	75,0	16,0	9,0	0,0	0,0	21,0	15,0	28,0	19,0	17,0	0,9	4,9
zapewnienie mieszkania socjalnego	67,0	21,0	11,0	1,0	0,0	17,0	11,0	28,0	25,0	19,0	1,2	5,5
zapewnienie miejsca w odpowiednim ośrodku (np. noclegownia, ośrodek interwencji kryzysowej)	14,0	23,0	30,0	16,0	17,0	6,0	14,0	25,0	21,0	35,0	5,0	6,7
fundusz poręczeń dla kredytów (możliwość zapewnienia klientowi zdolności kredytowej)	98,0	2,0	0,0	0,0	0,0	59,0	20,0	11,0	4,0	6,0	0,1	2,0
preferencyjne warunki zakupu nieruchomości (np. w ramach aukcji komorniczych, sprzedaży gruntów gminnych)	96,0	2,0	1,0	0,0	0,0	54,0	17,0	16,0	4,0	9,0	0,1	2,4
porada prawna	31,0	20,0	21,0	20,0	9,0	14,0	15,0	20,0	22,0	30,0	4,0	6,0
pomoc prawna – zapewnienie prawnika do postępowań sądowych	80,0	12,0	4,0	0,0	4,0	32,0	17,0	16,0	16,0	19,0	0,9	4,3

wartości 20,0 - 49,0	wartości 50,0 - 100,0
-------------------------	--------------------------

wartości 20,0 - 49,0	wartości 50,0 - 100,0
-------------------------	--------------------------

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.1.6 Niedożywienie (w tym brak dostępu do ciepłego posiłku)

Tabela 22 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NIEDOŻYWIENIE (W TYM BRAK DOSTĘPU DO CIEPŁEGO POSIŁKU) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
zapewnienie posiłków – dowożone do miejsca zamieszkania	46,0	23,0	12,0	7,0	11,0	17,0	15,0	15,0	15,0	38,0	2,8	6,1
zapewnienie posiłków – w miejscu zbiorowego żywienia (np. umowa ze stołówką)	30,0	12,0	9,0	17,0	32,0	12,0	7,0	12,0	22,0	46,0	5,2	7,0
zapewnienie posiłków – prowadzenie / finansowanie kuchni wydającej posiłki	77,0	5,0	5,0	2,0	11,0	31,0	12,0	17,0	17,0	22,0	1,6	4,6
pomoc rzeczowa – zapewnienie produktów spożywczych	7,0	10,0	19,0	28,0	36,0	1,0	9,0	12,0	25,0	53,0	6,9	8,0
pomoc rzeczowa – wyposażenie / dostosowanie mieszkania pozwalające na przygotowanie ciepłego posiłku (np. zakup kuchenki elektrycznej)	37,0	36,0	12,0	12,0	2,0	14,0	22,0	20,0	22,0	22,0	2,6	5,4
zorganizowanie pomocy sąsiedzkiej / wolontariatu	30,0	32,0	23,0	7,0	7,0	9,0	21,0	20,0	26,0	25,0	3,2	6,0

wartości 20,0 - 49,0	wartości 50,0 - 100,0
-------------------------	--------------------------

wartości 20,0 - 49,0	wartości 50,0 - 100,0
-------------------------	--------------------------

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.2. Przekonania i postawy

4.2.1 Niechęć do zmiany własnej sytuacji życiowej

Tabela 23 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NIECHĘĆ DO ZMIANY WŁASNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
praca z klientem prowadząca do uświadomienia korzyści płynących z poprawy sytuacji życiowej	1,0	4,0	22,0	36,0	37,0	0,0	1,0	16,0	20,0	63,0	7,6	8,6
psychoterapia	59,0	20,0	16,0	5,0	0,0	16,0	9,0	28,0	19,0	28,0	1,7	5,9
wsparcie psychologiczne	27,0	20,0	25,0	21,0	7,0	7,0	9,0	28,0	21,0	35,0	4,0	6,7
doradztwo zawodowe	38,0	17,0	25,0	15,0	5,0	9,0	11,0	23,0	23,0	33,0	3,3	6,5
aktywizacja zawodowa	17,0	25,0	30,0	19,0	10,0	4,0	6,0	28,0	26,0	36,0	4,6	7,1
porada prawna	22,0	23,0	25,0	16,0	14,0	5,0	17,0	20,0	21,0	37,0	4,4	6,7

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.2.2 Brak chęci do przejścia programu aktywizacji społecznej

Tabela 24 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK CHĘCI DO PRZEJŚCIA PROGRAMU AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
praca z klientem prowadząca do uświadomienia korzyści płynących z terapii / programu aktywizacji społecznej	19,0	22,0	23,0	23,0	12,0	6,0	7,0	22,0	28,0	36,0	4,6	7,0
wsparcie psychologiczne	32,0	25,0	21,0	19,0	4,0	7,0	12,0	28,0	21,0	31,0	3,5	6,4

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.2.3 Brak dostępu do programu aktywizacji społecznej – pomimo chęci / zgody

Tabela 25 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK DOSTĘPU DO PROGRAMU AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ – POMIMO CHĘCI / ZGODY – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
sfinansowanie terapii	80,0	10,0	6,0	4,0	0,0	22,0	17,0	23,0	21,0	16,0	0,9	4,8
zorganizowanie / sfinansowanie transportu na terapię	77,0	14,0	6,0	2,0	1,0	26,0	15,0	23,0	21,0	15,0	0,9	4,6
pozyskanie organizacji pozarządowej aktywizującej społecznie do aktywności na terenie działania OPS	73,0	15,0	7,0	2,0	2,0	20,0	15,0	27,0	14,0	25,0	1,1	5,3

wartości
20,0 - 49,0 wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0 wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.2.4 Postawa roszczeniowa – oczekiwanie wsparcia ze strony instytucji publicznych

Tabela 26 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu POSTAWA ROSZCZENIOWA – OCZEKIWANIE WSPARCIA ZE STRONY INSTYTUCJI PUBLICZNYCH – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
praca z klientem prowadząca do uświadomienia korzyści płynących z samodzielności ekonomicznej	11,0	7,0	25,0	22,0	35,0	7,0	6,0	15,0	21,0	51,0	6,6	7,6
trening samodzielności	56,0	17,0	14,0	6,0	7,0	20,0	7,0	20,0	20,0	33,0	2,3	6,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.2.5 Nieporadność życiowa (m.in. załatwianie spraw, prowadzenie domu)

Tabela 27 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NIEPORADNOŚĆ ŻYCIOWA (M.IN. ZAŁATWIANIE SPRAW, PROWADZENIE DOMU) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
trening samodzielności	44,0	30,0	10,0	14,0	2,0	14,0	12,0	20,0	23,0	31,0	2,5	6,1
asystent	21,0	12,0	26,0	26,0	15,0	5,0	9,0	21,0	22,0	43,0	5,1	7,2
praca indywidualna z klientem prowadząca do nabywania nawyków koniecznych do aktywności zawodowej (wstawanie, mycie, punktualne pojawianie się na umówionych spotkaniach itp.)	17,0	21,0	36,0	19,0	7,0	5,0	10,0	27,0	30,0	28,0	4,5	6,7
zapewnienie mieszkania chronionego lub wspomagane	86,0	7,0	5,0	0,0	1,0	26,0	15,0	23,0	19,0	17,0	0,5	4,7
wsparcie psychologiczne	36,0	22,0	23,0	14,0	5,0	9,0	10,0	30,0	27,0	25,0	3,3	6,3

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.2.6 Podejmowanie działań niezgodnych z prawem

Tabela 28 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ NIEZGODNYCH Z PRAWEM – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
kuratela / nadzór	38,0	28,0	19,0	10,0	5,0	12,0	19,0	26,0	20,0	23,0	2,9	5,6
wsparcie psychologiczne	32,0	21,0	30,0	9,0	9,0	11,0	14,0	27,0	17,0	31,0	3,6	6,1
psychoterapia	65,0	10,0	16,0	7,0	1,0	19,0	17,0	20,0	17,0	27,0	1,7	5,4

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

4.2.7 Konflikt w rodzinie

Tabela 29 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu KONFLIKT W RODZINIE – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
praca z rodziną prowadząca do uświadomienia przyczyn problemu i ewentualnych możliwości jego przezwyciężenia	4,0	6,0	23,0	28,0	38,0	1,0	4,0	19,0	21,0	56,0	7,2	8,2
wsparcie psychologiczne	21,0	28,0	19,0	22,0	10,0	6,0	7,0	28,0	21,0	37,0	4,3	6,9
psychoterapia poszczególnych członków rodziny	56,0	17,0	19,0	9,0	0,0	12,0	7,0	32,0	17,0	31,0	2,1	6,2
psychoterapia rodzinna	59,0	17,0	19,0	5,0	0,0	15,0	9,0	20,0	20,0	37,0	1,8	6,4
mediacje	58,0	28,0	6,0	6,0	1,0	15,0	14,0	28,0	11,0	32,0	1,6	5,8
porada prawna	23,0	21,0	23,0	17,0	15,0	6,0	11,0	20,0	19,0	44,0	4,5	7,1

wartości
20,0 - 49,0 wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0 wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.2.8 Dziedziczenie problemów (powielanie wzorców przez dorastające w tych rodzinach dzieci)

Tabela 30 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu DZIEDZICZENIE PROBLEMÓW (POWIELANIE WZORCÓW PRZEZ DORASTAJĄCE W TYCH RODZINACH DZIECI) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
praca z rodzicami prowadząca do uświadomienia faktu dziedziczenia problemów i konsekwencji tego stanu rzeczy	6,0	22,0	31,0	22,0	19,0	0,0	12,0	17,0	27,0	43,0	5,7	7,5
zapewnienie dzieciom pomocy w nauce	32,0	36,0	17,0	10,0	5,0	9,0	20,0	20,0	28,0	23,0	3,0	5,9
praca z dziećmi / młodzieżą angażująca je w różne aktywności (np. harcerstwo, zajęcia sportowe, działalność społeczna)	44,0	23,0	22,0	6,0	4,0	14,0	17,0	19,0	25,0	26,0	2,5	5,9
zapewnienie opieki środowiskowej (np. świetlicy) w ośrodku kultury, organizacji pozarządowej	42,0	19,0	16,0	19,0	5,0	10,0	16,0	23,0	26,0	25,0	3,2	6,0
wsparcie psychologiczne	33,0	27,0	15,0	17,0	7,0	10,0	11,0	30,0	21,0	28,0	3,4	6,2
psychoterapia dzieci	67,0	17,0	9,0	5,0	2,0	17,0	14,0	19,0	23,0	27,0	1,5	5,7
psychoterapia rodzinna	65,0	17,0	15,0	1,0	1,0	17,0	6,0	25,0	25,0	27,0	1,4	6,0
zorganizowanie grupy wsparcia umożliwiającej wymianę doświadczeń dla dzieci wychowujących się w rodzinach dotkniętych problemem (np. przemocą, uzależnieniem)	70,0	16,0	11,0	1,0	1,0	16,0	10,0	25,0	28,0	21,0	1,1	5,7

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.2.9 Brak dostępu do rozwiązań wspomagających powrót do samodzielności

Tabela 31 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK DOSTĘPU DO ROZWIĄZAŃ WSPOMAGAJĄCYCH POWRÓT DO SAMODZIELNOŚCI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
wnioskowanie do gminy o stworzenie rozwiązań wspomagających powrót do samodzielności (np. mieszkania chronione)	64,0	12,0	16,0	2,0	5,0	21,0	16,0	27,0	16,0	20,0	1,8	5,0
stworzenie rozwiązań wspomagających powrót do samodzielności (np. mieszkania wspomagane) ze środków innych niż gminne	70,0	12,0	12,0	1,0	4,0	23,0	15,0	26,0	15,0	21,0	1,4	4,9

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.3 Kontakty społeczne

4.3.1 Wykluczenie z udziału w życiu społecznym

Tabela 32 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu WYKLUCZENIE Z UDZIAŁU W ŻYCIU SPOŁECZNYM – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
zorganizowanie pomocy sąsiedzkiej / wolontariatu	26,0	27,0	19,0	22,0	6,0	7,0	15,0	23,0	28,0	26,0	3,9	6,2
skontaktowanie klienta z lokalnymi grupami / stowarzyszeniami	27,0	35,0	20,0	11,0	7,0	7,0	25,0	19,0	26,0	23,0	3,4	5,8
zorganizowanie klubu / świetlicy / miejsca spotkań	46,0	27,0	11,0	7,0	9,0	16,0	11,0	22,0	20,0	31,0	2,7	6,0
likwidacja barier architektonicznych w placówkach / miejscach publicznych	56,0	17,0	11,0	11,0	5,0	17,0	12,0	15,0	21,0	35,0	2,3	6,1
zapewnienie transportu do placówek / miejsc publicznych	52,0	16,0	17,0	9,0	6,0	15,0	14,0	23,0	22,0	26,0	2,5	5,8
zapewnienie dostępności wszystkich imprez / eventów / spotkań lokalnych (zapewnienie transportu na miejsce, podjazdy, asystenci itp.)	64,0	15,0	10,0	9,0	2,0	22,0	12,0	16,0	25,0	25,0	1,8	5,5
łączenie pokoleń i różnych grup – (np. zajęcia wspólne w szkole / domu kultury)	41,0	30,0	20,0	6,0	4,0	20,0	9,0	23,0	25,0	23,0	2,6	5,6
zorganizowanie udziału klienta w różnych formach edukacji (szkoleniach, studiach, uniwersytecie III wieku itp.)	48,0	25,0	16,0	6,0	5,0	11,0	19,0	27,0	15,0	28,0	2,4	5,8
wsparcie psychologiczne	30,0	21,0	23,0	17,0	9,0	7,0	12,0	25,0	19,0	37,0	3,9	6,7
terapia indywidualna	53,0	15,0	22,0	2,0	7,0	16,0	14,0	25,0	16,0	30,0	2,3	5,8
terapia grupowa	62,0	15,0	21,0	1,0	1,0	20,0	14,0	27,0	20,0	20,0	1,6	5,2

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich”

4.3.2 Życie w pojedynczym gospodarstwie domowym (samotnie)

Tabela 33 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu ŻYCIE W POJEDYNCZYM GOSPODARSTWIE DOMOWYM (SAMOTNIE) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
zorganizowanie pomocy sąsiedzkiej / wolontariatu	20,0	20,0	31,0	17,0	12,0	4,0	17,0	21,0	21,0	37,0	4,5	6,8
zapewnienie asystenta	43,0	15,0	16,0	12,0	14,0	19,0	15,0	15,0	22,0	30,0	3,5	5,8
zapewnienie urządzeń elektronicznych pozwalających na monitoring (teleopiekę) – np. opaski SOS, przycisk alarmowy	74,0	12,0	11,0	0,0	2,0	30,0	10,0	22,0	21,0	17,0	1,1	4,6
zapewnienie opieki dziennej (np. ośrodek dzienny)	21,0	22,0	27,0	16,0	14,0	7,0	10,0	28,0	16,0	38,0	4,5	6,7
zapewnienie mieszkania chronionego lub wspomagane	84,0	9,0	4,0	1,0	2,0	32,0	14,0	12,0	17,0	25,0	0,7	4,7

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.4 Opieka i wychowanie dzieci

4.4.1 Nieporadność w wychowywaniu dzieci

Tabela 34 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NIEPORADNOŚĆ W WYCHOWYWANIU DZIECI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
asystent rodziny	5,0	6,0	6,0	30,0	53,0	1,0	2,0	2,0	15,0	79,0	8,0	9,2
praca z rodzicami / opiekunami prowadząca do wdrożenia stałej i efektywnej opieki nad dzieckiem/dziećmi	5,0	7,0	23,0	28,0	36,0	2,0	4,0	15,0	16,0	63,0	7,0	8,4
zapewnienie opieki środowiskowej (np. świetlicy) we współpracy z domem kultury, organizacją pozarządową itp.	31,0	20,0	22,0	16,0	11,0	4,0	11,0	22,0	27,0	36,0	3,9	7,0
praca z dziećmi angażująca je w różne aktywności (np. harcerstwo, zajęcia sportowe, działalność społeczna)	35,0	27,0	20,0	11,0	7,0	9,0	6,0	26,0	32,0	27,0	3,2	6,6
finansowanie zajęć dodatkowych / wyrównawczych / korepetycji dla dzieci (np. zorganizowane zajęcia naukowe, artystyczne, wyjazdy na obozy tematyczne)	58,0	22,0	12,0	7,0	0,0	19,0	16,0	21,0	20,0	25,0	1,7	5,5
zakup przyborów szkolnych, pomocy naukowych itp.	38,0	19,0	21,0	12,0	10,0	16,0	17,0	31,0	15,0	21,0	3,4	5,2
zasiłki celowe na rzecz zakupu przyborów szkolnych, pomocy naukowych itp.	23,0	30,0	25,0	12,0	10,0	9,0	25,0	30,0	15,0	22,0	3,9	5,5
organizacja pomocy sąsiedzkiej / środowiskowej (np. świetlica, pomoc w nauce i odrabianiu lekcji)	51,0	19,0	15,0	9,0	7,0	15,0	21,0	28,0	17,0	19,0	2,6	5,1
kuratela / nadzór	28,0	35,0	26,0	4,0	7,0	10,0	20,0	35,0	17,0	19,0	3,2	5,4

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.4.2 Brak warunków do rozwoju dzieci utalentowanych

Tabela 35 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK WARUNKÓW DO ROZWOJU DZIECI UTALENTOWANYCH – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
finansowanie zajęć dodatkowych dla dzieci (np. zorganizowane zajęcia naukowe, artystyczne, wyjazdy na obozy tematyczne)	72,0	17,0	9,0	1,0	1,0	17,0	14,0	26,0	21,0	22,0	1,1	5,4
zakup pomocy naukowych, instrumentów itp.	72,0	12,0	9,0	4,0	4,0	19,0	16,0	25,0	22,0	19,0	1,5	5,2
zasiłki celowe na rzecz zakupu pomocy naukowych, instrumentów itp.	65,0	19,0	10,0	4,0	2,0	19,0	16,0	26,0	23,0	16,0	1,5	5,0
zasiłki celowe na koszty utrzymania się w akademiku/internacie w celu kontynuacji nauki	69,0	17,0	7,0	5,0	1,0	22,0	16,0	28,0	21,0	12,0	1,3	4,6
finansowanie wyjazdów na konkursy, konferencje itp.	83,0	14,0	2,0	1,0	0,0	26,0	26,0	19,0	20,0	10,0	0,5	4,1
pomoc w uzyskaniu środków na kontynuację nauki (uzyskaniu stypendium, pozyskanie kredytu studenckiego)	49,0	23,0	10,0	10,0	7,0	14,0	15,0	22,0	23,0	26,0	2,5	5,8

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.4.3 Brak warunków do rozwoju dzieci mających trudności z nauką

Tabela 36 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK WARUNKÓW DO ROZWOJU DZIECI MAJĄCYCH TRUDNOŚCI Z NAUKĄ – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
finansowanie zajęć dodatkowych / wyrównawczych / korepetycji dla dzieci (np. zorganizowane zajęcia naukowe, artystyczne, wyjazdy na obozy tematyczne)	77,0	14,0	2,0	5,0	2,0	22,0	19,0	19,0	21,0	20,0	1,0	5,0
zakup przyborów szkolnych, pomocy naukowych itp.	51,0	26,0	15,0	4,0	5,0	17,0	21,0	20,0	26,0	16,0	2,2	5,1
zasiłki celowe na zakup przyborów szkolnych, pomocy naukowych itp.	38,0	33,0	19,0	5,0	5,0	14,0	21,0	22,0	28,0	15,0	2,7	5,2
zasiłki celowe na koszty utrzymania się w akademiku/internacie w celu kontynuacji nauki	73,0	16,0	7,0	2,0	1,0	21,0	21,0	26,0	21,0	11,0	1,0	4,5
organizacja pomocy sąsiedzkiej / środowiskowej (np. świetlica, pomoc w nauce i odrabianiu lekcji)	54,0	16,0	19,0	9,0	2,0	17,0	19,0	25,0	25,0	15,0	2,2	5,1
pomoc w uzyskaniu środków na kontynuację nauki (uzyskaniu stypendium, pozyskanie kredytu studenckiego)	49,0	16,0	20,0	9,0	6,0	14,0	19,0	22,0	23,0	22,0	2,7	5,5

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.4.4 Częsta / stała nieobecność rodzica/rodziców ze względu na pracę za granicą

Tabela 37 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu CZĘSTA / STAŁA NIEOBECNOŚĆ RODZICA/RODZICÓW ZE WZGLĘDU NA PRACĘ ZA GRANICĄ – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
praca z klientami polegająca na uświadomieniu trudności, z jakimi zmagają się dzieci i partnerzy pozostali na miejscu	31,0	31,0	23,0	11,0	4,0	9,0	20,0	35,0	20,0	17,0	3,2	5,5
psychoterapia dziecka / dzieci	78,0	11,0	6,0	2,0	2,0	22,0	23,0	27,0	14,0	14,0	0,9	4,4
zorganizowanie grupy wsparcia umożliwiającej wymianę doświadczeń dla dzieci i partnerów pozostawionych na miejscu	84,0	11,0	2,0	1,0	1,0	26,0	22,0	25,0	17,0	10,0	0,6	4,1
zorganizowanie grupy wsparcia umożliwiającej wymianę doświadczeń (np. online) dla rodziców stale / często nieobecnych w domu	89,0	6,0	1,0	4,0	0,0	31,0	15,0	25,0	19,0	11,0	0,5	4,2
wsparcie psychologiczne	54,0	27,0	11,0	5,0	2,0	17,0	21,0	33,0	12,0	16,0	1,8	4,7
pomoc prawna	52,0	25,0	14,0	6,0	4,0	19,0	21,0	27,0	16,0	17,0	2,2	4,8
zapewnienie opieki dla dziecka / dzieci (np. świetlicy)	57,0	17,0	16,0	5,0	5,0	19,0	16,0	26,0	20,0	20,0	2,1	5,2
porada z zakresu prawa pracy	59,0	25,0	10,0	2,0	4,0	25,0	22,0	21,0	16,0	16,0	1,7	4,4
doradztwo zawodowe w celu znalezienia pracy bez konieczności wyjeżdżania	56,0	21,0	10,0	10,0	4,0	25,0	23,0	14,0	19,0	20,0	2,2	4,7
pomoc w znalezieniu przez klienta pracy w miejscu i formie dostosowanej do jego/jej możliwości	43,0	23,0	17,0	12,0	4,0	22,0	12,0	25,0	21,0	20,0	2,7	5,1
zapewnienie warunków do podjęcia pracy w formie elastycznej (np. odpowiednie oprogramowanie komputera do pracy zdalnej)	77,0	14,0	6,0	1,0	2,0	28,0	19,0	31,0	7,0	15,0	0,9	4,1

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.4.5 Brak dostępu do opieki instytucjonalnej nad dziećmi (żłobki, przedszkola, świetlica)

Tabela 38 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK DOSTĘPU DO OPIEKI INSTYTUCJONALNEJ NAD DZIEĆMI (ŻŁOBKI, PRZEDSZKOLA, ŚWIETLICA) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
dysponowanie przez OPS pulą miejsc żłobkowych / przedszkolnych w celu zapewnienia bezpłatnej/niskopłatnej opieki	89,0	1,0	6,0	2,0	1,0	36,0	15,0	20,0	14,0	16,0	0,6	4,0
wnioskowanie do samorządu gminy o uruchomienie potrzebnej placówki	78,0	12,0	7,0	1,0	1,0	38,0	20,0	16,0	14,0	12,0	0,8	3,6
pomoc w utworzeniu placówki opieki nad dziećmi w formie podmiotu ekonomii społecznej	84,0	12,0	2,0	1,0	0,0	42,0	17,0	21,0	9,0	11,0	0,5	3,3
zorganizowanie / sfinansowanie transportu do placówki zlokalizowanej w oddaleniu od miejsca zamieszkania	83,0	6,0	7,0	2,0	1,0	38,0	17,0	21,0	11,0	12,0	0,8	3,5
organizacja alternatywnych form opieki nad dzieckiem w celu zwiększenia dostępności opieki w danej miejscowości (np. zorganizowanie klubu dziecięcego)	84,0	5,0	4,0	5,0	2,0	31,0	20,0	26,0	11,0	12,0	0,9	3,8
finansowanie alternatywnych form opieki nad dzieckiem (np. opiekun dzienny)	91,0	5,0	4,0	0,0	0,0	36,0	21,0	23,0	11,0	9,0	0,3	3,4

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.4.6 Brak środków na opiekę zorganizowaną nad dziećmi (żłobki, przedszkola, świetlica)

Tabela 39 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK ŚRODKÓW NA OPIEKĘ ZORGANIZOWANĄ NAD DZIEĆMI (ŻŁOBKI, PRZEDSZKOLA, ŚWIETLICA) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
finansowanie opieki żłobkowej / przedszkolnej	80,0	9,0	6,0	4,0	1,0	32,0	15,0	27,0	12,0	14,0	0,9	4,0
finansowanie alternatywnych form opieki nad dzieckiem (np. opiekun dzienny)	93,0	6,0	1,0	0,0	0,0	33,0	23,0	23,0	11,0	9,0	0,2	3,5

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.4.7 Konieczność skierowania dzieci do pieczy zastępczej (poza domem rodzinnym)

Tabela 40 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu KONIECZNOŚĆ SKIEROWANIA DZIECI DO PIECZY ZASTĘPCZEJ (POZA DOMEM RODZINNYM) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
interwencja kryzysowa polegająca na odebraniu dzieci i przewiezieniu do pogotowia opiekuńczego	48,0	37,0	6,0	6,0	2,0	16,0	33,0	15,0	20,0	16,0	1,9	4,7
pomoc rodzinom w celu zniwelowania przyczyn umieszczenia dziecka / dzieci w pieczy zastępczej (np. zapewnienie terapii uzależnionym, wsparcie w leczeniu chorób uniemożliwiających sprawowanie opieki)	23,0	27,0	25,0	17,0	7,0	5,0	16,0	17,0	31,0	31,0	3,9	6,7
wsparcie psychologiczne	38,0	20,0	21,0	12,0	9,0	11,0	16,0	15,0	28,0	30,0	3,4	6,3
pomoc prawna	38,0	23,0	15,0	14,0	10,0	15,0	12,0	16,0	28,0	28,0	3,4	6,0
poszukiwanie osób/osoby spokrewnionej chętnej do ustanowienia pieczy zastępczej nad dzieckiem / dziećmi	33,0	30,0	14,0	16,0	7,0	12,0	16,0	21,0	22,0	28,0	3,4	5,9
pomoc w ustanowieniu pieczy zastępczej sprawowanej przez osobę / osoby spokrewnione (np. przeprowadzenie formalności)	41,0	31,0	15,0	9,0	5,0	17,0	19,0	23,0	16,0	25,0	2,7	5,3
poszukiwanie rodzin niespokrewnionych chętnych do sprawowania pieczy zastępczej	58,0	21,0	9,0	9,0	4,0	25,0	16,0	20,0	20,0	20,0	2,1	4,9
finansowanie obowiązkowych szkoleń dla osób chętnych do sprawowania pieczy zastępczej	86,0	7,0	2,0	1,0	2,0	38,0	17,0	14,0	10,0	21,0	0,6	4,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.4.8 Nieuregulowany status prawny dzieci

Tabela 41 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NIEUREGULOWANY STATUS PRAWNY DZIECI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
porada prawna	52,0	26,0	9,0	5,0	9,0	16,0	20,0	17,0	19,0	28,0	2,4	5,6
pomoc w uregulowaniu stanu prawnego (np. w przeprowadzeniu formalności)	44,0	31,0	10,0	7,0	7,0	15,0	23,0	16,0	19,0	27,0	2,5	5,5
zapewnienie prawnika do prowadzenia spraw sądowych	83,0	9,0	6,0	0,0	2,0	31,0	19,0	10,0	16,0	25,0	0,7	4,7

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.4.9 Ograniczony dostęp do rodzin zastępczych w momencie potrzeby zapewnienia pieczy zastępczej

Tabela 42 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu OGRANICZONY DOSTĘP DO RODZIN ZASTĘPCZYCH W MOMENCIE POTRZEBY ZAPEWNIENIA PIECZY ZASTĘPCZEJ – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
poszukiwanie osób / osoby spokrewnionej chętnej do ustanowienia pieczy zastępczej nad dzieckiem / dziećmi	53,0	26,0	12,0	4,0	5,0	23,0	17,0	21,0	15,0	23,0	2,1	4,9
pomoc w ustanowieniu pieczy zastępczej sprawowanej przez osobę/ osoby spokrewnione (np. załatwienie formalności)	62,0	17,0	12,0	4,0	5,0	28,0	17,0	17,0	16,0	21,0	1,8	4,6
poszukiwanie rodzin niespokrewnionych chętnych do sprawowania pieczy zastępczej	67,0	16,0	10,0	5,0	2,0	33,0	14,0	15,0	16,0	22,0	1,5	4,5
finansowanie obowiązkowych szkoleń dla osób chętnych do sprawowania pieczy zastępczej	91,0	5,0	2,0	0,0	1,0	40,0	14,0	9,0	14,0	25,0	0,3	4,4
współpraca z kierującymi podmiotami pieczy zastępczej z terenu wykraczającego poza obszar działania danego OPS	51,0	14,0	14,0	11,0	11,0	21,0	15,0	11,0	23,0	30,0	3,0	5,7
poszukiwanie osób gotowych do sprawowania pieczy zastępczej w dalszej odległości od miejsca zamieszkania dziecka (np. poza własnym powiatem)	77,0	6,0	9,0	6,0	2,0	36,0	15,0	10,0	16,0	23,0	1,3	4,4

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.4.10 Odrzucenie dzieci przebywających w rodzinie zastępczej ze strony rodziny biologicznej, jeżeli ją posiadają (brak możliwości powrotu do rodziny)

Tabela 43 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu ODRZUCENIE DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W RODZINIE ZASTĘPCZEJ ZE STRONY RODZINY BIOLOGICZNEJ, JEŻELI JĄ POSIADAJĄ (BRAK MOŻLIWOŚCI POWROTU DO RODZINY) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
wsparcie psychologiczne dla rodziny biologicznej	59,0	19,0	12,0	5,0	5,0	25,0	12,0	19,0	20,0	25,0	2,0	5,3
psychoterapia indywidualna dla członków rodziny biologicznej	78,0	14,0	4,0	2,0	2,0	31,0	9,0	25,0	16,0	20,0	0,9	4,7
psychoterapia grupowa dla rodziny biologicznej	83,0	12,0	2,0	1,0	1,0	31,0	11,0	22,0	15,0	21,0	0,6	4,6
wsparcie psychologiczne dla rodziny zastępczej	77,0	10,0	7,0	4,0	2,0	28,0	10,0	20,0	21,0	21,0	1,1	4,9
psychoterapia indywidualna dla członków rodziny zastępczej	83,0	7,0	5,0	4,0	1,0	31,0	12,0	19,0	20,0	19,0	0,8	4,7
psychoterapia grupowa dla rodziny zastępczej	86,0	9,0	1,0	4,0	0,0	30,0	12,0	23,0	15,0	20,0	0,6	4,6
mediacje	79,0	12,0	5,0	2,0	1,0	30,0	11,0	23,0	15,0	21,0	0,8	4,7
porada prawna	68,0	11,0	7,0	9,0	5,0	22,0	14,0	16,0	20,0	28,0	1,8	5,5

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.4.11 Brak zmiany w sytuacji rodziny biologicznej uniemożliwiający powrót dzieci z rodziny zastępczej

Tabela 44 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK ZMIANY W SYTUACJI RODZINY BIOLOGICZNEJ UNIEMOŻLIWIĄJĄCY POWRÓT DZIECI Z RODZINY ZASTĘPCZEJ – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
pomoc w przygotowaniu i przeprowadzeniu planu zmiany sytuacji w rodzinie biologicznej pozwalającej na powrót dzieci	43,0	23,0	17,0	10,0	6,0	12,0	12,0	19,0	25,0	32,0	2,8	6,3
wsparcie psychologiczne dla rodziny biologicznej	52,0	21,0	12,0	10,0	5,0	17,0	12,0	15,0	28,0	27,0	2,4	5,9
psychoterapia indywidualna dla członków biologicznej	75,0	14,0	5,0	4,0	2,0	21,0	14,0	21,0	20,0	25,0	1,1	5,4
psychoterapia grupowa dla rodziny biologicznej	83,0	11,0	1,0	5,0	0,0	25,0	15,0	16,0	22,0	22,0	0,7	5,0
mediacje	73,0	15,0	10,0	1,0	1,0	23,0	19,0	21,0	14,0	23,0	1,1	4,9
porada prawna	58,0	16,0	14,0	6,0	6,0	19,0	16,0	15,0	22,0	28,0	2,2	5,6

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.4.12 Naznaczenie społeczne, konflikty z rówieśnikami - dot. rodziny zastępczej

Tabela 45 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NAZNACZENIE SPOŁECZNE, KONFLIKTY Z RÓWIEŚNIKAMI - DOT. RODZINY ZASTĘPCZEJ – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
wsparcie psychologiczne	73,0	11,0	6,0	6,0	4,0	25,0	6,0	23,0	22,0	23,0	1,4	5,3
terapia indywidualna	78,0	11,0	7,0	2,0	1,0	30,0	7,0	19,0	23,0	21,0	0,9	5,0
terapia grupowa	85,0	7,0	5,0	2,0	0,0	31,0	11,0	22,0	20,0	16,0	0,6	4,5
zorganizowanie grupy wsparcia umożliwiającej wymianę doświadczeń dla dzieci z rodzin zastępczych	88,0	7,0	1,0	4,0	0,0	33,0	11,0	19,0	22,0	15,0	0,5	4,4
zorganizowanie dzieciom kontaktu ze środowiskiem rówieśników (np. świetlica, zajęcia sportowe, harcerstwo)	77,0	11,0	9,0	4,0	0,0	25,0	9,0	23,0	22,0	21,0	1,0	5,1
praca z rówieśnikami i ich rodzicami w celu wyjaśnienia sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej, ich problemów i potrzeb	77,0	11,0	6,0	4,0	2,0	28,0	10,0	20,0	20,0	22,0	1,1	5,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.4.13 Brak rodziny biologicznej w przypadku osób, które opuściły pieczę zastępczą (zdani są wyłącznie na siebie)

Tabela 46 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK RODZINY BIOLOGICZNEJ W PRZYPADKU OSÓB, KTÓRE OPUŚCIŁY PIECZĘ ZASTĘPCZĄ (ZDANI SĄ WYŁĄCZNIE NA SIEBIE) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
zorganizowanie pomocy sąsiedzkiej / wolontariatu	79,0	10,0	6,0	4,0	1,0	22,0	17,0	23,0	21,0	16,0	1,0	4,8
skontaktowanie klienta z lokalnymi grupami / stowarzyszeniami	74,0	10,0	10,0	2,0	4,0	25,0	17,0	25,0	19,0	15,0	1,3	4,6
zorganizowanie klubu / świetlicy / miejsca spotkań	80,0	16,0	2,0	0,0	1,0	30,0	19,0	22,0	17,0	12,0	0,6	4,1
łączenie pokoleń i różnych grup (np. zajęcia wspólne w szkole / domu kultury)	81,0	11,0	5,0	1,0	1,0	27,0	16,0	26,0	16,0	15,0	0,7	4,4
zorganizowanie udziału w różnych formach edukacji (szkoleniach, studiach)	79,0	12,0	6,0	1,0	1,0	25,0	16,0	23,0	20,0	16,0	0,8	4,7
zorganizowanie grupy wsparcia umożliwiającej wymianę doświadczeń dla osób, które opuściły system pieczy zastępczej	85,0	12,0	1,0	1,0	0,0	26,0	17,0	22,0	12,0	22,0	0,4	4,6

wartości
20,0 - 49,0 wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0 wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.5 Opieka nad dorosłymi domownikami

4.5.1 Konieczność sprawowania stałej opieki nad domownikiem/kami – dorosłą/yymi osobą/ami niesamodzielną/yymi

Tabela 47 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu KONIECZNOŚĆ SPRAWOWANIA STAŁEJ OPIEKI NAD DOMOWNIKIEM/KAMI – DOROSŁĄ/YMI OSOBĄ/AMI NIESAMODZIELNĄ/YMI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
zapewnienie doraźnego opiekuna zewnętrznego („odciążenie” domowników)	37,0	20,0	22,0	11,0	10,0	5,0	17,0	30,0	22,0	26,0	3,4	6,2
zapewnienie stałego opiekuna zewnętrznego („odciążenie” domowników)	43,0	25,0	21,0	6,0	5,0	10,0	20,0	30,0	22,0	19,0	2,6	5,6
zapewnienie opieki dziennej poza miejscem zamieszkania (np. w ośrodku dziennej opieki)	25,0	22,0	23,0	21,0	9,0	7,0	10,0	26,0	25,0	32,0	4,2	6,6
zapewnienie opieki instytucjonalnej (np. DPS)	7,0	26,0	30,0	23,0	14,0	5,0	11,0	25,0	32,0	27,0	5,3	6,6
zorganizowanie wolontariatu (np. w formie pomocy sąsiedzkiej)	42,0	30,0	19,0	6,0	4,0	7,0	20,0	32,0	22,0	19,0	2,6	5,7
zorganizowanie grupy wsparcia umożliwiającej wymianę doświadczeń dla osób opiekujących się osobami niesamodzielnymi	81,0	10,0	7,0	0,0	1,0	19,0	19,0	27,0	22,0	14,0	0,7	4,9

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.5.2 Brak dostępu do opieki zorganizowanej nad domownikiem/kami – dorosłą/yymi osobą/ami niesamodzielną/yymi

Tabela 48 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK DOSTĘPU DO OPIEKI ZORGANIZOWANEJ NAD DOMOWNIKIEM/KAMI – DOROSŁĄ/YMI OSOBĄ/AMI NIESAMODZIELNĄ/YMI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
dysponowanie przez OPS pulą miejsc opieki dziennej (np. w ośrodku dziennej opieki)	59,0	12,0	5,0	14,0	10,0	16,0	11,0	21,0	20,0	32,0	2,6	6,0
dysponowanie przez OPS pulą miejsc opieki całodobowej (np. DPS)	59,0	21,0	6,0	7,0	6,0	16,0	15,0	22,0	19,0	28,0	2,0	5,7
wnioskowanie do samorządu gminy o uruchomienie potrzebnej placówki	53,0	22,0	15,0	5,0	5,0	21,0	17,0	30,0	12,0	20,0	2,2	4,8
pomoc w utworzeniu placówki opieki w formie podmiotu ekonomii społecznej	79,0	14,0	7,0	0,0	0,0	28,0	16,0	30,0	11,0	15,0	0,7	4,2
zorganizowanie / sfinansowanie transportu do placówki zlokalizowanej w oddaleniu od miejsca zamieszkania	52,0	10,0	21,0	4,0	14,0	22,0	12,0	17,0	22,0	26,0	3,0	5,4
finansowanie alternatywnych form opieki nad dorosłą/yymi osobą/ami niesamodzielną/yymi (np. opiekun dzienny)	60,0	7,0	17,0	9,0	6,0	11,0	19,0	23,0	21,0	26,0	2,3	5,8

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.5.3 Brak środków na opiekę zorganizowaną nad domownikiem/kami – dorosłą/yymi osobą/ami niesamodzielną/yymi

Tabela 49 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK ŚRODKÓW NA OPIEKĘ ZORGANIZOWANĄ NAD DOMOWNIKIEM/KAMI – DOROSŁĄ/YMI OSOBĄ/AMI NIESAMODZIELNĄ/YMI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
finansowanie opieki dziennej (np. w ośrodku dziennej opieki)	59,0	10,0	15,0	6,0	10,0	20,0	10,0	23,0	22,0	25,0	2,5	5,6
finansowanie opieki całodobowej (np. DPS)	14,0	15,0	22,0	25,0	25,0	5,0	9,0	25,0	19,0	43,0	5,9	7,2
finansowanie alternatywnych form opieki nad dorosłą/yymi osobą/ami niesamodzielną/yymi (np. opiekun dzienny)	53,0	10,0	20,0	12,0	5,0	15,0	11,0	27,0	21,0	26,0	2,7	5,8

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.6 Zdrowie

4.6.1 Zły stan zdrowia

Tabela 50 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu ZŁY STAN ZDROWIA – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
pomoc w zdiagnozowaniu problemów zdrowotnych klienta i potrzeb z nich wynikających	4,0	25,0	31,0	27,0	13,0	5,0	15,0	24,0	24,0	32,0	5,5	6,6
pomoc w uzyskaniu dostępu do leczenia w publicznych placówkach zgodnie z potrzebami klienta	1,0	13,0	46,0	33,0	6,0	1,0	7,0	26,0	40,0	25,0	5,7	7,0
dysponowanie przez OPS pulą świadczeń NFZ w celu zapewnienia bezpłatnego, szybkiego leczenia dla klientów	74,0	12,0	7,0	5,0	2,0	38,0	12,0	15,0	15,0	19,0	1,2	4,1
pomoc w uzyskaniu wizyty domowej lekarza	2,0	29,0	37,0	24,0	8,0	1,0	17,0	24,0	26,0	32,0	5,2	6,8
dysponowanie pulą wizyt domowych lekarzy	88,0	4,0	5,0	2,0	1,0	43,0	5,0	21,0	15,0	15,0	0,6	3,8
zapewnienie asystenta	44,0	15,0	18,0	7,0	15,0	15,0	7,0	24,0	19,0	35,0	3,3	6,3
zorganizowanie pomocy sąsiedzkiej / wolontariatu	17,0	36,0	23,0	17,0	8,0	2,0	5,0	35,0	26,0	32,0	4,1	7,0
zapewnienie urządzeń elektronicznych pozwalających na monitoring (teleopiekę) – np. opaski SOS, przycisk alarmowy	81,0	12,0	5,0	1,0	1,0	23,0	10,0	20,0	20,0	27,0	0,7	5,5
zapewnienie opieki dziennej (np. ośrodek dzienny)	24,0	21,0	26,0	12,0	17,0	5,0	5,0	27,0	19,0	44,0	4,4	7,3

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.6.2 Depresja, lęk, poczucie krzywdy

Tabela 51 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu DEPRESJA, LĘK, POCZUCIE KRZYWDY – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
praca prowadząca do uświadomienia korzyści płynących z poprawy sytuacji życiowej	2,0	8,0	18,0	36,0	36,0	0,0	2,0	13,0	29,0	56,0	7,4	8,5
zapewnienie asystenta	32,0	25,0	19,0	13,0	11,0	11,0	7,0	24,0	20,0	38,0	3,7	6,7
wsparcie psychologiczne	21,0	26,0	27,0	14,0	11,0	6,0	5,0	17,0	21,0	51,0	4,2	7,7
psychoterapia indywidualna	67,0	11,0	17,0	6,0	0,0	11,0	7,0	24,0	19,0	39,0	1,6	6,7
psychoterapia grupowa	75,0	17,0	6,0	2,0	0,0	17,0	13,0	20,0	19,0	31,0	0,9	5,9
zorganizowanie grupy wsparcia umożliwiającej wymianę doświadczeń dla osób dotkniętych danym problemem	80,0	14,0	2,0	1,0	2,0	14,0	11,0	29,0	15,0	31,0	0,7	6,0

wartości
20,0 - 49,0wartości
50,0 - 100,0wartości
20,0 - 49,0wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.6.3 Niebezpieczeństwo podejmowania prób samobójczych

Tabela 52 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NIEBEZPIECZEŃSTWO PODEJMOWANIA PRÓB SAMOBÓJCZYCH – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
pomoc w uzyskaniu dostępu do leczenia psychiatrycznego / psychologa w publicznych placówkach zgodnie z potrzebami klienta	13,0	33,0	20,0	23,0	11,0	4,0	10,0	15,0	27,0	44,0	4,7	7,4
dysponowanie przez OPS pulą świadczeń NFZ w celu zapewnienia bezpłatnego, szybkiego leczenia psychiatrycznego / psychologa dla klientów	85,0	6,0	4,0	0,0	6,0	27,0	10,0	27,0	8,0	27,0	1,0	4,9
możliwość sfinansowania leczenia psychiatrycznego / psychologa	71,0	20,0	6,0	1,0	1,0	24,0	12,0	20,0	15,0	29,0	1,0	5,3
zorganizowanie grupy wsparcia umożliwiającego wymianę doświadczeń osób borykających się z danym problemem	82,0	11,0	4,0	2,0	1,0	19,0	7,0	32,0	20,0	21,0	0,7	5,4

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.6.4 Potrzeba stałej obecności opiekuna zajmującego się czynnościami codziennymi (sprzątanie, zakupy) w przypadku osób borykających się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami

Tabela 53 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu POTRZEBA STAŁEJ OBECNOŚCI OPIEKUNA ZAJMUJĄCEGO SIĘ CZYNNOŚCIAMI CODZIENNYMI (SPRZĄTANIE, ZAKUPY) W PRZYPADKU OSÓB BORYKAJĄCYCH SIĘ Z CHOROZAMI I/LUB NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
zapewnienie stałej obecności opiekuna	40,0	14,0	15,0	19,0	11,0	5,0	2,0	23,0	29,0	42,0	3,6	7,6
zapewnienie opieki dziennej (np. ośrodek dzienny)	23,0	24,0	21,0	10,0	23,0	2,0	7,0	15,0	20,0	55,0	4,7	7,9
zapewnienie mieszkania chronionego lub wspomagane	92,0	4,0	2,0	0,0	2,0	21,0	10,0	27,0	17,0	25,0	0,4	5,4
zapewnienie opieki instytucjonalnej (np. DPS)	1,0	19,0	37,0	23,0	20,0	1,0	8,0	18,0	24,0	49,0	6,1	7,8

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.6.5 Potrzeba czasowej pomocy w czynnościach codziennych (sprzątanie, zakupy) w przypadku osób borykających się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami

Tabela 54 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu POTRZEBA CZASOWEJ POMOCY W CZYNNOŚCIACH CODZIENNYCH (SPRZĄTANIE, ZAKUPY) W PRZYPADKU OSÓB BORYKAJĄCYCH SIĘ Z CHOROZAMI I/LUB NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
zorganizowanie pomocy sąsiedzkiej / wolontariatu	26,0	31,0	20,0	11,0	12,0	7,0	6,0	27,0	26,0	33,0	3,8	6,8
zapewnienie doraźnej (czasowej) obecności opiekuna / asystenta	12,0	19,0	29,0	27,0	13,0	4,0	4,0	20,0	29,0	44,0	5,3	7,7
zapewnienie mieszkania chronionego lub wspomagane	92,0	5,0	1,0	0,0	2,0	20,0	13,0	21,0	21,0	24,0	0,4	5,4

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.6.6 Potrzeba stałej obecności opiekuna medycznego (mycie, obsługa sprzętu medycznego, podawanie leków) w przypadku osób borykających się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami

Tabela 55 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu POTRZEBA STAŁEJ OBECNOŚCI OPIEKUNA MEDYCZNEGO (MYCIE, OBSŁUGA SPRZĘTU MEDYCZNEGO, PODAWANIE LEKÓW) W PRZYPADKU OSÓB BORYKAJĄCYCH SIĘ Z CHOROZAMI I/LUB NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
zapewnienie opiekuna medycznego	74,0	17,0	6,0	2,0	1,0	15,0	11,0	29,0	13,0	32,0	1,0	5,9
zapewnienie opieki dziennej (np. ośrodek dzienny)	42,0	24,0	15,0	7,0	12,0	6,0	14,0	24,0	20,0	36,0	3,1	6,7
zapewnienie opieki instytucjonalnej (np. DPS)	5,0	18,0	33,0	19,0	25,0	2,0	7,0	21,0	20,0	49,0	6,0	7,6

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.6.7 Potrzeba czasowej pomocy opiekuna medycznego (podawanie leków) w przypadku osób borykających się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami

Tabela 56 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu POTRZEBA CZASOWEJ POMOCY OPIEKUNA MEDYCZNEGO (PODAWANIE LEKÓW) W PRZYPADKU OSÓB BORYKAJĄCYCH SIĘ Z CHOROBIAMI I/LUB NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
zapewnienie opiekuna medycznego	79,0	12,0	6,0	2,0	1,0	20,0	11,0	26,0	14,0	29,0	0,9	5,5
zapewnienie opieki dziennej (np. ośrodek dzienny)	38,0	27,0	19,0	2,0	13,0	8,0	12,0	25,0	17,0	38,0	3,1	6,6
zapewnienie opieki instytucjonalnej (np. DPS)	11,0	24,0	32,0	13,0	20,0	5,0	11,0	23,0	18,0	44,0	5,2	7,2

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.6.8 Utrudniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej w przypadku osób borykających się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami

Tabela 57 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu UTRUDNIONY DOSTĘP DO PODSTAWOWEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ W PRZYPADKU OSÓB BORYKAJĄCYCH SIĘ Z CHOROZAMI I/LUB NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
pomoc w uzyskaniu dostępu do leczenia w publicznych placówkach zgodnie z potrzebami klienta	6,0	26,0	31,0	25,0	12,0	2,0	11,0	23,0	25,0	39,0	5,3	7,2
dysponowanie pulą wizyt domowych POZ	88,0	5,0	5,0	1,0	1,0	30,0	14,0	23,0	10,0	24,0	0,6	4,7
zapewnienie transportu	50,0	31,0	14,0	4,0	1,0	19,0	17,0	11,0	21,0	32,0	1,9	5,8
zapewnienie asystenta	48,0	26,0	14,0	8,0	4,0	12,0	11,0	26,0	17,0	35,0	2,4	6,4

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.6.9 Utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej w przypadku osób borykających się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami fizycznymi

Tabela 58 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu UTRUDNIONY DOSTĘP DO SPECJALISTYCZNEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ W PRZYPADKU OSÓB BORYKAJĄCYCH SIĘ Z CHOROBAМИ I/LUB NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI FIZYCZNYMI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
zasiłki (np. celowy na pokrycie kosztów leczenia)	0,0	10,0	26,0	33,0	31,0	0,0	4,0	14,0	27,0	55,0	7,1	8,3
pomoc w uzyskaniu dostępu do leczenia w publicznych placówkach zgodnie z potrzebami klienta	7,0	33,0	23,0	27,0	10,0	4,0	11,0	15,0	32,0	38,0	5,0	7,2
dysponowanie przez OPS pulą świadczeń NFZ w celu zapewnienia bezpłatnego, szybkiego leczenia dla klientów	90,0	1,0	5,0	0,0	4,0	37,0	6,0	18,0	14,0	25,0	0,7	4,6
pomoc w uzyskaniu wizyty domowej lekarza specjalisty (w przypadkach uzasadnionych klinicznie)	19,0	38,0	19,0	17,0	7,0	4,0	13,0	23,0	26,0	35,0	3,9	6,9
dysponowanie pulą wizyt domowych lekarzy specjalistów (w przypadkach uzasadnionych klinicznie)	95,0	2,0	1,0	1,0	0,0	30,0	11,0	23,0	15,0	21,0	0,2	4,7
możliwość sfinansowania leczenia / wyposażenia w wyroby medyczne	35,0	31,0	25,0	4,0	6,0	6,0	13,0	24,0	25,0	32,0	2,9	6,6
zapewnienie bezpłatnego korzystania z wyrobów medycznych (wypożyczenie)	32,0	25,0	18,0	14,0	11,0	11,0	8,0	17,0	26,0	38,0	3,7	6,8
współpraca z III sektorem w celu zabezpieczenia potrzeb klienta (np. fundacje obejmujące opieką osoby potrzebujące leczenia / rehabilitacji)	48,0	27,0	13,0	6,0	6,0	12,0	12,0	21,0	29,0	26,0	2,4	6,1
zapewnienie transportu	57,0	26,0	14,0	2,0	0,0	20,0	12,0	21,0	23,0	24,0	1,5	5,5
zapewnienie asystenta	56,0	20,0	13,0	5,0	6,0	12,0	11,0	26,0	19,0	32,0	2,1	6,2

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.6.10 Utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej w przypadku osób borykających się z chorobami psychicznymi i/lub niepełnosprawnościami intelektualnymi

Tabela 59 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu UTRUDNIONY DOSTĘP DO SPECJALISTYCZNEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ W PRZYPADKU OSÓB BORYKAJĄCYCH SIĘ Z CHOROBYMI PSYCHICZNYMI I/LUB NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI INTELEKTUALNYMI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
zasiłki (np. celowy na pokrycie kosztów leczenia)	2,0	24,0	21,0	30,0	23,0	2,0	8,0	23,0	29,0	38,0	6,2	7,3
pomoc w uzyskaniu dostępu do leczenia psychiatrycznego / psychologa w publicznych placówkach zgodnie z potrzebami klienta	10,0	26,0	38,0	14,0	12,0	2,0	10,0	17,0	32,0	39,0	4,8	7,4
dysponowanie przez OPS pulą świadczeń NFZ w celu zapewnienia bezpłatnego, szybkiego leczenia psychiatrycznego / psychologa dla klientów	89,0	5,0	2,0	0,0	4,0	36,0	7,0	19,0	13,0	25,0	0,6	4,6
pomoc w uzyskaniu wizyty domowej lekarza specjalisty (w przypadkach uzasadnionych klinicznie)	26,0	31,0	24,0	12,0	7,0	5,0	12,0	23,0	29,0	32,0	3,6	6,8
dysponowanie pulą wizyt domowych lekarzy specjalistów (w przypadkach uzasadnionych klinicznie)	93,0	4,0	1,0	1,0	1,0	33,0	8,0	17,0	17,0	25,0	0,3	4,8
możliwość sfinansowania leczenia / wyposażenia w wyroby medyczne	48,0	23,0	20,0	6,0	4,0	12,0	18,0	23,0	18,0	30,0	2,4	6,0
zapewnienie bezpłatnego korzystania z wyrobów medycznych (wypożyczenie)	44,0	19,0	20,0	5,0	12,0	15,0	14,0	25,0	13,0	32,0	3,1	5,8
współpraca z III sektorem w celu zabezpieczenia potrzeb klienta (np. fundacje obejmujące opieką osoby potrzebujące leczenia / rehabilitacji)	50,0	23,0	14,0	7,0	6,0	14,0	10,0	31,0	15,0	30,0	2,4	5,9
zapewnienie transportu	57,0	24,0	13,0	4,0	2,0	21,0	17,0	17,0	17,0	29,0	1,8	5,5
zapewnienie asystenta	60,0	14,0	12,0	10,0	5,0	17,0	11,0	23,0	18,0	32,0	2,2	6,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.6.11 Utrudniony dostęp do rehabilitacji / fizjoterapii w przypadku osób borykających się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami

Tabela 60 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu UTRUDNIONY DOSTĘP DO REHABILITACJI / FIZJOTERAPII W PRZYPADKU OSÓB BORYKAJĄCYCH SIĘ Z CHOROZAMI I/LUB NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
pomoc w uzyskaniu dostępu do leczenia w publicznych placówkach zgodnie z potrzebami klienta	20,0	40,0	18,0	12,0	10,0	6,0	11,0	27,0	26,0	30,0	3,8	6,6
dysponowanie przez OPS pulą świadczeń NFZ w celu zapewnienia bezpłatnego, szybkiego leczenia dla klientów	90,0	4,0	2,0	0,0	4,0	42,0	10,0	13,0	12,0	24,0	0,6	4,2
pomoc w uzyskaniu wizyty domowej rehabilitanta / fizjoterapeuty	29,0	38,0	18,0	12,0	4,0	8,0	14,0	26,0	26,0	25,0	3,2	6,1
dysponowanie pulą wizyt domowych rehabilitantów / fizjoterapeutów	95,0	2,0	1,0	1,0	0,0	36,0	13,0	13,0	18,0	20,0	0,2	4,3
zapewnienie transportu	68,0	23,0	5,0	5,0	0,0	24,0	15,0	20,0	19,0	21,0	1,2	4,9
zapewnienie asystenta	64,0	14,0	11,0	8,0	2,0	20,0	8,0	23,0	20,0	29,0	1,7	5,8

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.6.12 Trudności w dostępie do świadczeń zdrowotnych z powodu braku ubezpieczenia zdrowotnego

Tabela 61 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu TRUDNOŚCI W DOSTĘPIE DO ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH Z POWODU BRAKU UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
dysponowanie przez OPS pulą świadczeń zdrowotnych w celu zapewnienia bezpłatnego, szybkiego leczenia dla klientów	64,0	11,0	14,0	2,0	8,0	25,0	13,0	21,0	10,0	31,0	1,9	5,2
możliwość skorzystania z porady lekarskiej / opieki pielęgniarskiej (np. w siedzibie OPS)	85,0	8,0	1,0	5,0	1,0	38,0	11,0	17,0	14,0	20,0	0,7	4,2
pomoc w uregulowaniu stanu prawnego (np. w przeprowadzeniu formalności)	20,0	26,0	27,0	11,0	15,0	8,0	13,0	30,0	18,0	31,0	4,3	6,3
pomoc w uzyskaniu ubezpieczenia zdrowotnego (np. poprzez dobrowolne opłacanie składki zdrowotnej do ZUS/KRUS)	25,0	26,0	19,0	17,0	13,0	17,0	15,0	20,0	17,0	31,0	4,2	5,8
finansowanie klientowi składki zdrowotnej do ZUS/KRUS	38,0	20,0	20,0	12,0	10,0	24,0	17,0	21,0	15,0	23,0	3,4	4,9

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.7 Niesamodzielnosc osób z chorobami i/lub niepełnosprawnościami

4.7.1 Uzależnienie ekonomiczne od opiekunów w przypadku osób borykających się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami

Tabela 62 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu UZALEŻNIENIE EKONOMICZNE OD OPIEKUNÓW W PRZYPADKU OSÓB BORYKAJĄCYCH SIĘ Z CHOROBIAMI I/LUB NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
działania aktywizacyjne prowadzące do zatrudnienia przy uwzględnieniu potrzeb / możliwości klienta	18,0	27,0	25,0	18,0	12,0	5,0	11,0	24,0	25,0	36,0	4,5	7,0
pomoc w uzyskaniu świadczeń rentowych / socjalnych (np. w przeprowadzeniu formalności)	5,0	17,0	27,0	26,0	25,0	1,0	7,0	25,0	20,0	46,0	6,2	7,5
trening samodzielności w kontekście możliwości pozyskiwania środków finansowych	49,0	24,0	13,0	10,0	5,0	14,0	15,0	24,0	15,0	31,0	2,5	5,8

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.7.2 Uzależnienie w czynnościach życia codziennego od opiekunów w przypadku osób borykających się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami

Tabela 63 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu UZALEŻNIENIE W CZYNNOŚCIACH ŻYCIA CODZIENNEGO OD OPIEKUNÓW W PRZYPADKU OSÓB BORYKAJĄCYCH SIĘ Z CHOROBIAMI I/LUB NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
zapewnienie doraźnego wsparcia dla opiekuna/ów klienta („odciążenie” opiekuna/ów)	38,0	29,0	21,0	7,0	5,0	7,0	14,0	21,0	25,0	32,0	2,8	6,5
zapewnienie stałego wsparcia dla opiekuna/ów klienta („odciążenie” opiekuna/ów)	54,0	24,0	17,0	2,0	4,0	12,0	15,0	24,0	20,0	29,0	2,0	6,0
trening samodzielności	73,0	19,0	6,0	0,0	2,0	21,0	17,0	25,0	15,0	21,0	1,0	4,9
mieszkanie treningowe	96,0	0,0	1,0	0,0	2,0	26,0	13,0	24,0	15,0	21,0	0,3	4,8
zapewnienie sprzętu pozwalającego na samodzielność (np. wózek elektryczny, samochód dostosowany do prowadzenia przez osobę z niepełnosprawnością, oprogramowanie komputera dedykowane osobom z niepełnosprawnością)	56,0	25,0	13,0	2,0	4,0	17,0	13,0	27,0	13,0	30,0	1,8	5,7

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.7.3 Pozostawianie opiekuna osób borykających się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami (np. rodzica, współmałżonka) poza aktywnością zawodową ze względu na opiekę

Tabela 64 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu POZOSTAWIANIE OPIEKUNA OSÓB BORYKAJĄCYCH SIĘ Z CHOROZAMI I/LUB NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI (NP. RODZICA, WSPÓŁMAŁŻONKA) POZA AKTYWNOŚCIĄ ZAWODOWĄ ZE WZGLĘDU NA OPIEKĘ – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
praca z opiekunem klienta prowadząca do uświadomienia (opiekunom) korzyści płynących z samodzielności ekonomicznej	32,0	32,0	20,0	10,0	6,0	13,0	17,0	29,0	18,0	24,0	3,2	5,6
doradztwo zawodowe	61,0	25,0	11,0	1,0	2,0	30,0	13,0	20,0	19,0	18,0	1,5	4,6
porada z zakresu prawa pracy, należnych świadczeń	36,0	26,0	20,0	7,0	11,0	21,0	11,0	25,0	20,0	23,0	3,3	5,3
zapewnienie warunków do podjęcia pracy w formach elastycznych (np. odpowiednie oprogramowanie komputera)	86,0	10,0	2,0	2,0	0,0	31,0	12,0	21,0	18,0	18,0	0,5	4,5
pomoc w znalezieniu przez opiekuna pracy w formie dostosowanej do jego/jej możliwości	52,0	30,0	6,0	7,0	5,0	20,0	19,0	18,0	20,0	23,0	2,1	5,2
zapewnienie doraźnego wsparcia dla opiekuna/ów klienta („odciążenie” opiekuna/ów)	43,0	33,0	14,0	6,0	4,0	14,0	14,0	25,0	19,0	27,0	2,4	5,7
zapewnienie stałego wsparcia dla opiekuna/ów klienta („odciążenie” opiekuna/ów)	68,0	19,0	7,0	5,0	1,0	18,0	15,0	24,0	23,0	20,0	1,3	5,3

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.7.4 Niechęć opiekunów do usamodzielnienia się osoby chorej / z niepełnosprawnością („uzależnienie” od choroby / niepełnosprawności)

Tabela 65 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NIECHĘĆ OPIEKUNÓW DO USAMODZIELNIENIA SIĘ OSOBY CHOREJ / Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ („UZALEŻNIENIE” OD CHOROBY / NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
praca z opiekunem klienta prowadząca do uświadomienia potrzeb podopiecznego	37,0	32,0	15,0	5,0	11,0	14,0	18,0	25,0	17,0	26,0	3,0	5,6
wsparcie psychologiczne	54,0	26,0	13,0	1,0	6,0	20,0	12,0	23,0	17,0	29,0	2,0	5,6
psychoterapia	74,0	18,0	6,0	1,0	1,0	26,0	12,0	23,0	17,0	23,0	0,9	5,0
zorganizowanie grupy wsparcia umożliwiającej wymianę doświadczeń dla opiekunów osób z niepełnosprawnością	89,0	4,0	5,0	1,0	1,0	26,0	13,0	24,0	17,0	20,0	0,5	4,8
skontaktowanie z organizacjami zajmującymi się aktywizowaniem osób z niepełnosprawnościami	44,0	35,0	8,0	5,0	8,0	15,0	18,0	18,0	21,0	27,0	2,5	5,6

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.7.5 Niechęć opiekunów do podjęcia pracy zawodowej przez osoby chore / z niepełnosprawnością (obawa przed utratą świadczeń socjalnych)

Tabela 66 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NIECHĘĆ OPIEKUNÓW DO PODJĘCIA PRACY ZAWODOWEJ PRZEZ OSOBY CHORE / Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ (OBAWA PRZED UTRATĄ ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
porada prawna z zakresu prawa pracy	48,0	27,0	15,0	2,0	7,0	23,0	18,0	19,0	18,0	23,0	2,3	5,1
porada prawna z zakresu należnych świadczeń	21,0	29,0	21,0	10,0	19,0	11,0	17,0	25,0	18,0	30,0	4,4	6,0
zorganizowanie grupy wsparcia umożliwiającej wymianę doświadczeń opiekunów osób z niepełnosprawnością	82,0	8,0	4,0	4,0	2,0	25,0	15,0	23,0	14,0	23,0	0,9	4,9

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.7.6 Niechęć / strach osoby chorej / z niepełnosprawnością względem usamodzielnienia się

Tabela 67 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NIECHĘĆ / STRACH OSOBY CHOREJ / Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ WZGLĘDEM USAMODZIELNIENIA SIĘ – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
trening samodzielności	74,0	18,0	4,0	4,0	1,0	20,0	18,0	21,0	23,0	18,0	1,1	5,0
wsparcie psychologiczne	55,0	27,0	7,0	6,0	5,0	15,0	17,0	20,0	21,0	26,0	2,0	5,6
psychoterapia	80,0	12,0	8,0	0,0	0,0	25,0	15,0	19,0	19,0	21,0	0,7	4,9
zapewnienie mieszkania chronionego lub wspieranego	96,0	1,0	0,0	1,0	1,0	24,0	19,0	24,0	13,0	20,0	0,2	4,7
zorganizowanie grupy wsparcia umożliwiającej wymianę doświadczeń dla osób z niepełnosprawnością	86,0	7,0	6,0	0,0	1,0	24,0	17,0	23,0	18,0	19,0	0,6	4,8
skontaktowanie się z organizacjami zajmującymi się aktywizowaniem osób z niepełnosprawnościami	46,0	29,0	14,0	4,0	7,0	17,0	17,0	24,0	20,0	23,0	2,4	5,4

wartości
20,0 - 49,0 wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0 wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.7.7 Zaawansowany wiek opiekunów osób borykających się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami (faktyczna lub przewidywalna nieporadność w opiece)

Tabela 68 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu ZAAWANSOWANY WIEK OPIEKUNÓW OSÓB BORYKAJĄCYCH SIĘ Z CHOROBIAMI I/LUB NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI (FAKTYCZNA LUB PRZEWIDYWALNA NIEPORADNOŚĆ W OPIECE) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
zapewnienie stałej obecności „zewnątrznego” opiekuna	56,0	20,0	19,0	2,0	2,0	17,0	12,0	30,0	19,0	23,0	1,8	5,5
zapewnienie opieki dziennej (np. ośrodek dzienny)	37,0	23,0	24,0	6,0	11,0	12,0	11,0	26,0	23,0	29,0	3,3	6,2
zapewnienie mieszkania chronionego lub wspomagane	95,0	1,0	2,0	0,0	1,0	24,0	20,0	18,0	14,0	24,0	0,2	4,9
trening samodzielności	79,0	11,0	8,0	0,0	2,0	20,0	21,0	17,0	19,0	23,0	0,9	5,1
zapewnienie opieki instytucjonalnej (np. DPS)	15,0	23,0	27,0	18,0	17,0	7,0	12,0	15,0	30,0	36,0	5,0	6,9

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.7.8 Potrzeba prowadzenia terapii zajęciowej / przysposobienia do wykonywania czynności zawodowych

Tabela 69 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu POTRZEBA PROWADZENIA TERAPII ZAJĘCIOWEJ / PRZYSPOSOBIENIA DO WYKONYWANIA CZYNNOŚCI ZAWODOWYCH – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
pomoc w uzyskaniu dostępu do terapii zajęciowej	38,0	24,0	23,0	6,0	10,0	11,0	13,0	25,0	24,0	27,0	3,2	6,1
możliwość sfinansowania terapii zajęciowej (w płatnych ośrodkach)	90,0	7,0	1,0	1,0	0,0	32,0	18,0	20,0	13,0	17,0	0,3	4,1

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.7.9 Warunki mieszkaniowe niedostosowane do ograniczeń fizycznych

Tabela 70 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu WARUNKI MIESZKANIOWE NIEDOSTOSOWANE DO OGRANICZEŃ FIZYCZNYCH – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
zasilek celowy na dostosowanie pomieszczeń do potrzeb klienta	28,0	42,0	16,0	11,0	2,0	16,0	21,0	26,0	16,0	21,0	2,9	5,1
zapewnienie prac remontowych / dostosowawczych do potrzeb klienta	40,0	41,0	15,0	4,0	1,0	21,0	25,0	16,0	20,0	19,0	2,2	4,8
zniwelowanie barier architektonicznych w zakresie możliwości wyjścia z mieszkania	54,0	26,0	10,0	9,0	1,0	23,0	15,0	21,0	11,0	30,0	1,9	5,3
zapewnienie mieszkania komunalnego	79,0	12,0	6,0	1,0	1,0	36,0	11,0	21,0	15,0	17,0	0,8	4,2
zapewnienie mieszkania socjalnego	72,0	20,0	6,0	1,0	1,0	31,0	15,0	20,0	19,0	16,0	1,0	4,4
zapewnienie mieszkania chronionego lub wspomagane	88,0	9,0	2,0	0,0	1,0	30,0	11,0	15,0	20,0	25,0	0,4	5,0
zapewnienie opieki instytucjonalnej (np. DPS)	14,0	26,0	30,0	17,0	14,0	10,0	11,0	26,0	30,0	23,0	4,8	6,1

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.8 Uzależnienia

4.8.1 Nadużywanie alkoholu / narkotyków / substancji psychoaktywnych

Tabela 71 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NADUŻYWANIE ALKOHOLU / NARKOTYKÓW / SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
zasiłki (np. celowy na pokrycie kosztów leczenia)	18,0	24,0	31,0	18,0	10,0	8,0	17,0	33,0	20,0	21,0	4,5	5,7
pomoc w uzyskaniu dostępu do leczenia w publicznych placówkach zgodnie z potrzebami klienta	4,0	27,0	32,0	19,0	18,0	1,0	12,0	29,0	27,0	31,0	5,5	6,9
dysponowanie przez OPS pulą świadczeń NFZ w celu zapewnienia bezpłatnego, szybkiego leczenia dla klientów	89,0	4,0	4,0	1,0	2,0	37,0	11,0	19,0	11,0	23,0	0,6	4,4
możliwość sfinansowania leczenia	69,0	24,0	7,0	0,0	0,0	25,0	23,0	20,0	14,0	18,0	1,0	4,4
współpraca z III sektorem w celu zabezpieczenia potrzeb klienta (np. fundacje obejmujące opieką osoby potrzebujące leczenia)	57,0	21,0	10,0	6,0	6,0	20,0	14,0	27,0	20,0	18,0	2,1	5,0
zorganizowanie grupy wsparcia umożliwiającej wymianę doświadczeń dla osób borykających się z uzależnieniem	71,0	14,0	11,0	0,0	4,0	26,0	10,0	27,0	14,0	23,0	1,3	5,0
zapewnienie asystenta	75,0	15,0	4,0	4,0	2,0	21,0	26,0	26,0	7,0	19,0	1,1	4,4
nadzór / kuratela	38,0	24,0	21,0	11,0	6,0	18,0	14,0	21,0	15,0	31,0	3,1	5,6

wartości
20,0 - 49,0 wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0 wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.8.2 Poziom uzależnienia powodujący sprowadzenie egzystencji wyłącznie do poszukiwania / konsumpcji kolejnych dawek alkoholu / narkotyków / substancji psychoaktywnych

Tabela 72 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu POZIOM UZALEŻNIENIA POWODUJĄCY SPROWADZENIE EGZYSTENCJI WYŁĄCZNIE DO POSZUKIWANIA / KONSUMPCJI KOLEJNYCH DAWEK ALKOHOLU / NARKOTYKÓW / SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
„wypłata” należnych świadczeń socjalnych oraz 500+ w formie pomocy rzeczowej (np. artykułów żywnościowych, ubrań, przyborów szkolnych dla dzieci lub poprzez opłacenie rachunków	31,0	24,0	13,0	17,0	15,0	11,0	8,0	23,0	17,0	42,0	4,0	6,8

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.8.3 Uzależnienie od alkoholu / narkotyków / substancji psychoaktywnych innych członków gospodarstwa domowego

Tabela 73 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu UZALEŻNIENIE OD ALKOHOLU / NARKOTYKÓW / SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH INNYCH CZŁONKÓW GOSPODARSTWA DOMOWEGO – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
zasiłki (np. celowy na pokrycie kosztów leczenia)	12,0	30,0	33,0	14,0	11,0	6,0	19,0	35,0	20,0	20,0	4,6	5,7
pomoc w uzyskaniu dostępu do leczenia w publicznych placówkach zgodnie z potrzebami klienta	8,0	33,0	31,0	13,0	14,0	4,0	19,0	26,0	21,0	30,0	4,8	6,4
dysponowanie przez OPS pulą świadczeń NFZ w celu zapewnienia bezpłatnego, szybkiego leczenia dla klientów	89,0	6,0	1,0	2,0	1,0	40,0	13,0	18,0	8,0	20,0	0,5	3,8
możliwość sfinansowania leczenia	74,0	18,0	7,0	1,0	0,0	31,0	15,0	23,0	12,0	19,0	0,9	4,3
współpraca z III sektorem w celu zabezpieczenia potrzeb klienta (np. fundacje obejmujące opieką osoby potrzebujące leczenia)	58,0	20,0	12,0	4,0	6,0	20,0	17,0	26,0	17,0	20,0	2,0	5,0
zorganizowanie grupy wsparcia umożliwiającej wymianę doświadczeń dla osób borykających się z uzależnieniem	76,0	11,0	10,0	1,0	2,0	25,0	13,0	25,0	20,0	17,0	1,1	4,8
zapewnienie asystenta	70,0	12,0	11,0	6,0	1,0	26,0	19,0	21,0	18,0	15,0	1,4	4,4

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.8.4 Powrót do uzależnienia pomimo przejścia leczenia / terapii

Tabela 74 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu POWRÓT DO UZALEŻNIENIA POMIMO PRZEJŚCIA LECZENIA / TERAPII – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
dalsza terapia	30,0	27,0	21,0	18,0	4,0	13,0	14,0	19,0	23,0	31,0	3,5	6,1
zmiana formy terapii	39,0	29,0	20,0	8,0	4,0	15,0	11,0	18,0	20,0	36,0	2,7	6,3

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.9 Przemoc

4.9.1 Przemoc fizyczna (w tym seksualna)

Tabela 75 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu PRZEMOC FIZYCZNA (W TYM SEKSUALNA) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
wsparcie psychologiczne	19,0	18,0	24,0	18,0	21,0	7,0	4,0	18,0	20,0	51,0	5,1	7,6
psychoterapia indywidualna	52,0	13,0	15,0	12,0	7,0	13,0	10,0	19,0	20,0	38,0	2,7	6,5
psychoterapia grupowa	65,0	17,0	8,0	7,0	2,0	14,0	12,0	21,0	23,0	30,0	1,6	6,1
skontaktowanie z organizacjami / fundacjami zajmującymi się ofiarami przemocy	7,0	29,0	21,0	21,0	21,0	4,0	7,0	21,0	27,0	40,0	5,5	7,3
pomoc w uzyskaniu zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju obrażeń	18,0	32,0	25,0	10,0	15,0	5,0	15,0	18,0	26,0	36,0	4,3	6,8
porada prawna	25,0	19,0	21,0	17,0	18,0	7,0	11,0	19,0	27,0	36,0	4,6	6,9
zapewnienie prawnika do prowadzenia spraw sądowych	65,0	24,0	7,0	2,0	1,0	17,0	11,0	20,0	26,0	26,0	1,2	5,8
pomoc w uregulowaniu stanu prawnego / w przeprowadzeniu formalności (np. dot. własności mieszkania)	31,0	30,0	26,0	6,0	7,0	13,0	13,0	20,0	21,0	32,0	3,2	6,1
zapewnienie mieszkania komunalnego lub socjalnego / schronienia (np. w specjalistycznym ośrodku wsparcia lub ośrodkiem interwencji kryzysowej)	30,0	30,0	21,0	10,0	10,0	10,0	8,0	18,0	26,0	38,0	3,6	6,9

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.9.2 Przemoc psychiczna

Tabela 76 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu PRZEMOC PSYCHICZNA – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
wsparcie psychologiczne	17,0	23,0	20,0	19,0	21,0	6,0	8,0	13,0	26,0	46,0	5,1	7,4
psychoterapia indywidualna	49,0	17,0	15,0	13,0	6,0	14,0	8,0	13,0	24,0	40,0	2,8	6,7
psychoterapia grupowa	67,0	12,0	14,0	5,0	2,0	17,0	7,0	25,0	21,0	30,0	1,6	6,0
skontaktowanie z organizacjami / fundacjami zajmującymi się ofiarami przemocy	5,0	32,0	32,0	15,0	15,0	0,0	10,0	30,0	23,0	38,0	5,0	7,3
pomoc w uzyskaniu zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzajach przemocy	23,0	33,0	17,0	17,0	11,0	10,0	12,0	25,0	21,0	32,0	4,1	6,3
porada prawna	21,0	23,0	21,0	19,0	15,0	8,0	10,0	18,0	24,0	40,0	4,6	7,0
zapewnienie prawnika do prowadzenia spraw sądowych	74,0	15,0	7,0	2,0	1,0	20,0	12,0	24,0	17,0	27,0	1,0	5,5
pomoc w uregulowaniu stanu prawnego / w przeprowadzeniu formalności (np. dot. własności mieszkania)	33,0	36,0	19,0	5,0	7,0	12,0	11,0	25,0	23,0	30,0	2,9	6,3
zapewnienie mieszkania komunalnego lub socjalnego / schronienia (np. w specjalistycznym ośrodku wsparcia lub ośrodka interwencji kryzysowej)	39,0	23,0	21,0	8,0	8,0	8,0	7,0	21,0	25,0	38,0	3,0	6,9

wartości 20,0 - 49,0	wartości 50,0 - 100,0
-------------------------	--------------------------

wartości 20,0 - 49,0	wartości 50,0 - 100,0
-------------------------	--------------------------

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.9.3 Przemoc ekonomiczna

Tabela 77 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu PRZEMOC EKONOMICZNA – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
wsparcie psychologiczne	24,0	24,0	19,0	19,0	14,0	6,0	11,0	18,0	21,0	44,0	4,4	7,2
psychoterapia indywidualna	51,0	20,0	13,0	8,0	7,0	13,0	14,0	19,0	23,0	31,0	2,5	6,1
psychoterapia grupowa	65,0	20,0	8,0	4,0	2,0	17,0	15,0	21,0	20,0	26,0	1,4	5,5
skontaktowanie z organizacjami / fundacjami zajmującymi się ofiarami przemocy	25,0	31,0	24,0	7,0	13,0	5,0	15,0	30,0	19,0	31,0	3,8	6,4
porada prawna	30,0	23,0	21,0	15,0	11,0	10,0	14,0	15,0	23,0	38,0	3,9	6,6
zapewnienie prawnika do prowadzenia spraw sądowych	74,0	15,0	6,0	4,0	1,0	23,0	11,0	24,0	17,0	26,0	1,1	5,4
pomoc w uregulowaniu stanu prawnego / w przeprowadzeniu formalności (np. dot. własności mieszkania)	38,0	29,0	20,0	6,0	7,0	13,0	15,0	24,0	19,0	29,0	2,9	5,9
zapewnienie mieszkania komunalnego lub socjalnego / schronienia (np. w specjalistycznym ośrodku wsparcia lub ośrodku interwencji kryzysowej)	40,0	30,0	14,0	5,0	11,0	11,0	13,0	23,0	21,0	32,0	2,9	6,3
pomoc w usamodzielnieniu się ekonomicznym (odzyskaniu kontroli nad własnym majątkiem, uzyskaniu własnego źródła dochodu)	29,0	31,0	26,0	7,0	7,0	12,0	15,0	18,0	18,0	37,0	3,3	6,3

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.9.4 Zamieszkiwanie wspólnie ze sprawcą przemocy

Tabela 78 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu ZAMIESZKIWANIE WSPÓLNIE ZE SPRAWCĄ PRZEMOCY – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
porada prawna	17,0	25,0	25,0	18,0	15,0	8,0	8,0	18,0	21,0	44,0	4,7	7,1
zapewnienie prawnika do prowadzenia spraw sądowych	74,0	17,0	5,0	4,0	1,0	21,0	11,0	21,0	19,0	27,0	1,1	5,5
pomoc w przeprowadzeniu procedur związanych z odseparowaniem sprawcy przemocy (np. eksmisji)	23,0	35,0	19,0	12,0	12,0	7,0	14,0	18,0	23,0	38,0	3,9	6,8
pomoc w uregulowaniu stanu prawnego / w przeprowadzeniu formalności (np. dot. własności mieszkania)	31,0	37,0	13,0	13,0	6,0	11,0	12,0	19,0	27,0	31,0	3,2	6,4
zapewnienie mieszkania komunalnego lub socjalnego	52,0	31,0	11,0	5,0	1,0	12,0	15,0	19,0	21,0	32,0	1,8	6,1
zapewnienie schronienia (np. w specjalistycznym ośrodku wsparcia lub ośrodku interwencji kryzysowej)	18,0	36,0	17,0	15,0	14,0	4,0	13,0	17,0	24,0	43,0	4,3	7,3

wartości
20,0 - 49,0wartości
50,0 - 100,0wartości
20,0 - 49,0wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.9.5 Opuszczenie mieszkania przez ofiary, a nie przez sprawcę przemocy

Tabela 79 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu OPUSZCZENIE MIESZKANIA PRZEZ OFIARY, A NIE PRZEZ SPRAWCĘ PRZEMOCY – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
wsparcie psychologiczne	27,0	26,0	15,0	15,0	15,0	8,0	10,0	20,0	19,0	43,0	4,0	7,0
psychoterapia indywidualna	54,0	18,0	14,0	6,0	8,0	15,0	7,0	21,0	20,0	36,0	2,4	6,3
psychoterapia grupowa	70,0	15,0	6,0	7,0	1,0	18,0	11,0	25,0	18,0	29,0	1,3	5,8
porada prawna	35,0	21,0	18,0	12,0	14,0	14,0	8,0	13,0	21,0	43,0	3,7	6,7
zapewnienie prawnika do prowadzenia spraw sądowych	76,0	13,0	8,0	1,0	1,0	18,0	12,0	18,0	19,0	33,0	0,9	5,9
pomoc w uregulowaniu stanu prawnego / w przeprowadzeniu formalności (np. dot. własności mieszkania)	39,0	29,0	12,0	12,0	8,0	13,0	13,0	19,0	19,0	36,0	3,0	6,3
zapewnienie mieszkania komunalnego lub socjalnego	62,0	29,0	6,0	1,0	2,0	17,0	13,0	20,0	17,0	33,0	1,3	5,9
schronienia (np. w specjalistycznym ośrodku wsparcia lub ośrodku interwencji kryzysowej)	24,0	35,0	13,0	13,0	15,0	7,0	10,0	23,0	18,0	43,0	4,0	7,1

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.9.6 Brak decyzji o oficjalnym zgłoszeniu przemycy ze względu na strach, wstyd, „uzależnienie” od przemycy

Tabela 80 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK DECYZJI O OFICJALNYM ZGŁOSZENIU PRZEMOCY ZE WZGLĘDU NA STRACH, WSTYD, „UZALEŻNIENIE” OD PRZEMOCY – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
wsparcie psychologiczne	24,0	23,0	21,0	13,0	19,0	7,0	11,0	14,0	19,0	49,0	4,5	7,3
psychoterapia indywidualna	55,0	18,0	13,0	10,0	5,0	15,0	12,0	14,0	21,0	37,0	2,4	6,3
psychoterapia grupowa	73,0	12,0	11,0	4,0	1,0	15,0	15,0	24,0	15,0	30,0	1,3	5,7
zorganizowanie grupy wsparcia umożliwiającej wymianę doświadczeń dla osób dotkniętych przemocą	74,0	13,0	6,0	4,0	4,0	19,0	14,0	19,0	20,0	27,0	1,3	5,5
skontaktowanie z organizacjami / fundacjami zajmującymi się ofiarami przemycy	25,0	25,0	27,0	10,0	13,0	7,0	8,0	26,0	25,0	33,0	4,0	6,7

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

49.7 Brak decyzji o oficjalnym zgłoszeniu przemycy ze względu na uzależnienie ekonomiczne od sprawcy (utrzymuje rodzinę)

Tabela 81 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK DECYZJI O OFICJALNYM ZGŁOSZENIU PRZEMYCY ZE WZGLĘDU NA UZALEŻNIENIE EKONOMICZNE OD SPRAWCY (UTRZYMUJE RODZINĘ) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
wsparcie psychologiczne	30,0	21,0	20,0	12,0	17,0	10,0	8,0	19,0	14,0	49,0	4,1	7,1
psychoterapia indywidualna	57,0	17,0	17,0	5,0	5,0	15,0	17,0	20,0	13,0	35,0	2,2	5,9
psychoterapia grupowa	74,0	13,0	7,0	5,0	1,0	18,0	13,0	25,0	12,0	32,0	1,2	5,7
pomoc socjalna – za pewnienie utrzymania (np. mieszkanie, żywność – w tym poprzez umieszczenie w odpowiednim ośrodku) do momentu uzyskania samodzielności ekonomicznej ofiar	21,0	18,0	24,0	20,0	17,0	4,0	8,0	20,0	20,0	48,0	4,9	7,5
praca ukierunkowana na usamodzielnienie się ekonomiczne ofiar (np. aktywizacja zawodowa)	25,0	30,0	23,0	13,0	10,0	8,0	12,0	18,0	20,0	42,0	3,9	6,9

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.9.8 Brak decyzji / podjęcia próby ze strony ofiar odnośnie odseparowania od sprawcy przemocy

Tabela 82 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK DECYZJI / PODJĘCIA PRÓBY ZE STRONY OFIAR ODNOŚNIE ODSEPAROWANIA OD SPRAWCY PRZEMOCY – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
wsparcie psychologiczne	26,0	24,0	18,0	14,0	18,0	11,0	10,0	15,0	21,0	43,0	4,4	6,9
psychoterapia indywidualna	60,0	15,0	13,0	6,0	6,0	17,0	11,0	20,0	19,0	33,0	2,1	6,0
psychoterapia grupowa	75,0	12,0	6,0	5,0	2,0	24,0	6,0	29,0	15,0	26,0	1,2	5,3
zorganizowanie grupy wsparcia umożliwiającej wymianę doświadczeń dla osób dotkniętych przemocą	79,0	8,0	7,0	2,0	4,0	23,0	11,0	21,0	20,0	25,0	1,1	5,3
skontaktowanie z organizacjami / fundacjami zajmującymi się ofiarami przemocy	26,0	26,0	21,0	14,0	12,0	6,0	15,0	24,0	23,0	32,0	4,0	6,5
porada prawna	29,0	30,0	20,0	12,0	10,0	10,0	11,0	18,0	24,0	38,0	3,7	6,8
zapewnienie prawnika do prowadzenia spraw sądowych	80,0	11,0	6,0	2,0	1,0	21,0	12,0	19,0	15,0	32,0	0,8	5,6

wartości
20,0 - 49,0wartości
50,0 - 100,0wartości
20,0 - 49,0wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.9.9 Brak możliwości odseparowania od sprawcy przemocy – możliwości opuszczenia mieszkania przez ofiary przemocy (pomimo chęci)

Tabela 83 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK MOŻLIWOŚCI ODSEPAROWANIA OD SPRAWCY PRZEMOCY – MOŻLIWOŚCI OPUSZCZENIA MIESZKANIA PRZEZ OFIARY PRZEMOCY (POMIMO CHĘCI) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
wsparcie psychologiczne	32,0	19,0	19,0	13,0	17,0	12,0	8,0	20,0	14,0	45,0	4,1	6,8
psychoterapia indywidualna	56,0	19,0	11,0	7,0	7,0	18,0	12,0	18,0	19,0	33,0	2,3	5,9
psychoterapia grupowa	75,0	12,0	8,0	4,0	1,0	19,0	12,0	26,0	15,0	27,0	1,1	5,4
zorganizowanie grupy wsparcia umożliwiającej wymianę doświadczeń dla osób dotkniętych przemocą	77,0	10,0	7,0	2,0	4,0	21,0	15,0	19,0	17,0	27,0	1,2	5,3
porada prawna	32,0	20,0	27,0	10,0	11,0	12,0	8,0	20,0	21,0	38,0	3,7	6,6
zapewnienie prawnika do prowadzenia spraw sądowych	80,0	12,0	6,0	1,0	1,0	21,0	13,0	12,0	24,0	30,0	0,8	5,7

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.9.10 Brak możliwości odseparowania od sprawcy przemocy – uzyskania nakazu opuszczenia mieszkania przez sprawcę przemocy (pomimo podjęcia próby)

Tabela 84 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK MOŻLIWOŚCI ODSEPAROWANIA OD SPRAWCY PRZEMOCY – UZYSKANIA NAKAZU OPUSZCZENIA MIESZKANIA PRZEZ SPRAWCĘ PRZEMOCY (POMIMO PODJĘCIA PRÓBY) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
wsparcie psychologiczne	37,0	20,0	15,0	14,0	13,0	13,0	10,0	21,0	13,0	43,0	3,6	6,6
psychoterapia indywidualna	60,0	23,0	6,0	7,0	5,0	18,0	14,0	19,0	17,0	32,0	1,9	5,8
psychoterapia grupowa	75,0	11,0	10,0	4,0	1,0	21,0	13,0	25,0	13,0	27,0	1,2	5,3
zorganizowanie grupy wsparcia umożliwiającej wymianę doświadczeń dla osób dotkniętych przemocą	79,0	8,0	7,0	2,0	4,0	24,0	13,0	23,0	14,0	26,0	1,1	5,1
porada prawna	39,0	20,0	19,0	12,0	10,0	12,0	14,0	18,0	18,0	38,0	3,4	6,4
zapewnienie prawnika do prowadzenia spraw sądowych	80,0	13,0	4,0	2,0	1,0	23,0	13,0	15,0	17,0	32,0	0,8	5,6

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.9.11 Brak możliwości odseparowania od sprawcy przemocy – wyegzekwowania opuszczenia mieszkania przez sprawcę przemocy (pomimo podjęcia próby)

Tabela 85 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK MOŻLIWOŚCI ODSEPAROWANIA OD SPRAWCY PRZEMOCY – WYEGZEKOWANIA OPUSZCZENIA MIESZKANIA PRZEZ SPRAWCĘ PRZEMOCY (POMIMO PODJĘCIA PRÓBY) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
wsparcie psychologiczne	40,0	20,0	14,0	12,0	13,0	12,0	11,0	21,0	12,0	44,0	3,4	6,6
psychoterapia indywidualna	62,0	19,0	8,0	6,0	5,0	18,0	13,0	26,0	10,0	33,0	1,8	5,7
psychoterapia grupowa	77,0	12,0	6,0	4,0	1,0	21,0	15,0	26,0	10,0	27,0	1,0	5,1
zorganizowanie grupy wsparcia umożliwiającej wymianę doświadczeń dla osób dotkniętych przemocą	79,0	8,0	7,0	2,0	4,0	23,0	14,0	25,0	11,0	27,0	1,1	5,1
porada prawna	42,0	21,0	18,0	10,0	10,0	12,0	13,0	19,0	18,0	38,0	3,2	6,4
zapewnienie prawnika do prowadzenia spraw sądowych	80,0	11,0	6,0	2,0	1,0	26,0	11,0	19,0	13,0	31,0	0,8	5,3
współpraca z Policją	21,0	7,0	15,0	26,0	30,0	6,0	7,0	19,0	12,0	56,0	5,9	7,6

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.9.12 Kontynuacja przemocy pomimo odseparowania (niezamieszkiwania wspólnie)

Tabela 86 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu KONTYNUACJA PRZEMOCY POMIMO ODSEPAROWANIA (NIEZAMIESZKIWANIA WSPÓLNIE) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
wsparcie psychologiczne	39,0	25,0	10,0	12,0	14,0	13,0	11,0	20,0	17,0	39,0	3,4	6,5
psychoterapia indywidualna	62,0	19,0	10,0	6,0	4,0	19,0	13,0	24,0	13,0	31,0	1,8	5,6
psychoterapia grupowa	75,0	14,0	6,0	4,0	1,0	20,0	15,0	24,0	14,0	26,0	1,1	5,2
zorganizowanie grupy wsparcia umożliwiającej wymianę doświadczeń dla osób dotkniętych przemocą	77,0	11,0	6,0	1,0	5,0	24,0	14,0	23,0	14,0	25,0	1,2	5,1
porada prawna	37,0	24,0	18,0	8,0	13,0	12,0	15,0	18,0	20,0	35,0	3,4	6,3
zapewnienie prawnika do prowadzenia spraw sądowych	79,0	12,0	6,0	0,0	4,0	25,0	11,0	19,0	18,0	27,0	1,0	5,3
współpraca z Policją	20,0	8,0	13,0	26,0	32,0	6,0	8,0	13,0	18,0	55,0	6,0	7,7

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.9.13 Brak chęci do zmiany sytuacji przez sprawcę (np. podjęcia leczenia agresji)

Tabela 87 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK CHĘCI DO ZMIANY SYTUACJI PRZEZ SPRAWCĘ (NP. PODJĘCIA LECZENIA AGRESJI) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
praca ze sprawcą przemocy prowadząca do uświadomienia przyczyn problemu i ewentualnych możliwości jego przewyciężenia	8,0	19,0	27,0	19,0	26,0	4,0	7,0	23,0	19,0	48,0	5,9	7,6
praca z ofiarami prowadząca do uświadomienia przyczyn problemu i ewentualnych możliwości jego przewyciężenia	6,0	11,0	30,0	29,0	25,0	2,0	4,0	25,0	20,0	49,0	6,5	7,8
wsparcie psychologiczne	24,0	32,0	17,0	11,0	17,0	7,0	11,0	21,0	19,0	42,0	4,2	7,0
psychoterapia indywidualna	56,0	23,0	10,0	6,0	6,0	14,0	13,0	23,0	15,0	35,0	2,1	6,1
psychoterapia grupowa	73,0	12,0	10,0	5,0	1,0	17,0	13,0	24,0	18,0	29,0	1,3	5,8
zorganizowanie grupy wsparcia umożliwiającej wymianę doświadczeń dla sprawców przemocy	82,0	12,0	2,0	1,0	2,0	23,0	15,0	14,0	17,0	31,0	0,7	5,5

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.9.14 Brak możliwości podjęcia leczenia przez sprawcę – pomimo chęci / zgody (np. dostępu do terapii)

Tabela 88 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK MOŻLIWOŚCI PODJĘCIA LECZENIA PRZEZ SPRAWCĘ – POMIMO CHĘCI / ZGODY (NP. DOSTĘPU DO TERAPII) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
pomoc w uzyskaniu dostępu do leczenia w publicznych placówkach zgodnie z potrzebami klienta	20,0	25,0	18,0	26,0	11,0	10,0	7,0	23,0	26,0	35,0	4,6	6,8
dysponowanie przez OPS pulą świadczeń NFZ w celu zapewnienia bezpłatnego, szybkiego leczenia dla klientów	88,0	6,0	2,0	2,0	1,0	33,0	11,0	20,0	11,0	25,0	0,5	4,6
możliwość sfinansowania leczenia	82,0	12,0	5,0	0,0	1,0	26,0	19,0	25,0	8,0	21,0	0,7	4,4

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.9.15 Problemy natury psychicznej ofiar przemocy (depresje, nerwice, próby samobójcze)

Tabela 89 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu PROBLEMY NATURY PSYCHICZNEJ OFIAR PRZEMOCY (DEPRESJE, NERWICE, PRÓBY SAMOBÓJCZE) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
pomoc w uzyskaniu dostępu do leczenia psychiatrycznego / psychologa w publicznych placówkach zgodnie z potrzebami klienta	14,0	21,0	30,0	18,0	17,0	2,0	8,0	23,0	30,0	37,0	5,1	7,3
dysponowanie przez OPS pulą świadczeń NFZ w celu zapewnienia bezpłatnego, szybkiego leczenia psychiatrycznego / psychologa dla klientów	86,0	7,0	4,0	2,0	1,0	32,0	10,0	19,0	14,0	25,0	0,6	4,8
możliwość sfinansowania leczenia psychiatrycznego / psychologa	75,0	19,0	4,0	1,0	1,0	27,0	18,0	17,0	13,0	25,0	0,9	4,8
zapewnienie asystenta	69,0	11,0	12,0	5,0	4,0	24,0	14,0	19,0	20,0	23,0	1,7	5,1
wsparcie psychologiczne	33,0	20,0	17,0	13,0	17,0	6,0	11,0	23,0	19,0	42,0	4,0	7,1
psychoterapia indywidualna	58,0	20,0	11,0	4,0	7,0	11,0	14,0	20,0	18,0	37,0	2,1	6,4
psychoterapia grupowa	75,0	14,0	6,0	4,0	1,0	13,0	17,0	24,0	17,0	30,0	1,1	5,9
zorganizowanie grupy wsparcia umożliwiającej wymianę doświadczeń dla osób dotkniętych przemocą	80,0	11,0	5,0	0,0	5,0	17,0	17,0	23,0	17,0	27,0	1,0	5,6

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.9.16 Brak chęci do przejścia terapii ze strony ofiar przemocy

Tabela 90 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK CHĘCI DO PRZEJŚCIA TERAPII ZE STRONY OFIAR PRZEMOCY – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
praca z klientem prowadząca do uświadomienia korzyści płynących z terapii	8,0	26,0	21,0	19,0	25,0	1,0	8,0	19,0	21,0	50,0	5,6	7,7
wsparcie psychologiczne	24,0	26,0	20,0	13,0	17,0	7,0	11,0	17,0	18,0	48,0	4,3	7,3

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.9.17 Brak dostępu do terapii ze strony ofiar przemocy – pomimo chęci / zgody

Tabela 91 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK DOSTĘPU DO TERAPII ZE STRONY OFIAR PRZEMOCY – POMIMO CHĘCI / ZGODY – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
sfinansowanie terapii	88,0	6,0	5,0	0,0	1,0	32,0	19,0	13,0	13,0	23,0	0,5	4,4
zorganizowanie / sfinansowanie transportu na terapię	77,0	18,0	4,0	0,0	1,0	29,0	18,0	19,0	15,0	19,0	0,8	4,4

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.10 Aktywność zawodowa

4.10.1 Brak / niepełne / niedostosowane do potrzeb współczesnego rynku pracy kwalifikacje zawodowe klienta

Tabela 92 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK / NIEPEŁNE / NIEDOSTOSOWANE DO POTRZEB WSPÓŁCZESNEGO RYNKU PRACY KWALIFIKACJE ZAWODOWE KLIENTA – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
stała współpraca z publicznymi służbami zatrudnienia (powiatowy urząd pracy, ochotniczy hufiec pracy) – przekierowywanie klientów, którzy przeszli ścieżkę aktywizacji społecznej i są gotowi do podjęcia aktywności zawodowej)	8,0	23,0	21,0	30,0	18,0	2,0	7,0	24,0	33,0	33,0	5,7	7,2
działania w zakresie aktywizacji zawodowej (doradztwo zawodowe, określanie ścieżki rozwoju edukacyjno-zawodowego)	39,0	29,0	13,0	13,0	6,0	17,0	12,0	26,0	18,0	27,0	3,0	5,7
doradztwo zawodowe	50,0	24,0	15,0	7,0	4,0	26,0	14,0	18,0	21,0	20,0	2,3	4,8
pomoc w znalezieniu form kształcenia adekwatnych do potrzeb	26,0	30,0	27,0	8,0	8,0	15,0	13,0	24,0	20,0	27,0	3,5	5,7
kierowanie na kursy / szkolenia podnoszące kwalifikacje zawodowe	27,0	25,0	30,0	10,0	8,0	12,0	12,0	26,0	23,0	27,0	3,7	6,0
finansowanie kursów / szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe	76,0	19,0	4,0	0,0	1,0	35,0	5,0	30,0	12,0	19,0	0,8	4,4
wnoszenie wkładu własnego uczestnika w ramach projektów szkoleniowych podnoszących kwalifikacje zawodowe	81,0	8,0	5,0	5,0	1,0	37,0	8,0	26,0	13,0	15,0	0,9	4,0
finansowanie udziału w różnych formach kształcenia (różne typy szkół, studia – opłata czesnego, finansowanie kosztów dojazdu i zakwaterowania)	81,0	13,0	2,0	4,0	0,0	35,0	11,0	26,0	10,0	19,0	0,7	4,2

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.10.2 Brak / nieadekwatne do potrzeb współczesnego rynku pracy doświadczenie zawodowe klienta

Tabela 93 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK / NIEADEKWATNE DO POTRZEB WSPÓŁCZESNEGO RYNKU PRACY DOŚWIADCZENIE ZAWODOWE KLIENTA – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
stała współpraca z publicznymi służbami zatrudnienia (powiatowy urząd pracy, ochotniczy hufiec pracy) – przekierowywanie klientów, którzy przeszli ścieżkę aktywizacji społecznej i są gotowi do podjęcia aktywności zawodowej	14,0	30,0	17,0	20,0	19,0	7,0	15,0	14,0	29,0	35,0	5,0	6,8
działania w zakresie aktywizacji zawodowej (doradztwo zawodowe, określanie ścieżki rozwoju edukacyjno-zawodowego)	38,0	29,0	15,0	14,0	4,0	19,0	14,0	20,0	27,0	19,0	2,9	5,3
doradztwo zawodowe	44,0	35,0	12,0	6,0	4,0	23,0	13,0	27,0	17,0	20,0	2,3	5,0
pomoc w znalezieniu stażu bądź innej formy pracy umożliwiającej nabycie doświadczenia zawodowego	18,0	37,0	24,0	15,0	6,0	11,0	15,0	29,0	20,0	25,0	3,9	5,8
kierowanie na praktyki / staże pozwalające nabywać doświadczenie zawodowe	57,0	19,0	14,0	6,0	4,0	29,0	7,0	27,0	12,0	25,0	2,0	4,9
finansowanie praktyk / staży pozwalających nabywać doświadczenie zawodowe	81,0	11,0	6,0	1,0	1,0	40,0	6,0	25,0	10,0	19,0	0,8	4,1
wnoszenie wkładu własnego uczestnika w ramach projektów z zakresu praktyk / staży pozwalających nabywać doświadczenie zawodowe	86,0	7,0	5,0	1,0	1,0	42,0	13,0	19,0	10,0	17,0	0,6	3,7
pomoc w samodzielnym stworzeniu miejsca pracy (np. w formie podmiotu ekonomii społecznej)	77,0	14,0	6,0	0,0	2,0	35,0	8,0	23,0	15,0	19,0	0,9	4,4

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.10.3 Niechęć do podjęcia aktywności zawodowej

Tabela 94 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NIECHĘĆ DO PODJĘCIA AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
praca prowadząca do uświadomienia korzyści płynących z aktywności zawodowej i samodzielności ekonomicznej	4,0	20,0	20,0	31,0	25,0	4,0	10,0	21,0	29,0	37,0	6,3	7,2
terapia ukierunkowana na nabywanie poczucia własnej wartości i określanie mocnych stron i aspiracji	56,0	23,0	12,0	2,0	7,0	23,0	13,0	19,0	20,0	25,0	2,0	5,3
praca z klientem prowadząca do nabywania nawyków koniecznych do aktywności zawodowej (wstawanie, mycie, punktualne pojawianie się na umówionych spotkaniach itp.)	20,0	24,0	29,0	19,0	8,0	8,0	14,0	25,0	24,0	29,0	4,3	6,3
doradztwo zawodowe	49,0	29,0	14,0	5,0	4,0	27,0	12,0	21,0	19,0	20,0	2,2	4,8
aktywizacja zawodowa	39,0	23,0	20,0	13,0	5,0	21,0	8,0	21,0	23,0	26,0	3,1	5,6
porada z zakresu prawa pracy	42,0	24,0	24,0	5,0	6,0	25,0	12,0	23,0	18,0	23,0	2,8	5,1
zapewnienie warunków do podjęcia pracy w formach elastycznych (np. odpowiednie oprogramowanie komputera)	86,0	11,0	2,0	1,0	0,0	40,0	7,0	23,0	14,0	15,0	0,5	3,9
pomoc w znalezieniu pracy w formie dostosowanej do możliwości klienta	27,0	25,0	25,0	14,0	8,0	18,0	11,0	20,0	20,0	31,0	3,7	5,9

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.10.4 Nieumiejętność utrzymania zatrudnienia (rezygnacje z pracy, utrata pracy niedługo po jej podjęciu)

Tabela 95 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NIEUMIEJĘTNOŚĆ UTRZYMANIA ZATRUDNIENIA (REZYGNACJE Z PRACY, UTRATA PRACY NIEDŁUGO PO JEJ PODJĘCIU) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
asystent zatrudnienia wspierający klienta na początkowym etapie pracy zawodowej	95,0	5,0	0,0	0,0	0,0	37,0	14,0	19,0	15,0	14,0	0,1	3,8
doradztwo zawodowe	58,0	25,0	11,0	2,0	4,0	29,0	14,0	24,0	20,0	13,0	1,7	4,4
pomoc w znalezieniu przez klienta pracy w formie dostosowanej do jego/jej możliwości	27,0	36,0	20,0	11,0	6,0	17,0	13,0	30,0	19,0	21,0	3,3	5,4
wsparcie psychologiczne	51,0	30,0	11,0	5,0	4,0	21,0	17,0	27,0	18,0	17,0	2,1	4,8
zorganizowanie grupy wsparcia umożliwiającej wymianę doświadczeń dla osób długotrwale niepracujących, które podjęły zatrudnienie	83,0	7,0	4,0	5,0	1,0	29,0	18,0	23,0	19,0	12,0	0,9	4,2
praca w środowisku pracowniczym (z przełożonymi, współpracownikami) uświadamiająca potrzeby i ograniczenia klienta	77,0	14,0	7,0	1,0	0,0	31,0	18,0	29,0	10,0	13,0	0,8	4,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.10.5 Brak możliwości podjęcia pracy zawodowej w tradycyjnej formie

Tabela 96 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK MOŻLIWOŚCI PODJĘCIA PRACY ZAWODOWEJ W TRADYCYJNEJ FORMIE – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
doradztwo zawodowe	60,0	20,0	13,0	4,0	4,0	25,0	18,0	23,0	17,0	18,0	1,9	4,7
porada z zakresu prawa pracy	48,0	25,0	17,0	5,0	6,0	26,0	14,0	24,0	19,0	17,0	2,5	4,7
zapewnienie warunków do podjęcia pracy w formach elastycznych (np. odpowiednie oprogramowanie komputera)	87,0	13,0	0,0	0,0	0,0	40,0	14,0	21,0	11,0	13,0	0,3	3,5
pomoc w znalezieniu przez osobę z niepełnosprawnością pracy w formie dostosowanej do jego/jej możliwości	36,0	35,0	19,0	6,0	5,0	18,0	14,0	25,0	18,0	25,0	2,8	5,5
pomoc w samodzielnym stworzeniu miejsca pracy (np. w formie podmiotu ekonomii społecznej, samozatrudnienia)	77,0	15,0	4,0	2,0	1,0	29,0	13,0	27,0	14,0	17,0	0,8	4,4

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.10.6 Brak możliwości podjęcia pracy zawodowej w formach elastycznych (telepraca, elastyczne godziny pracy)

Tabela 97 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK MOŻLIWOŚCI PODJĘCIA PRACY ZAWODOWEJ W FORMACH ELASTYCZNYCH (TELEPRACA, ELASTYCZNE GODZINY PRACY) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
zapewnienie możliwości podejmowania różnych aktywności np. w ośrodku dziennym	68,0	15,0	12,0	1,0	4,0	24,0	13,0	35,0	17,0	12,0	1,5	4,6
zapewnienie mieszkania chronionego lub wspomagane	96,0	1,0	0,0	0,0	2,0	33,0	14,0	20,0	17,0	15,0	0,2	4,1

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.10.7 Brak możliwości podjęcia pracy zawodowej w obszarze pracy chronionej

Tabela 98 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK MOŻLIWOŚCI PODJĘCIA PRACY ZAWODOWEJ W OBSZARZE PRACY CHRONIONEJ – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
zapewnienie możliwości podejmowania różnych aktywności np. w ośrodku dziennym	67,0	17,0	12,0	1,0	4,0	29,0	8,0	30,0	15,0	18,0	1,5	4,6
zapewnienie mieszkania chronionego lub wspomagane	95,0	1,0	1,0	0,0	2,0	31,0	17,0	18,0	14,0	20,0	0,3	4,4

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.10.8 Niechęć do zmiany miejsca zamieszkania (w celu podjęcia pracy)

Tabela 99 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NIECHĘĆ DO ZMIANY MIEJSCA ZAMIESZKANIA (W CELU PODJĘCIA PRACY) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
praca z klientem prowadząca do uświadomienia różnych możliwości zatrudnienia	25,0	30,0	25,0	12,0	8,0	11,0	18,0	29,0	23,0	20,0	3,7	5,6
zapewnienie warunków do podjęcia pracy w formach elastycznych (np. odpowiednie oprogramowanie komputera do pracy zdalnej)	88,0	8,0	4,0	0,0	0,0	33,0	15,0	25,0	17,0	10,0	0,4	3,9
pomoc w znalezieniu przez klienta pracy w formie dostosowanej do jego/jej możliwości	33,0	30,0	24,0	7,0	6,0	18,0	14,0	26,0	21,0	20,0	3,1	5,2
zapewnienie / sfinansowanie transportu	81,0	13,0	6,0	0,0	0,0	35,0	12,0	31,0	11,0	12,0	0,6	3,9
pomoc w organizacji grupowego dojazdu (np. pomoc w nawiązaniu kontaktu z osobami dojeżdżającymi wspólnie)	73,0	20,0	6,0	1,0	0,0	36,0	17,0	26,0	11,0	11,0	0,9	3,7

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.10.9 Brak możliwości / opłacalności dojazdu do miejsc, gdzie praca jest dostępna

Tabela 100 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK MOŻLIWOŚCI / OPŁACALNOŚCI DOJAZDU DO MIEJSC, GDZIE PRACA JEST DOSTĘPNA – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
praca z klientem prowadząca do uświadomienia różnych możliwości zatrudnienia	19,0	35,0	21,0	17,0	8,0	13,0	18,0	29,0	20,0	20,0	4,0	5,4
zapewnienie warunków do podjęcia pracy w formach elastycznych (np. odpowiednie oprogramowanie komputera do pracy zdalnej)	89,0	8,0	1,0	1,0	0,0	35,0	21,0	20,0	14,0	10,0	0,3	3,6
pomoc w znalezieniu przez klienta pracy w formie dostosowanej do jego/jej możliwości	37,0	25,0	19,0	13,0	6,0	21,0	19,0	26,0	17,0	17,0	3,2	4,8
zapewnienie / sfinansowanie transportu	87,0	10,0	4,0	0,0	0,0	36,0	18,0	21,0	12,0	13,0	0,5	3,7
pomoc w organizacji grupowego dojazdu (np. pomoc w nawiązaniu kontaktu z osobami dojeżdżającymi wspólnie)	80,0	14,0	5,0	1,0	0,0	38,0	19,0	20,0	10,0	13,0	0,7	3,5
pomoc w samodzielnym stworzeniu miejsca pracy (np. w formie podmiotu ekonomii społecznej)	81,0	14,0	4,0	0,0	1,0	35,0	19,0	15,0	17,0	14,0	0,7	3,9

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.10.11 Brak atrakcyjnych ofert pracy w najbliższej okolicy

Tabela 101 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK ATRAKCYJNYCH OFERT PRACY W NAJBLIŻSZEJ OKOLICY – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
praca z klientem prowadząca do uświadomienia różnych możliwości zatrudnienia	15,0	31,0	24,0	14,0	15,0	11,0	17,0	32,0	19,0	21,0	4,5	5,6
zapewnienie warunków do podjęcia pracy w formach elastycznych (np. odpowiednie oprogramowanie komputera do pracy zdalnej)	90,0	8,0	1,0	0,0	0,0	38,0	20,0	20,0	12,0	10,0	0,3	3,4
pomoc w znalezieniu przez klienta pracy w formie dostosowanej do jego/jej możliwości	30,0	26,0	23,0	14,0	7,0	14,0	21,0	30,0	17,0	18,0	3,6	5,1
zapewnienie / sfinansowanie transportu	88,0	8,0	2,0	1,0	0,0	37,0	15,0	23,0	12,0	13,0	0,4	3,7
pomoc w organizacji grupowego dojazdu (np. pomoc w nawiązaniu kontaktu z osobami dojeżdżającymi wspólnie)	83,0	12,0	2,0	2,0	0,0	42,0	12,0	21,0	13,0	12,0	0,6	3,5
pomoc w samodzielnym stworzeniu miejsca pracy (np. w formie podmiotu ekonomii społecznej)	82,0	13,0	4,0	0,0	1,0	32,0	18,0	21,0	17,0	12,0	0,6	4,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.10.12 Brak opłacalności podjęcia zatrudnienia (zarobki + wysiłek versus utrata świadczeń socjalnych)

Tabela 102 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK OPŁACALNOŚCI PODJĘCIA ZATRUDNIENIA (ZAROBKI + WYSIŁEK VERSUS UTRATA ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
praca z klientem prowadząca do uświadomienia korzyści płynących z aktywności zawodowej i samodzielności ekonomicznej	14,0	24,0	32,0	12,0	18,0	8,0	13,0	24,0	24,0	31,0	4,9	6,4
porada z zakresu prawa pracy i należnych świadczeń	29,0	21,0	27,0	8,0	14,0	14,0	11,0	26,0	21,0	27,0	3,9	5,9

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.10.13 Niechęć ze strony pracodawców do zatrudnienia osób w specyficznej sytuacji (np. osób karanych, cudzoziemców, długotrwale bezrobotnych)

Tabela 103 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NIECHĘĆ ZE STRONY PRACODAWCÓW DO ZATRUDNIENIA OSÓB W SPECYFICZNEJ SYTUACJI (NP. OSÓB KARANYCH, CUDZOZIEMCÓW, DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
pomoc w przekonaniu potencjalnego pracodawcy do zatrudnienia	57,0	26,0	10,0	6,0	1,0	23,0	20,0	26,0	17,0	14,0	1,7	4,5
asystent zatrudnienia wspierający klienta na początkowym etapie pracy	96,0	4,0	0,0	0,0	0,0	36,0	15,0	20,0	15,0	13,0	0,1	3,8
działania aktywizacyjne ułatwiające powrót do zatrudnienia (np. uaktualnienie kwalifikacji, nabycie doświadczenia w formie stażu)	58,0	19,0	17,0	5,0	1,0	21,0	11,0	33,0	15,0	19,0	1,8	5,0
pomoc w znalezieniu zatrudnienia w podmiotach ekonomii społecznej	56,0	25,0	13,0	4,0	2,0	23,0	15,0	33,0	13,0	15,0	1,8	4,5
tworzenie podmiotów ekonomii społecznej	86,0	13,0	1,0	0,0	0,0	30,0	20,0	20,0	13,0	17,0	0,4	4,2

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.11 Bezdomność

4.11.1 Brak kontaktu ze służbami socjalnymi (życie poza marginesem społeczeństwa)

Tabela 104 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK KONTAKTU ZE SŁUŻBAMI SOCJALNYMI (ŻYCIE POZA MARGINESEM SPOŁECZEŃSTWA) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
streetworking, czyli praca uliczna	88,0	7,0	2,0	1,0	1,0	29,0	21,0	20,0	13,0	17,0	0,5	4,2

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.11.2 Brak ośrodka / instytucji, która wspierałaby doraźnie osoby bezdomne (np. schroniska)

Tabela 105 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK OŚRODKA / INSTYTUCJI, KTÓRA WSPIERAŁABY DORAŻNIE OSOBY BEZDOMNE (NP. SCHRONISKA) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
wnioskowanie do gminy o stworzenie ośrodka	80,0	14,0	0,0	1,0	5,0	30,0	24,0	18,0	13,0	15,0	0,9	4,0
skontaktowanie klienta z grupami / stowarzyszeniami oferującymi wsparcie dla osób w kryzysie bezdomności	40,0	19,0	18,0	11,0	12,0	14,0	17,0	32,0	12,0	25,0	3,4	5,4
współpraca z podmiotami oferującymi wsparcie dla osób w kryzysie bezdomności z terenu wykraczającego poza obszar działania OPS	20,0	23,0	15,0	19,0	23,0	8,0	11,0	25,0	17,0	39,0	5,1	6,7

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.11.3 Brak możliwości skorzystania z pomocy ośrodka / instytucji, która wspierałaby doraźnie osoby bezdomne (np. ze względu na uzależnienie)

Tabela 106 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK MOŻLIWOŚCI SKORZYSTANIA Z POMOCY OŚRODKA / INSTYTUCJI, KTÓRA WSPIERAŁABY DORAŻNIE OSBY BEZDOMNE (NP. ZE WZGLĘDU NA UZALEŻNIENIE) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
praca z klientem prowadząca do zniwelowania problemów uniemożliwiających skorzystanie z pomocy ośrodka (np. wsparcie w rozwiązaniu problemu uzależnienia alkoholowego)	14,0	20,0	25,0	17,0	24,0	4,0	14,0	27,0	15,0	39,0	5,4	6,7

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0

wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.12 Cudzoziemcy

4.12.1 Nieuregulowany status prawny klienta

Tabela 107 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NIEUREGULOWANY STATUS PRAWNY KLIENTA – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
porada prawna	30,0	29,0	21,0	12,0	8,0	11,0	18,0	21,0	20,0	30,0	3,5	6,0
pomoc w uregulowaniu stanu prawnego (np. w przeprowadzeniu formalności)	23,0	31,0	23,0	14,0	10,0	12,0	15,0	27,0	18,0	27,0	4,0	5,8
zapewnienie prawnika do prowadzenia spraw sądowych	80,0	17,0	1,0	1,0	1,0	26,0	18,0	19,0	15,0	21,0	0,7	4,6

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.12.2 Brak umiejętności komunikacyjnych u cudzoziemców / repatriantów / uchodźców pozwalających na integrację z otoczeniem społecznym

Tabela 108 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK UMIEJĘTNOŚCI KOMUNIKACYJNYCH U CUDZOZIEMCÓW / REPATRIANTÓW / UCHODźCÓW POZWALAJĄCYCH NA INTEGRACJĘ Z OTOCZENIEM SPOŁECZNYM – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
zorganizowanie kursu języka polskiego (np. pozyskanie wolontariuszy do jego przeprowadzenia)	96,0	2,0	0,0	0,0	1,0	39,0	14,0	29,0	11,0	7,0	0,2	3,3
finansowanie kursu języka polskiego	95,0	4,0	0,0	0,0	1,0	37,0	19,0	20,0	17,0	7,0	0,2	3,5
organizacja pomocy sąsiedzkiej / środowiskowej (np. świetlica, udział w wydarzeniach kulturalnych i społecznych)	56,0	20,0	14,0	2,0	7,0	20,0	21,0	27,0	17,0	14,0	2,1	4,6
asystent pomagający w załatwianiu spraw i nawiązywaniu kontaktu z otoczeniem społecznym	67,0	17,0	5,0	7,0	5,0	24,0	19,0	20,0	21,0	15,0	1,7	4,6
skontaktowanie klienta z lokalnymi grupami / stowarzyszeniami	54,0	15,0	15,0	7,0	8,0	21,0	15,0	29,0	20,0	14,0	2,5	4,7
zorganizowanie klubu / miejsca spotkań	79,0	10,0	7,0	2,0	2,0	29,0	19,0	25,0	13,0	14,0	1,0	4,1
łączenie pokoleń i różnych grup – (np. zajęcia wspólne w szkole / domu kultury)	69,0	15,0	7,0	5,0	4,0	26,0	18,0	30,0	13,0	13,0	1,5	4,2
zorganizowanie udziału w różnych formach edukacji (szkoleniach, studiach, uniwersytecie III wieku itp.)	74,0	14,0	8,0	1,0	2,0	29,0	15,0	32,0	8,0	15,0	1,0	4,1
zorganizowanie grupy wsparcia, forum wymiany doświadczeń dla cudzoziemców	96,0	1,0	1,0	0,0	1,0	38,0	18,0	24,0	10,0	11,0	0,2	3,5

wartości
20,0 - 49,0 wartości
50,0 - 100,0

wartości
20,0 - 49,0 wartości
50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.12.3 Konieczność zapewnienia asystenta międzykulturowego dla dziecka cudzoziemców / repatriantów / uchodźców w szkole (tzw. pomoc nauczyciela)

Tabela 109 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu KONIECZNOŚĆ ZAPEWNIENIA ASYSTENTA MIĘDZYKULTUROWEGO DLA DZIECKA CUDZOZIEMCÓW / REPATRIANTÓW / UCHODźCÓW W SZKOLE (TZW. POMOC NAUCZYCIELA) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
finansowanie asystenta międzykulturowego dla dziecka w szkole	99,0	0,0	0,0	0,0	1,0	45,0	18,0	20,0	10,0	7,0	0,1	2,9
pozyskanie wolontariuszy pełniących funkcję asystenta międzykulturowego dla dziecka w szkole	95,0	2,0	1,0	0,0	1,0	43,0	18,0	19,0	12,0	8,0	0,2	3,1

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

4.12.4 Rozdzielenie rodziny klienta w przypadku cudzoziemców / repatriantów / uchodźców (pozostała część najbliższej rodziny pozostaje w miejscu pochodzenia)

Tabela 110 Formy wsparcia w odniesieniu do problemu ROZDZIELENIE RODZINY KLIENTA W PRZYPADKU U CUDZOZIEMCÓW / REPATRIANTÓW / UCHODŹCÓW (POZOSTAŁA CZĘŚĆ NAJBLIŻSZEJ RODZINY POZOSTAJE W MIEJSCU POCHODZENIA) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)

Formy wsparcia	częstotliwość stosowania					zasadność realizacji					średnia ocen częstotliwości stosowania *	średnia ocen zasadności realizacji *
	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach	wcale	w mniej niż połowie przypadków	w około połowie przypadków	w więcej niż połowie przypadków	we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach		
pomoc w sprowadzeniu rodziny	93,0	5,0	1,0	0,0	1,0	51,0	10,0	21,0	8,0	10,0	0,3	2,9
porada prawna	83,0	8,0	2,0	2,0	4,0	46,0	10,0	19,0	10,0	15,0	0,9	3,5
zapewnienie prawnika do prowadzenia spraw sądowych	94,0	4,0	1,0	0,0	1,0	50,0	7,0	20,0	11,0	12,0	0,3	3,2
pomoc w uregulowaniu statusu prawnego klienta i jego rodziny	86,0	10,0	1,0	0,0	4,0	46,0	10,0	18,0	12,0	14,0	0,7	3,5

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

wartości 20,0 - 49,0 wartości 50,0 - 100,0

*) na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „wcale”, a 10 – „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”.

5. Założenia metodologiczne badania

Badanie „Czynniki warunkujące efektywność działań ośrodków pomocy społecznej w województwie podkarpackim” zostało przygotowane i przeprowadzone przez pracowników Wydziału Informacji Statystycznej i Analiz Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie.

W celu jego realizacji przygotowano narzędzie badawcze w formie elektronicznej, do którego link z jednoczesnym zaproszeniem do udziału w badaniu przesłano do wszystkich gminnych ośrodków pomocy społecznej w województwie podkarpackim (baza teleadresowa przekazana przez Wydział Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego).

Ankietowanie przeprowadzono metodą CAWI. Respondentami badania byli dyrektorzy ośrodków oraz pracownicy socjalni. Ze względu na objętość poruszanych kwestii przeprowadzono je w trzech częściach: jednej dotyczącej funkcjonowania OPS, grup klientów będących pod ich opieką i problemów, z którymi się spotykają pracownicy OPS oraz dwóch, w ramach których odnoszono się do form wsparcia – tak realizowanych wobec klientów OPS, jak i tych, które byłyby w poszczególnych sytuacjach zasadne.

Badanie przeprowadzono w okresie kwiecień-czerwiec 2021 r. W poszczególnych częściach badania wzięło udział odpowiednio 135, 81 i 84 respondentów. Biorąc pod uwagę, że na terenie województwa wyodrębnionych jest 160 gmin, a w ogromniej większości przypadków ośrodki reprezentowane były przez jednego respondenta – wyniki należy uznać za reprezentatywne.

Założenia badania, ankietowanie, raport: Bartosz Kostecki, Małgorzata Kawalec, Wioletta Pytko

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1	W jaki sposób klienci najczęściej do Państwa trafiają? (w %)	9
Wykres 2	Problemy, które występują w działalności OPS – suma odpowiedzi „występują często”, „występują nagminnie” (w %)	10
Wykres 3	Jaki rodzaj wsparcia, Pana(i) zdaniem, jest potrzebny pracownikom OPS, aby bardziej efektywnie wykonywać swoją pracę? (w %)	12
Wykres 4	Czy w ciągu ostatnich 3 lat pracownicy OPS brali udział w szkoleniach podnoszących kompetencje/kwalifikacje zawodowe? (w %)	13
Wykres 5	Czy, Pana(i) zdaniem, udział w szkoleniach na takich zasadach jak dotychczas (częstotliwość, zakres merytoryczny) jest dla pracowników OPS wystarczający? (w %)	13
Wykres 6	Dlaczego, Pana(i) zdaniem, udział w szkoleniach na takich zasadach jak dotychczas (częstotliwość, zakres merytoryczny) nie jest dla pracowników OPS wystarczający? (w %)	14
Wykres 7	W jakiego rodzaju szkoleniach podnoszących kompetencje/kwalifikacje zawodowe byłoby zasadne, aby pracownicy OPS brali udział? (w %)	15
Wykres 8	Czy OPS realizował projekt(y) ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w okresie perspektywy unijnej 2014-2020? (w %)	16
Wykres 9	Dlaczego OPS nie realizował projektów ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w okresie perspektywy unijnej 2014-2020? (w %)	16
Wykres 10	Grupy klientów OPS – odsetek OPS, które zajmują się określoną grupą klientów	32
Wykres 11	Czy w swojej działalności zajmują się Państwo rodzinami potrzebującymi wsparcia? (w %)	33
Wykres 12	Częstotliwość występowania poniższych problemów w rodzinach, które są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich / niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %)	34
Wykres 13	Czy w swojej działalności zajmują się Państwo samotnymi rodzicami? (w %)	37
Wykres 14	Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród samotnych rodziców, którzy są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich/niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %)	38
Wykres 15	Czy w swojej działalności zajmują się Państwo rodzinami zastępczymi? (w %)	40
Wykres 16	Częstotliwość występowania poniższych problemów w rodzinach zastępczych, które są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich/niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %)	41
Wykres 17	Czy w swojej działalności zajmują się Państwo osobami, które opuściły system pieczy zastępczej? (w %)	43
Wykres 18	Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób, które opuściły system pieczy zastępczej i są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich/niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %)	44
Wykres 19	Czy w swojej działalności zajmują się Państwo osobami będącymi ofiarami przemocy? (w %)	46
Wykres 20	Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób będących ofiarami przemocy, które są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich/niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %)	47
Wykres 21	Czy w swojej działalności zajmują się Państwo osobami bezrobotnymi (osobami niepracującymi) (w %)	50
Wykres 22	Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób bezrobotnych (osób niepracujących), które są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich/niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %)	51

Wykres 23	Czy w swojej działalności zajmują się Państwo osobami borykającymi się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami (z wyłączeniem psychicznych / intelektualnych)? (w %)	53
Wykres 24	Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób borykających się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami (z wyłączeniem psychicznych / intelektualnych), które są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich/niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %).....	54
Wykres 25	Czy w swojej działalności zajmują się Państwo osobami borykającymi się z chorobą psychiczną? (w %)	57
Wykres 26	Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób borykających się z chorobą psychiczną, które są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich/niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %).....	58
Wykres 27	Czy w swojej działalności zajmują się Państwo osobami z niepełnosprawnością intelektualną? (w %)	60
Wykres 28	Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób z niepełnosprawnością intelektualną, które są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich/niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %).....	61
Wykres 29	Czy w swojej działalności zajmują się Państwo seniorami? (w %)	63
Wykres 30	Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród seniorów, którzy są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich/niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %)	64
Wykres 31	Czy w swojej działalności zajmują się Państwo osobami bezdomnymi? (w %)	67
Wykres 32	Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób bezdomnych, które są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich/niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %)	68
Wykres 33	Czy w swojej działalności zajmują się Państwo osobami, które opuściły system penitencjarny? (w %)	70
Wykres 34	Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób, które opuściły system penitencjarny i są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich/niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %).....	71
Wykres 35	Czy w swojej działalności zajmują się Państwo osobami uzależnionymi od alkoholu? (w %)	73
Wykres 36	Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób uzależnionych od alkoholu, które są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich/niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %)	74
Wykres 37	Czy w swojej działalności zajmują się Państwo osobami uzależnionymi od narkotyków / substancji psychoaktywnych? (w %)	77
Wykres 38	Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób uzależnionych od narkotyków / substancji psychoaktywnych, które są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich/niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %).....	78
Wykres 39	Czy w swojej działalności zajmują się Państwo cudzoziemcami / repatriantami / uchodźcami? (w %).....	80
Wykres 40	Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród cudzoziemców / repatriantów / uchodźców, którzy są klientami OPS – suma odpowiedzi „we wszystkich/niemal wszystkich przypadkach”, „w większości przypadków”, „w około połowie przypadków” (w %).....	81

SPIS TABEL

Tabela 1	Problemy, które występują w działalności OPS – szczegółowe dane (w %)	11
Tabela 2	Częstotliwość występowania poniższych problemów w rodzinach, które są klientami OPS – szczegółowe dane (w %).....	35
Tabela 3	Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród samotnych rodziców, którzy są klientami OPS – szczegółowe dane (w %).....	39
Tabela 4	Częstotliwość występowania poniższych problemów w rodzinach zastępczych, które są klientami OPS – szczegółowe dane (w %).....	42
Tabela 5	Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób, które opuściły system pieczy zastępczej i są klientami OPS – szczegółowe dane (w %).....	45
Tabela 6	Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób będących ofiarami przemocy, które są klientami OPS – szczegółowe dane (w %)	48
Tabela 7	Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób bezrobotnych (osób niepracujących), które są klientami OPS – szczegółowe dane (w %)	52
Tabela 8	Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób borykających się z chorobami i/lub niepełnosprawnościami (z wyłączeniem psychicznych / intelektualnych), które są klientami OPS – szczegółowe dane (w %).....	55
Tabela 9	Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób borykających się z chorobą psychiczną, które są klientami OPS – szczegółowe dane (w %) .	59
Tabela 10	Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób z niepełnosprawnością intelektualną, które są klientami OPS – szczegółowe dane (w %).....	62
Tabela 11	Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród seniorów, którzy są klientami OPS – szczegółowe dane (w %).....	65
Tabela 12	Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób bezdomnych, które są klientami OPS – szczegółowe dane (w %).....	69
Tabela 13	Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób, które opuściły system penitencjarny i są klientami OPS – szczegółowe dane (w %)	72
Tabela 14	Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób uzależnionych od alkoholu, które są klientami OPS – szczegółowe dane (w %)	75
Tabela 15	Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród osób uzależnionych od narkotyków / substancji psychoaktywnych, które są klientami OPS – szczegółowe dane (w %).....	79
Tabela 16	Częstotliwość występowania poniższych problemów wśród cudzoziemców / repatriantów / uchodźców, którzy są klientami OPS – szczegółowe dane (w %) .	82
Tabela 17	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu SKRAJNE UBÓSTWO (ŻYCIE NA POGRANICZU MINIMUM EGZYSTENCJI) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	83
Tabela 18	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu UBÓSTWO (ŻYCIE NA POGRANICZU MINIMUM SOCJALNEGO) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	84
Tabela 19	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu ZADŁUŻENIE – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	85
Tabela 20	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu ZŁE WARUNKI MIESZKANIOWE – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	86
Tabela 21	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK MIEJSCA DO ZAMIESZKANIA – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	87
Tabela 22	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NIEDOŻYWIENIE (W TYM BRAK DOSTĘPU DO CIEPŁEGO POSIŁKU) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	88
Tabela 23	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NIECHĘĆ DO ZMIANY WŁASNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	89
Tabela 24	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK CHĘCI DO PRZEJŚCIA PROGRAMU AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	90

Tabela 25	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK DOSTĘPU DO PROGRAMU AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ – POMIMO CHĘCI / ZGODY – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	91
Tabela 26	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu POSTAWA ROSZCZENIOWA – OCZEKIWANIE WSPARCIA ZE STRONY INSTYTUCJI PUBLICZNYCH – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	92
Tabela 27	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NIEPORADNOŚĆ ŻYCIOWA (M.IN. ZAŁATWIANIE SPRAW, PROWADZENIE DOMU) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	93
Tabela 28	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ NIEZGODNYCH Z PRAWEM – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %) ...	94
Tabela 29	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu KONFLIKT W RODZINIE – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	95
Tabela 30	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu DZIEDZICZENIE PROBLEMÓW (POWIELANIE WZORCÓW PRZEZ DORASTAJĄCE W TYCH RODZINACH DZIECI) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	96
Tabela 31	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK DOSTĘPU DO ROZWIĄZAŃ WSPOMAGAJĄCYCH POWRÓT DO SAMODZIELNOŚCI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	97
Tabela 32	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu WYKLUCZENIE Z UDZIAŁU W ŻYCIU SPOŁECZNYM – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	98
Tabela 33	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu ŻYCIE W POJEDYNCZYM GOSPODARSTWIE DOMOWYM (SAMOTNIE) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	99
Tabela 34	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NIEPORADNOŚĆ W WYCHOWYWANIU DZIECI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	100
Tabela 35	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK WARUNKÓW DO ROZWOJU DZIECI UTALENTOWANYCH – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	101
Tabela 36	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK WARUNKÓW DO ROZWOJU DZIECI MAJĄCYCH TRUDNOŚCI Z NAUKĄ – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	102
Tabela 37	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu CZĘSTA / STAŁA NIEOBECNOŚĆ RODZICA/RODZICÓW ZE WZGLĘDU NA PRACĘ ZA GRANICĄ – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	103
Tabela 38	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK DOSTĘPU DO OPIEKI INSTYTUCJONALNEJ NAD DZIEĆMI (ŻŁOBKI, PRZEDSZKOLA, ŚWIETLICA) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	104
Tabela 39	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK ŚRODKÓW NA OPIEKĘ ZORGANIZOWANĄ NAD DZIEĆMI (ŻŁOBKI, PRZEDSZKOLA, ŚWIETLICA) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	105
Tabela 40	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu KONIECZNOŚĆ SKIEROWANIA DZIECI DO PIECZY ZASTĘPCZEJ (POZA DOMEM RODZINNYM) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	106
Tabela 41	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NIEUREGULOWANY STATUS PRAWNY DZIECI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	107
Tabela 42	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu OGRANICZONY DOSTĘP DO RODZIN ZASTĘPCZYCH W MOMENCIE POTRZEBY ZAPEWNIENIA PIECZY ZASTĘPCZEJ – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	108
Tabela 43	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu ODRZUCENIE DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W RODZINIE ZASTĘPCZEJ ZE STRONY RODZINY BIOLOGICZNEJ, JEŻELI JĄ POSIADAJĄ (BRAK MOŻLIWOŚCI POWROTU DO RODZINY) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	109

Tabela 44	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK ZMIANY W SYTUACJI RODZINY BIOLOGICZNEJ UNIEMOŻLIWIAJĄCY POWRÓT DZIECI Z RODZINY ZASTĘPCZEJ – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	110
Tabela 45	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NAZNACZENIE SPOŁECZNE, KONFLIKTY Z RÓWIEŚNIKAMI - DOT. RODZINY ZASTĘPCZEJ – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	111
Tabela 46	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK RODZINY BIOLOGICZNEJ W PRZYPADKU OSÓB, KTÓRE OPUŚCIŁY PIECZĘ ZASTĘPCZĄ (ZDANI SĄ WYŁĄCZNIE NA SIEBIE) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	112
Tabela 47	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu KONIECZNOŚĆ SPRAWOWANIA STAŁEJ OPIEKI NAD DOMOWNIKIEM/KAMI – DOROSŁĄ/YMI OSOBA/AMI NIESAMODZIELNĄ/YMI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	113
Tabela 48	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK DOSTĘPU DO OPIEKI ZORGANIZOWANEJ NAD DOMOWNIKIEM/KAMI – DOROSŁĄ/YMI OSOBA/AMI NIESAMODZIELNĄ/YMI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	114
Tabela 49	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK ŚRODKÓW NA OPIEKĘ ZORGANIZOWANĄ NAD DOMOWNIKIEM/KAMI – DOROSŁĄ/YMI OSOBA/AMI NIESAMODZIELNĄ/YMI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	115
Tabela 50	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu ZŁY STAN ZDROWIA – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	116
Tabela 51	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu DEPRESJA, LĘK, POCZUCIE KRZYWDY – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	117
Tabela 52	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NIEBEZPIECZEŃSTWO PODEJMOWANIA PRÓB SAMOBÓJCZYCH – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	118
Tabela 53	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu POTRZEBA STAŁEJ OBECNOŚCI OPIEKUNA ZAJMUJĄCEGO SIĘ CZYNNOŚCIAMI CODZIENNYMI (SPRZĄTANIE, ZAKUPY) W PRZYPADKU OSÓB BORYKAJĄCYCH SIĘ Z CHOROBAМИ I/LUB NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	119
Tabela 54	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu POTRZEBA CZASOWEJ POMOCY W CZYNNOŚCIACH CODZIENNYCH (SPRZĄTANIE, ZAKUPY) W PRZYPADKU OSÓB BORYKAJĄCYCH SIĘ Z CHOROBAМИ I/LUB NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI (w %).....	120
Tabela 55	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu POTRZEBA STAŁEJ OBECNOŚCI OPIEKUNA MEDYCZNEGO (MYCIE, OBSŁUGA SPRZĘTU MEDYCZNEGO, PODAWANIE LEKÓW) W PRZYPADKU OSÓB BORYKAJĄCYCH SIĘ Z CHOROBAМИ I/LUB NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	121
Tabela 56	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu POTRZEBA CZASOWEJ POMOCY OPIEKUNA MEDYCZNEGO (PODAWANIE LEKÓW) W PRZYPADKU OSÓB BORYKAJĄCYCH SIĘ Z CHOROBAМИ I/LUB NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	122
Tabela 57	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu UTRUDNIONY DOSTĘP DO PODSTAWOWEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ W PRZYPADKU OSÓB BORYKAJĄCYCH SIĘ Z CHOROBAМИ I/LUB NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	123
Tabela 58	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu UTRUDNIONY DOSTĘP DO SPECJALISTYCZNEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ W PRZYPADKU OSÓB BORYKAJĄCYCH SIĘ Z CHOROBAМИ I/LUB NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI FIZYCZNYMI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	124
Tabela 59	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu UTRUDNIONY DOSTĘP DO SPECJALISTYCZNEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ W PRZYPADKU OSÓB BORYKAJĄCYCH SIĘ Z CHOROBAМИ PSYCHICZNYMI I/LUB NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI INTELEKTUALNYMI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	125
Tabela 60	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu UTRUDNIONY DOSTĘP DO REHABILITACJI / FIZJOTERAPII W PRZYPADKU OSÓB BORYKAJĄCYCH SIĘ Z CHOROBAМИ I/LUB NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	126
Tabela 61	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu TRUDNOŚCI W DOSTĘPIE DO ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH Z POWODU BRAKU UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	127

Tabela 62	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu UZALEŻNIENIE EKONOMICZNE OD OPIEKUNÓW W PRZYPADKU OSÓB BORYKAJĄCYCH SIĘ Z CHOROBAМИ I/LUB NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	128
Tabela 63	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu UZALEŻNIENIE W CZYNNOŚCIACH ŻYCIA CODZIENNEGO OD OPIEKUNÓW W PRZYPADKU OSÓB BORYKAJĄCYCH SIĘ Z CHOROBAМИ I/LUB NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	129
Tabela 64	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu POZOSTAWIANIE OPIEKUNA OSÓB BORYKAJĄCYCH SIĘ Z CHOROBAМИ I/LUB NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI (NP. RODZICA, WSPÓŁMAŁŻONKA) POZA AKTYWNOŚCIĄ ZAWODOWĄ ZE WZGLĘDU NA OPIEKĘ – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	130
Tabela 65	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NIECHĘĆ OPIEKUNÓW DO USAMODZIELNIENIA SIĘ OSOBY CHOREJ / Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ „UZALEŻNIENIE” OD CHOROBY / NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	131
Tabela 66	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NIECHĘĆ OPIEKUNÓW DO PODJĘCIA PRACY ZAWODOWEJ PRZEZ OSOBY CHORE / Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ (OBAWA PRZED UTRATĄ ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	132
Tabela 67	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NIECHĘĆ / STRACH OSOBY CHOREJ / Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ WZGLĘDEM USAMODZIELNIENIA SIĘ – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	133
Tabela 68	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu ZAAWANSOWANY WIEK OPIEKUNÓW OSÓB BORYKAJĄCYCH SIĘ Z CHOROBAМИ I/LUB NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI (FAKTYCZNA LUB PRZEWIDYWALNA NIEPORADNOŚĆ W OPIECE) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	134
Tabela 69	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu POTRZEBA PROWADZENIA TERAPII ZAJĘCIOWEJ / PRZYSPOBIENIA DO WYKONYWANIA CZYNNOŚCI ZAWODOWYCH – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	135
Tabela 70	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu WARUNKI MIESZKANIOWE NIEDOSTOSOWANE DO OGRANICZEŃ FIZYCZNYCH – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	136
Tabela 71	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NADUŻYWANIE ALKOHOLU / NARKOTYKÓW / SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	137
Tabela 72	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu POZIOM UZALEŻNIENIA POWODUJĄCY SPROWADZENIE EGZYSTENCJI WYŁĄCZNIE DO POSZUKIWANIA / KONSUMPCJI KOLEJNYCH DAWEK ALKOHOLU / NARKOTYKÓW / SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %) ..	138
Tabela 73	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu UZALEŻNIENIE OD ALKOHOLU / NARKOTYKÓW / SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH INNYCH CZŁONKÓW GOSPODARSTWA DOMOWEGO – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	139
Tabela 74	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu POWRÓT DO UZALEŻNIENIA POMIMO PRZEJŚCIA LECZENIA / TERAPII – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	140
Tabela 75	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu PRZEMOC FIZYCZNA (W TYM SEKSUALNA) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	141
Tabela 76	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu PRZEMOC PSYCHICZNA – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	142
Tabela 77	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu PRZEMOC EKONOMICZNA – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	143
Tabela 78	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu ZAMIESZKIWANIE WSPÓLNIE ZE SPRAWCĄ PRZEMOCY – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %) ..	144
Tabela 79	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu OPUSZCZENIE MIESZKANIA PRZEZ OFIARY, A NIE PRZEZ SPRAWCĘ PRZEMOCY – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	145
Tabela 80	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK DECYZJI O OFICJALNYM ZGŁOSZENIU PRZEMOCY ZE WZGLĘDU NA STRACH, WSTYD, „UZALEŻNIENIE” OD PRZEMOCY – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	146

Tabela 81	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK DECYZJI O OFICJALNYM ZGŁOSZENIU PRZEMOCY ZE WZGLĘDU NA UZALEŻNIENIE EKONOMICZNE OD SPRAWCY (UTRZYMUJE RODZINĘ) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	147
Tabela 82	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK DECYZJI / PODJĘCIA PRÓBY ZE STRONY OFIAR ODNOŚNIE ODSEPAROWANIA OD SPRAWCY PRZEMOCY – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	148
Tabela 83	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK MOŻLIWOŚCI ODSEPAROWANIA OD SPRAWCY PRZEMOCY – MOŻLIWOŚCI OPUSZCZENIA MIESZKANIA PRZEZ OFIARY PRZEMOCY (POMIMO CHĘCI) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	149
Tabela 84	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK MOŻLIWOŚCI ODSEPAROWANIA OD SPRAWCY PRZEMOCY – UZYSKANIA NAKAZU OPUSZCZENIA MIESZKANIA PRZEZ SPRAWCĘ PRZEMOCY (POMIMO PODJĘCIA PRÓBY) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	150
Tabela 85	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK MOŻLIWOŚCI ODSEPAROWANIA OD SPRAWCY PRZEMOCY – WYEGZEKWOWANIA OPUSZCZENIA MIESZKANIA PRZEZ SPRAWCĘ PRZEMOCY (POMIMO PODJĘCIA PRÓBY) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	151
Tabela 86	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu KONTYNUACJA PRZEMOCY POMIMO ODSEPAROWANIA (NIEZAMIESZKIWANIA WSPÓLNIE) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	152
Tabela 87	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK CHĘCI DO ZMIANY SYTUACJI PRZEZ SPRAWCĘ (NP. PODJĘCIA LECZENIA AGRESJI) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	153
Tabela 88	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK MOŻLIWOŚCI PODJĘCIA LECZENIA PRZEZ SPRAWCĘ – POMIMO CHĘCI / ZGODY (NP. DOSTĘPU DO TERAPII) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	154
Tabela 89	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu PROBLEMY NATURY PSYCHICZNEJ OFIAR PRZEMOCY (DEPRESJE, NERWICE, PRÓBY SAMOBÓJCZE) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	155
Tabela 90	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK CHĘCI DO PRZEJŚCIA TERAPII ZE STRONY OFIAR PRZEMOCY – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	156
Tabela 91	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK DOSTĘPU DO TERAPII ZE STRONY OFIAR PRZEMOCY – POMIMO CHĘCI / ZGODY – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	157
Tabela 92	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK / NIEPEŁNE / NIEDOSTOSOWANE DO POTRZEB WSPÓŁCZESNEGO RYNKU PRACY KWALIFIKACJE ZAWODOWE KLIENTA – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	158
Tabela 93	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK / NIEADEKWATNE DO POTRZEB WSPÓŁCZESNEGO RYNKU PRACY DOŚWIADCZENIE ZAWODOWE KLIENTA – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	159
Tabela 94	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NIECHĘĆ DO PODJĘCIA AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	160
Tabela 95	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NIEUMIĘJĘTNOŚĆ UTRZYMANIA ZATRUDNIENIA (REZYGNACJE Z PRACY, UTRATA PRACY NIEDŁUGO PO JEJ PODJĘCIU) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	161
Tabela 96	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK MOŻLIWOŚCI PODJĘCIA PRACY ZAWODOWEJ W TRADYCYJNEJ FORMIE – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	162
Tabela 97	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK MOŻLIWOŚCI PODJĘCIA PRACY ZAWODOWEJ W FORMACH ELASTYCZNYCH (TELEPRACA, ELASTYCZNE GODZINY PRACY) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %)	163

Tabela 98	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK MOŻLIWOŚCI PODJĘCIA PRACY ZAWODOWEJ W OBSZARZE PRACY CHRONIONEJ – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	164
Tabela 99	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NIECHĘĆ DO ZMIANY MIEJSCA ZAMIESZKANIA (W CELU PODJĘCIA PRACY) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	165
Tabela 100	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK MOŻLIWOŚCI / OPŁACALNOŚCI DOJAZDU DO MIEJSC, GDZIE PRACA JEST DOSTĘPNA – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	166
Tabela 101	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK ATRAKCYJNYCH OFERT PRACY W NAJBLIŻSZEJ OKOLICY – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	167
Tabela 102	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK OPŁACALNOŚCI PODJĘCIA ZATRUDNIENIA (ZAROBKI + WYSIŁEK VERSUS UTRATA ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	168
Tabela 103	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NIECHĘĆ ZE STRONY PRACODAWCÓW DO ZATRUDNIENIA OSÓB W SPECYFICZNEJ SYTUACJI (NP. OSÓB KARANYCH, CUDZOZIEMCÓW, DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	169
Tabela 104	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK KONTAKTU ZE SŁUŻBAMI SOCJALNYMI (ŻYCIE POZA MARGINESEM SPOŁECZEŃSTWA) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	170
Tabela 105	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK OŚRODKA / INSTYTUCJI, KTÓRA WSPIERAŁABY DORAŹNIE OSOBY BEZDOMNE (NP. SCHRONISKA) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	171
Tabela 106	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK MOŻLIWOŚCI SKORZYSTANIA Z POMOCY OŚRODKA / INSTYTUCJI, KTÓRA WSPIERAŁABY DORAŹNIE OSOBY BEZDOMNE (NP. ZE WZGLĘDU NA UZALEŻNIENIE) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	172
Tabela 107	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu NIEUREGULOWANY STATUS PRAWNY KLIENTA – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	173
Tabela 108	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu BRAK UMIEJĘTNOŚCI KOMUNIKACYJNYCH U CUDZOZIEMCÓW / REPATRIANTÓW / UCHODźCÓW POZWALAJĄCYCH NA INTEGRACJĘ Z OTOCZENIEM SPOŁECZNYM – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	174
Tabela 109	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu KONIECZNOŚĆ ZAPEWNIENIA ASYSTENTA MIĘDZYKULTUROWEGO DLA DZIECKA CUDZOZIEMCÓW / REPATRIANTÓW / UCHODźCÓW W SZKOLE (TZW. POMOC NAUCZYCIELA) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	175
Tabela 110	Formy wsparcia w odniesieniu do problemu ROZDZIELENIE RODZINY KLIENTA W PRZYPADKU U CUDZOZIEMCÓW / REPATRIANTÓW / UCHODźCÓW (POZOSTAŁA CZĘŚĆ NAJBLIŻSZEJ RODZINY POZOSTAJE W MIEJSCU POCHODZENIA) – częstotliwość stosowania i zasadność realizacji (w %).....	176